

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี

TOURISM AND LAND USE
A CASE STUDY OF KOH-KRED, NONTHABURI

รัฐติการ คำบุศย์
RATTIKARN KHUMBUD

รพ.
ร353ก
2548

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน.....
วัน,เดือน,ปี.....

60466

b.....
i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัย
สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2548

ISBN 974-15-1421-2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

TOURISM AND LAND USE
A CASE STUDY OF KOH-KRED, NONTHABURI

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF URBAN AND REGIONAL PLANNING
IN URBAN AND ENVIRONMENTAL PLANNING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2005

ISBN 974-15-1421-2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2005

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยแบ่งพื้นที่ศึกษา เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ กลุ่มหมู่บ้านที่มีการประกอบกิจกรรมในพื้นที่ท่องเที่ยวโดยตรง ประกอบด้วยหมู่ที่ 1 , 6 และหมู่ที่ 7 กับ กลุ่มที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 2 , 3 , 4 และหมู่ที่ 5 พบว่า ชุมชนที่เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมากกว่าในพื้นที่กลุ่มที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้ที่ดินเป็นในรูปแบบภาคเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงมาเป็นที่อยู่อาศัยและแหล่งพาณิชยกรรม รวมทั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นการใช้ที่ดินแบบผสมผสาน (Mixed use) ส่วนผลกระทบอื่นๆ ที่ตามมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว คือ ด้านอาชีพภาคเกษตรกรรมและการรับจ้างเปลี่ยนแปลงอาชีพมาสู่การบริการด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้รายได้ของประชาชนสูงขึ้น ส่วนอีกด้านหนึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาทางด้านเสียง ปัญหาน้ำเสีย และปัญหาขยะ

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาขอเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหา ดังนี้ กำหนดขอบเขตพื้นที่ กิจกรรมของการท่องเที่ยวและมาตรการควบคุม มีการวางแผนการใช้ที่ดิน ในส่วนที่ศึกษานี้ เป็นจัดกลุ่มประเภทการใช้ที่ดินให้เหมาะสม การพัฒนาการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ควรกระจายให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่ และควรมีการร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ

ซึ่งทั้งหมดนี้ เพื่อหาแนวทางในการจัดระเบียบประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน กำหนดมาตรการการควบคุมการใช้ที่ดินให้เหมาะสมควบคู่กับแนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ดในอนาคตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะคำแนะนำ และความกรุณาของ ผศ.เลิศวิทย์ รังสิรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นันทนา ศิริประภาศิริ และ ผศ.ดร.นิติชาญ ปลื้มอารมย์ ที่ได้ให้ความรู้ แนะนำแนวทาง รวมทั้งให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง คณาจารย์ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

ขอกราบนมัสการท่านพระครูวิมลธรรมาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส

ขอขอบคุณหน่วยงานทั้งทางภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงานนโยบายแผนและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองประชาสัมพันธ์จังหวัดนนทบุรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านเอกสาร ข้อมูล ความรู้และข้อแนะนำต่างๆ

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด และผู้ใหญ่บ้าน ที่กรุณาช่วยเหลือเอื้อเฟื้อข้อมูลในครั้งนี้

ขอบคุณประชาชนเกาะเกร็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวต่างประเทศที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่สนับสนุนการศึกษา ให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบคุณทุกท่าน ที่พึงระลึกไว้ในใจอันมิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่สนับสนุน เป็นเบื้องหน้าและเบื้องหลัง เสมอมา ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กล่าวนามและไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ด้วย

รัฐติการ คำบุญชัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	XII
สารบัญภาพ.....	XIV
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
1.2 ประเด็นปัญหาในการศึกษา.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.4.1 ขอบเขตของเนื้อหา.....	6
1.4.2 ขอบเขตของพื้นที่.....	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 แนวความคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	8
2.1.1 ความหมายของแหล่งท่องเที่ยว.....	8
2.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว.....	10
2.1.3 ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการท่องเที่ยว.....	15
2.1.4 ความสำคัญของการท่องเที่ยว.....	17
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	20
2.2.1 ความหมายของการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	20
2.2.2 ประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดินเมือง.....	22
2.2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดิน.....	23
2.2.4 ปัญหาและสาเหตุของการใช้ที่ดิน.....	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.5 การวางแผนการใช้ที่ดิน.....	27
2.2.5.1 การจำแนกประเภทการใช้ที่ดิน.....	27
2.2.5.2 องค์ประกอบที่สำคัญของการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	28
2.2.5.3 ลักษณะการใช้ที่ดิน.....	29
2.2.5.4 ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	30
2.2.5.5 การวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต.....	30
2.2.6 หลักการกำหนดที่ตั้งการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ.....	30
2.2.7 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร.....	33
2.2.7.1 ที่มาของการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ในต่างประเทศ.....	33
2.2.7.2 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	35
2.3 ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	42
2.3.1 ตัวกระตุ้นการท่องเที่ยว.....	42
2.3.2 วิวัฒนาการท่องเที่ยว.....	42
2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสังคม.....	45
2.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับวัฒนธรรม.....	45
2.3.5 ความสามารถในการรองรับ.....	46
2.3.6 การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.....	46
2.4 แนวความคิดที่เกี่ยวกับผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน.....	47
2.4.1 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน.....	48
2.4.2 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ.....	51
2.4.3 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.....	52
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	55
2.6 นโยบาย กฎหมาย และแผน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....	62
2.6.1 แผนนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2540 – 2546.....	62
2.6.2 แผนนโยบายในระดับจังหวัด (นนทบุรี).....	62
2.6.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด.....	64
2.6.4 กฎหมายการท่องเที่ยว.....	64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6.5 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมในประเทศไทย.....	65
2.6.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง.....	65
2.6.7 กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม.....	66
2.6.8 การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผังแสดงการใช้ที่ดิน.....	66
2.6.9 ร่างผังเมืองรวมบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ด.....	67
2.6.10 กฎหมายสิ่งแวดล้อม.....	67
2.6.11 กฎหมายสาธารณสุข.....	68
2.6.12 กฎหมายกรมเจ้าท่า.....	68
2.7 กรอบแนวความคิด.....	69
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	70
3.1 การกำหนดพื้นที่ศึกษา.....	70
3.2 ประเภทการศึกษา.....	71
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	71
3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	76
3.4.1 กลุ่มชุมชน.....	76
3.4.2 กลุ่มนักท่องเที่ยว.....	79
3.5 ตัวแปรการวิจัย.....	81
3.5.1 ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากร.....	81
3.5.2 ตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	83
3.5.3 ตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่อง กับการท่องเที่ยว.....	85
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
3.7 การนำเสนอข้อมูล.....	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สภาพพื้นที่ศึกษา.....	89
4.1 ประวัติความเป็นมาของเกาะเกร็ด.....	89
4.2 สภาพทางกายภาพ.....	93
4.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต.....	93
4.2.2 เขตการปกครอง.....	95
4.2.3 ลักษณะภูมิประเทศและธรรมชาติ.....	97
4.2.4 สภาพภูมิอากาศและการกระจายของฝน.....	97
4.2.5 แหล่งน้ำ.....	97
4.2.6 พืชพันธุ์และสัตว์น้ำ.....	101
4.2.7 ธรณีสัณฐาน ธรณีวิทยา และทรัพยากรดิน.....	101
4.3 สภาพเศรษฐกิจชุมชน.....	102
4.3.1 อาชีพ.....	102
4.3.2 โครงสร้างรายได้ของครัวเรือน.....	104
4.4 สภาพสังคม.....	104
4.4.1 ประชากร.....	104
4.4.2 การศึกษา.....	105
4.4.2.1 ระดับการศึกษา.....	105
4.4.2.2 สถานศึกษา.....	106
4.4.3 ศาสนา.....	107
4.4.4 ประเพณี วัฒนธรรมและอาหารพื้นบ้าน.....	109
4.5 โครงสร้างพื้นฐานและการบริการ.....	112
4.5.1 การคมนาคม.....	112
4.5.2 สาธารณูปโภค.....	120
4.5.2.1 การสื่อสาร โทรคมนาคม.....	120
4.5.2.2 การไฟฟ้า.....	120
4.5.2.3 การประปา.....	122
4.5.2.4 การกำจัดขยะมูลฝอย.....	122

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5.3 สาธารณูปการ.....	124
4.5.3.1 วัด.....	124
4.5.3.2 โรงเรียน.....	124
4.5.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล.....	124
4.5.3.4 การสาธารณสุข.....	124
4.5.3.5 การรักษาความปลอดภัย.....	124
4.5.3.6 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.....	124
4.6 สรุปสถานการณ์เบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา.....	126
บทที่ 5 ผลการศึกษา.....	129
5.1 สถานการณ์ วิวัฒนาการ การพัฒนาการท่องเที่ยว.....	129
5.1.1 คุณลักษณะของนักท่องเที่ยว.....	132
5.1.2 รูปแบบและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	133
5.1.2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว.....	135
5.1.3 แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว/สถานที่ท่องเที่ยวภายในเกาะเกร็ด.....	136
5.1.3.1 วัดในเกาะเกร็ด.....	136
5.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว.....	143
5.1.4.1 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก.....	144
5.1.4.2 จากความประทับใจสู่การกลับมาเยือน.....	146
5.1.5 สรุปแนวโน้มและการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	147
5.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	147
5.2.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	148
5.2.1.1 พื้นที่อยู่อาศัย.....	149
5.2.1.2 พื้นที่พาณิชยกรรม.....	151
5.2.1.3 พื้นที่อุตสาหกรรม.....	153
5.2.1.4 พื้นที่ให้บริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	154
5.2.1.5 พื้นที่เกษตรกรรม.....	154

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2.1.6 พื้นที่รกร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์.....	155
5.2.1.7 ถนน.....	155
5.3 วิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน.....	162
5.3.1 ด้านกายภาพ.....	162
5.3.1.1 โครงสร้างพื้นฐาน.....	162
5.3.1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	167
5.3.1.3 การตั้งถิ่นฐาน.....	172
5.3.2 ด้านเศรษฐกิจ กระจายรายได้ การจ้างงานและอาชีพ.....	174
5.3.3 ด้านสังคม.....	179
5.3.3.1 โครงสร้างประชากร.....	179
5.3.3.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต.....	180
5.3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษทางเสียง ทางน้ำ ทางอากาศ และปัญหาขยะ.....	183
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและเสนอแนะ.....	189
6.1 สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์.....	189
6.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	191
6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป.....	195
บรรณานุกรม.....	196
ภาคผนวก.....	200
แบบสอบถาม.....	201
ประวัติผู้เขียน.....	212

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงตัวบ่งชี้ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคม.....	54
3.1 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง.....	72
3.2 แสดงหัวข้อการศึกษา ลักษณะการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
3.3 แสดงตัวชี้วัดและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	81
3.4 แสดงตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	83
3.5 แสดงตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์.....	85
4.1 แสดงพื้นที่การปกครอง.....	95
4.2 แสดงขนาดคลองแหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่เกาะเกร็ด โดยแยกตามชายหมู่บ้าน.....	99
4.3 แสดงอาชีพของประชาชน.....	103
4.4 แสดงระดับรายได้เฉลี่ยต่อปีของประชาชนในพื้นที่.....	104
4.5 แสดงช่วงอายุจำนวนประชากรแยกตามเพศ.....	105
4.6 แสดงระดับการศึกษาของประชาชนที่จบภาคบังคับหรือสูงกว่า.....	105
4.7 แสดงระดับการศึกษาของประชากรในเกาะเกร็ดที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับต่างๆ.....	106
4.8 แสดงสถานบริการด้านการศึกษา.....	106
4.9 แสดงรถประจำทางและสายการเดินรถในพื้นที่อำเภอเกาะเกร็ด.....	112
5.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเกาะเกร็ดตั้งแต่ปี พ.ศ.2541 – 2545.....	130
5.2 แสดงการคาดการณ์สถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคต.....	131
5.3 แสดงลักษณะนักท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด.....	132
5.4 แสดงพฤติกรรมและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวเกาะเกร็ด.....	134
5.5 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด.....	135
5.6 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวให้ความสนใจและเยี่ยมชมบนเกาะเกร็ด.....	143
5.7 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่บนเกาะเกร็ด.....	144
5.8 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก.....	145
5.9 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความประทับใจในการท่องเที่ยวพื้นที่ เกาะเกร็ด.....	146
5.10 แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี ปีพ.ศ.2530 – 2546.....	149

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.11 แสดงด้านร้านค้า/บริการแก่นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากอดีตตั้งแต่ปีพ.ศ.2540.....	151
5.12 แสดงอัตราเปลี่ยนแปลงของโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา.....	153
5.13 แสดงจำนวนเพศ อายุ ระดับการศึกษา.....	156
5.14 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆในอดีต ปัจจุบันและคาดว่าจะใช้ในอนาคต.....	158
5.15 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก.....	163
5.16 แสดงความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน.....	164
5.17 แสดงรูปแบบความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว.....	167
5.18 แสดงการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดิน.....	168
5.19 แสดงการจับจองที่ดิน.....	168
5.20 แสดงการถือครองอาคารและที่ดิน.....	169
5.21 แสดงการขายที่ดิน.....	169
5.22 แสดงการขายที่ดินเปลี่ยนประโยชน์การใช้เพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว.....	170
5.23 แสดงความคิดเห็นว่าจะใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว.....	171
5.24 แสดงระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานตามระยะเวลาที่อาศัย และชั่วอายุของบรรพบุรุษ.....	172
5.25 แสดงระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในช่วงปีการท่องเที่ยว.....	174
5.26 แสดงอาชีพหลัก และอาชีพรอง.....	175
5.27 แสดงรายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน.....	176
5.28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง รายรับของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน.....	177
5.29 แสดงปัจจุบันครัวเรือนของการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	178
5.30 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....	179
5.31 แสดงภูมิทำเลเดิม สาเหตุการย้ายถิ่นฐานระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน.....	180
5.32 แสดงเอกลักษณ์พิเศษของชุมชน.....	181
5.33 แสดงพื้นที่พักอาศัยของท่านเคยมีปัญหาอะไรบ้าง.....	183
5.34 แสดงความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยว.....	184
5.35 แสดงความคิดเห็นว่าควรมีสิ่งปลูกสร้างในชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยว.....	185
5.36 แสดงความคิดเห็นว่าชุมชนควรมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว.....	186
5.37 แสดงบริเวณที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว.....	187
5.38 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	188

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงระบบการท่องเที่ยว.....	11
2.2 แสดงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว.....	15
2.3 แสดงค่า F.A.R และ GAC.....	41
2.4 แสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	44
4.1 แสดงพื้นที่บ้านแหลม และแนวชุดคลองลัดเกร็ดน้อย.....	91
4.2 แสดงพื้นที่เกาะเกร็ด และแม่น้ำลัดเกร็ด.....	92
4.3 แสดงแผนที่พื้นที่ศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.....	94
4.4 แสดงขอบเขตการปกครองในเกาะเกร็ด.....	96
4.5 แสดงพื้นที่แหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน.....	97
4.6 แสดงคลองต่าง ๆ ในเกาะเกร็ด.....	100
4.7 แสดงลักษณะดิน โครงสร้างดิน แนวการก่อสร้าง เขตป้องกันน้ำท่วม ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก.....	101
4.8 แสดงการปั้นเครื่องปั้นดินเผา อุตสาหกรรมหลักในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	103
4.9 แสดงการซื้อขายสินค้าเกษตรที่ปลูกขึ้นในบริเวณบ้าน.....	104
4.10 แสดงการขายสินค้าบริเวณพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวในหมู่ที่ 6.....	104
4.11 แสดงภาพสถานศึกษา โรงเรียนวัดศาลากุด และโรงเรียนวัดปรมัยยิกาวาส.....	107
4.12 แสดงที่ตั้งศาสนสถานในเกาะเกร็ด.....	108
4.13 แสดงการร่ำรำในรูปแบบของชาวมอญและขนมหวานรสเลิศ.....	109
4.14 แสดงขนมหวานที่มีชื่อเสียงในเกาะเกร็ด.....	111
4.14 แสดงเส้นทางการคมนาคมทางบกที่สามารถเดินทางเข้าสู่พื้นที่เกาะเกร็ด.....	113
4.15 แสดงเส้นทางเดินเรือเที่ยวชมแม่น้ำเจ้าพระยาจากท่าราชวงศ์ผ่านเกาะเกร็ด.....	115
4.16 แสดงเรือโดยสารข้ามฝั่งแม่น้ำไปยังเกาะเกร็ดและเรือโดยสารผ่านกลางลำน้ำเจ้าพระยา.....	116
4.17 แสดงจุดข้ามฟากและเส้นทางการให้บริการเรือหางยาว เรือเร็ว สองตอน.....	117
4.18 แสดงถนนรอบเกาะและถนนสายย่อย.....	118
4.19 แสดงโครงข่ายถนนในเกาะเกร็ด.....	119
4.20 แสดงตู้โทรศัพท์สาธารณะที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว.....	120
4.21 แสดงเสาไฟฟ้าบริเวณหน้าวัดปรมัยยิกาวาสและเสาไฟฟ้ากลางแม่น้ำ.....	120
4.22 แสดงพื้นที่ที่ได้รับการบริการไฟฟ้าในเกาะเกร็ด.....	121

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.23 แสดงท่อประปาที่เดินสายในแถบบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยว.....	122
4.24 แสดงถังใส่ขยะและป้ายของโครงการขยะบริเวณหน้าวัด ไร่ล้อม.....	122
4.25 แสดงโครงข่ายท่อประปา ในเขตเกาะเกร็ด.....	123
4.26 แสดงตำแหน่งที่ตั้ง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปการ.....	125
4.27 แสดงพื้นที่ประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว.....	127
4.28 บริเวณพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	128
4.29 บริเวณพื้นที่ที่ไม่ได้มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	128
5.1 บริเวณวัดปรมัยยิกาวาส สิ่งสวยงามวิจิตรตระการตา.....	136
5.2 สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์และสิ่งที่น่าสนใจภายในวัดปรมัยยิกาวาส.....	137
5.3 กรมสมเด็จพระสุรดิตรัตนราชประยูร.....	138
5.4 ปุชนิยสถาน ความสวยงาม บริเวณวัดจิมพลี และวัดป่าเลไลย์.....	138
5.5 โบสถ์ลายพาดานที่สวยงามและทัศนียภาพที่สวยงามบริเวณวัดเสาธงทอง.....	139
5.6 แสดงพื้นที่บริเวณหน้าวัด ไร่ล้อม.....	140
5.7 แสดงแหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	142
5.8 การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละแปลงที่ดินในอดีตแบ่งตามหมู่บ้าน.....	148
5.9 แสดงการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย.....	150
5.10 แสดงที่ตั้งพานิชยกรรมในเกาะเกร็ด.....	152
5.11 แสดงประเภทการใช้ที่ดินปี พ.ศ.2530 ในเกาะเกร็ด.....	159
5.12 แสดงประเภทการใช้ที่ดินปี พ.ศ.2541 ในเกาะเกร็ด.....	160
5.13 แสดงประเภทการใช้ที่ดินปี พ.ศ.2546 ในเกาะเกร็ด.....	161
5.14 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ละกลุ่มตามลำดับในเกาะเกร็ด.....	166
5.15 แสดงเอกลักษณ์พิเศษของแต่ละกลุ่มในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	182
6.1 แสดงการใช้ที่ดินของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	192
6.2 แสดงตำแหน่งและกิจกรรมการท่องเที่ยว แต่ละหมู่บ้านในพื้นที่เกาะเกร็ด.....	195

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

โลกมีการเปลี่ยนแปลง สถานการณ์ของโลกที่กำลังพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้ทุกสภาพชีวิตต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อรองรับความก้าวหน้ากระแสการพัฒนาที่ไม่มีขีดจำกัด

การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ปัจจุบันมีการพัฒนาเปิดมุมมองต่างๆ ในประเทศ การได้เปรียบและความแตกต่าง ทางด้านศักยภาพพื้นที่สภาพภูมิศาสตร์ ลักษณะภูมิประเทศ วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมที่มีความงดงามที่ดำเนินมาอย่างยาวนานเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมพัฒนา

การท่องเที่ยวในประเทศไทยเติบโตมาตั้งแต่อดีตมีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับ ซึ่งช่วงระยะเวลาที่มีความเฟื่องฟูมากที่สุด ซึ่งเป็นช่วงหลังจากที่ประเทศไทยเกิดเศรษฐกิจฟองสบู่ จนกระทั่งถึงในยุคที่ พล.ร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี การส่งเสริมด้านหนึ่งตำบลและหนึ่งผลิตภัณฑ์ การเปิดมุมมองใหม่ Unseen in Thailand สร้างผลที่ส่งเสริมกับการท่องเที่ยวให้มีบทบาทมีนารายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก มีการสร้างงาน สร้างอาชีพ และการกระจายรายได้ ทั้งยังมีผลต่อการลงทุนด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ความเจริญสู่ท้องถิ่นมากขึ้น

การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น ด้านทรัพยากรสภาพแวดล้อมมีการใช้ประโยชน์และเกิดเป็นผลที่ส่งเป็นวัฏจักรต่อเนื่อง ผลที่เกิดขึ้นมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากพื้นที่เกษตรกรรม นำไปสู่การเปิดกิจการ การค้าขาย การใช้พื้นที่เพื่อพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม การบริการแก่นักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านต่างๆ ตามมาดังนี้

ด้านกายภาพ	โครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การตั้งถิ่นฐาน
ด้านเศรษฐกิจ	การกระจายรายได้ การจ้างงานและอาชีพ
ด้านสังคม	โครงสร้างประชากร ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิต
ด้านสิ่งแวดล้อม	มลพิษ ทางเสียง ทางน้ำ ทางดิน ทางอากาศ และปัญหาขยะ

ทั้งหมดนี้ส่งผลทั้งทางด้านบวกและทางด้านลบ ดังนั้นการพัฒนาที่ดี ควรมีการป้องกันควบคุมและดูแลรักษาควบคู่กันไป ซึ่งในยุคสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบันจำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกาะเกร็ด ตั้งอยู่ที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร เป็นเกาะซึ่งมีความพิเศษ คือ เป็นเกาะน้ำจืด ที่ตั้งอยู่กลางแม่น้ำเจ้าพระยาและมีความเป็นเอกลักษณ์ในด้าน วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่น อีกทั้งยังมีหัตถกรรม การปั้น เครื่องปั้นดินเผาที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มีความงดงามตระการตา มีสวนผลไม้ที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง ปริมณฑล พบความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดระหว่างความเป็นเมืองกับชุมชนชนบทในระยะทาง เพียงแค่ข้ามฝั่งแม่น้ำเท่านั้น

การท่องเที่ยวที่เริ่มเปิดตัวขึ้นในเกาะเกร็ด จากการได้รับอุทกภัยเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ใน ระหว่างปี พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2539 ประชากรในชุมชนได้รับความเสียหายด้านที่ดินทำกิน โรงงาน ทำเครื่องปั้นดินเผาถูกน้ำท่วม ต้องปิดกิจการลง ขาดแคลนรายได้มาเลี้ยงชีพ ทางราชการมีแนวทาง ที่จะให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยพบว่า เกาะเกร็ดมีศักยภาพทางด้านวัฒนธรรม ฝีมือช่าง และวิถีชีวิตที่มีความเป็นอยู่แบบเมืองกึ่งชนบท ซึ่งทั้งนี้ในพื้นที่เกาะเกร็ดยังคงรักษาความงดงาม ของธรรมชาติ และการประดิษฐ์ผลงานอันงดงาม ด้านการทำเครื่องปั้นดินเผา หม้อลายวิจิตรที่เป็น สัญลักษณ์ ตราประจำจังหวัดนนทบุรี การทำขนมหวานที่มีชื่อเสียง สามารถสร้างรายได้ให้แก่ ประชาชนในพื้นที่

โดยทางหน่วยงานภาครัฐร่วมกับวัดปรมัยยิกาวาส ได้ทำการเปิดพื้นที่เริ่มต้นจากการจัด ตลาดนัดสินค้าราคาถูก มีประชาชนและนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเริ่มเป็นที่รู้จักการท่องเที่ยวทั่ว ทั้งในพื้นที่เกาะเกร็ดและพื้นที่ใกล้เคียง ตั้งแต่นั้นมาการท่องเที่ยวเริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 ในปีเดียวกันกับ Amazing Thailand จนมาถึงในปัจจุบัน การท่องเที่ยวภายในเกาะเกร็ดเริ่มเป็นที่รู้จักในกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นจุดแวะซื้อสินค้า เครื่องปั้นดินเผา ชมวิถีชาวบ้านของเรือนำลำน้ำเจ้าพระยา จากท่าราชวงศ์กรุงเทพสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีกทั้งสามารถเดินทางมาทางบกได้อย่างสะดวกเพราะใกล้กับกรุงเทพมหานคร การท่องเที่ยวใน เกาะเกร็ดเริ่มพัฒนาขึ้นอย่างเป็นลำดับ ส่งผลพื้นที่ท่องเที่ยวเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตของ ชุมชนเริ่มเปลี่ยนไป การท่องเที่ยวสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชนมากยิ่งขึ้น มีการสร้างสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า และกำลังดำเนินการเดินสายท่อประปาทั่วทั้งเกาะ สภาพแวดล้อมของชุมชนที่เคยเป็น เกษตรกรรมชนบทมีการเปลี่ยนแปลงสู่การเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง ก่อเกิดชุมชนหนาแน่น มีการ ค้าขายเพิ่มมากขึ้น มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม ปริมาณเพิ่มขึ้นในระยะเวลาต่อมา

โดยการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด ก่อให้เกิดปัญหาในพื้นที่หลายรูปแบบ คือ เกิดการ เปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะมีผลเกี่ยวเนื่องกันต่อมาเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ผลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมโดย ธรรมชาติและผลกระทบโดยมนุษย์สร้างขึ้น อย่างแรกการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของสายพันธุ์ สิ่งมีชีวิต เกิดการทำลายพืชพันธุ์ โดยการบดทับด้วยทางเท้าหรือยานพาหนะ มีการรบกวน โครงสร้างของพืชและวิถีชีวิตของสัตว์ ทำลายกระบวนการดำรงชีวิตของธรรมชาติ เนื่องจากมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นมีเส้นทางถนนที่เชื่อมต่อความสะดวกในการท่องเที่ยว มีจำนวนรถมอเตอร์ไซค์รับจ้างเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและในส่วนผลกระทบโดยมนุษย์สร้างขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นปริมาณมากขึ้นในทุกวันนี้ปัจจุบันมีการสร้างที่พัก โฮมสเตย์ เกิดความไม่กลมกลืนระหว่างสิ่งปลูกสร้างสำหรับนักท่องเที่ยวและสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนน น้ำประปา ระบบการสื่อสาร ระบบการกำจัดของเสีย การให้บริการห้องน้ำสาธารณะ มีปัญหาในด้านระดับสมรรถนะที่ไม่อาจจะรองรับจากการบริโภคของประชาชนและนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ มีการผสมผสานการใช้ที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยกับการพาณิชย์กรรม ความไม่เป็นระเบียบของการใช้ที่ดิน ในด้านคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ต้องการให้เข้าถึงความสะดวกสบาย แต่เส้นทางดังกล่าวต้องตัดผ่านพื้นที่ชุมชนชนบทโดยตรง ซึ่งในอดีตพื้นที่เป็นพื้นที่ที่ทำเกษตรกรรม ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่บางส่วนมาเป็นชุมชนเมืองในบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยวการขยายตัวของสิ่งปลูกสร้างที่ขัดแย้งกับสภาพธรรมชาติดั้งเดิม

ด้านเศรษฐกิจ การกระจายรายได้มีการกระจายรายได้ไม่ทั่วถึงเป็นสาเหตุที่เชื่อมโยงต่อเนื่องไปถึงการอพยพย้ายออกของประชาชนในชุมชนที่ไม่ได้มีกิจการในพื้นที่ท่องเที่ยว เพราะประชาชนส่วนใหญ่ที่ย้ายออกเป็นกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรกรรม คือ เกิดน้ำท่วมพื้นที่และไม่สะดวกในการเดินทาง ทั้งยังมีประชาชนบางกลุ่มพึ่งพิงการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว ก่อให้เกิดการเสี่ยงในด้านการประกอบอาชีพการจ้างงานและอาชีพ มีการจ้างงานที่เพิ่มมากขึ้นแต่แรงงานส่วนใหญ่ไม่ใช้คนในพื้นที่เกาะเกร็ดเป็น กลุ่มแรงงานที่ทำการปั้นเครื่องปั้นดินเผา คนในแถบจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และในบางกลุ่มประชากร มีการเข้ามาประกอบอาชีพ หารายได้ค้าขายในช่วงวันเสาร์-อาทิตย์เท่านั้น ด้านประชากร โครงสร้างประชากร จากแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงของประชากร จำนวนประชากรลดลงจำนวนไม่มาก จากในอดีตมีจำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2540 โดยจำนวนประชากรทั้งหมดมี 6,063 คน แบ่งเป็น ชาย 2,923 คน และหญิง 3,140 คน ปัจจุบัน จำนวนประชากรทั้งหมด มี 5,998 คน แบ่งเป็น ชาย 2,837 คน และหญิง 3,161 คน มีสาเหตุการอพยพย้ายออก เนื่องมาจากการเดินทางและการกระจายรายได้ที่เป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ครอบคลุมทั้งเกาะเกร็ด

ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีมาแต่เก่าก่อนถูกลบเลือนจางหาย สาเหตุจากอิทธิพลนักท่องเที่ยวที่มีทั้งคนเมืองและชาวต่างชาติ ประชาชนให้ความสนใจกับการค้าขายมากกว่าการใส่ใจในขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าแก่ สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิตไม่มีความเป็นส่วนตัว เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ สภาพอดีตมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ตามวิถีชีวิตชุมชนเกษตรกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถการแต่งกายเรียบง่ายตามวิถีชาวบ้าน แต่ปัจจุบันเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวสภาพความเป็นอยู่ ความเป็นส่วนตัวหายไป ซึ่งในส่วนนี้ก่อให้เกิดความรู้สึกของชาวบ้านไม่พอใจต่อนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษต่างๆ ปัญหาขยะ ไม่มีมาตรการควบคุมการระบายจากบ้านเรือน การไหลของน้ำทิ้ง การกรองน้ำมันทิ้งสู่อากาศอันเกิดมาจากยานพาหนะ การเผาไหม้ของเชื้อเพลิง และมลพิษทางเสียง ซึ่งมีสาเหตุมาจากกิจกรรมการเดินทางมาของนักท่องเที่ยว การพังทลายของหน้าดิน ดินริมน้ำ เนื่องมาจากเรือที่ใช้สัญจรและนำเที่ยว ด้านทัศนวิสัย การกองรวมของกองขยะ ที่มีปริมาณมาก ซึ่งมาพร้อมกับการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

โดยพบว่าจากปัญหาทั้งหมดมีสาเหตุมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากการท่องเที่ยว จากปัญหาที่ผู้ศึกษาพบว่ามีสำคัญ คือ ปัญหาทางกายภาพในพื้นที่ท่องเที่ยวแหล่งนี้ ปัญหาด้านการใช้ที่ดิน เนื่องจากการพัฒนาที่มีขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยว ขาดการควบคุม พื้นที่ท่องเที่ยวขยายตัวตามยถากรรมเกิดการใช้ที่ดินที่ปะปนสับสน ไม่เป็นระเบียบหรือการใช้พื้นที่ดินไม่คุ้มค่าในบางส่วน มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้ที่ดินจากพื้นที่อยู่อาศัยมาเป็นการค้าขายสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว กลุ่มชุมชนพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมในพื้นที่เดียวกัน การสร้างบ้านที่คิดริมนนทำให้การจราจรคับแคบและไม่สามารถพัฒนาที่ดินซึ่งอยู่ด้านหลังพื้นที่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวนี้ได้ อีกทั้งการขยายตัวของนักท่องเที่ยวที่ปัจจุบันมีปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องมีการจัดการใช้กลุ่มประเภทการใช้ที่ดิน ให้เป็นระเบียบ โดยมีการกำหนดขนาดตำแหน่งของการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนามากขึ้นในอนาคต อย่างเช่น บริเวณที่พักอาศัย บริเวณแหล่งอุตสาหกรรม บริเวณธุรกิจการค้าเพื่อการท่องเที่ยว ตำแหน่งแนวทางของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการชนิดต่างๆ รวมเส้นทางคมนาคมที่จะเชื่อมต่อระหว่างการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ในหลายๆ รูปแบบทั้งยังควบคุมการขยายตัวของนักท่องเที่ยวไม่ให้รุกรล้ำมากไปถึงพื้นที่เกษตรกรรมดั้งเดิมอีกด้วย

ดังนั้น การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีความสำคัญ เพราะทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด แต่การตอบสนองความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ยังคงมีต่อไป มนุษย์ได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ต่อทรัพยากร สภาพแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง และเพื่อตอบแทนผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเพื่อรองรับกับกิจกรรมท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เพราะทรัพยากรธรรมชาติจะเกิดการสูญเปล่า ไม่มีการใช้ให้เกิดประโยชน์ หมดสิ้นไป หรือหากแต่จะใช้ประโยชน์ โดยมีการวางแผนและอนุรักษ์

ด้วยเหตุและปัจจัยของสภาพแวดล้อมทั้งหมดนี้มีผลต่อการใช้ที่ดิน ในพื้นที่ท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาผลกระทบที่มาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดิน ในพื้นที่ เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ด้วยผู้ศึกษาเห็นว่าการท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้อง มีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทั่วทั้งพื้นที่เกาะเกร็ด โดยจะศึกษาหาเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ของพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน มาเป็นกลไกในการพัฒนาในเกิดการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ใน แต่ละส่วน เพราะว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างมากที่จะทำให้พื้นที่เกาะเกร็ดพัฒนาได้อย่าง เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยจะนำแนวทางที่ได้จากการศึกษาวางแผนพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว และเสนอแนะแนวทางการท่องเที่ยว การจัดระเบียบการใช้ที่ดินให้สอดคล้องกับ พื้นที่การท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมในอนาคตต่อไป

1.2 ประเด็นปัญหาในการศึกษา

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในเกาะเกร็ดอย่างไร นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และ อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว
2. การท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในเกาะเกร็ดหรือไม่ มีผลกระทบ ด้านบวกและด้านลบอย่างไร
3. ชุมชนและนักท่องเที่ยว มีความต้องการ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ในลักษณะและรูปแบบอย่างไร
4. ศาสตร์ทางด้านผังเมืองสามารถช่วยวางแผนจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินและการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา สถานการณ์และปัจจัย การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ในการพัฒนา เพื่อการท่องเที่ยว ในพื้นที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อการ วิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว
3. เพื่อหา แนวทางการจัดการและวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อตอบสนองกิจกรรม การท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เหมาะสม และทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาศาสนาการณณ์ แสดงผลที่เกิดขึ้นมาจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ คือ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ด้านกายภาพ การใช้ที่ดิน สาธารณูปโภค สาธารณูปการและ สิ่งแวดล้อม โดยเน้นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดระเบียบใช้ที่ดินในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายที่จะศึกษา ด้านการใช้ที่ดิน ในพื้นที่ที่มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คือ เกาะเกร็ด

1.4.2 ขอบเขตของพื้นที่

พื้นที่ ตำบลเกาะเกร็ด จำนวน 2,840ไร่ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน

หมู่ 1 บ้านลัดเกร็ด หมู่ 2 บ้านศาลากุลนอก หมู่ 3 บ้านศาลากุลใน หมู่ 4 บ้านคลอง
สระน้ำอ้อย

หมู่ 5 บ้านท่าหน้า หมู่ 6 บ้านเสาธงทอง และหมู่ 7 บ้านโองอ่าง

อาณาเขตพื้นที่ศึกษา

ทิศเหนือ ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลคลองพระอุดม

ทิศใต้ ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลท่าอิฐ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลปากเกร็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลอ้อมเกร็ด

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและสภาพความเป็นจริงด้านการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น สิ่งต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งระเบียบ ข้อกฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา

2. เพื่อให้ทราบถึงการวิเคราะห์การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถนำแนวทางวางแผนพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงที่สุด และเกิดผลกระทบน้อยที่สุดในทุกๆ แหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย

3. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และกลุ่มผู้สนใจ นำข้อมูลไปเป็นแนวทางการพัฒนาและวางแผนพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นโอกาสที่จะเผยแพร่ความรู้ ศาสตร์ความสำคัญ การใช้ประโยชน์ที่ดินที่สามารถพัฒนาควบคู่การท่องเที่ยวให้สอดคล้อง เหมาะสม และสามารถประยุกต์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมชุมชนของแต่ละท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดีต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางเพื่อไปประกอบกิจกรรมต่างๆ ในด้านการท่องเที่ยว บนพื้นที่เกาะเกร็ด

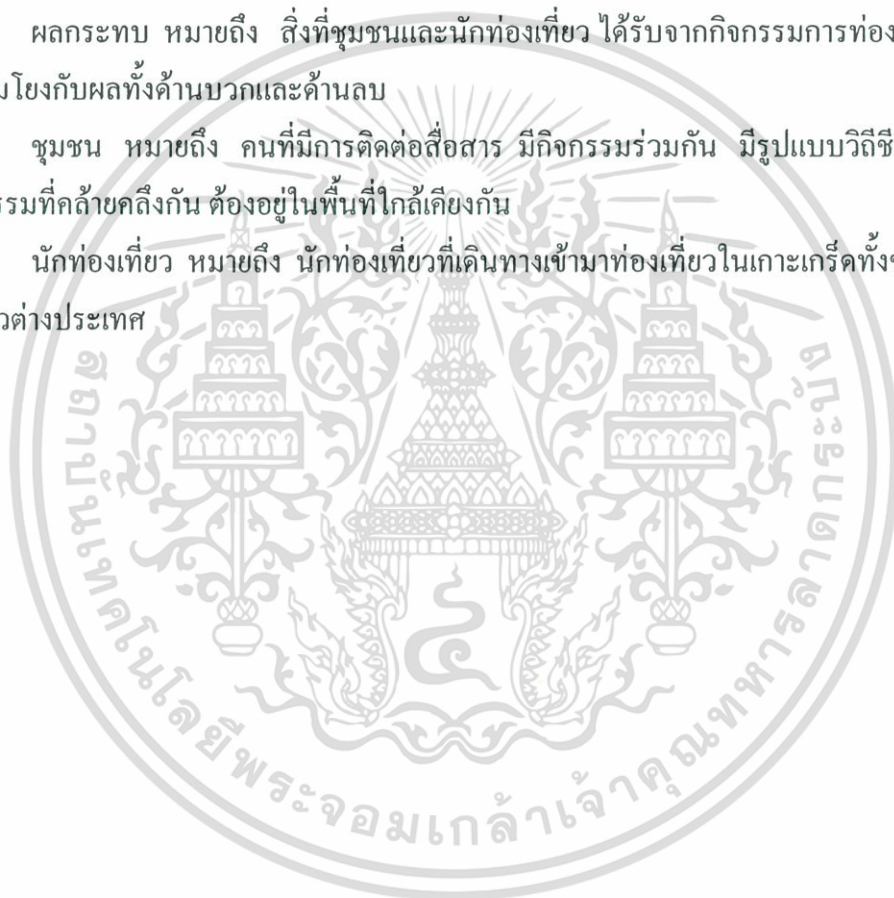
การใช้ที่ดิน หมายถึง การใช้ที่ดินในแต่ละประเภท เป็นรูปแบบต่างๆ เช่น ย่านพาณิชยกรรม เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัย ในเกณฑ์ของผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี

การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจากลักษณะหนึ่งไปเป็นอีก ลักษณะหนึ่ง เช่น การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมถูกเปลี่ยนแปลงเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยหรือเป็นย่านการค้า รวมถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างเข้มข้น (Intensive Use)

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่ชุมชนและนักท่องเที่ยว ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นผลเชื่อมโยงกับผลทั้งด้านบวกและด้านลบ

ชุมชน หมายถึง คนที่มีการติดต่อสื่อสาร มีกิจกรรมร่วมกัน มีรูปแบบวิถีชีวิต สังคม วัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ต้องอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิเคราะห์ขั้นตอนต่อไป ได้ศึกษาค้นคว้า แนวความคิด ทฤษฎี นโยบาย แผนงาน บทความและเอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่แบ่งเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

- 2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 2.3 ความสัมพันธ์ในด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินกับการท่องเที่ยว
- 2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 นโยบาย กฎหมายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบการวิจัย

2.1 แนวความคิดที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.1.1 ความหมายของแหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) คือ กิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์นอกเหนือจากการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำเมื่อมีเวลาว่างและจัดอยู่ในประเภทกิจกรรมการนันทนาการ อย่างหนึ่งทั้งนี้กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวมักมีการเดินทางพร้อมกันด้วย

เนื่องจากการเดินทางมิได้เพียงเพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น การที่เราเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งไม่ว่าจะด้วยจุดประสงค์ใดก็ตาม ถือได้ว่าเป็นการเดินทางเช่นกัน ดังนั้น การแบ่งการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวออกจากการเดินทางในลักษณะอื่น จึงนำหลักเกณฑ์เรื่องจุดประสงค์ของการเดินทางมาพิจารณา คือ การเดินทางท่องเที่ยวจะต้องมิใช่การเดินทางเพื่อการประกอบอาชีพหารายได้ นอกจากนั้นยังได้นำเงื่อนไขเรื่องเวลาพิจารณา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ค่อนข้างหลากหลาย ดังนี้

“โลกเปรียบเสมือนตำราเล่มใหญ่สำหรับผู้ที่ไม่ได้ไปจากบ้านก็เสมือนอ่านตำราเพียงหน้าเดียว” คำเปรียบเทียบการท่องเที่ยวกับตำราเล่มใหญ่ ของ เซนต์ ออกัสติน แห่งเมืองฮิปโป นักปราชญ์และรัฐบุรุษ ช่วงคริสต์ศักราช 354-430

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Dean MacCannell (1992:1) อ้างใน (Burns, P. and Holden, A. 1995)

การท่องเที่ยวเป็นพื้นฐานสำหรับการผลิตรูปแบบทางวัฒนธรรมใหม่ ในระดับโลก ซึ่งเกิดการกระจายจาก “ทุน” และ “Moderized people” ไปยังพื้นที่ที่ห่างไกลของโลก (ที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ท้องถิ่น อื่นๆ) สถาบันมากมายถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนรองรับที่พัฒนาที่ว่ามีไม่จำกัดเพียงแค่อะไรก็ตาม, ภัตตาคาร ระบบจราจรที่ถูกสร้างเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเท่านั้น ยังรวมไปถึง การอนุรักษ์อาคารสถานที่ การพัฒนา งานฝีมือท้องถิ่น เพื่อเป็นสินค้าขายแก่นักท่องเที่ยวไม่เว้นแม้แต่พิธีกรรม ก็ถูกนำมาจัดเป็นกิจกรรมทางการค้าไปด้วย

การท่องเที่ยวยังเป็นกรอบประวัติศาสตร์, ธรรมชาติ, ประเพณี ทางอุดมคติ ที่มีพลังที่จะแปรรูปวัฒนธรรมและธรรมชาติตามความต้องการของมันเองอีกด้วย

Mathieson and Wall (1982 : 1) ได้ให้คำหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า

“การท่องเที่ยว คือ การเคลื่อนย้ายชั่วคราวของผู้คนไปยังจุดหมายที่อยู่นอกเหนือไปจากสถานที่ปกติในชีวิตประจำวัน (ที่ทำงาน/ที่พัก) กิจกรรม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Facilities) ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของคนเหล่านั้น ”

Jafar Jafari (1977 : 8) อ้างใน (Burns, P. and Holden, A. 1995) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวว่า ...การศึกษาของ 1) ผู้คนที่อยู่ไกลจากที่อยู่ปกติของพวกเขา 2) อุตสาหกรรมที่ตอบสนองความต้องการ 3) ผลกระทบที่ทั้งนักท่องเที่ยว กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีต่อสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมกายภาพของพื้นที่ที่เกิดการท่องเที่ยว หรือในมุมมองที่แตกต่างไปจากมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ยังมีด้านราคา คือ อุปสงค์และอุปทานเข้ามาเกี่ยวข้อง โดย Nash and Smith (1991 : 14) อ้างใน (Burns, P. and Holden, A. 1995)

การท่องเที่ยวของมนุษยชาติ เป็นจุดกำเนิดของนักท่องเที่ยวในยุคต่อไป ในบางสังคม การเดินทางของนักท่องเที่ยวไปในพื้นที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ส่งผลกระทบต่อกลุ่มนักท่องเที่ยวในพื้นที่เจ้าของท้องที่และขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของเจ้าของท้องถิ่นด้วยเช่นด้วย

Lawson and Baud Bovy (1977) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า “การท่องเที่ยวเป็นนันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นในเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายถึงที่อยู่อาศัย ไปยังอีกที่หนึ่งที่ตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยว.”

R. W. McIntosh (1972) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวเป็นการเดินทางเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (Motivator) จากความต้องการในด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ”

McIntosh and Goeldner (1984) ได้สรุปว่า “การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพและประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวข้องกับอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูด ด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิต แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน”

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) , 2540 ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการนันทนาการ (Recreation) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่มีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเป็นการเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว

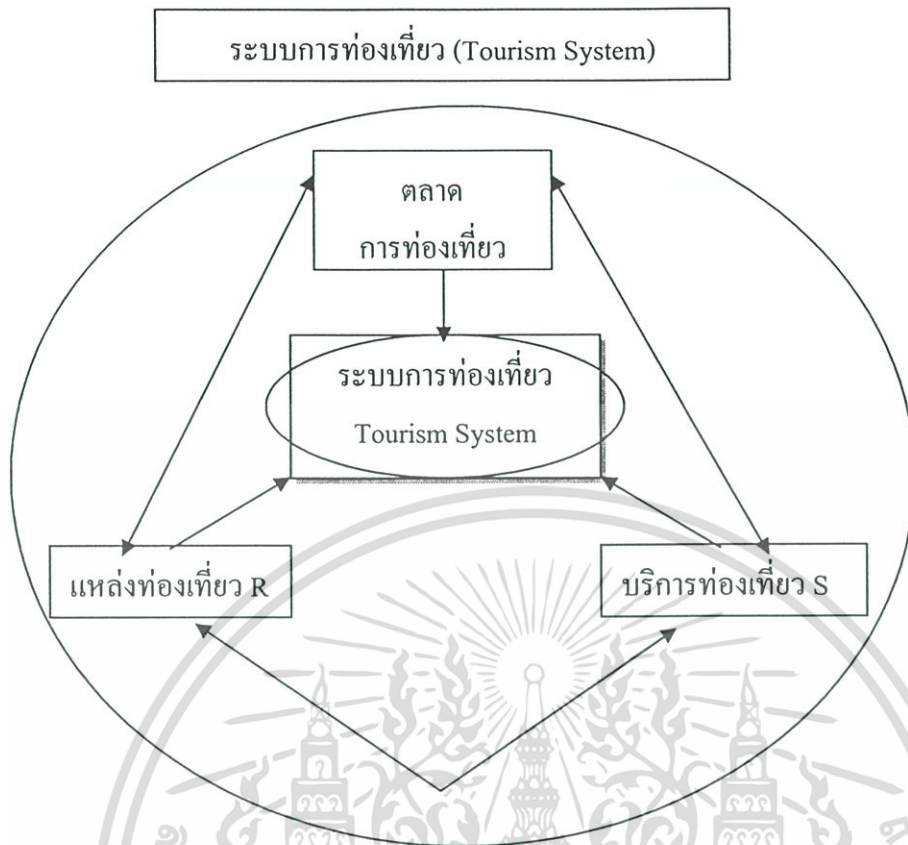
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) , 2543 : 44 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรงานประจำของมนุษย์ ซึ่งเป็นไปตามภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นสากล 3 ประการ คือ

1. เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ที่มีใจเพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างๆ ดังนี้

- เพื่อการพักผ่อนในวันหยุด
- เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา
- เพื่อการศึกษา
- เพื่อการกีฬาและการบันเทิง
- เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
- เพื่องานอดิเรก
- เพื่อเยี่ยมชมอนุสาวรีย์
- เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
- เพื่อเข้าร่วมประชุมสัมมนา

2.1.2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้สรุปสาระสำคัญขององค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว จึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

ภาพที่ 2.1 ระบบการท่องเที่ยว

1) แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญ จัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ซึ่ง Paters (อ้างใน สมบัติ กาญจนกิจ, 2544 : 87)

ได้จัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภท คือ

- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Attractions)
- แหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงออกถึงประเพณีต่างๆ (Traditional Attractions)
- แหล่งท่องเที่ยวซึ่งแสดงถึงความงดงามในรูปแบบต่างๆ ของภูมิประเทศ (Scenic Attractions)
- แหล่งท่องเที่ยวประเภทที่ให้ความบันเทิง (Entertainment Attractions)
- แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีลักษณะเฉพาะตัว (Other Attractions)

สำหรับประเทศไทยนั้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งแหล่งท่องเที่ยว ออกเป็น 3 ประเภท คือ

- แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ
- แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี
- แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้น จัดเป็นส่วนหนึ่งของการบริการนักท่องเที่ยว

2) บริการการท่องเที่ยว บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดได้เช่นกัน บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่นๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ ด้วย

3) ตลาดการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวเป็นการแสดงออกของอุปสงค์ (Tourism Demand) ซึ่งมีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อกิจกรรมอื่นๆ (ปกติตลาดการท่องเที่ยวจะเน้นนักท่องเที่ยว) ซึ่งในกระบวนการจัดการ ได้หมายรวมถึง การส่งเสริมและการพัฒนาการขาย และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

(บุญหลิบ และอุไร, 2545 : 91-106) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว และธุรกิจในการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1. นักท่องเที่ยว

ปัจจัยที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว

1.1 ลักษณะพื้นฐานหรือลักษณะประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว จำแนกออกเป็นลักษณะของ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และถิ่นพำนัก ซึ่งแต่ละปัจจัยส่งผลถึงพฤติกรรมการเดินทางและการเลือกแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกันออกไป

1.2 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

1.3 กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยว

1.4 ฤดูกาลท่องเที่ยว

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรม วัฒนธรรม ประเพณีสะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

ทรัพยากรท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะทั่วไป คือ

2.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ รวมทั้งอากาศและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ฯลฯ

2.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม และสังคม และทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านบันเทิงและสันทนาการ

3. ธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ธุรกิจในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ ธุรกิจที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรงเท่านั้น ประกอบไปด้วย 6 ธุรกิจหลัก คือ

1. ธุรกิจพักรแรม
2. ธุรกิจนำเที่ยว
3. ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม
4. ธุรกิจจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึก
5. ธุรกิจคมนาคมขนส่ง
6. ธุรกิจนันทนาการ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543) กล่าวถึง องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ นักท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว การขนส่ง ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ดังนี้

1. นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้

ในปี พ.ศ. 2506 องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Travel and Tourism) ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ที่ประชุมได้พิจารณาและเสนอให้ประเทศสมาชิกใช้คำนิยามที่หมายถึง นักท่องเที่ยวไว้ดังนี้

นักท่องเที่ยว (Travelers) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปเยี่ยมเยือนยังต่างถิ่น ที่มีใช้อยู่อาศัยตามปกติ ด้วยเหตุผลที่มีใช้การดำรงชีพในถิ่นที่เดินทางไปเยี่ยมเยือนปลายทาง (Destination) นักท่องเที่ยว ซึ่งจะรวมทั้งผู้ที่สามารถนำมาจัดเก็บข้อมูลทางสถิติได้ และเก็บรวบรวมเป็นสถิติไม่ได้ เช่น ผู้อพยพ (Immigrants) ผู้เร่ร่อน (nomads) ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน (Transit passengers) ผู้ทำงานตามชายแดน (border workers) ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศนั้นๆ เช่น กลุ่มคณะทูตของประเทศต่างๆ ผู้แทนกงสุล และผู้แทนทางการทหาร

ผู้มาเยือน (Visitor) หมายถึง ผู้มาเยือนนักท่องเที่ยวน โดยแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

ก. นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourist) หมายถึง เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศ ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักรแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ (Local accommodation) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวดังนี้

- นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (International Tourist) หมายถึง เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (หนึ่งคืน) และไม่มากกว่า 60 วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist) หมายถึง อาจเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยเดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตน ไปยังจังหวัดอื่นๆ ระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

ข. นักทัศนจร (Excursionists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Day Visitor) เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่ได้ใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นั่น เช่น ผู้เดินทางมาด้วยเรือสำราญ (Cruise) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวได้ทำนองเดียวกัน คือ

- นักทัศนจรระหว่างประเทศ (International Excursionist)
- นักทัศนจรภายในประเทศ (Domestic Excursionist)

นักท่องเที่ยวประเภท Tourist และ Excursionists เป็นกลุ่มนักเดินทาง ที่สามารถติดตามการเดินทางและจัดเก็บเป็นข้อมูลทางสถิติได้ ซึ่งในการศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นการประกอบการศึกษาวิเคราะห์ประพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางการศึกษาในขั้นต่อไป

2. การตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่นั่น โดยการตลาดการท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธี คือ การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

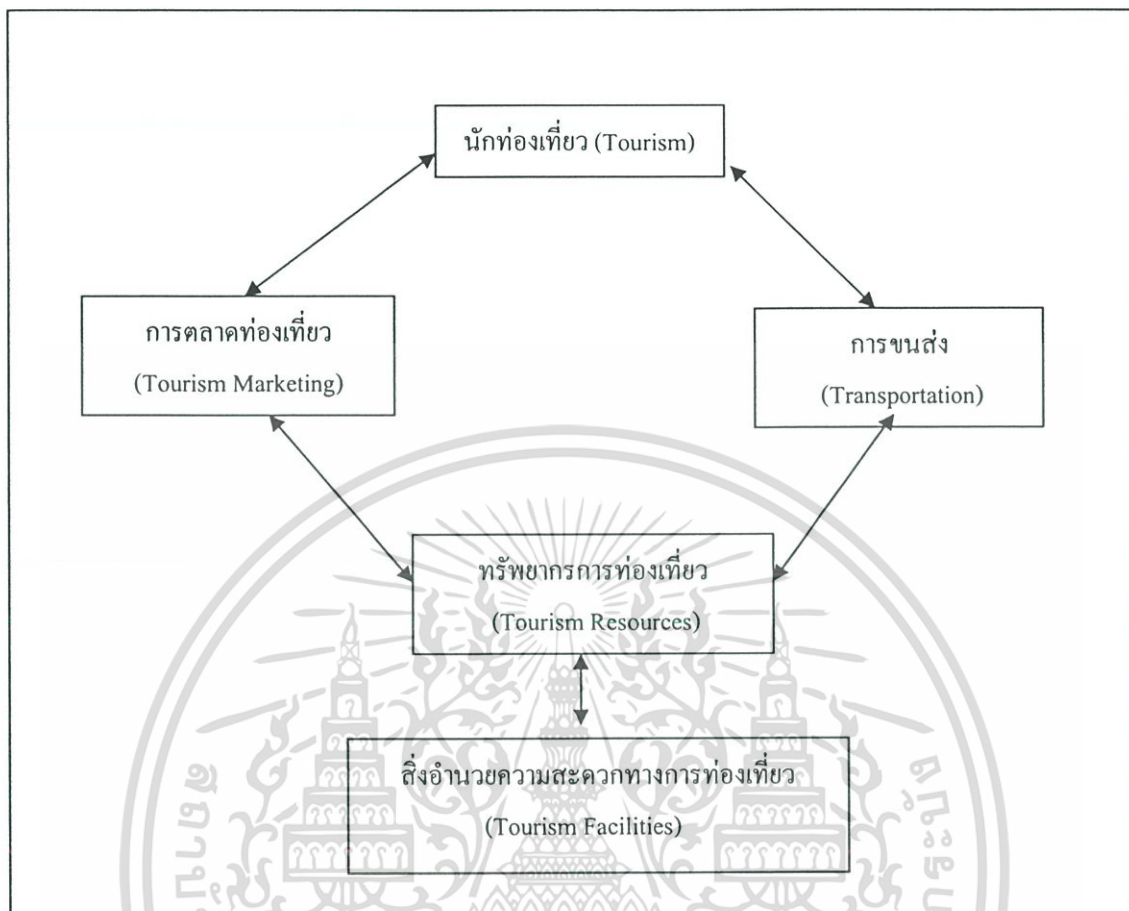
3. การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่างๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ภูมิลำเนา โดยการขนส่งแบ่งออกเป็น

4 ประเภท คือ การขนส่งทางรถยนต์ การขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางเรือ และการขนส่งทางเครื่องบิน

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ทรัพยากรการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้สรุปรวมว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วย

ชั้นจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ที่มีความสัมพันธ์เป็นวงจร คือ

ที่มา : คือถิ่นฐาน คือบ้านเรา อด.กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2543

ภาพที่ 2.2 แสดงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

2.1.3 ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการท่องเที่ยว

แม้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญในด้านบวกต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แต่ในขณะเดียวกัน หากขาดการจัดการด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีระบบ หรือในทิศทางที่ถูกต้อง การท่องเที่ยวก็อาจสร้างปัญหาต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกัน ดังนี้ คือ

1. ปัญหาที่เกิดการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ

- 1.1 ความไม่เสมอภาคในการพัฒนาและการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ
- 1.2 ค่าครองชีพและราคาที่ดินในพื้นที่ท่องเที่ยวสูงกว่าพื้นที่อื่นๆ
- 1.3 คนในท้องถิ่นอาจไม่ได้รับประโยชน์อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ทรัพยากรในท้องถิ่นลดน้อยลงหรืออาจจะขาดแคลน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการแย่งทรัพยากรระหว่างคนในท้องถิ่นกับคนนอกพื้นที่

1.5 ความไม่มั่นคงของเศรษฐกิจในพื้นที่ ขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

1.6 การท่องเที่ยวทำให้เงินตรารั่วไหลออกนอกประเทศ คือ ในกรณีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาลงทุน ทำให้ผลกำไรส่วนหนึ่งรั่วไหลออกนอกประเทศ

2. ปัญหาที่เกิดการท่องเที่ยวในด้านสังคมและวัฒนธรรม

2.1 การอพยพย้ายถิ่น การแข่งขันและความแออัดในพื้นที่

2.2 การขัดแย้งระหว่างท้องถิ่นกับคนนอกคนในพื้นที่

2.3 ปัญหาทางสังคม ในด้านอาชญากรรม การฉ้อฉลหลอกลวง ยาเสพติด ปัญหาครอบครัว ความไม่ปลอดภัยอื่นๆ

2.4 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมของท้องถิ่น

2.5 ลดคุณค่าดั้งเดิมของงานศิลปะ หัตถกรรม

3. ปัญหาที่เกิดการท่องเที่ยวในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1 ความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติ

3.2 ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์ป่า

(McIntosh and Goeldner, 1984 : 140 -141) กล่าวถึง ปัญหาด้านการท่องเที่ยวเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

1.1 ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและมลภาวะซึ่งเกิดจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ

1.2 ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะประโยชน์

1.3 ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูง การก่อสร้างอาคารขาดการควบคุมด้านความสูงและรูปแบบของอาคาร ก่อให้เกิดปัญหาทัศนียภาพขัดต่อสภาพธรรมชาติ และไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

1.4 ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

2. ปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

2.1 ปัญหาทางเพศพาณิชย์ การท่องเที่ยวที่เป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทเป็นตัวเร่งปัญหานี้ให้เติบโตและลุกลามยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ปัญหาอาชญากรรม

2.3 ปัญหาค่าครองชีพ ในพื้นที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว มักประสบกับปัญหาค่าครองชีพสูง ส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยกว่า

2.4 ปัญหาการหลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว

2.5 ปัญหาความไม่เสมอภาคในการมุ่งเน้นพัฒนาเฉพาะพื้นที่

2.6 ปัญหาค่านิยมไม่ถูกต้อง เกิดการลอกเลียนแบบค่านิยมตามแบบอย่างสังคม

ตะวันตก

2.7 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต การนำเอาวัฒนธรรมประเพณีมาเป็นสิ่งจูงใจสำหรับนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการค้ารวมทั้งคุณค่าที่แท้จริงที่มีต่อสังคมท้องถิ่น จึงควรมีการพิจารณาเรื่องรูปแบบและการเข้าไปมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมประเพณี

2.8 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าของท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากความแตกต่าง ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีบางประการ เช่น การเปลือยกายอาบแดด , การแต่งกายไม่สุภาพเข้าไปยังศาสนสถาน หากเจ้าของท้องถิ่นไม่พอใจมากอาจถึงขั้นต่อต้านและไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยวอีกต่อไป

จากกรกล่าวถึงปัญหาด้านการท่องเที่ยว ยังมีส่วนกลับอีกด้านหนึ่งซึ่งไม่ใช่ปัญหาในแง่ลบเป็นมุมมองของนักท่องเที่ยวที่มีทัศนคติในแง่บวกกับการท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นไว้ในบางส่วน ซึ่งพบว่าทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว กล่าวคือ ด้านความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อปัจจัยอื่นมีดังนี้

2.1.4 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้และเงินตรา

1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น จะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่าสองเท่าตัว

1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียนและกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบทการพัฒนาความเจริญจะไปถึงภูมินาณั้นๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีผู้ลงทุนในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ อย่างกว้างขวางเป็นการสร้างรายได้สู่ประชาชนอย่างแท้จริง

1.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศ โดยเฉพาะท้องถิ่นมาใช้เกิดประโยชน์ในอัตราสูง ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมืองและสินค้าที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ทุกเวลาสุดแล้วแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย

1.6 การท่องเที่ยวช่วยสร้างงาน เพิ่มพูนอาชีพ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรมนเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงาน ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากรประเภทต่างๆ

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคม

2.1 การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริม ความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรี ระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน

2.2 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาสร้างสรรค์ ความเจริญทางสังคม ให้แก่ท้องถิ่น

2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2.4 การท่องเที่ยวช่วยจัดความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยจัดปัญหาการล้นไหล และเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือการเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

2.5 การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์ของเครื่องใช้ในรูปของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกขายให้แก่ผู้มาเยือน เป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความมั่นคงและปลอดภัย เพราะนักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือนที่ใด ที่นั้นต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

3.2 การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะได้พบปะรู้จักทำความเข้าใจกัน

4. ความสำคัญต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน, 2523 : 147) พบว่า การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ประชาชนสนใจกับสภาพแวดล้อมมากขึ้น ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวดี มีการรักษาความสะอาด คนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวสูงมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยของที่อยู่อาศัยสูงกว่าประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่ำ

สำหรับความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของถนน ร้านค้า สถานประกอบการ อาคารบ้านเรือนสถานที่ราชการ บริเวณสาธารณะและสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวมากจะสะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อยกว่าในแหล่งที่มีนักท่องเที่ยวน้อยอีกด้วย

บุญหลิบและอุไร (2545 : 84) กล่าวถึง การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้รับการดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ทั้งนี้ได้มีการพยายามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวอย่างเข้มข้น โดยการรณรงค์ให้ประชาชนหันมาให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และธรรมชาติในท้องถิ่น ให้น่าอยู่มากขึ้น รวมทั้งการออกมาตรการต่างๆ เพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น โรงแรมขนาดใหญ่จะต้องมีการจัดทำแบบประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมหรือ EIA (Environmental Impact Assessment) เพื่อลดปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากสถานพักแรม เป็นต้น

ในปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ร่วมกันศึกษาการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่โดยสอดคล้องกับธรรมชาติ และทำลายสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ภายใต้โครงการ “โลกสีเขียว” (Green Globe) ของสภาการเดินทางและการเดินทางท่องเที่ยวโลก การตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism) ขึ้น เพื่อการท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างถูกวิธีและเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism) ซึ่งรวมถึงการวางแผนการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยวการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวจะเข้าถึงธรรมชาติได้ โดยป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงธรรมชาติส่วนที่บอบบาง การออกแนวทางปฏิบัติ (Code of Conduct) ให้แก่นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการขึ้นทะเบียนบริษัทท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์เชิงอนุรักษ์ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการตรวจสอบบริษัทนำเที่ยว จึงอาจจะกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นตัวผลักดันให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

5. ความสำคัญต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ธรรมรงค์ อุทัยรัมย์ (2529) การท่องเที่ยวทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้นและเป็นปัจจัยที่นำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น โดยเฉพาะในด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ อีกทั้งกิจกรรมท่องเที่ยวสามารถช่วยลดปัญหาด้านการใช้ที่ดินไม่ได้เต็มที่ โดยมีการตัดแปลงพื้นที่เกษตรกรรมที่ให้ผลตอบแทนต่ำและพื้นที่รกร้างว่างเปล่ามาใช้ประโยชน์ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

ส่วนในด้านการกระจายประชากรและการย้ายถิ่น ภายหลังจากที่กิจกรรมท่องเที่ยวเข้าไปมีบทบาท ประชากรที่อาศัยในบริเวณท่องเที่ยวต่างๆ มีการรวมตัวกันอยู่เป็นกลุ่มก้อนมากขึ้นกว่าเดิม ขณะที่หลายท้องถิ่นที่มีจำนวนประชากรลดลง ซึ่งลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพการตั้งถิ่นฐาน การใช้ที่ดินและการเคลื่อนย้ายของประชากร บนพื้นที่ที่เสียเปรียบไปสู่พื้นที่ที่ได้เปรียบ ทั้งนี้เป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่และระดับการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะย่านที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสูงการคมนาคมขนส่งสะดวกและย่านที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการย้ายถิ่นออกไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตจังหวัดต่างๆ ด้วยเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ผู้ใดเห็นใบเขียวประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการทบทวนวรรณกรรมในส่วนการท่องเที่ยวนี้สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก คือ นักท่องเที่ยว ตลาดหรือธุรกิจการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว การขนส่ง และสิ่งอำนวยความสะดวก อีกทั้งยังทราบถึงปัญหาของการท่องเที่ยว ผลในด้านบวกและด้านลบ ที่มีต่อกิจกรรมในมุมมองต่างๆ โดยจุดนี้สามารถที่จะเชื่อมต่อไปยังความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในหัวข้อถัดไป และสามารถที่จะนำมาอธิบายในประเด็นสถานการณ์และปัจจัย ด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ศึกษาในปัจจุบันตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังกล่าวต่อไป

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.2.1 ความหมายของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

Alexandar (1963) (อ้างใน กรพินธุ์ สุขอนันต์ 2544 : 13) กล่าวว่า กิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งเริ่มต้นจาก การเก็บของป่า ล่าสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก การเกิดชุมชนเมือง การคมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรม เป็นต้น

Goodman (1968 : 106 -126) กล่าวถึง ศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินต้องมีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะที่ดิน (Land Characteristics) และกิจกรรม (Activities) บนที่ดินบริเวณที่วางผัง ข้อมูลเหล่านี้จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการใช้ที่ดินที่ผ่านมาในอดีต และใช้เป็นกรอบสำหรับรูปแบบผังการใช้ประโยชน์ที่ดินระยะยาว ผังการใช้ที่ดินประกอบด้วย ลักษณะ คุณภาพ และรูปแบบ ของสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สำหรับกิจกรรมของประชาชนและองค์การต่างๆ ภายในพื้นที่วางผัง

อีกทั้งยังกล่าวว่าจะต้องศึกษาถึงการเจริญเติบโตของเมือง ซึ่งเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น มีประชากรมากขึ้น บ้านพักอาศัยมากขึ้น มีการจ้างงานมากขึ้นและผลผลิตประชาชนเพิ่มขึ้น ฯลฯ การเจริญเติบโตมิได้หลายขนาด หลายทิศทาง และมีผลกระทบต่อการใช้พื้นที่ (Spatial Growth) ชุมชนควรจะมีการวางแผนถึงความต้องการการใช้พื้นที่ในอนาคต สำหรับชุมชนที่มีได้วางแผนล่วงหน้าแล้วจะเกิดปัญหาหลายอย่าง เช่น ปัญหาน้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ปัญหาการจราจร ความล้มเหลวของการใช้พลังงาน การขาดแคลนน้ำใช้ บ่อซึมที่รับปริมาณของเสียเกินกำลัง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วตามชานเมืองและการละทิ้งพื้นที่เก่าในเขตเดิม

Keeble (1969 : 99) กล่าวถึง การกระจายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองฯ หนึ่งมีการแบ่งพื้นที่ออกตามหน้าที่หลักเป็นสามส่วน คือ ศูนย์กลางเมือง ย่านอุตสาหกรรมและย่านพักอาศัย อาจจะผนวกส่วนที่สี่ คือ ที่ว่าง (Open Space) ด้วย

ศูนย์กลางของเมือง คือ พื้นที่ที่ใช้เป็นย่านการค้า การบริหารและการบริการ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้รวมกันอยู่อย่างหนาแน่น และมีการก่อรูปที่ซับซ้อนเป็นศูนย์กลางการบริการต่างๆ

เท่าที่เมืองจะตอบสนองได้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญดังนี้ ร้านค้า สำนักงาน ธนาคาร ที่ทำการหน่วยงานบริหารและสถานที่ราชการ ฯลฯ

ย่านอุตสาหกรรม คือ บริเวณที่เป็นที่ตั้งสำหรับประกอบกิจกรรมของอุตสาหกรรม การผลิต และอุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ เป็นที่ตั้งสถานีจ่ายไฟและแก๊ส และเป็นโกดังเก็บสินค้าขนาดใหญ่ บริเวณดังกล่าวจะต้องอยู่ห่างไกลมาจากชุมชนพอสมควร

ย่านพักอาศัย คือ บริเวณสำหรับให้ประชาชนอยู่อาศัย จะประกอบด้วยอาคารพักอาศัยแบบต่างๆ สวนขนาดต่างๆ รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินอื่นๆ เช่น ย่านการค้าประจำท้องถิ่น โรงเรียนประถมศึกษา ที่ว่างสำหรับท้องถิ่น และอุตสาหกรรมบริการขนาดเล็ก

สำหรับที่ว่าง (Open space) ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในย่านที่พักอาศัยและพื้นที่ในโรงเรียน โรงพยาบาลและสถาบันต่างๆ ที่ว่างต่างๆนี้ ที่มีได้ปกคลุมด้วยอาคาร เป็นที่รัฐซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ให้เป็นธรรมชาติหรือเป็นบริเวณที่สามารถจะทำให้เกิดความงดงามในการมอง ซึ่งได้แก่ สวนสาธารณะ สวนเด็กเล่น สุสาน พื้นที่ในโรงเรียนมัธยม ฯลฯ ที่ว่างนี้จะเป็ประโยชน์ในการพักผ่อน ควรจะให้ประชาชนได้เข้าไปใช้สอยได้ นอกจากนี้ยังมีที่ว่างบริเวณชานเมือง (Town periphery) คือ พื้นที่สวนผลไม้ และสนามกอล์ฟ

Chapin (1965) ให้ความหมายการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมือง คือ การแบ่งพื้นที่ของเมืองตามประเภทการใช้ที่ดิน เช่น ย่านพักอาศัย ย่านอุตสาหกรรม ย่านการค้า ย่านสถาบันและที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แบ่งการใช้การประโยชน์ที่ดินเป็น 3 ประเภท คือ

1. พื้นที่อยู่อาศัย ได้แก่ ชุมชนอยู่อาศัยต่างๆ ร้านค้าย่อย โรงเรียนประถมศึกษาและบริการสาธารณะชุมชน
2. พื้นที่ทำงาน ได้แก่ พื้นที่ที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม การค้าและบริการสาธารณะต่างๆ
3. ที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ สถานที่สำหรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม สถานที่ศึกษา พิพิธภัณฑ์ หอประชุม ที่แสดงดนตรี สนามกอล์ฟ

สุวัฒนา (อ้างใน ภัทรพร สร้อยทอง 2541 : 15) ได้ให้ความหมายของการใช้ที่ดินว่า หมายถึง ลักษณะทางกายภาพ บนพื้นดินอันเป็นผลมาากิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งกระทำบนพื้นดินนั้น การใช้ที่ดินเกิดขึ้นเพราะมนุษย์มีความต้องการในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยและการพักผ่อนหย่อนใจ และอื่นๆ และเพื่อสนองตอบความต้องการดังกล่าว จึงต้องมีการจัดการกับพื้นที่ดิน เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ เช่น เกษตรกรรม บ้านเรือน วัด โรงเรียน

ชูศักดิ์ คงคานนท์ (อ้างใน วีระ ศิริผล 2542 : 5) ให้ความหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินว่า การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ดินที่มีอยู่ในแต่ละชนิดนั้นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ในทางเศรษฐกิจต้องให้เกิดผลตอบแทนมากที่สุด โดยไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมหรือมีผลกระทบน้อยที่สุด

2.2.2 ประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดินเมือง

Donald H Webster (อ้างใน ทวนทอง ศิริมงคลวิทย์ , 2542 : 24) ได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทของการใช้ที่ดินเมือง (Land Use Classification) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ประเภทดังนี้

- 1) พื้นที่ที่ควรอนุรักษ์ (Reservation) เช่น บริเวณที่มีภูมิประเทศงดงาม สวนพันธุ์สัตว์ป่า และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2) พื้นที่ที่ใช้เป็นแหล่งผลิตต่างๆ เช่น บริเวณเกษตรกรรม ทุ่งเลี้ยงสัตว์ ป่าไม้ เป็นต้น
- 3) พื้นที่ที่ใช้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมและบริเวณที่ดึงดูดให้เกิดกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำเหมืองแร่ โรงงานต่างๆ เป็นต้น
- 4) พื้นที่สำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัยและกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน รวมทั้งร้านค้า โรงเรียน สถาบันต่างๆ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 5) พื้นที่ที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมและขนส่ง เช่น ถนนประเภทต่างๆ แนวทางเดินของสาธารณูปโภคพวกที่ใช้ท่อเป็นเส้นทางขนส่ง (Utilities) เป็นต้น

Kenneth P. Davis (1952) กล่าวถึงการจัดประเภทการใช้ที่ดิน แสดงดังต่อไปนี้

พื้นที่เมือง คือ พื้นที่เกี่ยวกับการค้าขาย อุตสาหกรรม พื้นที่พักอาศัย และการคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างเช่น สนามบิน

พื้นที่เกษตรกรรม คือ พื้นที่เพาะปลูกและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ สิ่งนี้มีความสำคัญและจำเป็นที่สุดของการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่มีเจ้าของโดยส่วนตัว ตั้งแต่ ขนาดเล็ก กลางจนถึงพื้นที่ขนาดใหญ่ พื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่กว้างขวาง พื้นที่ป่าในบางส่วนรวมพื้นที่เกษตรกรรมเข้าไว้ด้วยกัน

พื้นที่สาธารณะ คือ พื้นที่ของรัฐ ในระดับตำบล ท้องถิ่น และประเทศ พื้นที่สวนสาธารณะ และพื้นที่นันทนาการอื่นๆ พื้นที่ของท้องถิ่นนี้ เป็นพื้นที่ป่าตามธรรมชาติ มีความสำคัญ เป็นแหล่งน้ำ พื้นที่นันทนาการกลางแจ้ง ป่าไม้ และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์

พื้นที่พิเศษ คือ พื้นที่ใช้ประโยชน์ที่ดินแบบเบ็ดเตล็ด อย่างเช่น สถาบันต่างๆ ในเมือง พื้นที่ทดลอง พื้นที่รับน้ำ และพื้นที่ที่มีคุณภาพต่ำไม่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้

William I Goodman (1968 : 111-112) แบ่งประเภทการใช้ที่ดินออกเป็น 8 ประเภทดังนี้

คือ

- 1) ที่อยู่อาศัย
- 2) โรงงานอุตสาหกรรม
- 3) การคมนาคม การขนส่ง และสาธารณูปโภค
- 4) การค้า
- 5) การบริการ
- 6) การบันเทิง วัฒนธรรม และการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่
 - 6.1) กิจกรรมทางวัฒนธรรม
 - 6.2) ศาลาประชาคม
 - 6.3) สวนสนุก
 - 6.4) กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ
 - 6.5) การตั้งแคมป์
 - 6.6) สวน
 - 6.7) อื่นๆ
- 7) การเกษตรกรรม
- 8) ที่ดินซึ่งยังไม่ได้พัฒนาและแหล่งน้ำ

สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร ได้มีการจัดทำร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร โดยได้

แยกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 8 ประเภทหลักๆ ดังนี้

- 1) ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย
- 2) ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม
- 3) ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม
- 4) ที่ดินประเภทคลังสินค้า
- 5) ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
- 6) ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- 7) ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
- 8) ที่ดินประเภทอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย

2.2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดิน

Chapin (1965) ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยปัจจัยเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมถึงพฤติกรรมของเจ้าของที่ดิน ซึ่งจะมีผลต่อรูปแบบการใช้ที่ดิน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. การหวังเก็งกำไร โดยเจ้าของที่ดินหรือนายทุนอาจเก็งกำไรราคาที่ดินไว้สูงสุด ราคที่ดิน จึงเป็นเครื่องมือซึ่งบอกว่าที่ดินแปลงใดจะใช้ในลักษณะใด โดยที่ผู้เสนอราคาสูงสุด อาจจะได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงนั้น

ข. มูลเหตุทางการเมืองต่างๆ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก

ค. ลักษณะทางกายภาพของที่ดินแต่ละแปลงในด้านทำเลที่ตั้ง ลักษณะที่ดิน การระบายน้ำ

ง. ปัจจัยด้านเวลาเมื่อเจ้าของที่ดินได้พัฒนาปรับปรุงที่ดินไปแล้ว

จ. ลักษณะการเข้าถึง ซึ่งขึ้นอยู่กับการคมนาคมและการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละแปลง

ฉ. ขนาดของแปลงที่ดิน มีอิทธิพลโดยตรงต่อการใช้ที่ดินแต่ละประเภท

ช.ฐานะของเจ้าของที่ดิน

ซ. ระดับความหรูหราของสังคมและการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยทั่วไป

ณ. การควบคุมการใช้ที่ดิน โดยแบ่งเขตการใช้ที่ดินออกเป็นประเภทต่างๆ ตาม

ความเหมาะสม ของเมือง

สุวัฒนา (อ้างใน ภัทรพร ศรีอยทอง 2541 : 16 -17) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดินเมืองต่อไปนี้

ก. ปัจจัยด้านกายภาพ ได้แก่ ความสูงต่ำของพื้นที่ ความชื้น แสงแดด ลม รวมถึงความแตกต่างของเนื้อดิน ลักษณะทางกายภาพเหล่านี้แตกต่างกันตามส่วนต่างๆ ในเมือง ซึ่งใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่ก็ต้องเลือกพื้นที่ซึ่งเป็นระดับราบ สามารถรองรับตัวอาคารและเครื่องจักรที่มีน้ำหนักมาก ที่ตามเนินเขาถือว่าเป็นที่อยู่อาศัยที่น้อยอยู่ แต่จะต้องมีดินแน่นพอที่จะไม่เกิดการดินไหล ที่ลุ่มน้ำท่วมขังก็เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณา เพราะทำให้การลงทุนก่อสร้างต้องเสียค่าใช้จ่ายในการถมที่เพิ่มขึ้น

ข. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เป็นการประเมินค่าผลตอบแทนบนพื้นที่ที่ออกมาเป็นตัวเงิน เช่น ในพื้นที่แปลงหนึ่งเจ้าของคิดว่าการทิ้งที่ว่างไว้เป็นสนามเด็กเล่นในย่านนี้ จะได้ผลตอบแทนน้อย ดังนั้นเจ้าของที่ดินอาจตกลงใจสร้างแฟลตหรือตึกแถวเพราะได้เงินมากกว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ นับว่ามีอิทธิพลมากที่สุดในการพิจารณาปัจจัยของการใช้ที่ดินเมืองในปัจจุบัน

ค. ปัจจัยทางสังคม การใช้ที่ดินบางประเภทไม่สามารถอธิบายโดยลักษณะทางกายภาพหรือผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ หากแต่เป็นเรื่องของความพอใจค่านิยมและความเชื่อ เช่น บางพื้นที่น่าจะมีการใช้ที่ดินเป็นย่านการค้า เพราะมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญตัดผ่าน มีย่านพักอาศัยใกล้เคียงซึ่งสามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างพอเพียง แต่การใช้ที่ดินบริเวณนั้นยังปรากฏว่าเป็นที่ว่างเพราะความเชื่อว่าบริเวณนั้นทำมาค้าขายไม่ขึ้นเพราะเจ้าที่แรง บางบริเวณมีการใช้ที่ดินเป็นที่พักอาศัยต่อเนื่องกัน มีลักษณะเหมือนๆ กัน เพราะผู้อยู่อาศัยเป็นกลุ่มเชื้อชาติเดียวกันหรือเครือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ญาติกัน จึงต้องการพักอาศัยอยู่ในย่านเดียวกันแม้ว่าบริเวณนี้จะมีลักษณะกายภาพไม่เหมาะสมจะเป็นย่านที่พักอาศัยก็ตาม

ง. ปัจจัยทางการเมือง การใช้ที่ดินบางอย่างอาจจะมีกฎหมายกำหนดการใช้ที่แน่นอนลงไปเพื่อความปลอดภัยของบ้านเมือง เช่น บริเวณเขตทหาร หรือเพื่อความเหมาะสมและความถูกต้องเป็นส่วนรวม เช่น การกำหนดการใช้ที่ดินตามกฎหมายผังเมือง เป็นต้น

จ. ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี การใช้ที่ดินบางอย่างมีลักษณะกายภาพที่ไม่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมบางประเภท เช่น การสร้างที่พักอาศัยในบริเวณน้ำท่วมถึงหรือมีน้ำท่วมทุกปี แต่เนื่องจากเมืองนั้น มีเทคโนโลยีในการป้องกันน้ำท่วมดีมาก ประกอบกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจเอื้ออำนวย ก็สามารถใช้เป็นย่านพักอาศัยของประชากรเมืองได้

การใช้ที่ดินอย่างหนึ่งอย่างใดอาจมีปัจจัยเด่นชัดแจ้ง เช่น การใช้ที่ดินในกรุงเทพมหานคร และในเทศบาลเมืองใหญ่ๆ มักจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจการใช้ที่ดินบางประเภทบางแห่งเป็นปัจจัยด้านสังคม เช่น การสร้างสวนสาธารณะในเมือง แต่โดยทั่วไปแล้วการใช้ที่ดินมาจากปัจจัยหลายๆ ประการรวมกัน

อีกสาเหตุหนึ่งที่สามารถอธิบายด้านปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ที่ดิน ด้วยเช่นกัน คือ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอนาคต

มานพ (อ้างในกรพินธุ์ อนันต์สุข, 2544 : 19-20) ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอนาคต คือ

1) ประชากร (Population) การเพิ่มขึ้นของประชากรจะทำให้เกิดความต้องการใช้พื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย พักผ่อน ทำงาน ที่มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ประชากรที่เพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดกิจกรรมหลัก คือ กิจกรรมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำงาน รวมทั้งกิจกรรมใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้นตามความเจริญของสภาพเศรษฐกิจและสังคม

2) การคมนาคมและการเข้าถึง (Transportation's Services and Accessibility) การให้บริการด้านการคมนาคมเป็นปัจจัยสำคัญประการที่สอง ถ้าที่ดินใดมีการให้บริการทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และรูปแบบของการขนส่งหลายๆ แบบ ที่ดินผืนนั้นจะมีระดับการเข้าถึงสูง (Levels of Accessibility) อีกทั้งเมื่อที่ดินผืนนั้นเป็นที่ตั้งซึ่งมีเส้นทางคมนาคมขนาดใหญ่มาจับกลุ่มร่วมกันเป็นจุดรวม (Node) สถานที่นั้นก็จะกลายเป็นศูนย์กลางของกิจกรรม

3) การควบคุมของรัฐ (State Control) เป็นปัจจัยที่สำคัญและต่อเนื่องเป็นอย่างมาก กล่าวคือ การควบคุมการใช้ที่ดินของรัฐที่บอกถึงลักษณะการใช้ที่ดินที่ชัดเจน ได้แก่ นโยบายการพัฒนาพื้นที่ นโยบายการใช้ที่ดิน และการควบคุมการใช้ที่ดินของรัฐ ซึ่งส่งผลให้การใช้ที่ดินมีขอบเขตอย่างจำกัด โดยรัฐเป็นผู้วางแนวทางการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกันกับพื้นที่ รวมถึงการควบคุมและการขึ้นนำการใช้ที่ดินของเอกชนด้วยเช่นกัน

4) ราคาที่ดิน (Land Cost) ปัจจัยหลักที่สำคัญตัวสุดท้าย คือ ราคาที่ดิน ซึ่งเป็นปัจจัยในการผลิตเบื้องต้น ราคาที่ดินจะเป็นตัวกำหนดการใช้ที่ดินในอนาคต ราคาที่สูงขึ้นย่อมจะทำให้การใช้ที่ดินในกิจกรรมนั้นๆ มีผลตอบแทนสูงด้วยเช่นกัน ส่วนกิจกรรมที่มีผลตอบแทนต่ำ จะใช้ที่ดินราคาต่ำเพื่อลดต้นทุน โดยราคาที่ดินมักเป็นปฏิภาคกับระยะทางที่ห่างจากจุดศูนย์กลางเมือง ดังนั้นที่ดินชนบทจึงมักใช้ภาคเกษตร ที่ดินแถบชานเมืองจึงมักใช้เพื่อการอยู่อาศัย และที่ดินใจกลางเมืองมักจะใช้เพื่อการค้าและบริการ ราคาที่ดินจะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการระบุถึงกิจกรรมที่จะใช้ต่อไปในอนาคตด้วยเช่นกัน

2.2.4 ปัญหาและสาเหตุของการใช้ที่ดิน

ในส่วนนี้จะกล่าวเฉพาะพื้นที่ชานเมือง พื้นที่เกษตรกรรมที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากเป็นประเด็นที่สามารถเชื่อมโยงกับสภาพของพื้นที่ศึกษา โดยปัญหาของเขตที่ดินชานเมืองเป็นสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการพัฒนาของพื้นที่เมืองที่ขาดการวางแผน กล่าวคือ พื้นที่ของเมืองได้ขยายรุกล้ำสู่พื้นที่เกษตรกรรมชานเมือง อย่างไม่เป็นระเบียบ (Urban Sprawl) เพราะขาดการวางแผนล่วงหน้า เพื่อการป้องกันการขัดแย้งด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินเมืองกับการใช้ที่ดินแบบชนบท และความล้มเหลวของการควบคุมการขยายตัวของเมือง ประกอบกับไม่มีนโยบายแน่นอนเกี่ยวกับพื้นที่ชานเมือง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในด้านสภาพการใช้ที่ดินคือ พื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ถูกเปลี่ยนแปลงเป็นบ้าน ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม โรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมแบบชนบทดั้งเดิมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ลักษณะการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมา เกิดจากการขาดการวางแผนล่วงหน้าที่ทำให้การใช้ที่ดินแบบชนบทและแบบเมืองอยู่ปะปนกัน เป็นผลให้เกิดปัญหาทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม การบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสภาพแวดล้อมคือ การใช้ที่ดินไม่ตรงตามสมรรถนะของดิน พื้นที่เกษตรกรรมลดลง เพราะการขยายตัวของอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ การขยายตัวนี้ทำให้เกิดปัญหาการจัดการสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน ปัญหาจราจรและความต้องการขนส่งมวลชนที่รวดเร็ว ผลกระทบที่ต่อเนื่อง คือ สภาพแวดล้อมเป็นพิษ เช่น อากาศเป็นพิษ ขยะ น้ำเสีย น้ำเน่า และสารพิษจากโรงงาน หรือจากกิจกรรมบางประเภท เป็นผลให้สัตว์น้ำตามธรรมชาติ ในแม่น้ำ ลำคลอง มีจำนวนลดลง การเพาะปลูกไม่ได้ผลเท่าที่ควร เกษตรกรเดือดร้อนเพราะต้องใช้น้ำในการอุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวัน เกิดปัญหาทางด้านความคมนาคมขนส่ง ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นคือ มีโจรผู้ร้ายที่มากขึ้น ความสัมพันธ์ทางชนบทในด้านความภาคภูมิใจและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชนถูกทำลาย (ฉัตรชัย อ่างโน ประเสริฐ เต็มมาศ. 2538 : 8)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.5 การวางแผนการใช้ที่ดิน

FAO (1976) กล่าวว่า การวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Planning) หมายถึง การแนะนำแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน ภายใต้สภาวะแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดสำหรับมนุษย์ แต่ในขณะเดียวกันการใช้ประโยชน์ที่ดินจะต้องมีการอนุรักษ์เพื่อการใช้สอยในอนาคตด้วย

Hsi (1971) กล่าวว่า การวางแผนการใช้ที่ดิน (Land use Planning) เป็นกระบวนการประเมินผลการใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ต่างๆ และเป็นข้อมูลเพื่อการเสนอแนะ ในด้านนโยบายและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันเกิดผลตรงตามประเด็นและจุดมุ่งหมาย

2.2.5.1 การจำแนกประเภทการใช้ที่ดิน (Land Classification)

อาจจะกล่าวได้ว่า การจำแนกที่ดินเป็นผลสัมพัทธ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการแบ่งประเภทการใช้ที่ดิน โดยจะกล่าวในประเด็นหลักๆ คือ

การจำแนกประเภทการใช้ที่ดิน (Land Classification) ความหมาย คือ วิธีการรวมกลุ่มของที่ดินออกเป็นกลุ่มต่างๆ หรือ การรวบรวมลักษณะที่สำคัญของที่ดินออกเป็นกลุ่มหรือชั้น การจำแนกที่ดินเป็นหลักการหนึ่งที่ยุทธศาสตร์การวางแผนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเบื้องต้น เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นภายหลัง การจำแนกที่ดินมีหลายแบบ โดยยึดหลักการต่างๆ สามารถแบ่งออกได้ 8 ประเภทดังนี้

1) การจำแนกที่ดินโดยยึดถือลักษณะที่ดินเดิมเป็นหลัก (Inherent Characteristics) เช่น การจำแนกภูมิอากาศ การจำแนกสภาพภูมิประเทศและธรณีสัณฐาน การจำแนกธรณีวิทยา การจำแนกดิน เป็นต้น

2) การจำแนกที่ดินโดยยึดถือคุณภาพดั้งเดิม หรือ สภาพด้านนิเวศวิทยาของที่ดินเป็นหลัก (Inherent Qualities or Ecological Land Conditions) หมายถึง การจำแนกที่ดินหรือสภาพของที่ดินที่ตอบสนองความต้องการของพืชและการใช้ที่ดินชนิดต่างๆ สามารถจำแนกที่ดินได้ทุกขนาดตามปกติจะไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีประโยชน์มากในทางแนะนำการใช้ที่ดิน

3) การจำแนกที่ดินโดยถือการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นหลัก (Present Use) เป็นการจำแนกที่ดินตามการใช้ที่ดินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการแบ่งที่ดินออกเป็นบริเวณต่างๆ ซึ่งในแต่ละบริเวณมีการใช้ที่ดินในแบบต่างๆ เช่น ป่าไม้ พืชชนิดต่างๆ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ แหล่งอุตสาหกรรม ชุมชนหรือ ตัวเมือง

4) การจำแนกที่ดินโดยยึดถือการตอบสนองต่อการจัดการเป็นหลัก (Responses to Management) หมายถึง การจำแนกที่ดินโดยถือเอาการตอบสนองของพืชต่อการจัดการในแบบต่างๆ เช่น การตอบสนองของพืชต่อการจัดการที่กระทำซ้ำๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) การจำแนกที่ดินโดยยึดถือความเหมาะสมหรือสมรรถนะของการใช้ เป็นหลัก (Suit abilities or Use Capabilities) หมายถึง การจำแนกที่ดินตามศักยภาพของที่ดิน ในการที่จะใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ในการจำแนกที่ดินแบบนี้จะยึดถือเอาคุณสมบัติของที่ดินด้าน ภายนอกเป็นหลัก และยังนำสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม มาพิจารณาในการจัดจำแนก ที่ดินด้วย

6) การจำแนกการใช้ที่ดินทางเศรษฐศาสตร์หรือยึดถือเอาเศรษฐกิจและ การผันแปรในการผลิตเป็นหลัก (Economics or Economic and Related Production Variables) หมายถึง การจำแนกที่ดินโดยการอาศัยข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการจัดการเป็น หลัก เช่น เศรษฐกิจของการตลาด ระบบการผลิตต่างๆ ราคาของปัจจัยการผลิตและผลผลิตต่างๆ

7) การจำแนกที่ดินโดยยึดถือเอาการแนะนำการใช้ที่ดินเป็นหลัก (Recommended Use) การจำแนกทั้ง 6 ประเภทนั้น ยึดเอาการพิจารณาทางด้านวิทยาศาสตร์และ ข้อสมมติฐานทางวิทยาศาสตร์เป็นหลัก แต่การจำแนกที่ดินแบบนี้จะยึดถือเอาการพิจารณาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายการเจริญเติบโตของประชากร องค์ประกอบของครอบครัว การพัฒนาการ อุตสาหกรรมและอื่นๆ เป็นหลัก เช่น การแนะนำการใช้ที่ดินทางการเกษตร จะพิจารณาจาก ขนาดของไร่และระดับความเป็นอยู่ของประชาชน

8) การจำแนกที่ดินโดยการยึดถือโครงการที่ได้สำเร็จโดยกฎหมายบังคับ (Program Effectuation) เป็นการจำแนกที่ดินเมื่อมีการตัดสินใจขั้นสุดท้ายที่จะกระทำเกี่ยวกับชนิด ของการปรับปรุงที่ดิน การพัฒนาที่ดิน และการใช้ที่ดินในอนาคต ในพื้นที่ที่กำหนดตามที่มุ่งหมาย ไว้โดยกฎหมายบังคับ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่จะบริการให้เป็น ไปตามแผนงาน

2.2.5.2 องค์ประกอบที่สำคัญของการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ

1) วัตถุประสงค์ ที่วางไว้ในการวางแผนการใช้ที่ดิน อาจจะเป็นส่วนหนึ่ง ของนโยบายหรือแผนการใช้ที่ดินในระดับที่สูงกว่าได้

2) มีการประเมินถึงแหล่งทรัพยากรพื้นฐานและความสามารถของทรัพยากร พื้นฐานเหล่านั้นเพื่อช่วยในการพัฒนาที่ดิน

3) ประเมินค่าที่ดิน ในปัจจุบันในรูปแบบของการใช้ที่ดินเฉพาะเจาะจง และการศึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จะพัฒนาในอนาคต

4) คาดคะเนความต้องการศักยภาพในการใช้ที่ดิน และจำแนกนโยบาย หลักของความต้องการนั้น

5) สำรวจและทำแผนที่ ความสามารถของการใช้ที่ดินใหม่ ซึ่งได้วางแผน ไว้แล้ว

6) คาดคะเนการพัฒนาที่จะเป็นไปได้ หรือวางแผนหลายๆ แผน โดยการ จัดอันดับความสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7) แปลความหมายและชี้แนวทางให้เกิดการยอมรับคุณค่าของที่ดิน

2.2.5.3 ลักษณะการใช้ที่ดิน (Land Characteristics)

ลักษณะการใช้ที่ดิน มีความสำคัญอย่างมากเกี่ยวกับการวางแผนการใช้ที่ดิน ที่จะทำให้เกิดประโยชน์ รวมทั้ง การควบคุมปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในลักษณะของที่ดินนี้ สามารถแบ่งได้ เป็น 2 กลุ่ม คือ ลักษณะไม่ใช่กายภาพ (Non - Physical Characteristics) และลักษณะกายภาพ (Physical Characteristics) ดังนี้

1) ลักษณะที่ดินที่ไม่ใช่กายภาพ (Non - Physical Characteristics) ทำให้ที่ดินเป็นทรัพยากรที่แตกต่างจากทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ได้แก่

- ความไม่เคลื่อนที่ (Immobility) ลักษณะของที่ดินที่เห็นได้ชัดเจนคือ พื้นที่ดินบริเวณใดบริเวณหนึ่งยังคงอยู่ในบริเวณนั้นเสมอ ด้วยเหตุนี้ ตำแหน่งหรือ สถานที่ซึ่งเป็นที่อยู่หรือที่ตั้งของที่ดิน (Land Parcel) มักจะมีความสำคัญมากต่อการใช้ที่ดินและคุณค่าของที่ดิน

- ความคงอยู่ (Finiteness) แม้ว่าในบางกรณีผิวโลก จะมีการสร้างที่ดินขึ้นหรือทำให้ที่ดินสูญหายไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยา การถูกน้ำเกาะเซาะ หรือน้ำพัดพา แต่ก็มีเป็นจำนวนน้อยที่ที่ดินเหล่านั้น ไม่สามารถจะทำให้มีปริมาณมากขึ้นเหมือนกับสิ่งมีชีวิต (Non - Reproducible Resource) อย่างไรก็ตาม ที่ดินอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การปรับที่ราบให้เป็นคู คลอง เขื่อน หรือทางระบายน้ำ หรือ การถมที่ดินในบริเวณที่ต่ำหรือการถมพื้นที่น้ำ

- การถือครองที่ดิน / การเป็นเจ้าของที่ดิน (Land - Tenure - Ownership) หมายถึง สิทธิหรือความสามารถ ในการถือครองที่ดิน เพื่อนำไปใช้อย่างใดอย่างหนึ่ง การถือครองที่ดินแบ่งออกเป็น การถือครองโดยเอกชน (Private Land) การถือครองร่วมของทุกคน (Public Land) และที่ดินเป็นของรัฐบาล (Government Land)

2) ลักษณะที่ดินทางกายภาพ (Physical Characteristics) คือ มีความแตกต่างกันระหว่างที่ตั้งของที่ดินและการใช้ที่ดิน

- ภูมิประเทศ (Topography) ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศที่ต่างกันจะเป็นตัวกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ต่างกัน เช่น ที่ราบ ที่สูงชันเป็นภูเขา ที่ลุ่ม

- ลักษณะดิน (Soil) ธรรมชาติหรือลักษณะของดิน มีความสำคัญที่มากที่สุดต่อการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพราะลักษณะต่างๆทางฟิสิกส์ เคมีและชีวภาพ ของดิน เป็นสิ่งกำหนดในขั้นพื้นฐานว่าควรจะใช้ที่ดินในการทำประโยชน์อย่างไร เช่น ทำการเกษตรศูนย์การค้า ที่ตั้งอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม สภาพผิวดินสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของผู้ใช้

- โครงสร้างและส่วนประกอบที่อยู่ใต้ผิวดิน (Subsurface Structure and Composition) ใต้ผิวดินลงไปอาจจะเป็นไปได้ที่อาจจะมีทั้งหิน กรวด หินทราย หรือ ดินพรุ (Muck)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์อื่นที่นอกเหนือจากนี้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของใต้ผิวดินอาจทำให้เกิดปัญหาด้านการก่อสร้างที่จะกระทำบนผิวดินหรือการใช้ผิวดิน เกิดเป็นข้อจำกัดของการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- กายภาพของสิ่งแวดล้อม (Physical Environment) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในบริเวณที่ดินนั้น อาจเป็นลักษณะของภูมิอากาศก็ได้ ซึ่งลักษณะของที่ดินในแต่ละแห่งจะแปรปรวนและเกิดขึ้นติดต่อการเสมอ

2.2.5.4 ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีดังนี้

- ประชากร เช่น เพศ อายุ การกระจายตัวของประชากรพื้นที่ การตั้งถิ่นฐาน การเกิด การตายและการย้ายถิ่น เป็นต้น

- เศรษฐกิจ โดยใช้หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นเป็นพื้นฐาน เช่น การผลิตที่คิดเป็นรายได้ การศึกษาผลทางสังคม การลงทุนและผลที่ได้จากการลงทุน การวิเคราะห์โครงสร้างทางอุตสาหกรรม การกำหนดรูปแบบการวิเคราะห์ทางสาขาวิชาคำนวณ

- การประมวลและการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ธรณีวิทยาและลักษณะดิน พืชพรรณ ทรัพยากรทางน้ำ สัตว์เลี้ยง ไฟป่า การพัฒนาพื้นที่ในกระบวนการวางแผนการใช้ที่ดิน ข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สภาพพื้นที่ ลักษณะดิน นับว่าเป็นปัจจัยสำหรับอย่างยิ่งในการวางแผนการใช้ที่ดิน

2.2.5.5 การการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต คือ

1. การใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสมรรถนะของดิน
2. ใช้วิธีการแบ่งเขต (Zoning) เพื่อกำหนดเขตการขยายตัวของชุมชนให้อยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยไม่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรม
3. กำหนดพื้นที่สีเขียว
4. ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม
5. ใช้มาตรการทางกฎหมายให้สร้างถนนหรือสิ่งมีประโยชน์อื่นๆ ที่กระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมน้อยที่สุด และป้องกันสิ่งจำเป็นสำหรับพื้นที่เกษตรกรรม คือ ฤดู คลอง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน

2.2.6 หลักการกำหนดที่ตั้งการใช้ดินประเภทต่างๆ

นักวิชาการผังเมืองหลายท่าน ได้ศึกษาเรื่องที่ตั้งการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ และกำหนดแนวความคิด หรือหลักการในการพิจารณาเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการใช้ที่ดินแต่ละประเภท โดยมีหลักการ ดังนี้ คือ

- 1) ความสะดวกสบาย
- 2) ความสัมพันธ์กับบริเวณอื่นๆ
- 3) มีพื้นที่เพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) การเดินทางติดต่อสะดวก
- 5) ประหยัดด้านการลงทุนพัฒนา
- 6) สามารถพัฒนาได้ตามความหนาแน่นของประชากรตามที่ต้องการ

การวางแผนการใช้ที่ดินในเมือง Chapin (1965 :370-375) เสนอ หลักการพิจารณาในการกำหนดที่ตั้งการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ โดยมีหลักการพิจารณาครอบคลุมในด้านต่างๆ ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ทำเลที่ตั้ง-ขนาดพื้นที่ การคมนาคม-การเข้าถึง และความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการใช้ที่ดิน(กิจกรรม) ประเภทอื่น ทั้งนี้จะได้พิจารณาเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะของความคล้ายคลึงและลักษณะของความคล้ายคลึงและลักษณะของความต้องการเฉพาะของการใช้ที่ดิน 4 กลุ่มใหญ่ ซึ่งได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย การพาณิชย์กรรม การอุตสาหกรรมและการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา วัฒนธรรม

1. ลักษณะภูมิประเทศ

โดยทั่วไปการใช้ที่ดิน ทั้ง 4 กลุ่ม เหมาะสมที่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ราบความลาดชันไม่ควรเกินร้อยละ 5 มีระดับความสูงพอสมควรสามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้โดยสะดวก ทั้งนี้ควรสามารถปรับระดับดินได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง

อย่างไรก็ตาม สำหรับที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและการพักผ่อนหย่อนใจ จะมีความยืดหยุ่นได้สูงกว่าการใช้ที่ดินประเภทอื่น ในกรณีของความลาดชัน (แต่ไม่ควรเกินร้อยละ 15)

Claire (อ้างใน สิทธิพล กุสุมธรรณู,2539:18) กล่าวว่า ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยควรมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย อยู่บริเวณที่ปลอดภัยจากน้ำท่วม ไฟไหม้ หรือ บริเวณที่คาดว่าเครื่องบินอาจจะตก นอกจากนี้ควรปลอดภัยจากการรบกวนของกลิ่น เสียง ฝุ่นละอองอันเนื่องมาจากโรงงาน

2. ทำเลที่ตั้งและขนาดพื้นที่

โดยทั่วไป การใช้ที่ดินทั้ง 4 กลุ่ม อาจตั้งอยู่ในบริเวณกลางเมือง ชานเมือง หรือในบริเวณพื้นที่นอกเมือง ยกเว้นการใช้ที่ดินเพื่อการพักผ่อน-หย่อนใจ วิทยาลัยหรือศูนย์การศึกษา ซึ่งต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่ ควรตั้งบริเวณชานเมืองหรือนอกเมือง สำหรับการใช้ที่ดินประเภทสถาบันการทางวัฒนธรรมควรตั้งอยู่ที่ศูนย์กลางเมืองแต่อยู่นอกบริเวณที่มีราคาแพง

พื้นที่ที่มีรูปร่างที่ดินไม่ปกติ หรือเป็นห้วยน้ำลาดลง เป็นที่ระบายน้ำตามธรรมชาติเป็นที่เหมาะสมในการเพิ่มเป็นพื้นที่ว่างของเมือง เพื่อใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่กันและพื้นที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

สำหรับการใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมนั้น การตั้งอยู่ในย่านกลางเมือง ชานเมือง หรือในบริเวณพื้นที่รอบนอกเมืองนั้น จะขึ้นอยู่กับประเภทอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ โดยจะต้องเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาในด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (มลภาวะ) ขนาดของพื้นที่ที่ต้องการ การประหยัดจากผลกระทบภายนอกและผลกระทบจากการรวมกลุ่มตลอดจนค่าขนส่ง

อย่างไรก็ตาม จากผังโครงสร้างของเมือง ที่กล่าวว่า เมื่อพื้นที่เมืองเกิดการพัฒนาและมีการเติบโต หรือมีการขยายตัวเมือง การพัฒนาพื้นที่ของเมืองในการจัดรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสม หรือถูกปล่อยให้เป็นไปตามขบวนการเกิดความซับซ้อนของการใช้ที่ดิน จากการที่พื้นที่แต่ละพื้นที่ มีสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน อีกทั้งประวัติความเป็นมาและการพัฒนาของพื้นที่ที่แตกต่างกัน กิจกรรมที่มีอยู่ก็ย่อมมีอยู่ไม่เท่ากัน ซึ่งทั้งหมดนี้จะแสดงออกมาในรูปของกายภาพของเมือง (Physical Structure) หรือ การใช้ที่ดิน (Land Use) ที่สามารถมองเห็นได้ เช่น ระบบ ถนน อาคาร สิ่งก่อสร้าง ท่าเรือที่ตั้งของกิจกรรมต่างๆ ตลอดจนบริการนันทนาการ เช่น ร้านค้าย่อย ร้านขายส่ง สถาบันการเงิน สำนักงาน โรงงานอุตสาหกรรม และสวนสาธารณะ เป็นต้น

3. การคมนาคมและการเข้าถึง

การคมนาคมและการเข้าถึงที่สะดวกถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการใช้ที่ดิน 4 ประเภท ใดก็ตามตามระดับความสำคัญ ความจำเป็นของการคมนาคมและการเข้าถึง โดยเส้นทางสายหลัก จะแตกต่างออกไป

การใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมและการพาณิชย์กรรมค้าส่ง มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าถึง สะดวกและควรอยู่ติดถนนสายหลัก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมควรมีเส้นทางเชื่อมโยงโดยสะดวก เพื่อการขนส่งสินค้า - วัตถุดิบ เช่น ทางถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ และทางอากาศ เป็นต้น

การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรม อาจแบ่งได้ 3 ระดับ คือ ย่านธุรกิจระดับภาค ระดับเขต และระดับรอบนอก ย่านธุรกิจทั้ง 3 ระดับนี้ ควรมีการเข้าถึงสะดวกและอยู่ใกล้เส้นทางที่มีการจราจรหนาแน่น สำหรับศูนย์กลางธุรกิจระดับภาคจะต้องมีที่ตั้งใกล้กับถนนสายประธานสองสาย ศูนย์กลางระดับเขตควรตั้งอยู่ใกล้เส้นทางจราจรสูงสุด และทางเดินผ่านซึ่งมีกิจกรรมด้านการค้าปลีก สำหรับธุรกิจรอบนอกซึ่งมักประกอบด้วยสำนักงาน ศูนย์กลางสินค้าอุปโภค บริโภค ตลอดจนบริการต่างๆ ควรมีที่ตั้งอยู่ระหว่างทางแยกของถนนวงแหวนและถนนประธาน โดยศูนย์กลางธุรกิจทั้ง 3 ระดับนี้จะต้องมีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอ รวมทั้งธุรกิจการค้าและบริการซึ่งเกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้เกิดการประหยัดจากการรวมตัวกัน

การใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยควรอยู่ใกล้ถนนสายหลักและการขนส่งมวลชน ซึ่งมีการเชื่อมโยงไปสู่ที่ทำงานและที่พักผ่อนหย่อนใจ อย่างไรก็ตาม ไม่ควรให้มีระบบถนนสายหลักผ่านเข้าไปในย่านพักอาศัยโดยตรง

4. ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการใช้ที่ดิน (กิจกรรม) ประเภทอื่นๆ

การใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยโดยทั่วไปจะมีสัดส่วนมากกว่าการใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ

ในเมืองโดยเปรียบเทียบ และจะมีการกระจายตัวตามบริเวณต่างๆ ทั่วเมือง ด้วยเหตุที่ว่าประชาชนเป็นพื้นฐานสำคัญของการผลิตและการบริโภค ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างการใช้ที่ดินที่อยู่อาศัยกับการใช้ที่ดินประเภทอื่นๆ

ดังนั้นย่านที่อยู่อาศัยบริเวณต่างๆ จึงควรมีความสะดวกในการเข้าถึงและมีความเชื่อมโยงกับกิจกรรมของประชากร เช่น ร้านค้า ที่พักผ่อนหย่อนใจ และการให้บริการทั้งด้านสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ รวมทั้งแหล่งงานเพื่อให้อยู่ในระดับและในรัศมีการเดินทางที่เหมาะสม

2.2.7 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร

เคลวิน ลินซ์ เคยกล่าวไว้ว่า การวางผัง เป็นศิลปะการออกแบบให้มีความเกี่ยวข้องกัน ในขอบข่ายของวิชาสถาปัตยกรรม วิชาผังเมืองและภูมิสถาปัตยกรรม การวางผังจึงเป็นศาสตร์ของการจัดแบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกแบบมวลอาคาร โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของสภาพรวม ภายใต้ข้อกำหนด หรือ ข้อกำหนด หรือข้อบังคับของกฎหมาย (เอ็อม อนันตศานต์. 2518)

การวางผังเมือง เป็นการดำเนินการของรัฐ ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในลักษณะของการใช้ที่ดิน การควบคุมการก่อสร้างอาคาร โดยความหมายทางทฤษฎีแล้วการผังเมืองเป็นการจัดระเบียบของการใช้ที่ดินในบริเวณต่างๆของเมืองหรือชุมชน ให้เป็นไปตามรูปแบบที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวมทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและชุมชนนั้นทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.2.7.1 ที่มาของการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในต่างประเทศ

ในสมัยที่ชาวยุโรปเดินทางไปบุกเบิก แสวงหาที่ทำมาหากิน และเริ่มต้นชีวิตใหม่ ในสหรัฐอเมริกา กลุ่มผู้บุกเบิกชาวยุโรปดังกล่าวนำเอาศิลปวัฒนธรรมกฎเกณฑ์ต่างๆ บังคับใช้กับกลุ่มบุกเบิกด้วยกัน จึงมีที่มาจากเมืองในยุโรปทางสมัยกลางทั้งสิ้น ในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล (Personal Property Rights) และกรรมสิทธิ์ส่วนรวม (Collective Property Rights) ก็เช่นเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่า คนในยุคบุกเบิกอเมริกัน ได้นำเอาแนวความคิดด้านต่างๆ ซึ่งรวมไปถึงการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน อาคารหรือการควบคุมด้านผังเมืองมาจากเมืองในยุโรปสมัยกลาง และตั้งเป็นประเทศสหรัฐอเมริกา ระบบขุนนางที่ถือกำเนิดมาจากยุโรปไม่ปรากฏอีกต่อไป ดังนั้นคนอเมริกาจึงไม่มีระบบขุนนาง ทุกคนมีสิทธิในการบริหารเมืองของตน วิวัฒนาการของเมืองจึงเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว เสมือนเมล็ดพืชซึ่งนำไปเพาะปลูกในดินที่อุดมสมบูรณ์

แม้ว่าความเป็นอยู่ของผู้บุกเบิกในยุคเริ่มต้น จะมีสภาพเสมือนที่เคยเป็นมาในยุโรป แต่ก็มีบ้างที่แตกต่างกันออกไป ที่ดินในทวีปยุโรปมีอยู่น้อย และคนสำคัญเท่านั้นที่สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีที่ดินได้ แต่ในอเมริกาที่กว้างใหญ่ไพศาล ใครๆ ก็สามารถจับจองได้ ในยุโรปป่าไม้เริ่มขาดแคลน แต่ป่าในอเมริกามีมากมาย ผู้บุกเบิกสามารถตัดไม้มาสร้างบ้าน และถางป่าเพื่อทำไร่ คนในยุโรปว่างงานกันมาก แต่ในอเมริกาแรงงานเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ เจ้าของที่ดินในอเมริกา จึงต้องใช้แรงงานให้เป็นประโยชน์ที่สุด และแนวความคิดนี้ก็มีอิทธิพลต่อการปลูกสร้างบ้านเมืองในเวลาต่อมา เมื่อชุมชนเมืองต่างๆ ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ปัญหาต่างๆ จึงมีมากมาย โดยเฉพาะปัญหาการใช้ที่ดิน ปัญหาการก่อเหตุรำคาญ กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล และปัญหากรรมสิทธิ์ส่วนรวม จึงเป็นปัญหาที่สำคัญในเวลาต่อมา จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการวางผังเมืองหรือการจัดแบ่งย่านการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

ในสหรัฐอเมริกานั้นกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลมีความหมาย และเป็นสิ่งสำคัญมากในสังคมชาวอเมริกัน บนพื้นฐานความเคารพและให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลดังกล่าว การล่วงละเมิดใดๆ ซึ่งกันและกัน จึงเป็นสิ่งที่จะต้องได้รับการแก้ไข และป้องกันมิให้เกิดในเบื้องต้น ตำรวจของรัฐจึงเข้ามาบทบาทอย่างมากในการแก้ไขปัญหาและให้ความคุ้มครองทางด้านสุขภาพ ความปลอดภัย ศีลธรรมและเรื่องอื่นๆ ที่มีความต้องการและสนใจของสังคมอีกด้วย การใช้ที่ดินร่วมกันอย่างไม่มีระเบียบก่อให้เกิดปัญหา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องควันไฟจากโรงงาน การกำจัดขยะมูลฝอย กลิ่นเหม็นเน่าเสียรบกวนไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักร หรือยานพาหนะต่างๆ ปัญหาการก่อเหตุรำคาญต่างๆ เหล่านี้นับได้ว่าเป็นการล่วงละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคล ซึ่งถือกันมากในประเทศอเมริกา มาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการก่อเหตุรำคาญ หรือรบกวนผู้อื่น (Nuisance Law) ได้เริ่มนำเข้ามาใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาในระยะแรกของการล่าอาณานิคม คือ ในปี ค.ศ. 1692 ที่มลรัฐ Massachusetts โดยมีการจัดแบ่งย่านที่ก่อเหตุรำคาญ และรบกวนผู้อื่นไว้โดยเฉพาะ ต่อมาคริสต์ศตวรรษที่ 19 การบังคับในลักษณะดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง รวมถึงการกำหนดในเรื่องวัสดุทนไฟ ข้อกำหนดในเรื่องการระบายน้ำ การสร้างรั้วและรวมถึงตำแหน่งที่ตั้งของโรงฆ่าสัตว์ สุสาน และเขื่อน ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดน้ำท่วมได้

ในตอนต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้แพร่ขยายการบังคับควบคุมการใช้ประโยชน์และอาคารออกไปตามเมืองต่างๆ เพื่อป้องกันสภาพแวดล้อมของชุมชนเมือง ได้แก่ บอสตัน อินเดียน โพลิส มิสซอติ และวอชิงตันดีซี ด้วยการกำหนดให้ย่านที่มีอาคารสูงๆ จะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับที่ได้วางไว้ ด้วยเหตุสำคัญที่ว่า เพื่อป้องกันอาคารที่สร้างสูงหลายชั้น บดบังแสงอาทิตย์ ซึ่งผู้อื่นควรได้รับด้วย

กฎหมายที่ว่าด้วยการก่อเหตุรำคาญและรบกวนผู้อื่น จึงนับว่าเป็นกฎหมายแม่บทที่สำคัญ และเป็นรากฐานในการออกข้อกำหนดควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในระยะต่อมา อันเป็นการช่วยรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองน่าอยู่ และบ่งชี้ให้เกิดความเคารพในกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล และกรรมสิทธิ์ส่วนรวมที่ทุกคนต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตาม แนวทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังกล่าว ได้แพร่กระจายสู่ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยในระยะต่อๆ มา (บุญญนุช อ่างใน
รจเรข นุรชชาติ 2544 : 31-33)

2.2.7.2 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning)

Zoning เป็น จุดประสงค์ขั้นพื้นฐาน Zoning เป็นการวางโครงสร้างพื้นที่บนที่ดิน ซึ่งพิจารณาจากส่วนที่ไม่เป็นระเบียบของการใช้ประโยชน์ที่ดิน สิ่งนี้หมายถึง การกำหนดและการ
ทำแผนแบ่งประเภทการใช้ที่ดิน หรือ บริเวณ (Zone) มีการกำหนดข้อบังคับโดยข้อปฏิบัติให้
เป็นไปตามกฎหมายของการอนุญาตให้ใช้พื้นที่ในแต่ละบริเวณ การ Zoning พื้นที่ จะเกี่ยวข้องกับ
เรื่องของสิ่งปลูกสร้างและการใช้พื้นที่เปิดโล่ง ดังเช่น สวนสาธารณะ Zoning ordinances
(ข้อบัญญัติการวางผัง) เกี่ยวกับการกำหนดสิ่งปลูกสร้างกับความหนาแน่นของสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งจะ
ใช้ควบคุมโดยเฉพาะส่วน ขนาด ความสูง และการกำหนดประเภทของสิ่งปลูกสร้าง การใช้
ประโยชน์จากสิ่งปลูกสร้าง โดยเฉพาะที่พักอาศัย Apartment ย่านการค้า และอุตสาหกรรมบาง
ประเภทที่แตกต่างกัน

การพิจารณาในความสวยงามของการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านเดียว ซึ่งสามารถ
ใช้เป็นมาตรการชี้วัดการวาง Zoning ได้ ยิ่งไปกว่านั้น พื้นที่ในแต่ละส่วนสามารถนำมาจัดประเภท
การใช้ที่ดินได้ด้วยเหมือนกัน ตัวอย่างเช่น พื้นที่ R-2 กำหนดให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะ และ
สามารถใช้ตัวเลขของ R-2 บริเวณพื้นที่เมืองได้เหมือนกัน ข้อกำหนดของ Zoning ordinance
ต้องการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายโดยอำนาจของรัฐบาล ขั้นตอนการแก้ไขก็เช่นเดียวกัน

อีกทั้งการวางแผนและหน้าที่การวางผัง ยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านอื่นๆ อีกมาก
เช่น นายกเทศบาล คณะกรรมการ และผู้มีอำนาจ ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่มีความสำคัญในด้านการใช้
ประโยชน์ที่ดินและด้านหนึ่งและด้านอื่นๆ ด้วยอำนาจหน้าที่ในระดับใหญ่ๆ ได้จากส่วนของ
นโยบายของรัฐบาล ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับการให้สิทธิพิเศษต่อไปนี้

- การสาธารณสุข ให้ความสำคัญกว่าส่วนอื่นโดยรวมๆ
- การประปา
- สถานที่กำจัดขยะ
- สวนและพื้นที่นันทนาการ
- การคมนาคมขนส่ง -ทางหลวง
- สถานีตำรวจและสถานีดับเพลิง
- คณะกรรมการศึกษา - ความต้องการพื้นที่ของโรงเรียน
- คณะกรรมการการจัดเก็บภาษีและคณะกรรมการยุติธรรม
- อาคาร เกี่ยวกับ การก่อสร้าง การกำจัดน้ำเสีย การไฟฟ้า
- พื้นที่การจัดสรรพิเศษที่ไม่เกี่ยวข้องกับส่วน การจัดทำผัง
- เมืองหรือรัฐสภา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

John Punter (1999 : 9 -10) กล่าวถึง ระบบ Zoning ว่าเป็นมาตรการที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 โดยเริ่มใช้ครั้งแรกที่ประเทศเยอรมัน แต่ต่อมาทางสหรัฐอเมริกา นำมาใช้เป็นกฎหมาย Zoning โดยเป็นการควบคุมความหนาแน่นในด้านต่างๆ และควบคุมการใช้ที่ดินที่ผิดปกติเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีรายละเอียดหรือรูปแบบที่ซับซ้อนเหมือนในปัจจุบัน ซึ่งมีรายละเอียดที่ชัดเจน และใช้บังคับควบคุมไปทั่วทั้งเมืองรวม Zoning มีการพัฒนารูปแบบขึ้น โดยสามารถควบคุมพื้นที่ทางด้านกายภาพ เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน ความหนาแน่นทางด้านสภาพแวดล้อม ความสูงอาคารและรูปแบบอาคาร เป็นต้น ในปี 1979 ได้มีการใช้กฎหมาย Zoning ควบคุมพื้นที่อนุรักษ์ โดยแบ่งเป็นเขตที่มีคุณค่าทางความงาม (The Aesthetic Zone) และเขตที่มีคุณค่าทางภูมิทัศน์ (Landscape Zone) โดยในพื้นที่ดังกล่าว จะถูกควบคุมลักษณะทางสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าอย่างเข้มงวด นอกจากนี้ Zoning มีอำนาจจากรัฐบาลท้องถิ่นสูงในการบังคับ จึงส่งผลที่ขัดแย้งกับความต้องการในการใช้พื้นที่ดินของประชาชน และ Zoning ยังถูกมองว่าเป็นนโยบายเชิงลบที่มีผลต่ออันกลงทุนและภาคเอกชน ที่มีกจะหลีกเลี่ยงการลงทุนในพื้นที่นั้นๆ

แต่ในบางครั้ง ถือว่าเป็นข้อดีที่ทำให้นักลงทุนและภาคเอกชนหลีกเลี่ยงพื้นที่ Zoning บริเวณนั้นๆ และในบางพื้นที่อาจจะใช้อำนาจกฎหมาย Zoning ควบคุม การกำหนดเส้นทางสัญจร จำกัดเวลาเดินรถบางประเภท ในการเข้าออกพื้นที่นั้นๆ เป็นการผลักดันกิจกรรมบางประเภทที่ขัดแย้งการใช้ที่ดินออกพื้นที่ ซึ่งกล่าวอธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กฎหมาย Zoning

จากวิวัฒนาการของการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ที่มีรากฐานมาจากชาวยุโรปที่เดินทางมาบุกเบิกและตั้งถิ่นฐานในประเทศสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งถึงการนำเอากฎหมายว่าด้วยการก่อสร้างอาคารและรบกวนบุคคลอื่นมาปรับปรุง เพื่อใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ความเจริญเติบโตของชุมชนเมือง ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านผังเมืองอย่างเป็นลำดับ จนกระทั่งมาถึงรูปแบบการผังเมืองสมัยใหม่ที่ได้กำหนดเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) และข้อกำหนด (Zoning Ordinance)

รูปแบบการวางผังเมืองสมัยใหม่ได้เริ่มขึ้นที่ประเทศเยอรมันประมาณ ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกานั้น กล่าวได้ว่า เริ่มต้นในปี ค.ศ. 1916 ด้วยการออกข้อกำหนดการจัดแบ่งย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารขึ้นที่เมืองนิวยอร์ก (New York)

แม้ว่าในเวลานั้นเมืองลอสแอนเจลิส ได้มีข้อบังคับขึ้นใช้ก่อนแล้วถึง 7 ปี ด้วยการจัดแบ่งย่านการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น ย่านพักอาศัย และย่านอุตสาหกรรม แต่ยังไม่สมบูรณ์แบบเท่ากับข้อกำหนดในเมืองนิวยอร์ก ดังนั้น ข้อกำหนดการจัดแบ่งย่านของเมืองนิวยอร์ก จึงเป็นต้นแบบของการผังเมืองในอเมริกา จนกระทั่งได้นำไปปรับใช้กับเมืองต่างๆ ออกเป็นย่านที่พักอาศัย ย่านการค้า ย่านอุตสาหกรรม เป็นต้น

1. ส่วนประกอบของ Zoning

1.1 ข้อบังคับด้านการใช้ที่ดิน (Use Regulations) คือ ข้อกำหนดหรือบังคับการใช้สอยทั้งบนที่ดินและในอาคาร

1.2 ข้อบังคับด้านความสูง (Height Regulations) คือ การกำหนดความสูงของอาคารที่สามารถสร้างได้

1.3 ข้อบังคับด้านพื้นที่ (Area Regulations) ประกอบไปด้วยการควบคุมพื้นที่ 2 อย่างคือ

- การกำหนดที่ว่างด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลังอาคาร
- การกำหนดมาตรฐานจำนวนพื้นที่ดินต่อครอบครัว

นอกจากนี้กฎหมาย Zoning บางแห่งที่สมัยใหม่ จะมีการกำหนดมาตรฐานสำหรับพื้นที่จอดรถยนต์ด้วย

การออกกฎหมาย Zoning นั้น จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่ชัดอยู่ในผังรวมทั้งกำหนดปัจจัยต่างๆในการพัฒนาด้วย

2. ข้อกำหนดกฎหมาย Zoning

ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ

ส่วนที่ 1 แผนผังของแผนที่เป้าหมาย แสดงสถานที่และขอบเขตของการใช้ที่ดินต่างๆ การกำหนดการใช้ที่ดินจะมี 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม แต่จะมีประเภทการใช้ที่ดินอื่นๆ ที่แยกออกไปอีก เช่น สถาบันราชการ และพื้นที่สีเขียว เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ส่วนที่เป็นข้อความ บังคับการใช้ที่ดินที่ได้กำหนดไว้ในแผนผัง ข้อความดังกล่าวจะต้องกำหนดประเภทการใช้ที่ดิน ความสูงของอาคาร และพื้นที่ว่างด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลังอาคาร พร้อมทั้งมาตรฐานพื้นที่ดินต่อหนึ่งครอบครัว

เมื่อมีการประกาศข้อกำหนด Zoning ให้มีผลบังคับใช้แล้ว ข้อกำหนดนี้จะใช้ก็ต่อเมื่อมีการตรวจการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารใหม่ เปลี่ยนแปลงการใช้ หรือต่อเติมอาคารเก่าเท่านั้น ไม่มีผลบังคับใช้ย้อนหลัง

3. มาตรการควบคุมเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน

มาตรการที่ใช้ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตามหลักการ โดยทั่วไปแล้วจะประกอบด้วย แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน และข้อกำหนดของแผนผัง มาตรการทั้งสองประการดังกล่าว จะเป็นเครื่องที่ใช้ในการควบคุมผังที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญ และจำเป็นที่จะต้องใช้ควบคู่กันไปเสมอ

3.1 แผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Use Plan)

สำหรับมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยแผนผังนั้น สามารถที่จะสื่อความหมายให้ทราบถึงประเภทของเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินได้โดยตรง จากแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อการนี้โดยเฉพาะ เช่น อาคารที่อยู่อาศัยได้เฉพาะประเภทบ้านเดี่ยว และมีความสูงสุดของอาคารไม่เกินสองชั้น เท่านั้น และอาจจะห้ามสร้างโรงงานอุตสาหกรรมทุกขนาดในเขตนี้ เป็นต้น

4. มาตรการควบคุมที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อาคาร

ข้อกำหนดผังเมือง นอกจากจะบ่งบอกชนิดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อการประกอบกิจกรรมที่อนุญาตหรือไม่อนุญาตดังกล่าวในตอนต้น ยังประกอบด้วยเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการกำหนดขนาดของอาคารสิ่งปลูกสร้าง การกำหนดความหนาแน่นและการกำหนดปริมาณที่จอดรถที่ใช้บังคับให้ปรากฏในการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภทในแผนผังด้วย ข้อกำหนดส่วนนี้มีความสำคัญต่อการควบคุมการก่อสร้างอาคารเป็นอย่างมาก ซึ่งมีผลกระทบไปถึงการควบคุมทางกายภาพในบริเวณพื้นที่วางผังด้วย มาตรการควบคุมที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อาคารนั้นประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่างๆ อันเกี่ยวข้องโดยตรงกับการออกแบบและก่อสร้าง

4.1 ข้อกำหนดเรื่องกลุ่มก้อนอาคาร (Bulk Regulation)

ความมุ่งหมายของการควบคุมประเด็นนี้ ได้แก่ การควบคุมขนาดของอาคารสิ่งปลูกสร้างที่สร้างขึ้นบนที่ดินแต่ละแปลงมิให้ใหญ่โตจนคับพื้นที่ หรือเบียดชิดกับอาคารข้างเคียงจนไม่มีที่ว่างโล่งที่จะให้ได้รับแสงสว่างและกระแสลมธรรมชาติที่จำเป็นต่อความเป็นอยู่ที่เหมาะสม เงื่อนไขในการควบคุมประเด็นนี้มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการคือ

4.1.1 อัตราส่วนของพื้นที่อาคารต่อที่ดิน (Floor Area Ratio)

เงื่อนไขประเภทนี้ ได้แก่ การกำหนดในที่ดินแปลงหนึ่งจะอนุญาตให้สร้างอาคารที่มีพื้นที่ที่อาคารรวมทุกชั้นของอาคารทุกหลัง ได้เป็นจำนวนกี่เท่าของพื้นที่ดิน ซึ่งอาจจะเขียนเป็นสูตรคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$F.A.R = \frac{\text{พื้นที่อาคารทั้งหมด}}{\text{พื้นที่ดินแปลงนั้น}}$$

เช่น F.A.R มีค่าเป็น 2.5 หมายความว่า พื้นที่อาคารที่สร้างขึ้นรวมกันแล้ว (ก็ชั้นก็ตาม) ต้องไม่เกินสองเท่าครึ่งของขนาดพื้นที่ดินแปลงนั้น ค่าอัตราส่วนนี้ได้กำหนดความสูงของอาคารให้ตายตัว จึงสามารถสร้างอาคารสูงกี่ชั้นก็ได้ตราบใดที่พื้นที่ของอาคารทุกชั้นรวมกันแล้วไม่เกินค่าอัตราส่วนที่กำหนดให้

4.1.2 อัตราการเว้นว่าง (Open Space Ratio)

เงื่อนไขชนิดนี้ ได้แก่ การที่กำหนดว่าในที่ดินแปลงหนึ่งที่อยู่อาคารนั้นตั้งอยู่ จะต้องจัดให้มีพื้นที่เปิดว่างสู่ท้องฟ้า โดยไม่มีสิ่งกีดขวางเลยเป็นจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยในอาคารได้รับแสงสว่างและกระแสลมตามธรรมชาติ ตามสมควรในรูปของสวนในบ้าน หรือสนามเด็กเล่น จำนวนที่เว้นว่างนี้คิดคำนวณจากอัตราร้อยละของพื้นที่อาคารปกคลุมดินของอาคารทุกหลังที่รวมสร้างอยู่ในที่ดินแปลงนั้น ซึ่งอาจเขียนเป็นสูตรทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้

$$\text{O.S.R} = \frac{100 * \text{พื้นที่เว้นว่าง}}{\text{พื้นที่ดินแปลงนั้น}}$$

เช่น O.S.R มีค่าเป็น 30% ก็หมายความว่า อาคารที่ปลูกสร้างขึ้นในที่ดินแปลงหนึ่งจะต้องมีที่เว้นว่าง 30 ตารางหน่วย พื้นที่อาคารปกคลุมดิน 70 ตารางหน่วย เป็นต้น สำหรับอัตราส่วนพื้นที่อาคารคลุมดิน (Ground Area Coverage) นั้น จะเป็นอัตราส่วนกลับกับ O.S.R

4.1.3 ระยะเวลาของอาคารจากเขตที่ดิน (Set Back Requirement)

เป็นการกำหนดให้แนวค้ำนอกอาคารสิ่งปลูกสร้าง โดยรอบจะต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินระยะหนึ่ง เป็นระยะถอยร่นของอาคาร (Set Back Requirement) เป็นการกำหนดให้แนวค้ำนอก เพื่อป้องกันความเดือดร้อนรำคาญของผู้อยู่อาศัยในอาคารจากการรบกวนความเป็นส่วนตัว (Privacy) ทัศนียภาพของไฟไหม้ลุกลาม และเพื่อให้เกิดการไหลถ่ายเทที่สะดวกของกระแสลมธรรมชาติที่พัดผ่านรอบอาคาร รวมทั้งการที่จะให้ได้รับแสงสว่างจากทุกทิศทุกด้าน ระบบถอยร่นของอาคารสำหรับด้านหน้ามักจะกำหนดเป็นระบบตายตัว เพื่อให้เกิดระเบียบในการสร้างอาคารไม่เอียงกันไปมา และเพื่อความสะดวกในการที่จะขยายเขตทาง

อนาคตกหากมีความจำเป็นส่วนระบบถอยร่นของอาคารที่ปลูกสร้างขึ้น ระยะถอยร่นมักจะมีค่าแตกต่างกันไปในเขตของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท สำหรับเขตที่อยู่อาศัยมักจะมีกำหนดไว้ทุกด้าน โดยรอบ

4.1.4 แถบถอยร่นตามความสูงของอาคาร (Sky Exposure Plane)

เป็นข้อกำหนดสำหรับอาคารที่สร้างสูงหลายชั้น ขึ้นไปจนอาจจะบังแสงแดดให้ส่องลงมาจนถึงพื้นดินได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความอับชื้นเป็นเขตอันตรายด้านสุขภาพของผู้อยู่อาศัยในบริเวณนั้น ดังนั้น เงื่อนไขชนิดนี้ ได้แก่ การกำหนดให้อาคารจอดบนถอยร่นระยะเข้าไปไม่ยื่นล้ำออกมาในบริเวณที่กั้นด้วยแถบสมมุติของแนวท้องฟ้า ที่มองเห็นได้เป็นมุมกว้างจากพื้นที่ถอยร่นห่างจากแนวถนนก็สามารถใช้ประโยชน์ในด้านการตกแต่งบริเวณ ทำให้อุโล่งหรือใช้เป็นพื้นที่จอดรถนอกอาคารก็ได้

4.2 ข้อกำหนดเรื่องความหนาแน่น (Density Regulation)

ความมุ่งหมายของการควบคุมประเภทนี้ ได้แก่ การควบคุมพื้นที่ที่มีให้เกิดความแออัดขัดแย้งของสิ่งปลูกสร้างและผู้คนจนเกินขีดที่จะรักษาความสะดวกสบาย ความปลอดภัยจากสาธารณภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีของแต่ละพื้นที่ได้ เงื่อนไขของการควบคุมมีอยู่ 2 ประการ คือ

4.2.1 พื้นที่ดินที่ต่ำสุดต่อหน่วยพักอาศัย (Minimum Land Area per Dwelling)

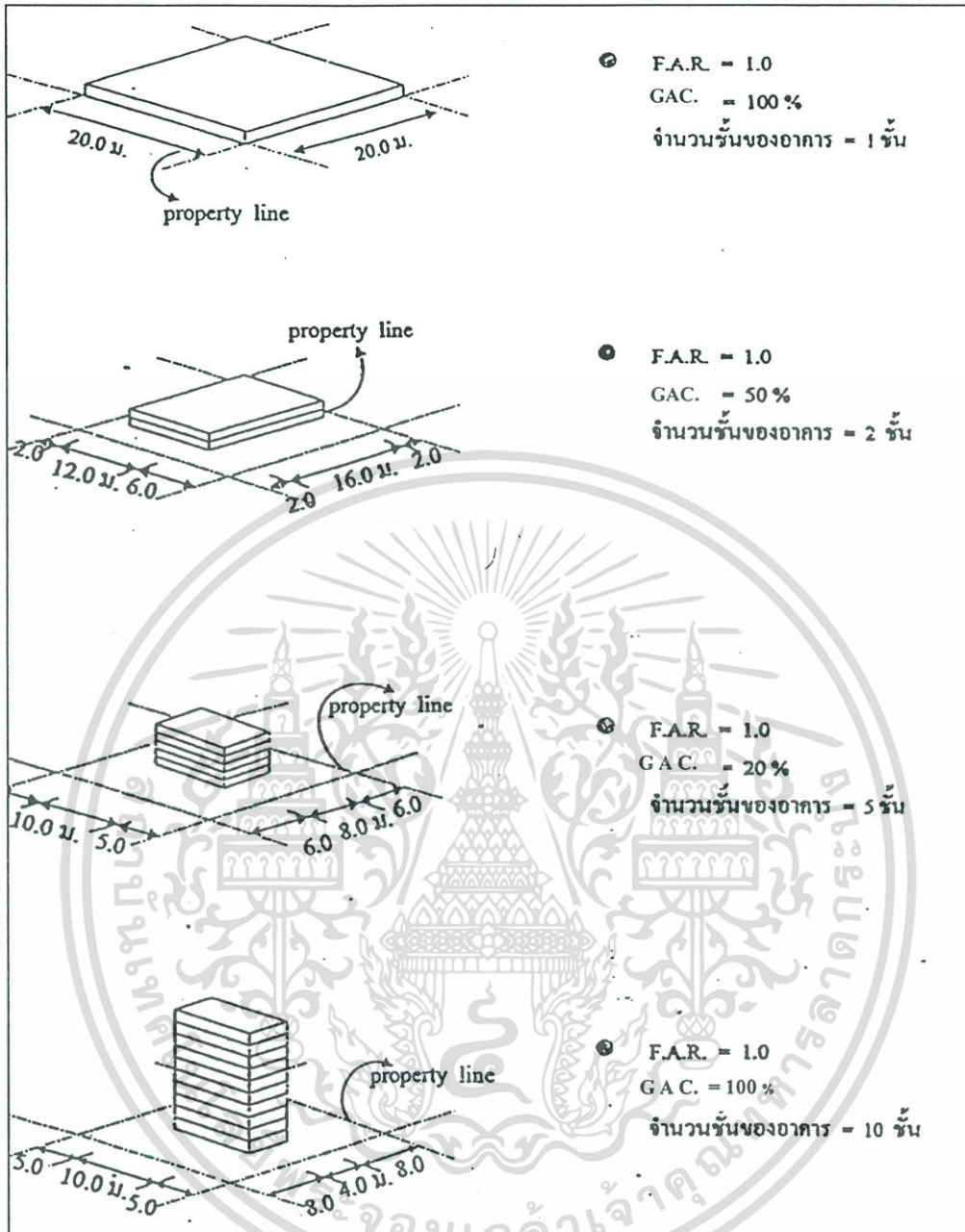
เป็นการกำหนดขนาดแปลงที่ดินที่จะนำมาใช้การปลูกสร้างอาคาร ทั้งที่เป็นเป็นที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว (Single-Family Dwelling) ในที่ดินแต่ละแปลงจนถึงที่อยู่อาศัยประเภทบ้านหมู่ (Multi-Family Dwelling) เงื่อนไขนี้กำหนดว่าที่อยู่อาศัยแต่ละครอบครัวจะต้องมีพื้นที่ดิน และแต่ละแปลงที่ดินจะต้องมีความกว้างอย่างน้อยที่สุดเท่าใดด้วย ซึ่งค่าตัวเลขจะแตกต่างกันไปในแต่ละเมืองแต่ละภูมิภาค

4.2.2 ระยะห่างระหว่างอาคาร (Minimum Spacing of Building)

เป็นการกำหนดระยะห่างระหว่างอาคารที่สร้างติดต่อกัน ไม่ว่าจะสร้างอยู่ในที่ดินต่างแปลงกัน หรืออยู่ในที่ดินแปลงเดียวกัน เพื่อให้แต่ละหน่วยอาคารเหล่านั้นได้รับแสงสว่างตามธรรมชาติจะถูกขัดขวางมากยิ่งขึ้น และอาคารยิ่งยาวขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งเป็นอุปสรรคกีดขวางต่อทัศนวิสัยมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ดังนั้นในการคำนวณระยะห่างระหว่างอาคารที่น้อยที่สุด จึงได้ใช้ค่าตัวเลขของความยาวและความสูงของอาคารที่ตั้งชิดกัน เป็นองค์ประกอบของการคำนวณเป็นสำคัญ

4.3 ข้อกำหนดเรื่องจอดรถ (Parking Regulation)

เป็นการกำหนดที่จอดรถของอาคารให้สอดคล้องกับกิจกรรมแต่ละประเภท เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่สร้างปัญหาทางการจราจรในภายหลัง ซึ่งกำหนดที่จอดรถนี้ นอกจากให้สอดคล้องกับประเภทการใช้ประโยชน์ของอาคารแล้ว ยังต้องคำนึงถึงเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินที่อาคารนั้นๆ ตั้งอยู่อีกด้วย

ที่มา : กรมการผังเมือง

ภาพที่ 2.3 แสดงค่า F.A.R และ G.A.C.

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่ประกอบด้วย ประเภท บังคับ และปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ซึ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์ และความสำคัญที่สามารถใช้ประกอบการศึกษาวิจัย ใช้เป็นตัวแปรหลักที่สามารถจะผนวกวิธีการใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่ศึกษาในด้านการท่องเที่ยวและการใช้ที่ดิน

ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นข้อมูลสำคัญในขบวนการศึกษาในขั้นต่อไป

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ความสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

2.3.1 ตัวกระตุ้นการท่องเที่ยว

การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว มักมีตัวกระตุ้น (Motivator) อย่างใดอย่างหนึ่ง

Mc.Intosh (1977) อ้างใน Alister Mathieson and Geoffrey Wall (1982) แบ่งตัวกระตุ้นเป็น 4 ประเภท คือ

1. Physical Motivators เป็นตัวกระตุ้นเพื่อต้องการความผ่อนคลายด้านกายภาพ เป็นการพักผ่อนรูปแบบหนึ่ง เช่น กิจกรรมทางกีฬา การบำบัดการแพทย์ด้วยวิธีพิเศษซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของแต่ละบุคคล

2. Culture Motivators เป็นตัวกระตุ้นซึ่งก่อให้เกิดความปรารถนาในการเดินทางเพื่อเรียนรู้กับประเทศอื่นๆ และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น ตลอดจนมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกในรูปของศิลปะ คนตรี วรรณกรรม และนิทานพื้นบ้าน เป็นต้น

3. Personal Motivators เป็นตัวกระตุ้นในลักษณะของความต้องการที่จะไปเยี่ยมชมญาติเพื่อนฝูง หรือพบปะผู้คนที่มีความคิดใหม่ๆ หรือต้องการหลบออกจากงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

4. Prestige and Status Motivators เป็นตัวกระตุ้นซึ่งแสดงถึงความภาคภูมิใจและเกียรติยศของบุคคล ซึ่งอยู่ในลักษณะของการเดินทางเพื่อการเรียน การศึกษา เพื่อการประกอบธุรกิจในตำแหน่งหน้าที่การงานของตนหรือเพื่อความก้าวหน้า ตลอดจนเพื่อความดำรงชีพในอาชีพของตนอีกด้วย

2.3.2 วิวัฒนาการการท่องเที่ยว

Butler (1980) การวิวัฒนาการของการท่องเที่ยว (Tourist Area Cycle of Evolution) ซึ่งเริ่มต้นขึ้นเป็นขั้นตอนจากการค้นพบแหล่งท่องเที่ยว (Exploration) การบุกเบิกโดยนักท่องเที่ยวกลุ่มแรก (Involvement) การพัฒนาพื้นที่เพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว (Development) การพัฒนาที่อยู่ในขั้นอิ่มตัว (Consolidation) ภาวะหยุดนิ่งเฉื่อยชา (Stagnation) และขั้นเสื่อมสภาพหรือฟื้นสภาพ (Decline or Rejuvenation) ได้กล่าวว่า (แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จะต้องมีขั้นตอนการวิวัฒนาการ 6 ขั้นตอน) คือ

ขั้นตอนที่ 1 Exploration (การค้นพบ) เกิดขึ้นโดยนักค้นพบกลุ่มเล็กๆ เป็นการค้นพบที่ไม่เป็นพิธีการ ยังไม่มีความสะดวกสบายใดๆ ในขั้นตอนนี้ สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวมักจะไม่ถูกเปลี่ยนแปลงโดยนักท่องเที่ยวแต่อย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 Involvement (ช่วงเกี่ยวพัน) เป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้อาศัยในท้องถิ่นเดินทางเข้าสู่พื้นที่บริเวณนั้นมากขึ้น พร้อมกับมีการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการในบริเวณดังกล่าวด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

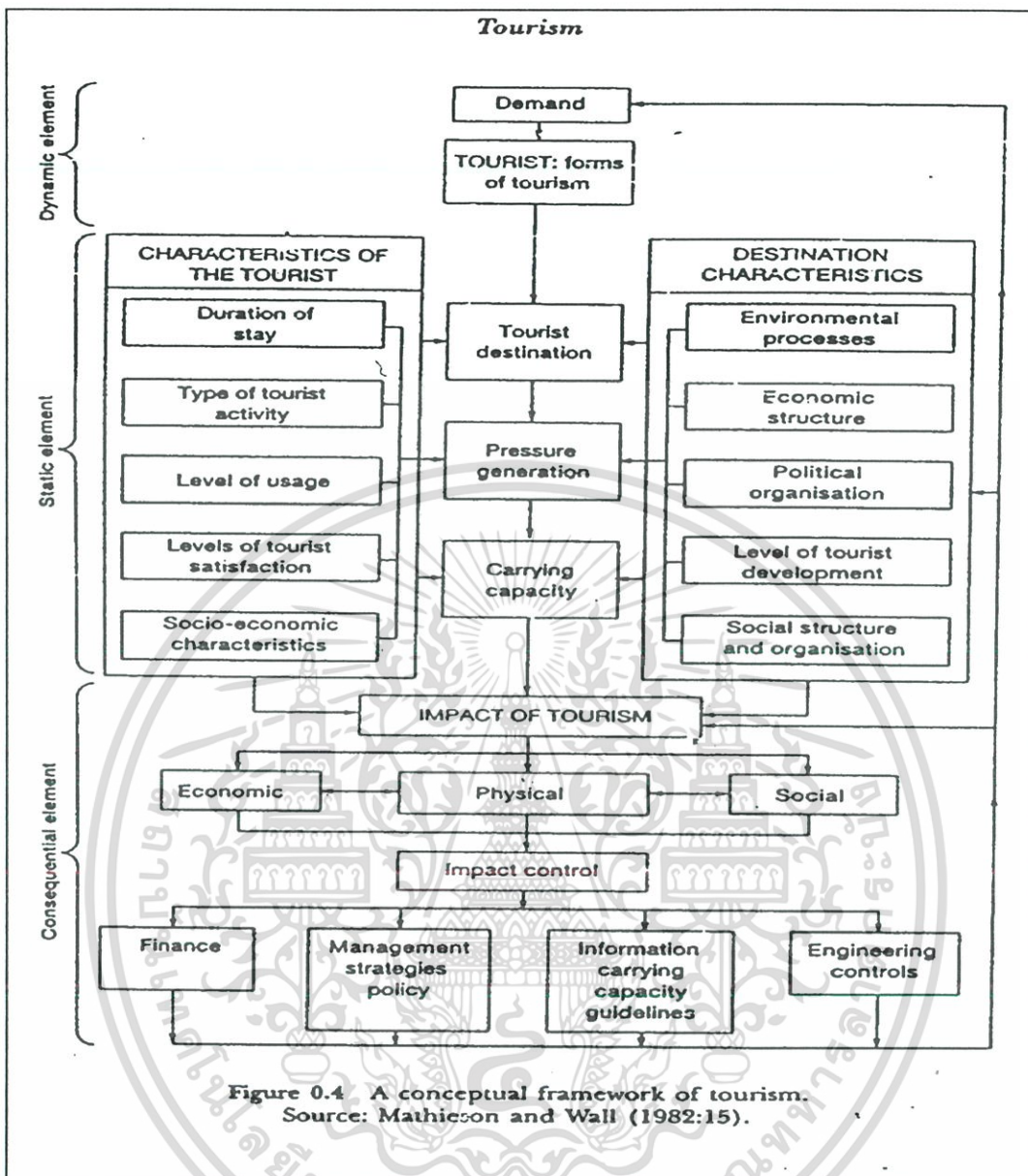
ขั้นตอนที่ 3 Development (ขั้นตอนที่มีการพัฒนา) เป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างมากที่สุด มีสาธารณูปโภคที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการของตลาดนักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพมากที่สุด

ขั้นตอนที่ 4 Consolidation (ขั้นตอนที่เป็นปึกแผ่น) ในแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว มีความชัดเจนในเชิงธุรกิจมากขึ้น ย่านที่แบ่งแยกพื้นที่ออกเป็นแหล่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ที่ได้รับการพัฒนาอย่างดีและชัดเจน บรรดาสาธารณูปโภคต่างๆของพื้นที่เดิมถูกเปลี่ยนแปลงไปเกือบหมด

ขั้นตอนที่ 5 Stagnation (ขั้นตอนหยุดนิ่ง) เป็นช่วงที่มีนักท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวมากที่สุด (Peak Number of Tourist) และบางครั้งอาจมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพธรรมชาติในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการสร้างสภาพธรรมชาติเทียมขึ้นทดแทน และจากการที่มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าขั้นที่ 4 จึงอาจเกิดปัญหาสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมในแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 6 Decline or Rejuvenation (ขั้นเสื่อมหรือฟื้นสภาพ) เป็นขั้นตอนสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติมีความเสื่อมโทรมลง สาธารณูปโภคและบริการล้ำสมัยไม่เหมาะสมกับสมัยนิยม นักท่องเที่ยวหายไป ที่พักต่างๆ ที่มีอยู่จะเปลี่ยนแปลงกลายเป็นคอนโดมิเนียม บ้านเพื่อการพักผ่อนถาวรของผู้สูงอายุ การตั้งถิ่นฐานที่มิใช่เพื่อการท่องเที่ยว

ดังนั้นเมื่อระดับการวิวัฒนาการมาถึงขั้นสุดท้าย คือ ภาวะหยุดนิ่ง เฉื่อยชา การเข้ามาบริหารจัดการโดยภาครัฐหรือเอกชน หรือแม้แต่การปล่อยทิ้งไว้ ย่อมทำให้เกิดผลลัพธ์แตกต่างกันออกไป 5 ทาง อันได้แก่ การฟื้นฟูสภาพเดิม (Rejuvenation) , การชะลอการเจริญเติบโตของการท่องเที่ยว (Reduced Growth) , การคงสภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (Stabilization) , การเสื่อมโทรมตามลำดับเวลา (Decline) และการเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว (Immediate Decline) (Hunter & Green ,1995 : 63-65)

ที่มา : Alister Mathison and Geoffrev Wall (1982 : 15)

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

เพราะฉะนั้น ผลกระทบการท่องเที่ยว ที่มีต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ตามที่ได้กล่าวมา สามารถสะท้อนให้เห็นว่า หากไม่สามารถควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่แหล่งท่องเที่ยวจะรองรับได้ ทรัพยากรประเภทต่างๆ ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ ก็จะถูกบริโภคมากขึ้นอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ท้ายที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเสื่อมโทรมลง

2.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสังคม

Mathieson (1982) ได้กล่าวถึง แนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมกับการท่องเที่ยว

1. ประชากรหนาแน่นในระหว่างฤดูการท่องเที่ยว
2. ทำเลที่ตั้งของสถานบริการสัมพันธ์ไปถึงบริเวณอาณาเขต
3. รายได้ต่อหัวของคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว มีความแตกต่างกันมากระหว่างพวกสนับสนุนให้นำไปสู่การโครงการการท่องเที่ยวกับสุขภาพ มีความเชื่อมโยงกันได้ สามทางคือ

- มีการจูงใจให้เกิดการทำสุขภาพให้ดีขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว
- มาตรฐานทางด้านสุขภาพในพื้นที่สนับสนุนให้มีผลผลิตทางการท่องเที่ยวมี

คุณภาพ

- โรคภัยอาจจะติดต่อ โดยนักท่องเที่ยวในที่หนึ่ง ไปอีกสถานที่หนึ่ง และส่งผล

ไปถึงบ้านพวกเขา

2.3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับวัฒนธรรม

การท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม โดยวัฒนธรรมเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในสถานที่ที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรม

ริชชีและซินส์ (อ้างใน ดอกอ้อ : 2544) ได้ให้ลักษณะ 12 ประการ ของวัฒนธรรมซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว ดังนี้

1. การฝีมือ
2. ภาษา
3. ประเพณี
4. การบริโภค
5. ศิลปะและดนตรี, การแสดงดนตรี, การวาดรูปและการแกะสลัก
6. ประเภทของการจ้างงานในที่อยู่อาศัยและเทคโนโลยีที่ใช้
7. ประวัติศาสตร์ของพื้นที่, รวมถึงเครื่องเตือนใจที่มองเห็นได้
8. สถาปัตยกรรมศาสตร์ที่แตกต่างจากที่อื่น
9. ศาสนา
10. ระบบการศึกษา
11. เครื่องแต่งกาย
12. กิจกรรมเวลาว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 ความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity)

การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีฐานมาจากความคิดเรื่องการรักษาระดับการพัฒนาและระดับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรม ในขณะเดียวกัน ก็สามารถสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ จีกระดับในการรองรับการพัฒนาหรือการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ก่อความเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมประเภทใดๆ แต่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ (Edward, 1994 : 63)

นอกจากนี้ O'Reilly (1986) แยกประเภทของความสามารถในการรองรับไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้

- ความสามารถในการรองรับ ด้านกายภาพ หมายถึง จีดจำกัดของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ณ ระดับหนึ่ง ซึ่งยังไม่ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ความสามารถในการรองรับด้านการรับรู้ หมายถึง ระดับต่ำสุดของนักท่องเที่ยว ซึ่งพอใจในสถานที่นั้นก่อนจะเลือกเดินทางไปที่อื่น
- ความสามารถในการรองรับด้านสังคม หมายถึง ระดับความทนได้ของคนในพื้นที่หรือ จำนวนนักท่องเที่ยว ณ ปริมาณหนึ่ง ซึ่งนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งยอมรับได้
- ความสามารถในการรองรับด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ความสามารถของพื้นที่ในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในท้องถิ่น

2.3.6 การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

สุวรรณ (อ้างใน ดอกอ้อ ปาณะดิษ. 2544 : 16) การใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้ที่ดินของแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว และการใช้ที่ดินของชุมชนเมือง เพื่อเป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวจึงต้องกระทำใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ เป็นการจัดระเบียบและเสนอแนะการใช้ที่ดิน ณ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการใช้ที่ดินในเมือง เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นอย่างเหมาะสม การวางแผนการใช้ที่ดินจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งในขบวนการวางแผนการท่องเที่ยว (Tourism Planning) การจัดระเบียบการใช้ที่ดินอย่างดียิ่งจะทำให้เกิดการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว และมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ในขณะเดียวกันจะเป็นการป้องกันผลกระทบทางลบ ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงการเสนอแนวทางในการจัดการสาธารณูปโภค สาธารณูปการของชุมชนเมือง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการแวะพักอาศัยของนักท่องเที่ยวก่อนหรือหลังการเดินทางเข้าเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ การวางแผนการใช้ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

แผนการใช้ที่ดินของแหล่งท่องเที่ยวควรแบ่งเขตการใช้ที่ดิน (Zoning) เป็น 3 ประเภท คือ

1. ที่ดินสงวน (Preservation area) เป็นบริเวณในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ (Sensitive) ต่อการเข้าเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว จึงจัดเป็นเขตสงวน มีการกำหนดกฎเกณฑ์การเข้าไปในพื้นที่อย่างเข้มงวด หรืออาจสงวนไว้ไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในบางฤดูกาล
2. ที่ดินอนุรักษ์ (Conservation area) มีการกำหนดเกณฑ์เข้าชมในเขตนี้ รวมทั้งกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว ในระดับความเข้มงวดลดลงกว่าเขตสงวน
3. เขตพัฒนา (Development area) ได้แก่ บริเวณที่ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์หรือความเปราะบางต่อคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวสิ่งก่อสร้างที่จะให้มีขึ้นได้ในเขตพัฒนา เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ศาลาพักผ่อน ที่จอดรถ ท่าจอดเรือ ท่าจอดเรือ ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น

แผนการใช้ที่ดินในเมือง เนื่องจากเมืองเป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (Tourism service Center) ขณะเดียวกันก็จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย (ประเภทที่ให้ความบันเทิง) นอกจากนี้แล้วเมืองยังมักจะประกอบไปด้วยโบราณสถานที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ขณะเดียวกันเมืองท่องเที่ยวก็จะมีการเติบโตรองรับกิจกรรมต่างๆ ของผู้อยู่อาศัย เกิดเป็นการใช้ที่ดินเมือง (Urban land use) การวางแผนการใช้ที่ดินในเมืองเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงต้องมีการจัดวางผังเมืองเป็นกรณีพิเศษประกอบด้วยเขตอนุรักษ์ เขตบันเทิงเพื่อการท่องเที่ยว และการใช้ที่ดินเมืองเป็นย่านต่างๆ หรือการใช้ที่ดินแบบผสม (Mixed use) เพื่อให้ดำเนินชีวิตของผู้อยู่อาศัยในเมืองเป็นไปตามปกติ

2.4 แนวความคิดเกี่ยวกับผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน

1) ประภาวดี เผ่าทองจีน (2538)

ศึกษาในเรื่อง “ผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี” จากการศึกษาวิจัย พบว่า สามารถผลกระทบที่เกิดขึ้นจำแนกได้เป็น 4 สาขาหลัก คือ

- สาขาคุณภาพ ได้แก่ ด้านภูมิฐานและทรัพยากรน้ำ
- สาขานิเวศวิทยา ได้แก่ ด้านป่าไม้และป่าชายเลน
- สาขาคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ได้แก่ ด้านการใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน
- สาขาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม สุนทรียภาพและการพักผ่อน

ห่วงใย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) คอกอ้อ ปาณะดิษ (2544)

ศึกษาในเรื่อง “ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและชุมชน เกาะช้าง จังหวัดตราด” จากการศึกษาวิจัย พบว่า สามารถผลกระทบที่เกิดขึ้นได้จำแนกเป็น 3 กลุ่มหลัก คือ

- กลุ่มกายภาพ ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐาน การใช้ที่ดินและการตั้งถิ่นฐาน
- กลุ่มเศรษฐกิจ ได้แก่ การจ้างงานและอาชีพ รายได้ และค่าครองชีพ
- กลุ่มสังคม ได้แก่ โครงสร้างประชากร ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต

ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2534) มีดังนี้ คือ

2.4.1 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

Mc Evoy และ Dietz (1977) กล่าวไว้ในส่วนของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน ซึ่งเป็นผลมาจากโครงการพัฒนาว่า ลักษณะสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่เกิดจากโครงการพัฒนานั้นมีอยู่ 2 ระดับ คือ โครงการพัฒนาอาจทำให้เกิดกิจกรรมหรือรูปแบบการใช้ที่ดินแบบใหม่ขึ้นมาแทนกิจกรรมที่มีอยู่เดิมอย่างรวดเร็ว หรือโครงการพัฒนา อาจจะทำให้เกิดการขยายตัวของรูปแบบการใช้ที่ดินที่มีอยู่เดิมให้มากยิ่งขึ้นไปอีก โดยแบ่งได้ดังนี้ คือ

ผลกระทบทางกายภาพ (Impact on Physical)

Romeril (1989) ได้จำแนกประเภทของสิ่งแวดล้อมที่มักได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้ 3 ประเภทด้วยกัน คือ สิ่งแวดล้อมกายภาพ, สิ่งแวดล้อมด้านชีวภาพและสิ่งแวดล้อมด้านเศรษฐกิจและสังคม หรืออาจจะเรียกตามการบัญญัติของ OECD(1981) ว่าสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ, สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมตามลำดับ (Hunter & Green, 1995 : 11) ผลกระทบอาจอยู่ในเชิงลบ และเชิงบวก อยู่ในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ประเทศ โลก รวมทั้งอาจเป็นผลโดยตรง หรือ โดยอ้อมก็ได้

1) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

- องค์ประกอบสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต การท่องเที่ยวที่จัดกิจกรรมในพื้นที่ป่า อาจมีส่วนทำลายพืชพันธุ์ โดยการบดทับด้วยเท้าหรือยานพาหนะ ทั้งยังอาจรบกวนโครงสร้างของพืชหรือวิถีชีวิตของสัตว์ป่าได้ เป็นการทำลายกระบวนการดำรงชีวิตตามธรรมชาติ อันทำให้มีการประกาศเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าและฟื้นฟูธรรมชาติในที่สุด

- มลพิษทางสิ่งแวดล้อม เช่น ทางน้ำ เนื่องจากขาดมาตรการควบคุมการระบายน้ำทิ้งหรือการไหล กรองน้ำมันทางอากาศอันเกิดจากยานพาหนะ การเผาไหม้ของเชื้อเพลิงและมลพิษทางเสียง ซึ่งเป็นต้นเหตุมาจากกิจกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว

- การพังทลายของหน้าดิน เช่น การเลื่อนตัวของแผ่นดิน การพังทลายของตลิ่ง การพังทลายของ ภูมิประเทศ จำพวกถ้ำ , ภูเขา

- ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ แหล่งน้ำตามธรรมชาติทั้งผิวดิน และใต้ดิน สำหรับอุปโภคและบริโภค แหล่งเชื้อเพลิงสำหรับผลิตพลังงาน รวมทั้งแหล่งแร่สำหรับการก่อสร้างต่างๆ มีโอกาสจะหมดสิ้นได้ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอีกด้วย

- ทัศนวิสัย เช่น การกองรวมของขยะสิ่งปฏิกูล การขยายตัวของพื้นที่ที่ปลูกสร้างซึ่งบดบังสถานที่ดั้งเดิม อันทำให้ต้องจัดมาตรการออกแบบเมืองให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม

2) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

- รูปแบบของเมือง ปัญหาที่พบบ่อย ได้แก่ การขยายตัวของเมืองออกไปยังชานเมืองซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงเส้นทางเดินเท้า คมนาคม รวมทั้งทัศนียภาพตลอดข้างทาง และความไม่กลมกลืนระหว่างสิ่งปลูกสร้างสำหรับนักท่องเที่ยวและสำหรับประชาชนในท้องถิ่น

- สาธารณูปโภค ไม่จำเป็นว่า ถนน ที่จอดรถ พาหนะ ปริมาณกำลังไฟฟ้า น้ำประปา ระบบสื่อสารหรือระบบกำจัดของเสียมีระดับของสมรรถนะที่ไม่อาจรองรับการบริโภค สาธารณูปโภคได้ อันมีผลให้ต้องกำหนดข้อบัญญัติเกี่ยวกับการปรับปรุง ก่อสร้างสาธารณูปโภคขึ้นใหม่

- การฟื้นฟูซ่อมแซมอาคาร เช่น การฟื้นฟูและอนุรักษ์อาคารประวัติศาสตร์ การฟื้นฟูอาคารที่ถูกปล่อยร้างให้เป็นที่พักอาศัย

- การทรุดตัวของอาคารและทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์ของนักท่องเที่ยว เช่น การใช้สอยอาคาร การเดิน การสัมผัสเทียนจากสภาพการจราจรบนท้องถนน

- มลพิษทางอากาศจากการจราจรบนท้องถนน

แต่สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (Environmental Impact)

ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม (Environmental Impact) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นใหม่หรือมีการจับกลุ่มใหม่ของสิ่งแวดล้อม ทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีผลทำให้สิ่งแวดล้อมเดิมหรือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ได้รับความกระทบกระเทือน เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางใดทางหนึ่งที่มีผลร้ายต่อคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมนั้นๆ ความพอใจของนักท่องเที่ยวในการที่จะเลือกแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นั้นมิได้ขึ้นอยู่กับความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่นั้นแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่เหล่านั้น ที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาเที่ยวชมหรือมาใช้บริการและในขณะเดียวกัน โครงสร้างพื้นฐานเหล่านั้นมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางธรรมชาติด้วยเช่นกัน ซึ่งผลกระทบของแหล่งท่องเที่ยวและ โครงสร้างพื้นฐานที่มีต่อสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆพิจารณา ได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากความเจริญของแหล่งท่องเที่ยว
2. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการพัฒนาที่พักแรมในเขตเมือง
3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการพัฒนาบ้านพักอาศัย (Second Home)

ในสภาพแวดล้อมชนบท

โดยสามารถแสดงได้ดังนี้ คือ

1. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากความเจริญของแหล่งท่องเที่ยวเมื่อแหล่งท่องเที่ยวเริ่มได้รับความนิยม มีการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในบริเวณพื้นที่นั้นมากขึ้น อาจเกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาได้ดังนี้

1.1 Architectural Pollution เกิดจากความพยายามในการจัดสร้างแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ให้มากแหล่งบริการต่างๆ เช่น โรงแรมต่างๆ ที่ใหญ่โตโดดเด่นแตกต่างกัน รวมทั้งเกิดปัญหาสาธารณูปโภคต่างๆ ไม่สอดคล้องกันเพราะเกิดที่สนอูจาด (Visual Pollution) ความไม่คงงามสอดคล้องกันในทางสถาปัตยกรรม

1.2 Ribbon development and Sprawl การพัฒนาและการขยายตัวในลักษณะเส้น (Ribbon) เกิดจากความพยายามในการจัดสร้างแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับผลประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้มากที่สุด เช่น อยู่ริมทะเล ก็จัดสร้างสถานที่ตากอากาศชายทะเลตลอดแนว การพัฒนาในลักษณะดังกล่าวเป็นการพัฒนาที่ด้อยคุณภาพ และไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่ในอนาคต

1.3 Overloading of Infrastructure แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถบริการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้แก่ักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอจะก่อให้เกิดมลภาวะในสิ่งแวดล้อมและปัญหาต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย

1.4 Segregation of Local Resident การแบ่งแยกของผู้อยู่อาศัยแต่ดั้งเดิมที่อยู่ในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว เพราะการเข้ามาใช้บริการในสถานบริการหรือสาธารณูปโภคในเขตท่องเที่ยว มักจะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าปกติซึ่งไม่เหมาะกับคนในท้องถิ่น คนในท้องถิ่นเลือกที่จะใช้บริการที่สะดวกและประหยัดมากกว่า อีกทั้งสภาพกายภาพของเขตท่องเที่ยวกับกลุ่มผู้อยู่อาศัยของคนในท้องถิ่นจะมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน จุดแบ่งแยกจะเป็นการแบ่งแยกตามสภาพทางเศรษฐกิจ แต่ผลทางอ้อมที่ตามมา คือ เกิดการแบกแยกทางสภาพกายภาพด้วย

1.5 Traffic Congestion การจราจรติดขัด มักเกิดขึ้นเมื่อมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางมาใช้บริการจากแหล่งท่องเที่ยวด้วยอีกทางหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการพัฒนาที่พักแรมในเขตเมือง

ในด้านของเมือง (Urban Area) หากมีแหล่งท่องเที่ยวเกิดขึ้นภายในพื้นที่เมืองจะมีผลกระทบหลายด้านจากการพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure Change in Urban Area) ได้แก่ ที่พักต่างๆจะมีการพัฒนารูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยแบบใหม่ นับเป็น Urban Renewal ได้แบบหนึ่ง และในทางตรงกันข้าม ที่พักเหล่านั้น เปรียบเสมือนตัวรุกราน (Invader) ของเมือง เพราะจะมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรเมืองให้หนาแน่นขึ้น ขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดปัญหา การจราจรติดขัด เกิดมลภาวะทางอากาศและเสียง เป็นต้น

แต่มีข้อดี คือ เป็นแหล่งงานใหม่ เกิดการจ้างงาน สร้าง Multiplier Effect และเป็น การพัฒนาขยายเมือง (Urban Renewal) ที่วิธีหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของที่ตั้ง หรือ สถานที่ของเมืองนั้น เป็นต้น

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการพัฒนา Second home ในสภาพชนบท บริเวณแหล่งท่องเที่ยว มักเกิดความขัดแย้งระหว่างการใช้ประโยชน์ที่ดิน

Culligain (1980) ได้กล่าวถึงความขัดแย้งในระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับการใช้ที่ดิน ประเภทชนบทดั้งเดิมว่าเกิดขึ้นในลักษณะต่อไปนี้

3.1 ความขัดแย้งในด้านการคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องการการเข้าถึงสะดวกสบาย ซึ่งเส้นทางดังกล่าวจะต้องตัดผ่านพื้นที่ชนบทดั้งเดิมซึ่งมักทำการเกษตรกรรม ก่อให้เกิดความขัดแย้งกัน

3.2 ความขัดแย้งในเชิงพฤติกรรม

นักท่องเที่ยว : ชอบสนุกสนาน ทำลายธรรมชาติมากกว่ารักษาสมดุลธรรมชาติ

คนชนบท : รักษาธรรมชาติ ดูแลรักษาสถาปัตยกรรมมากกว่าทำลาย

3.3 แย่งแย่งแรงงาน แรงงานในภาคเกษตรกรรมมักจะเปลี่ยนไปสู่งานบริการการท่องเที่ยวมากกว่า เพราะผลตอบแทนสูงกว่า

3.4 แย่งแย่งที่ดิน เพราะประโยชน์ที่ต่างกัน

นักท่องเที่ยว : ต้องการที่ดินเพื่ออยู่อาศัย แหล่งพักผ่อน

คนชนบท : ต้องการที่ดินเพื่อการเพาะปลูก

2.4.2 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ

1) การที่รัฐบาลได้ลงทุนในการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ มากมาย เช่น การสร้างถนนเชื่อมหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลกับเมืองต่างๆ และเป็นที่ยอมรับกันดีว่า ผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาดังกล่าวนี้ ทำให้หมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านการผลิตที่มีสภาพความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย การผลิตสินค้าเพื่อเลี้ยงชีพ และมีเศรษฐกิจแบบพอเพียง กลับเปลี่ยนแปลงมาเป็นหมู่บ้านที่เป็นการผลิตเพื่อการค้าเชิงธุรกิจซึ่งต้องเข้าไปผูกพันกับราคาสินค้าระดับประเทศและระดับโลกมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) การติดต่อพึ่งพาระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทได้เพิ่มมากขึ้น สังคมเมืองได้พัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ จากชนบทมากขึ้น ทำให้การประกอบอาชีพจากการเกษตรกรรมอย่างเดียวได้กลายเป็นกิจกรรมที่มีใช้การเกษตรต่างๆ เพื่อนำทรัพยากรไปป้อนโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งเป็นกรรมการในภาคอุตสาหกรรมต่างๆ คนรวยที่มีทุนทรัพย์มีแนวโน้มที่จะลงทุนในการขนส่งและการค้า กลายเป็นชานาพ้อค้าหรือเป็นพ่อค้าอย่างเดียว

3) เมื่อการติดต่อระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทมากขึ้นกว่าแต่ก่อน โดยเฉพาะด้านการแพร่กระจายของระบบการค้า จะก่อให้เกิดการสะสมทุนทรัพย์ และเนื่องจากแต่ละคนสะสมได้ไม่เท่ากัน จึงก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน รูปแบบของทรัพย์สินที่สำคัญที่สุด คือ ที่ดิน ดังนั้นแบบแผนการถือครองที่ดินอาจจะนำไปสู่การแบ่งชนชั้นทางเศรษฐกิจในหมู่บ้าน

4) สภาพนิเวศวิทยาของหมู่บ้านมีผลต่ออัตราของการปรับปรุงและพัฒนาในด้านอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เนื่องจากว่าเมื่อสภาพสิ่งแวดล้อมในด้านภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านได้มีการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น เช่น มีที่ดินทำกินที่อุดมสมบูรณ์ก็ส่งผลให้ที่รายได้ดีขึ้น นำรายได้มาปรับปรุงความเป็นอยู่ต่างๆ ให้ดีขึ้น

2.4.3 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

1) การที่สังคมชนบทได้มีการติดต่อกับสังคมเมืองมากขึ้นนั้น การพึ่งพาอาศัยภายในสังคมชนบทน้อยลง ระบบครอบครัวและเครือญาติซึ่งเดิมเคยเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ได้เปลี่ยนบทบาทไป ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐได้เข้ามาทำหน้าที่เหล่านั้นแทน ระบบครอบครัวและเครือญาติได้ทำหน้าที่น้อยลง เช่น หน่วยที่รัฐเข้ามา ได้แก่ โรงเรียน ให้การศึกษาแก่บุตรหลาน ธนาคารสหกรณ์ ให้ชาวบ้านกู้ยืมเงินแทนที่จะไปกู้ที่นอกรายเป็นต้น

2) เนื่องจากประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในชุมชน และทรัพยากรได้เริ่มจำกัดลง ทำให้ชาวบ้านต้องออกไปทำงานติดต่อกับภายนอกชุมชน จำเป็นต้องหารายได้จากแหล่งอื่นๆ

3) การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของสังคมเมือง เข้ามาในสังคมชนบท ในเรื่องของการยอมรับค่านิยมปัจเจกบุคคลนิยม ความเชื่อมั่นในตนเองที่ได้ประสบความสำเร็จในชีวิต การงานและสังคม และจากการยอมรับความทันสมัยยอมทำให้ค่านิยมในสังคมชนบทที่ยกย่องบูชาบรรพบุรุษ ความมีเกียรติ ความภูมิใจในเผ่าพันธุ์ การเชื่อฟังผู้อาวุโสกว่า การยึดมั่นในความเชื่อประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ จะเปลี่ยนไปจากเดิม

4) การที่หน่วยงานของรัฐได้เข้าไปมีบทบาทในสังคมชนบทมากขึ้น เช่น โรงเรียน จนสังคมยอมรับเป็นค่านิยมทางสังคมที่ยกย่องการศึกษา ต้องการบุตรหลานเป็นเจ้านายคน การประกอบอาชีพเกษตรกรรมลำบากจะมีผลทำให้นักเรียนได้เรียนต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

โอกาสที่ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้นนั้นจะกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเหมือนบิดา มารดา น้อยลง

5) การแพร่กระจายวัฒนธรรม ในด้านการแพร่ความเจริญทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทเมื่อชาวบ้านยอมรับความเจริญดังกล่าว ย่อมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบพฤติกรรมการรักษาและป้องกันการเจ็บป่วย ในสังคมชนบท

6) ประสิทธิภาพของการทำงาน หรือการท่องเที่ยวของปัจเจกบุคคลย่อมจะได้พบเห็นวัฒนธรรมของสังคมเมือง ซึ่งจะทำให้ประสบการณ์ชีวิตจากวัฒนธรรมนั้นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านภาษาวัฒนธรรม และประเพณีต่างๆ และผลของการเปลี่ยนแปลงนี้ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องของการใช้ภาษาและการแต่งกายตามแบบสังคมเมือง

7) ความเจริญในด้านสื่อสารมวลชนได้แพร่กระจาย จากสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทเป็นอย่างมาก ย่อมเห็นได้ว่าเป็นสื่อที่นำวัฒนธรรมของสังคมเมืองไปสู่สังคมชนบทเป็นอย่างมากทำให้ประชาชนได้ยอมรับวัฒนธรรมของสังคมเมืองต่างๆ มาประพฤติดิปฏิบัติทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เช่น กิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจมีมากกว่าแต่ก่อน

Mathieson (1982) ผลของการท่องเที่ยวซึ่งสนับสนุน ให้เกิดในสังคม คือ

1. การให้บริการทางด้านระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ซึ่งในส่วนของนักท่องเที่ยวสามารถที่จะแบ่งปันให้กับนักท่องเที่ยวได้ด้วยเช่นกัน

2. สถานการณ์บางอย่างเกิดผลให้เห็นถึงความเจริญที่เข้ามาอยู่ในท่ามกลางกลุ่มคนยากจน

3. การจ้างงานส่วนใหญ่จะไม่ใช้คนในท้องถิ่น คนในท้องถิ่นมีความสามารถ และมีความชำนาญมากกว่าของคนที่ไม่ใช่คนท้องถิ่น ผลตอบแทนที่มีจำนวนมากเท่าๆ กับความรับผิดชอบกับนั้น ความเหมาะสมกับคนในท้องถิ่นอย่างมาก

4. กิจกรรมที่ไม่มีเหมาะสมมีปริมาณเพิ่มขึ้น เช่น โสเภณี การพนันและอาชญากรรม

5. การเปลี่ยนแปลงของภาษาท้องถิ่นและวัฒนธรรมของท้องถิ่นมีมากขึ้น

Mathieson (1982) สรุปตัวบ่งชี้ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคมไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ตัวบ่งชี้ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อสังคม

กลุ่มผลกระทบ	ตัวบ่งชี้ผลกระทบ
1. โครงสร้างพื้นฐาน	โครงสร้างอายุและเพศ , การย้ายถิ่น , การโยกย้ายที่อยู่อาศัย , ความหนาแน่นของประชากรและอุปนิสัย
2. ความเจริญทางสังคม(สังเกตจากความสะอาดและการบริการ)	การคมนาคม , ความสะดวกในการศึกษา , ความอิสระในการเลือก,การอนุรักษ์วิถีชีวิต
3. การเป็นสมาชิกในสถาบัน	กลุ่มศาสนา , กลุ่มสังคม , กลุ่มพลเมือง , กลุ่มทหารเมืองและกลุ่มกีฬา
4. ความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว	คุณภาพมาตรฐานของตำรวจ , อัตราอาชญากรรม
5. ลักษณะเด่นทางจิตวิทยา	ความเครียดทางจิต , ความพอใจทางการทำงาน , การแสดงความเป็นตัวของตนเอง , การเคลื่อนย้าย , ความรู้สึกร่วมกันของชาติหรือชุมชน

Young (1973) อ้างใน (ดอกอ้อ ปาณะดิษ. 2544 : 19) ได้นำผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีผลต่อสังคม สรุปกล่าวไว้ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และนักท่องเที่ยวภายในประเทศ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่นด้วย ให้ได้ประโยชน์ได้เท่ากัน

2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดงานต่างๆ ขึ้นมา โดยเฉพาะงานสำหรับแรงงานประเภทที่ไม่ต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญ (Unskilled Workers) ทำให้การว่างงานมีน้อยลง

3. การท่องเที่ยวสามารถเป็นนโยบายหลักของการพัฒนาภาค โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่ก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างพื้นที่ที่เป็นอุตสาหกรรมหลัก กับพื้นที่ที่ไม่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมของประเทศ

4. การท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ เช่น งานหัตถกรรมต่างๆ สินค้าประเภทเครื่องหนัง เสื้อผ้า เพชรพลอย เครื่องแก้ว อาหารเครื่องคิม เครื่องมือเกี่ยวกับสันตนาการ เป็นต้น กล่าวคือ การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งส่งผลต่อการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่า Multiplier Effect เพราะเมื่อมีการใช้จ่ายเกิดขึ้นครั้งหนึ่งจะก่อให้เกิดรายได้แก่คนบางกลุ่มหรือกิจกรรมบางประเภท บุคคลหรือกิจกรรมที่ได้นำรายได้ส่วนหนึ่งไปใช้จ่ายต่อไปและก่อให้เกิดการใช้จ่ายต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งเมื่อรวมการใช้จ่ายรอบต่างๆ มีมูลค่าสูงกว่าการใช้จ่ายในครั้งแรกหลายเท่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อาจส่งเสริมให้เกิดภาพพจน์ที่ดีของประเทศในสายตาชาวโลก และยังทำให้บรรลุดัชนีประสงศ์ด้านอื่นๆ อีกเป็นอันมาก

(สัมมนา : ยูเนสโกกับธนาคารโลก ที่กรุงวอชิงตันดีซี : 2519) ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีทั้งต่อชุมชนระดับเมืองใหญ่ จนถึงหมู่บ้านในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม

แต่อย่างไรก็ตามผลกระทบนั้นสามารถควบคุมให้หมดสิ้นไปหรือให้เกิดมีขึ้นน้อยที่สุดได้ด้วยอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบ และมีการประสานงานร่วมมือดำเนินงานจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาล ธุรกิจเอกชนและจากการท่องเที่ยวเอง

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการรวมเอาผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ดินจากแหล่งต่างๆ ที่ทำการวิจัยและศึกษา ซึ่งพบสภาพปัญหา ผลกระทบด้านบวกและด้านลบ รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหามาตามขั้นตอน โดยมีผลศึกษาของงานวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1) หน่วยงานวิจัยของธนาคารโลก (1979 : 4-6) ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการท่องเที่ยว”

ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ อันเป็นแนวทางที่เป็นที่ยอมรับและตระหนักกันทั่วไป แต่ในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น ยังมีได้เป็นที่ยอมรับกัน ทั้งที่การท่องเที่ยวได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องหลายประการ อาทิเช่น การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ได้ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การสูญเสียที่ดิน ที่เกิด และอยู่อาศัยของคนท้องถิ่นที่เข้ามาลงทุน อันส่งผลทำให้เกิดการย้ายถิ่นเข้าและออก การเปลี่ยนแปลงอาชีพ ตลอดจนแบบแผนการดำเนินชีวิตในที่สุด

2) ธรรมรงค์ อุทัยรังษี (2529) ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีต่อการตั้งถิ่นฐานและการใช้ที่ดิน ในบริเวณเกาะสมุย สุราษฎร์ธานี”

ผลการศึกษา พบว่า การขยายตัวทางด้านกรท่องเที่ยวมีส่วนก่อให้เกิดรูปแบบการใช้ที่ดินแบบใหม่ขึ้นมาอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ความเจริญด้านต่างๆ ดำเนินไปนั้น ที่ดินในบริเวณพื้นที่หลายแห่งบนเกาะสมุยถูกจับจองเพื่อใช้ในกิจการต่างๆ นับตั้งแต่โรงแรม บังกะโล อาคารพาณิชย์แหล่งท่องเที่ยว ท่าเรือ สนามบิน โรงพยาบาล ธนาคาร และสถานีตำรวจ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานประเภทอื่นๆ นอกจากพื้นที่บริเวณชายหาด ที่ดินบางส่วนในบริเวณที่สูงบนเกาะสมุยก็ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งพื้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมไปสู่การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชย์กรรมและบริการต่างๆ ผลที่ตามมาคือ ที่ดินมีราคาสูงขึ้น เจ้าของที่ดินหรือชาวเกษตรกรรมแสวงหาประโยชน์จากการขายที่ดิน พร้อมทั้งนำไปสู่การกว้านซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตทั้งภาคเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต ตลอดจนนำไปสู่ปัญหาการสูญเสียกรรมสิทธิ์ที่ดินและการย้ายถิ่นในที่สุด

3) ประภาวดี เผ่าทองจีน (2538) ศึกษาเรื่อง "ผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ที่ดินจังหวัดเพชรบุรี"

ผลการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี ก่อให้เกิดการขยายตัวของการใช้ที่ดินใน 2 ลักษณะ คือ การขยายตัวของสถานที่พักแรมประเภทโรงแรมและรีสอร์ทต่างๆ และการขยายตัวของอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย ซึ่งอยู่ในรูปคอนโดมิเนียม สนามกอล์ฟ และที่ดินจัดสรร การขยายตัวการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว กลุ่มชายฝั่งทะเล กลุ่มชุมชนเมือง กลุ่มแก่งกระเจาน และกลุ่มฝั่งตะวันตกของชะอำ

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบสูงสุด คือ พื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยมีผลกระทบอยู่ในขั้นรุนแรงมากในสาขาคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ด้านการใช้ที่ดินและโครงสร้างพื้นฐาน สาขาคุณค่าต่อคุณภาพชีวิตในด้านสุนทรียภาพ และสาขาภาพทางด้านภูมิทัศน์ฐาน พื้นที่ได้รับผลกระทบรองลงมา คือ พื้นที่ชายฝั่งตะวันตกของชะอำ โดยมีผลกระทบรุนแรงมากในสาขาคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ด้านการใช้ที่ดิน และสาขาคุณค่าต่อคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจและสังคม สำหรับพื้นที่แก่งกระเจานนั้นผลกระทบขั้นรุนแรงมากเพียงสาขาคุณค่าการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส่วนพื้นที่ชุมชนเมืองไม่มีผลกระทบที่รุนแรงมากแต่อย่างใด

4) ดอกอ้อ ปาณะดิษ (2544) ศึกษาในเรื่อง "ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและชุมชน เกาะช้าง จังหวัดตราด" พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะช้างแบ่งออกเป็น 3 ช่วงแรก ก่อนพ.ศ. 2528 ช่วงที่ 2 ระหว่าง 2529 - 2539 ช่วงที่ 3 ระหว่าง พ.ศ. 2540 - ปัจจุบัน การพัฒนาการท่องเที่ยวของเกาะช้างในช่วงแรก การท่องเที่ยวของเกาะช้างยังไม่ได้รับการพัฒนาในช่วงที่ 2 มีการขยายตัวของสถานบริการการท่องเที่ยวประเภท บังกะโล และโรงแรม และในช่วงที่ 3 มีการขยายตัวของสถานบริการการท่องเที่ยวที่หลากหลายขึ้น

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบสูงสุด คือ หาดทรายขาวบริเวณตะวันตกของเกาะ อันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะช้าง พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบรองลงมา ได้แก่ หาดคลองพร้าว หาดไก่อแบ้ อันเป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยการท่องเที่ยวส่งผลกระทบด้านลบต่อการใช้ที่ดินมากที่สุด ขณะที่ผลกระทบด้านการใช้ที่ดินเป็นสาเหตุหลักก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ ตามมา

ซึ่งในงานวิจัยที่ได้ศึกษา สามารถสรุปหาข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและควบคุมผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อการใช้ที่ดิน จำเป็นจะต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม การท่องเที่ยวไว้อย่างเหมาะสม โดย จากการศึกษามีผู้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขไว้หลากหลายวิธี อย่างเช่น

- 1) ด้านการท่องเที่ยว ให้มีการควบคุมการขยายตัวของนักท่องเที่ยวและสถานบริการ การท่องเที่ยว
- 2) ด้านการใช้ที่ดิน เสนอให้มีการทำแผนหลักการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน โดยแบ่งเขต การพัฒนา เขตควบคุมการพัฒนา และเขตอนุรักษ์ กำหนดมาตรการทางภาษีเพื่อควบคุมการใช้ ที่ดินตลอดจนเร่งดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมและกำหนดบทบาทของชุมชน
- 3) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เสนอให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค การกำจัดขยะ แหล่งน้ำดิบ การเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาสำหรับด้านโครงสร้างพื้นฐานเสนอให้มีการพัฒนา ระบบสาธารณูปโภคและหาแหล่งน้ำดิบเพิ่มเติม
- 4) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เสนอให้มีการกระจายรายได้ สนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม พัฒนาฝีมือแรงงานและสร้างควมมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน การส่งเสริมการประกอบ อาชีพของชาวบ้านในชุมชน
- 5) ด้านนโยบายและแผน ควรบรรจุนโยบาย และ โครงการพัฒนาไว้ในแผนพัฒนา จังหวัด เสนอให้ใช้มาตรการทางภาษีควบคุมการกว้านซื้อที่ดิน และการออกกฎหมายเกี่ยวกับการ ใช้ที่ดินมาบังคับใช้ในพื้นที่ศึกษาคู่เช่นกัน

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกาะเกร็ด

จากการทบทวนวรรณกรรมส่วนนี้ เป็นเรื่องของรายละเอียดเฉพาะพื้นที่ศึกษา เกาะเกร็ด เท่านั้น ซึ่งมีมุมมองการศึกษามีแตกต่างกันในแต่ละประเด็น โดยสรุปความสำคัญเพื่อให้ทราบถึง ข้อมูลพื้นฐาน และสามารถเชื่อมโยงเป็นแนวทางพัฒนาการศึกษาวิจัย ของผู้ศึกษาในขั้นตอน ต่อไป สามารถแบ่งได้ดังนี้

- 1) ด้านการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
- 2) ด้านความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น
- 3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการท่องเที่ยว
- 4) ด้านการบริหารและ จัดการด้านการท่องเที่ยว
- 5) ด้านสื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

โดยในด้านการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีผู้ศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง คือ

กุลภัทร วณิชสัมบูรณ์ (2541) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ

โดยอาศัยเทคนิคการวิเคราะห์ระบบตารางกิจกรรมเชิงนิเวศน์วิทยา กรณีศึกษา: พื้นที่เกาะเกร็ด, เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การสงวนเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ผู้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ทางค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เป็นการศึกษาชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยผ่านเทคนิค การวิเคราะห์ระบบตารางกิจกรรมเชิงนิเวศน์วิทยา เพื่อสามารถเห็นภาพกลไกความสัมพันธ์ที่สำคัญ ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ที่รวมกันขึ้นจนเกิดความเป็นชุมชนที่งดงามเช่นในปัจจุบัน และเพื่อประโยชน์ในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ในพื้นที่ศึกษาตาม หลักการของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ระบบความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนการก่อเกิด และการคงความเป็นชุมชนเกาะเกร็ดพื้นที่ศึกษานั้น เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลักที่สำคัญสองกิจกรรม คือ กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และกิจกรรมเกี่ยวกับการอยู่อาศัยของครอบครัว ซึ่งเป็นแหล่งที่เอื้อทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ในชุมชนทุกด้านทั้งทรัพยากรทางด้าน กายภาพ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ความรู้สึก เศรษฐกิจ และกฎระเบียบการเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลง รูปแบบของกิจกรรมในพื้นที่ ให้ก่อเกิดผลเชิงเศรษฐกิจแก่พื้นที่ในปัจจุบัน คือ เกษตรกรรม หัตถกรรม และการค้า โดยให้มีความสามารถในการเอื้อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยออกมาจากกิจกรรม การท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นประกอบกับการเพิ่มความหนาแน่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ด้วยการขยายช่วงเวลาการท่องเที่ยวให้ถี่ขึ้น ในพื้นที่ จากเทศกาลพิเศษและการสร้างจินตนาการที่ ดึงของการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งลักษณะของการท่องเที่ยวที่ควรส่งเสริม คือ การท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์

สุพัตรา วิชยประเสริฐกุล (2545) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเกาะ เกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ ศึกษาลักษณะทั่วไป การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการวิเคราะห์เอกลักษณ์และคุณค่าของเกาะเกร็ด สถานการณ์การ ท่องเที่ยวและผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ส่วนใหญ่อยู่ใน หมู่ที่ 1, 6 และหมู่ที่ 7 ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวไทยเชื้อสายมอญ และการประกอบอาชีพการ ทำเครื่องปั้นดินเผา จากการเข้ามาของการท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางด้านบวกและลบต่อ เกาะเกร็ด โดยส่งผลให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ แต่การกระจายรายได้ไม่ครอบคลุมทุก หมู่บ้าน ไม่สามารถป้องกันการอพยพย้ายถิ่นออก รวมถึงทำให้วิถีชีวิตและค่านิยมของชุมชน เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต่างจากเดิม อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวได้สร้างความเจริญแก่เกาะ เกร็ด ช่วยฟื้นฟูสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรม การปรับปรุงและช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

ทั้งยังศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเอกลักษณ์และคุณค่าของเกาะเกร็ด พบว่า เครื่องปั้นดินเผาทั้งในรูปแบบที่เป็นตัวชุมชนและในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ได้รับผลกระทบมากที่สุดทั้ง ทางบวกและทางลบ ผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวมารวมกับปัญหาที่ประสบอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาหน้าท่วม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งมีกรหาแนวทางที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในเกาะเกร็ดให้ยั่งยืน คือ 1) แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมหรือจัดสร้างขึ้นใหม่ 2) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ท่าเรือ การดูแลรักษาความสะอาด รวมถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นในอนาคต 3) แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาดการท่องเที่ยวทั้งการประชาสัมพันธ์ รวมถึงการจัดการด้านมาตรฐานราคาสินค้าและบริการ 4) แนวทางเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ความร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว 5) แนวทางการจัดองค์กรบริหารการท่องเที่ยว รวมถึงเสนอให้จัดตั้งกลุ่มเพื่อเกาะเกร็ด มาบริหารและจัดการการท่องเที่ยวโดยตรง และเสนอออกมาเป็นเส้นทางเดินทางการท่องเที่ยวแบบใหม่ให้เกิดการกระจายนักท่องเที่ยว รวมถึงการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ซึ่งทรงคุณค่าและรักษาไว้ในเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

มณีนรีดิ์ จินกุล (2544) ศึกษาเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะท้องถิ่นชุมชนมอญเกาะเกร็ด นนทบุรี โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเสนอแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา แนวทางการออกแบบในพื้นที่ชุมชนมอญเกาะเกร็ด

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นชุมชนมอญเกาะเกร็ด คือ ความพิถีพิถันและประณีตในการทำกิจต่างๆ ที่สื่อสารแสดงออกที่อ่อนช้อย เนิบนาบ นุ่มนวล และค่อยเป็นค่อยไปในโครงสร้างพื้นฐานที่มีการจำกัดแสดงขอบเขต และที่หมายคาในการเข้าถึงพื้นที่ต่างๆ ของชุมชน สื่อถึงความเป็นส่วนตัวในแบบช่างประดิษฐ์ที่เคารพธรรมชาติ มีลักษณะเฉพาะทางกายภาพชุมชน ในการประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน จึงพบสิ่งปลูกสร้างเฉพาะ ได้แก่ โรงปั้น เตาเผา ศาลผีใช้ทำพิธีกรรมทางความเชื่อ การประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมใช้ที่ว่างบริเวณลานศาลผี ลานกลางบ้าน โดยมีระบบสัญจรที่เชื่อมโยงพื้นที่ภายในชุมชนอย่างใกล้ชิด อันเป็นปัจจัยทางกายภาพพื้นฐานก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม มีความสามัคคี ความเป็นหนึ่งเดียวกัน และความผูกพันร่วมกันในชุมชน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวใช้ในการออกแบบและนำเสนอแนวทางอนุรักษ์ และพัฒนาทางกายภาพชุมชนมอญเกาะเกร็ด และนำเสนอแนวทางการออกแบบจากผังชุมชนมอญเกาะเกร็ดสู่กลุ่มพื้นที่ย่อยต่างๆ ที่สำคัญของชุมชนตามการใช้ประโยชน์ที่ดินเฉพาะที่ต้องการสื่อถึงรูปแบบกายภาพท้องถิ่นชุมชนที่อยู่อาศัย มีการใช้กลุ่มอาคาร และพื้นที่ประกอบกิจกรรมอย่างมีลำดับ แสดงการเปลี่ยนขอบเขตด้วยการเปลี่ยนระดับและผิวสัมผัสพื้นที่ตามการใช้งานสื่อความหมายลักษณะเฉพาะความเป็นชาวมอญ รวมทั้งเสนอระบบสัญจรในชุมชนที่เชื่อมโยงพื้นที่ ต่างๆด้วยเส้นขอบ เส้นทาง และเส้นทางน้ำโครงข่ายการสัญจรในชุมชนให้มีความใกล้ชิด และเป็นส่วนตัวยิ่งขึ้น และเสนอแนวคิด การรวมกลุ่มในพื้นที่สำคัญของชุมชนตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน การรวมกลุ่มในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการประกอบอาชีพที่แสดงถึง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น พิธีกรรมความเชื่อที่สืบทอดกันมา การพักผ่อนร่วมกันในชุมชนเพื่อประสานสัมพันธ์ในระดับกลุ่มคนรุ่นต่างๆ จนถึงระดับชุมชน ก่อให้เกิดความผูกพันในท้องถิ่นร่วมกัน

2) ด้านความคิดเห็นและทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่น

จิราภรณ์ ศรีจันทร์ และคณะ (2541) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างมากกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด ได้แก่ สถานภาพในสังคม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่วนในการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคพบว่า มีปัญหาเรื่องการขาดการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ดอย่างครบถ้วน การจัดทำป้ายบอกทางของแหล่งท่องเที่ยวแบบมาตรฐานที่ครบถ้วน การควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณาให้เป็นระเบียบ ร้านอาหารร้านจำหน่ายสินค้า ยังไม่มีการจัดบริการให้ครอบคลุมครบทั่วทั้งเกาะ หรือทำให้เป็นระบบและมีความเสมอภาคกัน และการจำหน่ายอาหาร หรือสินค้าต่างๆ ที่ไม่ได้มีการตั้งราคาสินค้าให้มีมาตรฐานเดียวกัน รวมถึง ไม่มีการอบรมหรือฝึกอบรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้กับประชาชน ปัญหาเรื่องเรือข้ามฝากที่มีราคาไม่เท่ากันของทั้งสองแห่ง และความไม่ปลอดภัยของเรือและท่าเรือเมื่อมีนักท่องเที่ยวใช้บริการเป็นจำนวนมาก ปัญหาเกี่ยวกับสถานที่จอดรถที่ยังไม่เป็นระเบียบและไม่เพียงพอ โดยเฉพาะวันที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

สุวีร พงษ์พานิช (2543) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่น การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษา เกาะเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด และศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของประชาชนท้องถิ่นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด ระดับปานกลางและพบว่า อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้เรื่องการจัดการขยะ และความตระหนัก ในปัญหาสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นต่อแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนบนเกาะเกร็ด

3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการท่องเที่ยว

สพสุข ลีละบุตร (2542) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับการมีส่วนร่วม ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ เพศ อาชีพ สถานภาพทางสังคม ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนปัญหาและอุปสรรค คือ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาและโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เท่าที่ควร ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจนโยบายทางภาครัฐอย่างชัดเจน และประชาชนท้องถิ่นยังไม่ได้ให้ความสนใจในการรวมตัวกันอย่างแท้จริงเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร เนื่องจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นยังไม่ได้กระจายสู่ประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริง

พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ (2544) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับปานกลางทั้งในภาพรวมและรายด้าน และยังพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ อายุ อาชีพ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การคาดหวังในผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความเชื่อถือในตัวผู้นำชุมชน และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม

4) ด้านการบริหารและจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชน

สุวทนา สำเร็จวานิชย์ (2544) ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศใช้กรณีศึกษา คือ ตำบลเกาะเกร็ด ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคล กลุ่มบุคคลที่เป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองระดับอำเภอ กรรมการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนชาวเกาะเกร็ดและนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจนประสบความสำเร็จ เกิดจากปัจจัยที่สำคัญคือ ผู้นำการพัฒนาที่ประชาชนเกาะเกร็ดให้การยอมรับในบทบาทภาวะผู้นำในการเป็นผู้ก่อนนโยบาย ผู้กำหนดทางเลือกนโยบาย ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงผู้สร้างกระบวนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

นอกจากนี้ความสำเร็จที่เกิดกับแหล่งท่องเที่ยวเกาะเกร็ด ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เสริมในการพัฒนาเกาะเกร็ดมีความสมบูรณ์แบบ ได้แก่ การระดมทรัพยากรที่มีอยู่ภายในเกาะเกร็ด ที่มีส่วนเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมาใช้ในกระบวนการพัฒนา มีการบริหารจัดการด้วยตนเอง จนทำให้เกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และไม่ต้องพึ่งพางบประมาณจากภาครัฐ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดั่งเช่นแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นอกจากนั้นยังมีปัจจัยที่สำคัญ คือ ประชาชนชาวเกาะเกร็ดมีจิตสำนึก ร่วมกันในการประกอบกิจกรรมเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการ ทำให้การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะเกร็ดประสบความสำเร็จเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ พบว่า ชาวเกาะเกร็ดมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จที่เกิด กับท้องถิ่นของตนเอง พอใจกับการมีรายได้เสริมเพิ่มขึ้นทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น การมีจิตสำนึกมี ส่วนร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเองของประชาชนชาวเกาะเกร็ด เป็นแบบอย่างการพัฒนาให้แก่ แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีคุณค่าและ ยังยั่งยืนสืบไป

5) ด้านสื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

นริศรา นงนุช (2544) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสื่อสารในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน มอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการสื่อสารในการจัดการท่องเที่ยวของ ชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และบทบาทของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวของ ชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสื่อสารในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนมอญเกาะเกร็ด ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ 1) การสื่อสารสองทางที่ไม่เป็นทางการ 2) การสื่อสารสองทางที่เป็น ทางการและมีปฏิริยาตอบโต้มาก 3) การสื่อสารสองทางที่เป็นทางการแต่มีปฏิริยาตอบโต้ น้อย 4) การสื่อสารทางเดียวที่ไม่เป็นทางการ ในส่วนของผู้นำชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการ การท่องเที่ยวของชุมชนมอญเกาะเกร็ดนั้น ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นทางการ ได้แก่ นายอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. หน่วยงานภายนอก และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ เจ้าอาวาส ผู้อาวุโส เจ้าของกิจการเรือข้ามฟาก โดยกลุ่มผู้นำเหล่านี้ต่างมีบทบาทร่วมกันในการจัดการท่องเที่ยวของ ชุมชนมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นับตั้งแต่การก่อตั้ง การดำเนินการ การประสานงานเพื่อ จัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึง การกำหนดแผนการจัดการและกฎ ระเบียบ การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารการดูแลและบริการนักท่องเที่ยว รวมทั้งการแก้ไขปัญหา

2.6 นโยบาย แผน และ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

บททวนวรรณกรรมในส่วน นโยบาย แผน และกฎหมาย นี้จะนำไปกล่าวในขั้นตอน การศึกษาสภาพพื้นที่ทั่วไป ส่วนนี้แยกประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวข้อง กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ คือ

2.6.1 แผนนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2540-2546

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาครัฐได้กำหนดในระหว่างปี 2540- 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 แผนนโยบายการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด (นนทบุรี)

การศึกษานโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับจังหวัด(นนทบุรี) พบว่า เกาะเกร็ดหนึ่งในตำบลของจังหวัดนนทบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ในการท่องเที่ยวระดับปานกลาง เป็นจังหวัดที่อยู่ไม่ห่างจากกรุงเทพฯ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเส้นทาง กรุงเทพฯ-ปทุมธานี ที่สามารถเดินทางไป-กลับภายในวันเดียวได้สะดวก จังหวัดนนทบุรี มีบทบาทสำคัญต่อการรองรับการขยายตัวของชุมชนจากกรุงเทพฯ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่พักผ่อนหย่อนใจ ชานเมืองกรุงเทพฯ โดยมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่เกี่ยวพันกับแม่น้ำลำคลอง ได้แก่ บ้านเรือนไทยสวนผลไม้ รวมทั้งวัฒนธรรมชาวมอญ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์หลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้ภาพลักษณ์เสริมที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา คือ การเป็นแหล่งผลิตจำหน่ายดอกไม้ประดับต่างๆ และผลไม้รสดี

นโยบายการพัฒนาเกาะเกร็ดในอดีตเมื่อครั้งที่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2491 – 2500) มีความคิดที่จะพัฒนาเกาะเกร็ด โดยการสร้างสะพานจากฝั่งอำเภอปากเกร็ด เพื่อพัฒนาให้เป็นที่พักรับรองชาวต่างชาติ จนกระทั่ง ในปี พ.ศ. 2453 ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ในสมัยนั้น สนใจที่จะพัฒนาเกาะเกร็ด โดยการสร้างสะพานระหว่างอำเภอปากเกร็ดกับเกาะเกร็ด แต่ต้องหยุดการดำเนินการไปเนื่องจากตกลงกันไม่ได้ระหว่างประชาชนกลุ่มที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ต่อมาในปีพ.ศ. 2536 ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานผังเมือง กระทรวงมหาดไทย จึงได้นำโครงการพัฒนาเกาะเกร็ดมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเห็นว่าศักยภาพของพื้นที่เกาะเกร็ดจะสามารถพัฒนาตามพื้นที่รอบๆเกาะที่มีการพัฒนาไปมากแล้ว โดยมุ่งจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว และการบริการทางน้ำไปพร้อมๆกัน กับการอนุรักษ์พื้นที่ดั้งเดิม รวมทั้งจัดทำผังเมืองกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น อาคารสูง ที่พักอาศัย พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สุพัตรา อ้างถึงใน สนชัย สุขอัจจะสกุล , 2537 : 63-34)

ในแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี 5 ปี (พ.ศ. 2540-2544) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการปรับปรุงอนุรักษ์พื้นที่เกาะเกร็ด พัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านท่าเรือความปลอดภัย สร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบป้องกันจัดเก็บขยะตามแม่น้ำ ลำคลอง การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม แสดงผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา การแสดงการละเล่น ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ เนื่องจากเกาะเกร็ดที่มีสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่เป็นธรรมชาติสวยงาม มีโบราณที่มีความสำคัญ ซึ่งสร้างตั้งแต่สมัยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย เช่น วัดปรมัยยิกาวาส วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ของชุมชนมอญรวมถึงการมีโรงงานเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่เก่าแก่ของจังหวัดนนทบุรี

นอกจากนี้จังหวัดนนทบุรียังเสนอให้ออกกฎหมายประกาศควบคุมการก่อสร้างบริเวณเกาะเกร็ด กำหนดเขตควบคุมการก่อสร้างไว้ 3 บริเวณ คือ

บริเวณที่ 1 นับจากริมตลิ่งของเกาะเกร็ด เข้าไปในรัศมีรอบเกาะ 100 เมตร ห้ามก่อสร้างอาคารสูงเกิน 9 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริเวณที่ 2 นับจากแนวบริเวณที่ 1 เข้ามาอีก 100 เมตร รอบเกาะห้ามก่อสร้างอาคารสูงเกิน 16 เมตร

บริเวณที่ 3 ในรัศมี 100 เมตร จากเขตวัดปรมัยยิกาวาส วัดเสาชิงทอง วัดศาลากุน วัดไม้ล้อม วัดฉิมพลีและวัดป่าฝ้าย ห้ามก่อสร้างอาคารสูงเกินกว่า 9 เมตร

เหตุที่มีการควบคุมดังกล่าว เนื่องจากทางจังหวัดต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เพราะสภาพพื้นที่ที่เป็นเกาะที่มีเพียงแห่งเดียว มีแม่น้ำเจ้าพระยารอบทัศนียภาพที่งดงาม และไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร (จังหวัดนนทบุรี, 2539 : 64-82)

นอกจากนโยบาย ดังกล่าวแล้ว ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2541 นายอำเภอวัชรินทร์ โจรจนพานิชย์ ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการเปิดเกาะเกร็ดสู่สายตานักท่องเที่ยวด้วยการสนับสนุนส่งเสริมการผลิตศิลปะจากเครื่องปั้นดินเผา อีกทั้งในปีเดียวกันรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีอะเมซิ่งไทยแลนด์ (Amazing Thailand) และจังหวัดนนทบุรีก็ตอบสนองนโยบายดังกล่าว โดยมุ่งการพัฒนาและสนับสนุนการท่องเที่ยวใช้เกาะเกร็ดเป็นจุดขาย ทำให้เกิดการรณรงค์ฟื้นฟูประเพณีที่สำคัญๆ ตลอดจนการส่งเสริมอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและได้เปิดแหล่งท่องเที่ยว ส่วนนี้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2540 (ชมรมสื่อสร้างสรรค์สังคม, 2541 : 2) ด้วยเหตุนี้ ทำให้เกาะเกร็ดจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย นับตั้งแต่นั้นมา

2.6.3 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในส่วนองค์กรบริหารส่วนตำบล เกาะเกร็ด

การวางแผนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด ประจำปี พ.ศ. 2546 มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต
2. จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
3. ให้มีศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารและบริการอื่นๆ

2.6.4 กฎหมายการท่องเที่ยว

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง โดยมีหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นหน่วยงานหลัก มีวัตถุประสงค์หลักของกฎหมายตามมาตรา 8 ดังนี้

- ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

- เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่น อันจะเป็นการชักจูงใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
- อำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความเป็นมิตรไมตรีระหว่างประชาชนและระหว่างประเทศ โดยอาศัยการท่องเที่ยว
- ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่การท่องเที่ยว

2.6.5 การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมในประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมาย ข้อบังคับ ข้อบัญญัติต่างๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สำหรับควบคุมระเบียบการปฏิบัติของประชาชนในสังคม โดยกฎหมายเหล่านี้ อาจจะถูกออกโดยอาศัยอำนาจจากองค์กรที่ต่าง ๆ กัน เพื่อความเหมาะสมบางประการและพระราชบัญญัติบางฉบับก็ให้อำนาจองค์กรปกครองตนเอง เช่น เทศบาล เป็นต้น

2.6.6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผังเมือง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองมีอยู่หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการส่งเสริมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พระราชบัญญัติโบราณสถาน พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พระราชบัญญัตินิคมอุตสาหกรรม พระราชบัญญัติการผังเมือง พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร ฯลฯ ซึ่งกฎหมายเหล่านี้ควบคุมดูแลโดยกระทรวงต่างๆ ในที่นี้จะได้กล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองโดยตรง และดูแลโดยกระทรวงมหาดไทย อันได้แก่ พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติการควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

การผังเมืองตามความในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518 หมายความว่า การวาง การจัดทำและการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองรวม และบริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบท เพื่อสร้างหรือเพื่อพัฒนาเมือง หรือส่วนของเมืองขึ้นใหม่หรือแทนเมือง หรือส่วนของเมือง ที่ได้รับความเสียหาย เพื่อให้มีหรือทำให้ดีขึ้นซึ่งสุจริตลักษณะความสะดวกสบายของประชาชน และสวัสดิภาพของสังคมเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่ และวัตถุที่มีค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ หรือ โบราณคดี หรือ เพื่อบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติภูมิประเทศที่งดงาม หรือคุณค่าทางธรรมชาติ

- ผังเมืองรวม หมายถึง แผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการการควบคุม โดยทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบท ในด้านการใช้ประโยชน์ ในด้านทรัพย์สิน การคมนาคมขนส่ง การสาธารณสุข โภค บริการ สาธารณะและสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการวางผังเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.7 กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม

ผังเมืองรวมที่ได้มีการวางและจัดทำขึ้นจะมีผลบังคับใช้ได้ต้องกระทำโดยกฎกระทรวง (มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518) ซึ่งสามารถเรียกโดยย่อว่า “กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม” เป็นกฎกระทรวงที่ใช้บังคับเกี่ยวกับแผนผัง นโยบาย และโครงการ รวมทั้งมาตรการควบคุมทั่วไป เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและดำรงรักษาเมือง และบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือชนบทในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่ง การสาธารณสุข ภารกิจการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการผังเมือง (พิจารณาประกอบกับนิยามของคำว่า “ผังเมืองรวม และการผังเมือง”)

สามารถกล่าวโดยย่อ สรุปหัวข้อหลักได้ดังนี้

- 1) ส่วนประกอบของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม
- 2) การบังคับใช้
- 3) โทษของการฝ่าฝืน

2.6.8 การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1) ผู้มีอำนาจในการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจากกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมนั้น จะมีผลบังคับถึงหน่วยต่างๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารหรือประกอบกิจการทุกประเภท ทำให้แบ่งการพิจารณาได้ดังนี้

ในกรณีการก่อสร้างอาคาร เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กล่าวคือ

- ในเขตเทศบาล ได้แก่ นายกรัฐมนตรี
- ในเขตสุขาภิบาล ได้แก่ ประธานคณะกรรมการสุขาภิบาล
- ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด
- ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
- ในเขตเมืองพัทยา ได้แก่ ปลัดเมืองพัทยา
- ในเขตที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ หัวหน้า

บริหารท้องถิ่น

- 2) แผนที่แสดงเขตผังเมืองรวม
- 3) แผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินและข้อกำหนด
- 4) วิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนผัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.9 ร่างผังเมืองรวม บริเวณพื้นที่เกาะเกร็ด

ร่าง กฎกระทรวง

ให้บังคับ ผังเมืองรวม จังหวัด นนทบุรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ. 2518 และ มาตรา 26 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบ กับมาตรา 35 มาตรา 48 มาตรา 49 มาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้ กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออก กฎกระทรวงไว้ดังนี้

บริเวณเกาะเกร็ด

ข้อที่ ๑๓ ที่ดินประเภทอนุรักษ์ ชนบทและเกษตรกรรม ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการ เกษตรกรรมหรือ เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา การอยู่อาศัยประเภทบ้าน เดี่ยว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ไม่เกินร้อยละสิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

(๑) โรงงานทุกจำนวนตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่โรงงานบำบัดน้ำเสียรวมของ ชุมชน

(๒) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซและห้องบรรจุก๊าซ ตามกฎหมายว่าด้วยการ บรรจุก๊าซ

(๓) ปิโตรเลียมเหลว แต่ไม่หมายความรวมถึงร้านจำหน่ายก๊าซ สถานที่ใช้ก๊าซ

(๔) สถานที่จำหน่ายอาหารที่ใช้ก๊าซ

(๕) สถานที่ที่ใช้ในการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อจำหน่ายที่ต้องขออนุญาต ตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

(๖) สุสานและฌาปนสถานตามกฎหมายว่าด้วยสุสานและฌาปนสถาน

(๗) โรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

(๘) จัดสรรที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ประกอบพานิชยกรรม ประเภทห้องแถว ตึกแถว หรือ บ้านแถว

(๙) การอยู่อาศัยประเภทห้องชุด อาคารชุดหรือ หอพัก

(๑๐) กำจัดขยะมูลฝอย เว้นแต่เป็นการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ

2.6.10 กฎหมายสิ่งแวดล้อม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายสิ่งแวดล้อมที่นอกจากจะครอบคลุม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเด็นของการควบคุมมลพิษโดยการกำหนดมาตรฐาน ควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดและกำหนดเขตควบคุมมลพิษ รวมทั้งจัดการคุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ และเสียง และการจัดการสารอันตรายและกากของเสียอันเป็นบทบาทหน้าที่ของกรมควบคุมมลพิษ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม จะประกอบด้วยการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม การวางแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม การกำหนดเขตอนุรักษ์และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัตินี้ได้นำหลักควบคุมและจัดการมลพิษได้กำหนดไว้

2.6.11 กฎหมายสาธารณสุข

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการกิจกรรมด้านสาธารณสุขชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นกฎหมายแม่บทของการดำเนินงานสาธารณสุข เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว พอสรุปได้ดังนี้

- หมวดที่ 3 การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
- หมวดที่ 4 สุขลักษณะของอาคาร
- หมวดที่ 5 เหตุรำคาญ
- หมวดที่ 8 ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร
- หมวดที่ 9 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

2.6.12 กฎหมายกรมเจ้าท่า

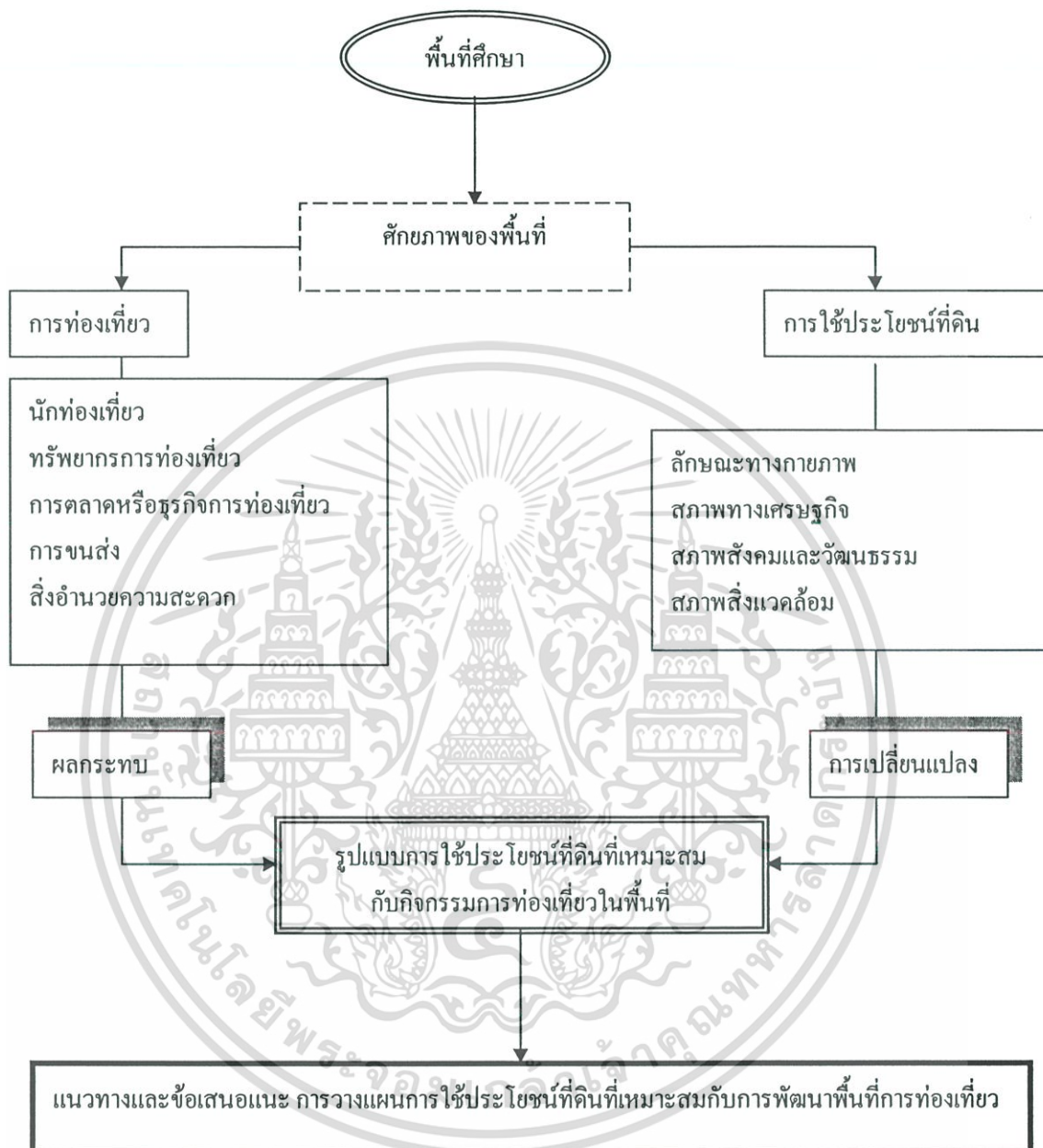
1) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พุทธศักราช 2456

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย เป็นกฎหมายที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่พุทธศักราช 2456-2536 เป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการเดินเรือ เขตท่าเรือ เขตจอดเรือ การจอดแพและก่อสร้างสิ่งล่วงล้ำลำแม่น้ำ ส่วนที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวสรุปได้ดังนี้

- กฎกระทรวงฉบับที่ 48 (พ.ศ. 2530) เกี่ยวกับเรื่องการขอรับใบอนุญาตใช้เรือของเจ้าของหรือผู้ครอบครองเรือ
- กฎกระทรวงฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2537) เกี่ยวกับเรื่องการขออนุญาตปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำลำแม่น้ำ เช่น ท่าเทียบเรือ สะพานปรับระดับและโป๊ะเทียบเรือ เป็นต้น
- กฎกระทรวงฉบับที่ 67 (พ.ศ. 2539) เกี่ยวกับเรื่องการประกันภัยให้ผู้โดยสารกรณีที่เกิดอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการใช้เรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 กรอบแนวความคิด (Conceptual Framework)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินกับการท่องเที่ยว เกาะเกร็ด จ. นนทบุรี แบ่งขั้นตอนไว้ได้แก่ การกำหนดพื้นที่ศึกษา ประเภทการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.1 การกำหนดพื้นที่ศึกษา

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก การส่งเสริมทางด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังผลให้ปริมาณของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นปริมาณมากด้วยเช่นกัน และเกาะเกร็ดซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งที่เดินทางสะดวก มีเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร การเดินทางช่วยทั้งประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย สิ่งสำคัญคือ ความเป็นเอกลักษณ์พิเศษที่โดดเด่น ในเรื่อง โบราณสถาน โบราณวัตถุ แหล่งเครื่องปั้นดินเผา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั้งเดิมของชาวไทยเชื้อสายมอญ มีแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้า และอาหารพื้นบ้าน รวมทั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรทางภาครัฐและท้องถิ่นต่างช่วยการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์กันอย่างแพร่หลายซึ่งเป็นเหตุให้เกาะเกร็ดเป็นที่รู้จัก และสถานที่ที่น่าสนใจ สามารถดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชม ได้เป็นจำนวนมาก และด้วยเหตุนี้ การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงเกิดขึ้น มีผู้ประกอบการค้าขายเพิ่มมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าขายที่มีการนำสินค้าจากแหล่งสินค้าภายนอกพื้นที่เข้ามาจำหน่าย เกิดการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ รูปแบบวิถีชีวิต สังคม รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากเกษตรกรรมไปเป็นพาณิชยกรรม การศึกษาด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องครอบคลุมปัญหาสภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งที่ควรพิจารณา ทั้งนี้การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ประชาชนในเกาะเกร็ดได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ แก่รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชุมชน และสภาพแวดล้อมของพื้นที่ด้วยเช่นกัน

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบดังกล่าวที่เกิดขึ้นในชุมชนทั่วทั้งเกาะเกร็ด โดยเน้นการพิจารณาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินควบคู่การท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางการจัดระเบียบการใช้ที่ดิน การวางแผนและพัฒนาเกาะเกร็ดไปในทิศทางได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกระบวนการวิธี โดยมีขอบเขตเชิงพื้นที่ดังนี้

พื้นที่ ตำบลเกาะเกร็ด จำนวน 2,840 ไร่ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1 บ้านลัดเกร็ด , หมู่ที่ 2 บ้านศาลากุลนอก ,หมู่ที่ 3 บ้านศาลากุลใน หมู่ที่ 4

บ้านคลองสระน้ำอ้อย หมู่ที่ 5 บ้านท่าน้ำ , หมู่ที่ 6 บ้านเสาธงทอง และหมู่ที่ 7 บ้าน โองอ่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ประเภทการศึกษา

ในการศึกษาการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย ทำการสัมภาษณ์ผู้รู้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ปลัด อบต. เช่นต์ กระรัตต์ พระครูวิมลธรรมภรณ์ เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส อาจารย์เผ่าทอง ทองเจือ ผู้บรรยายประวัติศาสตร์ในด้านการท่องเที่ยว ในพื้นที่เกาะเกร็ด ซึ่งทำให้ได้รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบสอบถามจากหัวหน้าครัวเรือน จำนวน 232 ครัวเรือน และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวม 200 คน และนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปของการวิจัยที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด

รวมถึงการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวสภาพความเป็นจริง ของพื้นที่ศึกษาในตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สามารถนำมาวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อนำผลการศึกษาปรับปรุงและวางแผนในขั้นตอนต่อไป

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลมี 2 แบบ คือ แบบปฐมภูมิ และทุติยภูมิ โดยลักษณะการเก็บข้อมูล มี 3 ลักษณะ คือ

1) จากเอกสาร วิธีนี้ใช้กับข้อมูลทางด้านนโยบาย กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูล ด้านประวัติความเป็นมาอดีต ทั้งทางภูมิประเทศของพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยว การใช้ประโยชน์ที่ดิน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการคมนาคมขนส่ง

2) จากการสำรวจ (Field Survey) และ สังเกตการณ์ (Observation) ในพื้นที่ วิธีนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลทางกายภาพของพื้นที่ การใช้แผนที่ ในด้านกายภาพ คือ การใช้ที่ดิน ประเภทของการกำหนดการใช้ที่ดิน กิจกรรมการใช้ที่ดิน กรรมสิทธิ์การใช้ที่ดิน สภาพการถือครองที่ดิน สภาพถนนและการสัญจร สภาพวัสดุพืชพันธุ์ ชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพอื่นๆ

3) จากการออกแบบสอบถาม (Questionnaire Survey) และ การสัมภาษณ์ (Interview) วิธีนี้ใช้กับการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ประชาชนกลุ่มประกอบการ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ที่ดินและการท่องเที่ยวในพื้นที่ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และด้านการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ที่ดิน กับ องค์ประกอบด้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม

กลุ่มประชากร แบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่มใหญ่

คือ กลุ่มประชาชน แบบสอบถาม ประชาชนจำนวน 250 ชุด เก็บได้ 232 ชุด แบ่งพื้นที่ ดังนี้

- ประชาชนที่มีพื้นที่อยู่อาศัยในเขตที่มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 1 ,หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7
- ประชาชนที่ไม่มีพื้นที่อยู่อาศัยในเขตที่มีการประกอบกิจกรรมไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 2 ,หมู่ที่ 3,หมู่ที่ 4 และหมู่ 5 และกลุ่มนักท่องเที่ยว (ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ) แบบสอบถาม สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 127 ชุด และชาวต่างประเทศ 79 ชุด

อีกทั้งยังมีการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องบางส่วน ที่สามารถให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษา สามารถรับรู้ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนได้เป็นอย่างดี

โดยจากการศึกษาผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบสัดส่วน ซึ่งใช้แบบสอบถาม ประชาชนจำนวน 250 คน จากตัวแทนต่อครัวเรือน แบ่งตามสัดส่วนในพื้นที่ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่าง

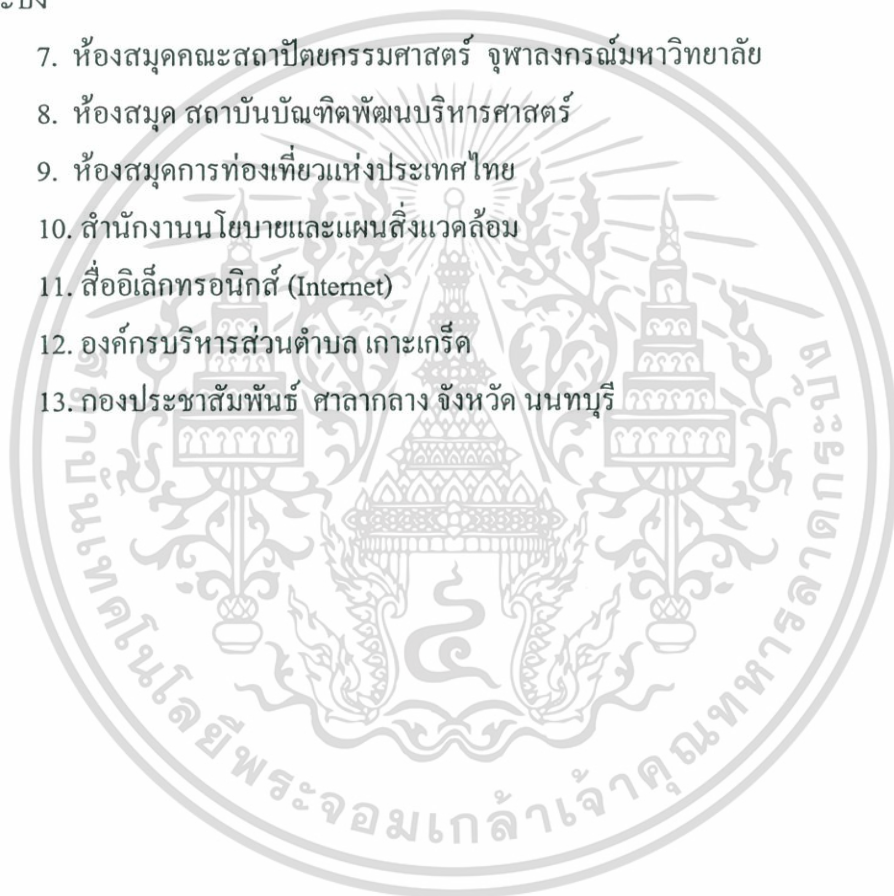
หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย	กลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้
หมู่ 1	1,103	50	49
หมู่ 2	1,256	50	42
หมู่ 3	981	40	36
หมู่ 4	476	20	19
หมู่ 5	995	40	34
หมู่ 6	809	30	30
หมู่ 7	368	20	20
รวม	5,988	250	232

จำนวนประชากร 5,998 คน แบ่งเป็น ชาย 2,837 คน และ หญิง 3,161 คน

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอปากเกร็ด , เดือนกรกฎาคม 2546

แหล่งข้อมูล

1. หอสมุดแห่งชาติ
2. ห้องสมุด สภาวิจัยแห่งชาติ
3. หอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. หอสมุดสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
5. ห้องสมุดภาควิชา การวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
6. ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง
7. ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ห้องสมุด สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
9. ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
10. สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม
11. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)
12. องค์การบริหารส่วนตำบล เกาะเกี๋ยด
13. กองประชาสัมพันธ์ ศาลากลาง จังหวัด นนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 แสดงหัวข้อการศึกษา ลักษณะการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หัวข้อการศึกษา	การเก็บข้อมูล			การวิเคราะห์ข้อมูล		
	โดยเอกสาร	สังเกต / แชนท์	สอบถาม / สัมภาษณ์	วิธีการพรรณนา	วิธีการ MAPPING	วิธีการทางสถิติ
1. สภาพทั่วไป เกาะเกร็ด						
1.1 ที่ตั้ง	◇			◇		
1.2 ประวัติความเป็นมาในอดีต - การตั้งถิ่นฐาน	◇		◇	◇		
1.3 การปกครอง	◇			◇		
1.4 สภาพภูมิประเทศ	◇			◇		
1.5 ทรัพยากรธรรมชาติ	◇	◇		◇		
1.6 แหล่งน้ำที่สำคัญ	◇	◇		◇	◇	
1.7 การคมนาคม	◇			◇	◇	
1.8 จำนวนประชากร - การอพยพ ย้ายเข้า/ออก	◇		◇	◇		◇
1.9 สภาพเศรษฐกิจ - อาชีพ - รายได้ - การจ้างงาน	◇		◇	◇		◇
1.10 สภาพสังคม - เชื้อชาติ/ศาสนา - วิถีชีวิต - ขนบธรรมเนียม ประเพณี	◇		◇	◇		
1.11 สิ่งแวดล้อม - มลพิษทางน้ำ - มลพิษทางอากาศ - มลพิษทางเสียง - มลพิษทางดิน - ปัญหาขยะ	◇		◇	◇		◇

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

หัวข้อการศึกษา	การเก็บข้อมูล			การวิเคราะห์ข้อมูล		
	โดยเอกสาร	สังเกต / แผนที่	สอบถาม / สัมภาษณ์	วิธีการพรรณนา	วิธีการ MAPPING	วิธีการทางสถิติ
2. ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน						
2.1 การใช้ที่ดิน	◇	◇		◇	◇	◇
2.2 กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน		◇	◇		◇	◇
2.3 ระยะเวลาการพักอาศัย		◇	◇		◇	◇
2.4 ประเภทอาคารใช้สอย		◇	◇			◇
2.5 สภาพถนนและการสัญจร		◇			◇	◇
2.6 สภาพดิน วัสดุ พืชพันธุ์	◇	◇		◇	◇	◇
2.7 สาธารณูปการ			◇		◇	◇
3. การท่องเที่ยว ในพื้นที่ เกาะเกร็ด						
3.1 การค้าขาย บริการ ผู้ประกอบการ	◇		◇	◇		◇
3.2 สิ่งอำนวยความสะดวก - โทรศัพท์ - การประปา - การไฟฟ้า - สวนสาธารณะ - การเก็บขยะ - การป้องกันน้ำท่วม	◇	◇	◇		◇	◇
4. การใช้ที่ดินกับการท่องเที่ยว						
4.1 ความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยว			◇	◇		◇
4.2 ความคิดเห็นด้านการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน			◇	◇		◇
4.3 ความคิดเห็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน			◇	◇		◇
4.4 ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อม			◇	◇		◇

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

หัวข้อการศึกษา	การเก็บข้อมูล			การวิเคราะห์ข้อมูล		
	โดยเอกสาร	สังเกต / แผนที่	สอบถาม / สัมภาษณ์	วิธีการพรรณนา	วิธีการ MAPPING	วิธีการทางสถิติ
5. นโยบายภาครัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง						
5.1 พระราชบัญญัติการผังเมือง	◇			◇		
5.2 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	◇			◇		
5.3 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร	◇			◇		
5.4 พระราชบัญญัติสาธารณสุข	◇			◇		
5.5 พระราชบัญญัติกรมเจ้าท่า	◇			◇		
5.6 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง	◇			◇		
5.7 พระราชบัญญัติการท่องเที่ยว	◇			◇		

3.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ทราบว่า ในการศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวและการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะต้องศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของพื้นที่ ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางเศรษฐกิจ สภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม คุณลักษณะของประชากร ที่เป็นผลเชื่อมต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน รวมถึงแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมในแต่ละกลุ่มของชุมชนและกลุ่มนักท่องเที่ยว โดยสามารถสรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้ดังนี้

3.4.1 กลุ่มชุมชน

ตัวแปรอิสระ

1. คุณลักษณะประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ
2. สภาพปัญหา ได้แก่ ความสะอาด น้ำท่วมในฤดูน้ำหลากที่ไม่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ สภาพถนนแคบและชำรุด มลพิษทางด้านน้ำ เสียง อากาศ / ฝุ่นละออง ความปลอดภัย การเอาเปรียบของผู้จำหน่ายสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้ายขายของที่ระลึก จุดบริการนักท่องเที่ยว สถานนวดเพื่อสุขภาพ การแสดงทางวัฒนธรรม บริการ เรือนำเที่ยว ศูนย์อนามัย ไฟฟ้าบริเวณทางสัญจร โทรศัพท์ ถังขยะ ป้ายบอกทิศทาง สำหรับ นักท่องเที่ยวสาหร่ายแพคเกจจิ้ง ต้นไม้ดอกไม้สวยงาม

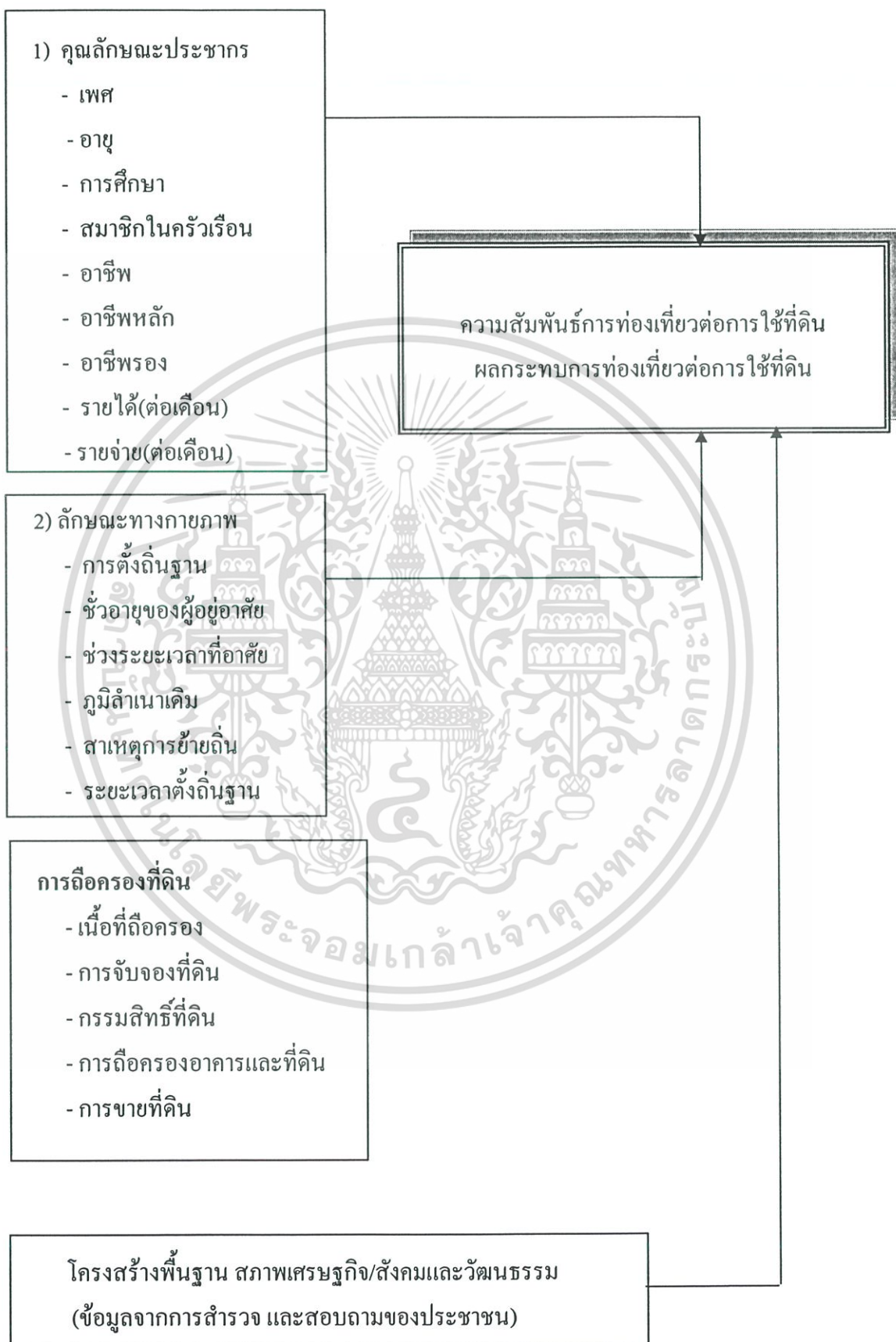
ตัวแปรตาม

คือ ความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ปัจจัยและแนวโน้มของสถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 กลุ่มนักท่องเที่ยว

ตัวแปรอิสระ

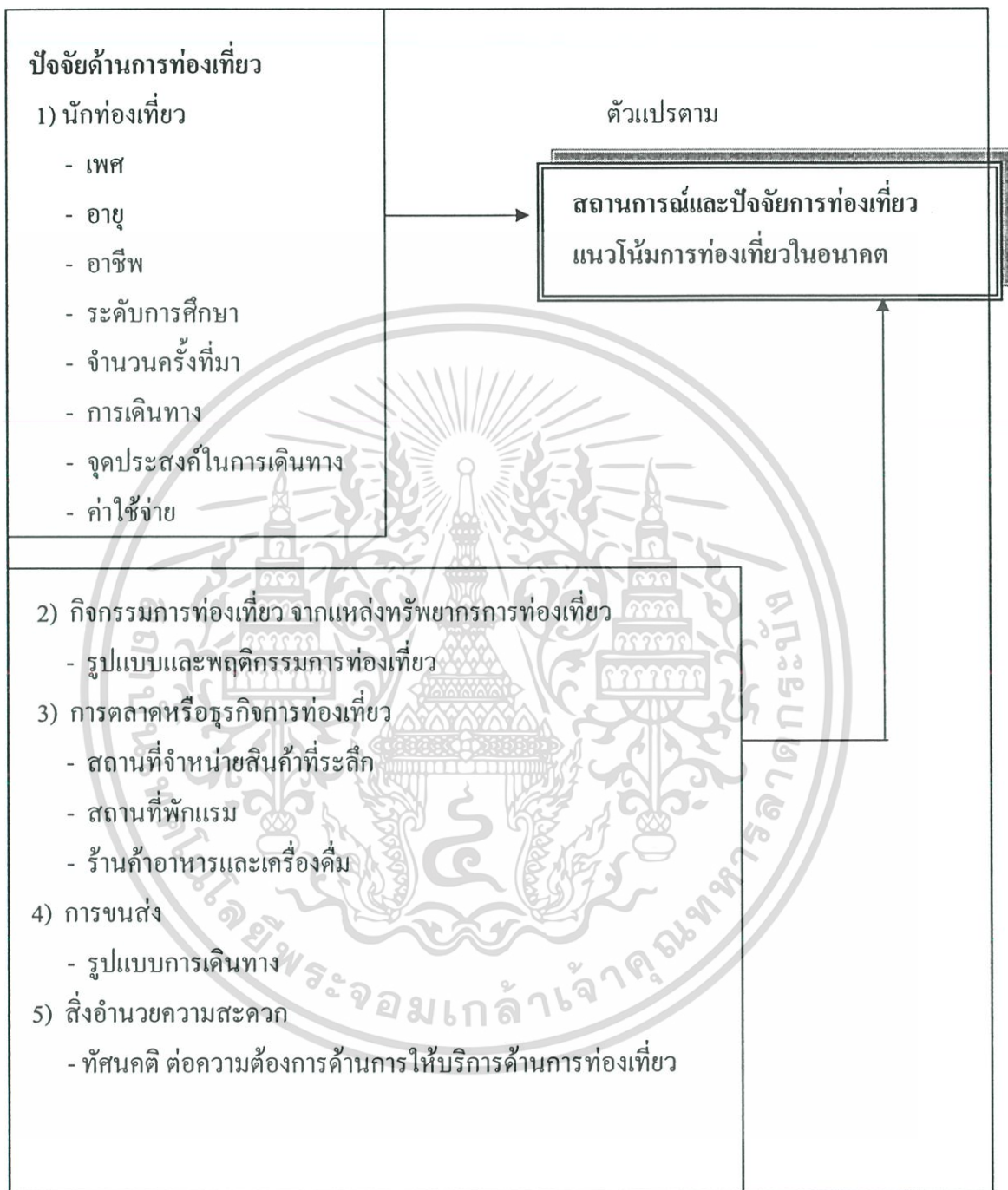
1. คุณลักษณะนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ เชื้อชาติ
2. รูปแบบและพฤติกรรมกรท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนครั้งความถี่ที่เดินทางมาท่องเที่ยว กลุ่มที่เดินทางมาท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้เดินทางมาท่องเที่ยว กิจกรรมที่ทำเมื่อมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ การเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีกในอนาคต ความประทับใจในการท่องเที่ยว
3. สภาพปัญหา ได้แก่ ความสะอาด น้ำท่วมในฤดูน้ำหลากที่ไม่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ สภาพถนนแคบและชำรุด มลพิษทางด้านน้ำ เสียง อากาศ / ฝุ่นละออง ความปลอดภัย การเอาเปรียบของผู้จำหน่ายสินค้า
4. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ร้านค้าอาหารและเครื่องดื่ม ร้ายขายของที่ระลึก จุดบริการนักท่องเที่ยว สถานนวดเพื่อสุขภาพ การแสดงทางวัฒนธรรม บริการเรือนำเที่ยว ศูนย์อนามัย ไฟฟ้าบริเวณทางสัญจร โทรศัพท์ ดังขยะ ป้ายบอกทิศทาง สำหรับนักท่องเที่ยวสถานั่งพักริมน้ำ ต้นไม้ ดอกไม้สวยงาม

ตัวแปรตาม

คือ ความคิดเห็นในการพัฒนาการท่องเที่ยว ความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ปัจจัยและแนวโน้มของสถานการณ์การท่องเที่ยวในอนาคต

โดยการเชื่อมระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

การเชื่อมโยง ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 ตัวแปรการวิจัย

3.5.1 ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของประชากร

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ลักษณะประชากร	ตัวแปร	ค่าตัวแปร	มาตราวัด
	เพศ	- ชาย - หญิง	Nominal
	อายุ	จำนวนปี	Interval
	การศึกษา	- ไม่ได้รับการศึกษา - ประถมศึกษา - มัธยมศึกษา มัธยมปลาย - อนุปริญญา, ปวส, ปวท. - ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	Ordinal
	สมาชิกในครัวเรือน	จำนวนคน	Interval
	อาชีพ	- 1 อาชีพ - มากกว่า 1 อาชีพ	Nominal
	อาชีพหลัก อาชีพรอง	- เกษตรกรรม - รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ - ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว - นักเรียน/ นักศึกษา - รับจ้างทั่วไป - พนักงานบริษัท/ เอกชน - ว่างาน - อื่นๆ ระบุ.....	Nominal
	รายได้(ต่อเดือน) รายจ่าย(ต่อเดือน)	- ต่ำกว่า 5,000 บาท - 5,001- 10,000 บาท - 10,001-15,000 บาท - 15,001-20,000 บาท - สูงกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	Ordinal
	การตั้งถิ่นฐาน ก่อนปี พ.ศ. 2540	- ก่อนปี พ.ศ. 2460ปี - ปี พ.ศ. 2460-2480 - ปี พ.ศ. 2481-2500 - ปี พ.ศ. 2501-2520 - ปี พ.ศ. 2521-2540 - ำปี พ.ศ. ไม่ได้	Ordinal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้วยนอกรั้ว
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ลักษณะประชากร	ตัวแปร	ค่าตัวแปร	มาตราวัด
	ชั่วอายุของผู้อยู่อาศัย	- 1 ชั่วอายุคน - 2-4 ชั่วอายุคน - 5-7 ชั่วอายุคน - 8-10 ชั่วอายุคน - 10 ชั่วอายุคนขึ้นไป	Ordinal
	ช่วงระยะเวลาที่อาศัย	- 1-25 ปี - 26-50 ปี - 51-75ปี - 76-100ปี - 100 ปีขึ้นไป	Ordinal
	ภูมิถิ่นอาศัยเดิม	- เป็นคนในพื้นที่เกาะเกร็ด - ย้ายมาจากที่อื่น	Nominal
	สาเหตุการย้ายถิ่น	- ย้ายติดตามครอบครัว - มีเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้องชักชวน - ย้ายเพื่อหาที่ทำกิน - เกิดที่นี้และอื่นๆ ระบุ	Nominal
	ระยะเวลาตั้งถิ่นฐาน	- ก่อนปี พ.ศ.2540 - ปี พ.ศ.2540 - 2544 - หลังปี พ.ศ.2544	Ordinal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.2 ตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ 3.4 ตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ลักษณะกายภาพ	ตัวแปร	ค่าตัวแปร	มาตราวัด
	ด้านสภาพแวดล้อม	ลักษณะเฉพาะพื้นที่	
	เนื้อที่ถือครอง	- จำนวนไร่	Interval
	ความคิดเห็น การใช้ประโยชน์ ที่ดิน อดีต ปัจจุบัน อนาคต	- ที่พักอาศัย - ร้านค้า/บริการ - เกษตรกรรม - อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา - พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ - อื่นๆ ระบุ.....	Nominal
	การจับจองที่ดิน	- จับจองตั้งแต่บรรพบุรุษ - ชื้อจากเจ้าของเดิม - อื่นๆ	Nominal
	กรรมสิทธิ์ที่ดิน	- เป็น - ไม่เป็น	Nominal
	การถือครองอาคาร และที่ดิน	- เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน - เช่าที่ดิน เช่ากับ..... - เช่าทั้งอาคารและที่ดิน เช่ากับ..... - เช่าช่วง (เช่า) - อื่นๆ ระบุ.....	Nominal
	การขายที่ดิน	- เคย - ไม่เคย	Nominal
	การขายที่ดิน	- ที่พักนักท่องเที่ยว / โฮมสเตย์ - ร้านค้าขายของที่ระลึก - สถานบริการเพื่อสุขภาพ - ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม - ไม่ใช้ประโยชน์อะไรเลย	Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ลักษณะกายภาพ	ตัวแปร	ค่าตัวแปร	มาตรวัด
	<p>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก</p> <p>สะดวก (เรียงลำดับ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การไฟฟ้า - การโทรศัพท์ - การประปา - สวนสาธารณะ <p>การสัญจร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางจักรยานยนต์ - ทางเท้า - ทางจักรยาน - ทางเรือ - ดึงเก็บขยะ - การป้องกันน้ำท่วม - การป้องกันอัคคีภัย - สถานีดำรงชุมชน - สถานศึกษา 	<p>ระดับความต้องการน้อยที่สุด ถึงมากที่สุด (ระดับ 1-5)</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.3 ตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 3.5 ตัวแปรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว

ตัวแปร การใช้ประโยชน์ที่ดินและการท่องเที่ยว	ค่าตัวแปร	มาตราวัด
ความคิดเห็น ด้านความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว	- ต้องการ - ไม่ต้องการ	Nominal
การประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	- ประกอบการ ระบุ.... - ไม่ทำประกอบการ	Nominal
ความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน - ให้บริการขนพาหนะกับ นักท่องเที่ยว - ให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว - ให้บริการนวดแผนโบราณ - ให้บริการ เป็นผู้นำเที่ยว - ให้บริการขายของใช้เบ็ดเตล็ด - ให้บริการขายอาหาร / เครื่องดื่ม - ขายสินค้าที่ระลึก - ผลิตสินค้าที่ระลึก	- ต้องการ - ไม่ต้องการ	Ordinal
ชุมชนของท่าน มีเอกลักษณ์พิเศษ - ด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน - ด้านหัตถกรรมจักสาน - ด้านการทำอุตสาหกรรม เครื่องปั้นดินเผา - ด้านการทำขนมหวาน อาหารพื้นบ้าน - ด้านการทำเกษตรกรรม ผลไม้	- มี - ไม่มี	Nominal
ความคิดเห็น ควรมีสิ่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว	- ควร - ไม่ควร	Nominal
ความคิดเห็น ควรมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว	- ควร - ไม่ควร	Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวแปร การใช้ประโยชน์ที่ดินและการท่องเที่ยว	ค่าตัวแปร	มาตราวัด
<p>ความคิดเห็น</p> <p>การปลูกสร้างที่พักนักท่องเที่ยวควรอยู่บริเวณใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่กลางเกาะ - พื้นที่คิริมแม่น้ำเจ้าพระยา - พื้นที่หมู่บ้านของท่านเอง - พื้นที่หมู่ 1 , 6 และ 7 - อื่นๆ ระบุ..... 	<ul style="list-style-type: none"> - ควร - ไม่ควร 	Nominal
จำนวนร้านค้า/บริการแก่นักท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มขึ้น - เท่าเดิม - น้อยลง 	Nominal
<p>ความคิดเห็น</p> <p>ต้องการที่จะใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - พักนักท่องเที่ยว/โฮมสเตย์ - ร้านค้าขายของที่ระลึก - สถานบริการเพื่อสุขภาพ - ที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร - อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา - แบ่งที่ดินขาย - ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม - ไม่ใช้ประโยชน์อะไรเลย 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องการ - ไม่ต้องการ 	Nominal
<p>ความคิดเห็น</p> <p>เรื่องความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เดินเท้าเพียงอย่างเดียว - เดินเท้าและจักรยาน - เดินเท้า,จักรยาน ,จักรยานยนต์ - ไม่แสดงความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้ - ไม่ใช่ 	Nominal
<p>ปัญหาน้ำท่วม</p> <p>ภายในพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย,พื้นที่ประกอบการ และบริเวณพื้นที่ทำการเกษตรกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่เคย - เคย 	Nominal
น้ำท่วมสูง /น้ำท่วมนานเท่าใด	เซนติเมตร / จำนวนวัน	Interval

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวแปร การใช้ประโยชน์ที่ดินและการท่องเที่ยว	ค่าตัวแปร	มาตราวัด
<p>ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ</p> <p>ในด้านการท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่คุ้มค่าขึ้น - ที่ดินทั้งเกาะเกร็ดเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว - ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานของรัฐ - จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นมีผลทำให้เกิด ปัญหาทางด้านมลพิษ - ควรมีการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว - ควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนตามขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว - การท่องเที่ยวมีผลทำให้วิถีชีวิตในชุมชนของท่านเปลี่ยนแปลง - ควรจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นแบบเชิงอนุรักษ์ - ควรมีการจัดกลุ่มประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช่ - ไม่ใช่ 	Nominal

หมายเหตุ :

ในส่วนของการสอบถามในหมู่นักท่องเที่ยว ด้านข้อมูลเป็นการนำเสนอในเชิงประกอบการอธิบายสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว ดังจะนำเสนอในบทต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน กระบวนการวิเคราะห์เป็นแบบพรรณนา สถิติ แผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ และรูปภาพลักษณะการวิเคราะห์ตัวแปร คือ

ตัวแปร	วิเคราะห์
1. สถานการณ์การท่องเที่ยวด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	การวิเคราะห์เชิงพรรณนา สถิติ รูปภาพ
2. การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	การวิเคราะห์เชิงพรรณนา สถิติ แผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ
3. การใช้ประโยชน์ที่ดินกับการท่องเที่ยว	การวิเคราะห์เชิงพรรณนา สถิติ รูปภาพแผนที่ ภาพถ่ายทางอากาศ

3.7 การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเป็นการสรุปผลการศึกษา โดยนำมาซึ่งการเสนอแนะแนวทางจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละย่านอย่างเหมาะสมกับการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

สภาพพื้นที่ศึกษา

4.1 ประวัติความเป็นมาของเกาะเกร็ด

เกาะเกร็ดเป็นเกาะขนาดใหญ่อยู่กลางแม่น้ำเจ้าพระยา เนื้อที่ทั้งหมด 4.544 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,840 ไร่ มีสถานะเป็นตำบลแบ่งเขตการปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

โดยจุดเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัยของพื้นที่เกาะเกร็ด มีรายละเอียดตามลำดับการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

พ.ศ. 2264

พื้นที่เกาะเกร็ดเดิมนั้นเป็นแหลมยื่นออกไปตามความโค้งของแม่น้ำ มีชื่อว่า บ้านแหลม จนกระทั่ง พ.ศ. 2264 สมเด็จพระเจ้าท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา โปรดฯ ให้ขุดคลองลัดลำน้ำเพื่อ ย่นระยะทางการเดินทางขึ้นล่องแม่น้ำ สร้างความสะดวกในการติดต่อค้าขายและการเดินทัพใน ยามสงคราม คลองที่ขุดขึ้นนี้มีชื่อว่า คลองลัดเกร็ดน้อย มีขนาดความกว้าง 6 วา ลึก 6 ศอก แต่ กระแสน้ำเปลี่ยนทิศทาง ไหลเชี่ยวแรงเซาะตลิ่งจนลำน้ำกว้างขึ้น ดังจะสังเกตเห็นได้จากเจดีย์ ที่เอียงทรุดด้วยความแรงของกระแสน้ำและทำให้บ้านแหลมเดิม มีสภาพเป็นเกาะดังเช่นปัจจุบัน

พ.ศ. 2310 - 2325

แม้ชาวมอญจะอพยพเข้าสู่สยามประเทศหลายครั้งนับแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ต่อมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชพระองค์ได้ทรงโปรดฯ ให้ไปรับครอบครัวชาวมอญ ซึ่งมีพระยาแจ้ง พระยากลางเมือง ที่เป็นมอญครั้งกรุงเก่าที่ถูกกวาดต้อนไปเมื่อตอนที่กรุงแตกให้ กลับมาตั้งถิ่นฐานที่บริเวณอำเภอปากเกร็ด นนทบุรี ขึ้นไปจนถึงอำเภอสามโคก ปทุมธานี ซึ่งใน ครั้งนั้นบนเกาะเกร็ดก็มีชุมชนมอญอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายดังปรากฏ หลักฐาน คือ วัดปากอ่าว (วัดปรมย์ยิกกาวาสในปัจจุบัน) ที่มีพระเจดีย์มูเตา (เจดีย์เอียงที่อยู่ริมน้ำ) เป็นโบราณสถานที่สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย มอญที่มาใหม่จึงตั้งถิ่นฐานกลมกลืนไปกับมอญ รุ่นเก่า

พ.ศ. 2358

ชาวมอญที่เกาะเกร็ดถูกกดขี่อย่างหนัก จึงพร้อมใจกันก่อกบฏ สังหารเจ้ากรมพม่า แล้ว อพยพเข้ามายังสยาม พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 มีรับสั่งให้สมเด็จพระ เจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามงกุฎเสด็จไปรับชาวมอญทางช่องด่านเจดีย์สามองค์ เมืองกาญจนบุรีและให้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจ้าพระยาอภัยภูธรไปรับครอบครัวมอญจากเมืองตากมาตั้งถิ่นฐานที่จังหวัดปทุมธานีและนนทบุรี ในครั้งหลังนี้มีชาวมอญอพยพเข้ามามากถึง 4 หมื่นคน นับตั้งแต่นั้นมาชาวมอญได้อยู่อาศัยในประเทศไทยจนถึงยุคปัจจุบัน

พ.ศ. 2538 และ พ.ศ. 2539

เกิดน้ำท่วมใหญ่ พื้นที่สวนในเกาะเกร็ดได้รับความเสียหายเกือบหมด ชาวสวนแทบสิ้นเนื้อประดาตัว และในปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจตกต่ำ โรงงานผลิตเครื่องปั้นดินต้องปิดกิจการไปเกือบหมด นายวัชรินทร์ โรจนพานิช นายอำเภอปากเกร็ด ร่วมกับวัดปรมัยยิกาวาสจัดงานเปิดตลาดสัญจรเพื่อขายสินค้าราคาถูกให้ชาวบ้านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเกาะเกร็ดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับปี พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย จึงได้รับการประชาสัมพันธ์สนับสนุนจากหน่วยงานราชการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ มีการฟื้นฟูประเพณีและเทศกาลต่างๆ ของชาวมอญ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นได้แก่ การทำเครื่องปั้นดินเผาที่ กำลังสูญสิ้นไปโดยหันมาผลิตสินค้ารองรับนักท่องเที่ยวแทน

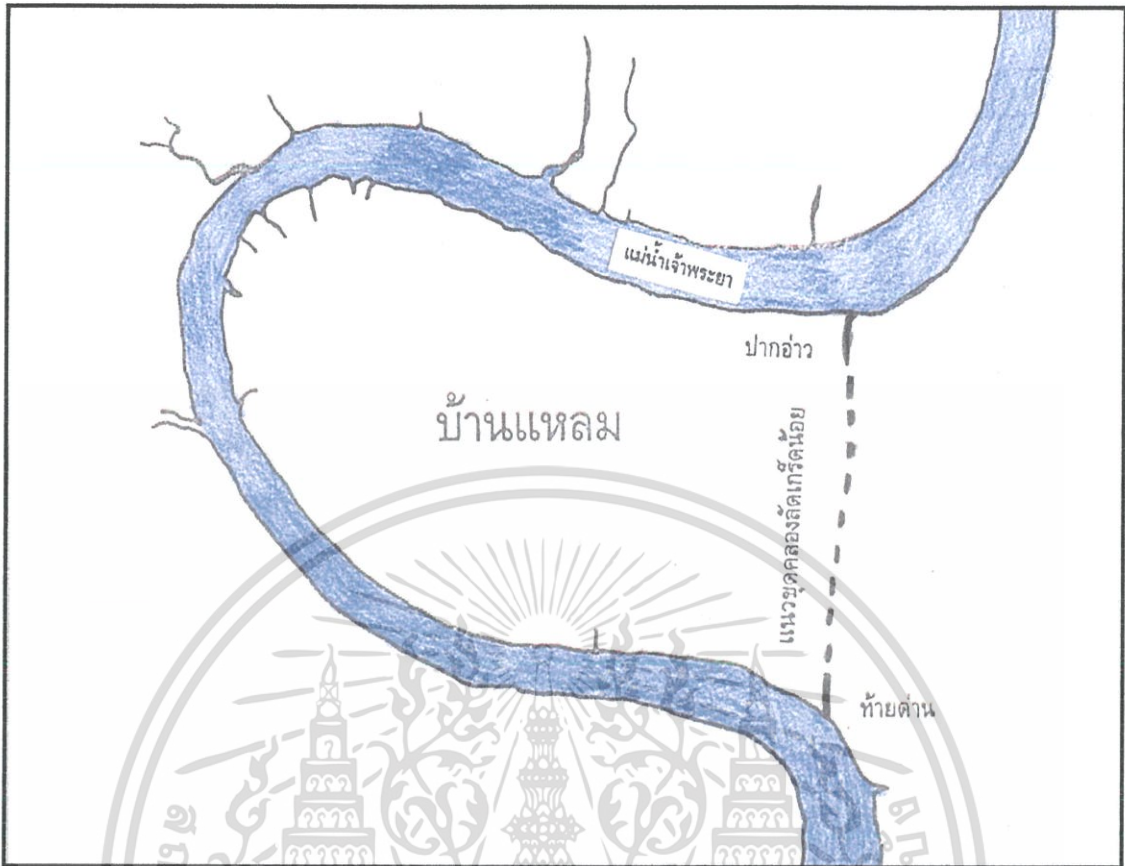
พ.ศ. 2540 ถึง ปัจจุบัน

พื้นที่เกาะเกร็ดส่วนใหญ่ มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยสภาพพื้นที่ทั่วเกาะ มีลักษณะเป็นที่ราบน้ำท่วมถึงเหมาะสำหรับเพาะปลูกทำการเกษตร เนื่องจากพื้นที่เกาะล้อมรอบไปด้วยแม่น้ำ ทั้งยังมีคูคลองซอยตามธรรมชาติ ที่แตกแขนงเข้าไปยังพื้นที่เกาะ ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร โดยมากเป็นการทำสวนผลไม้ ไม้ยืนต้น ส่วนชาวมอญมีฝีมือทางด้านงานปั้น จึงมีอาชีพในการปั้นโอ่งและหม้อน้ำ รวมทั้งภาชนะจากดินเผาด้วย ชีวิตของชาวมอญบนเกาะเกร็ดในอดีตมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย จนถึงปัจจุบันรูปแบบวิถีชีวิตค่อนข้างเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญของพื้นที่และสังคมในยุคโลกาภิวัตน์

ผนวกกับการท่องเที่ยวที่เข้ามามีบทบาทในด้านการดำเนินชีวิต ซึ่งข้อมูลพื้นฐานในส่วนนี้สามารถนำไปใช้เป็นการรู้ในขั้นการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสอบถาม ความเป็นจริงในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อค้นหาถึงคำตอบที่ทำให้ทราบว่า การท่องเที่ยวมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบ ลักษณะต่างๆ โดยอยู่ในการศึกษาขั้นต้นต่อไป

เกร็ด เกร็ง พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ความหมายของคำว่าเกร็ดหรือเกร็งไว้ว่า เป็นลำน้ำเล็กที่เป็นลำน้ำเชื่อมลำน้ำสายใหญ่สายเดียวกันทั้งสองข้าง คำว่าลัดเกร็ดที่ใช้เป็นชื่อคลองและแม่น้ำ จึงน่าจะหมายถึงลำน้ำแคบๆ ที่ใช้เป็นทางลัดนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

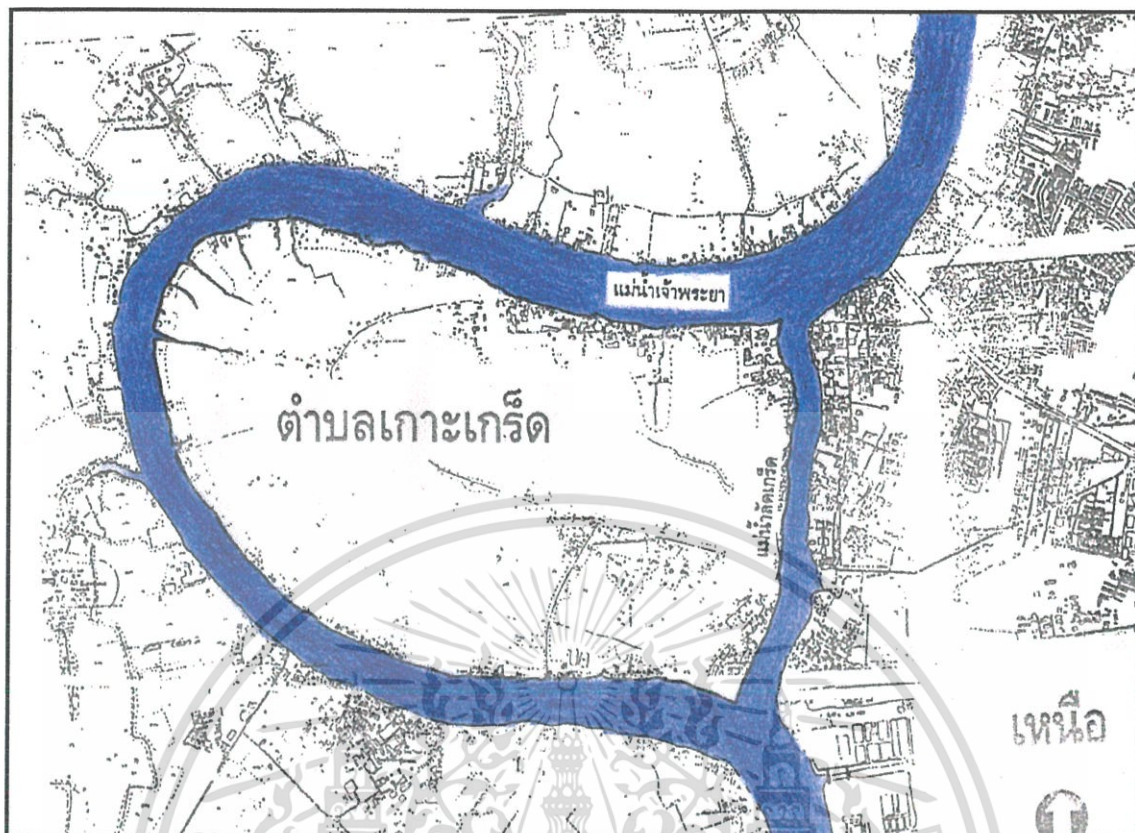
ภาพที่ 4.1 แสดงพื้นที่บ้านแหลม และแนวเขตคลองลัดเกร็ดน้อย

แผนที่ต้นฉบับ : แผนที่สำหรับจัดผังเมือง ของกรมโยธาธิการและผังเมือง

ข้อมูล : อ้างอิงข้อมูลเอกสารทางประวัติศาสตร์ และจากการสำรวจภาคสนาม พ.ศ. 2546

โดยผู้ศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.2 แสดงพื้นที่เกาะเกร็ด และแม่น้ำัดเกร็ด

แผนที่ต้นฉบับ : แผนที่สำหรับจัดผังเมือง ของกรมโยธาธิการและผังเมือง

ข้อมูล : อ้างอิงข้อมูลเอกสารทางประวัติศาสตร์ และจากการสำรวจภาคสนาม พ.ศ. 2546

โดยผู้ศึกษา

4.2 สภาพทางกายภาพ

4.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง

เกาะเกร็ดตั้งอยู่ที่ ละติจูด $13^{\circ} 54' - 13^{\circ} 55'$ เหนือ และลองจิจูด $100^{\circ} 28' - 100^{\circ} 29'$ ตะวันออก ซึ่งเกาะเกร็ดตั้งอยู่บริเวณกลางแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตพื้นที่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี บริเวณภาคกลางของประเทศไทย

สภาพทางภูมิศาสตร์

เกาะเกร็ดตั้งอยู่ทางทิศใต้ห่างจากตัวอำเภอปากเกร็ดราว 2 กิโลเมตร เดิมมีลักษณะเป็นแหลมยื่นออกไปตามความโค้งของแม่น้ำเจ้าพระยา แต่มาในสมัยกรุงศรีอยุธยามีการขุดคลองลัดลำน้ำ ทำให้เกาะเกร็ดมีลักษณะค้งเช่นที่เห็นในปัจจุบัน คือเป็นเกาะอยู่กลางลำน้ำเจ้าพระยา ล้อมรอบด้วยแม่น้ำลัดเกร็ดและแม่น้ำอ้อมเกร็ด ซึ่งเป็นสายเดียวกับแม่น้ำเจ้าพระยาเพียงแต่เปลี่ยนชื่อไปตามเส้นทางแม่น้ำ เกาะเกร็ดมีสถานะเป็นตำบลขึ้นกับอำเภอปากเกร็ด แบ่งการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน

ขนาด

พื้นที่ดินในเกาะเกร็ด ทั้งหมด ประมาณ 4.544 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 2,840 ไร่ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 270 เมตร กว้าง 160 เมตร ยาว 260 เมตร เนื้อที่ของเกาะเกร็ด คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 4.6 ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอปากเกร็ดซึ่งมีเนื้อที่ 89.023 ตารางกิโลเมตร

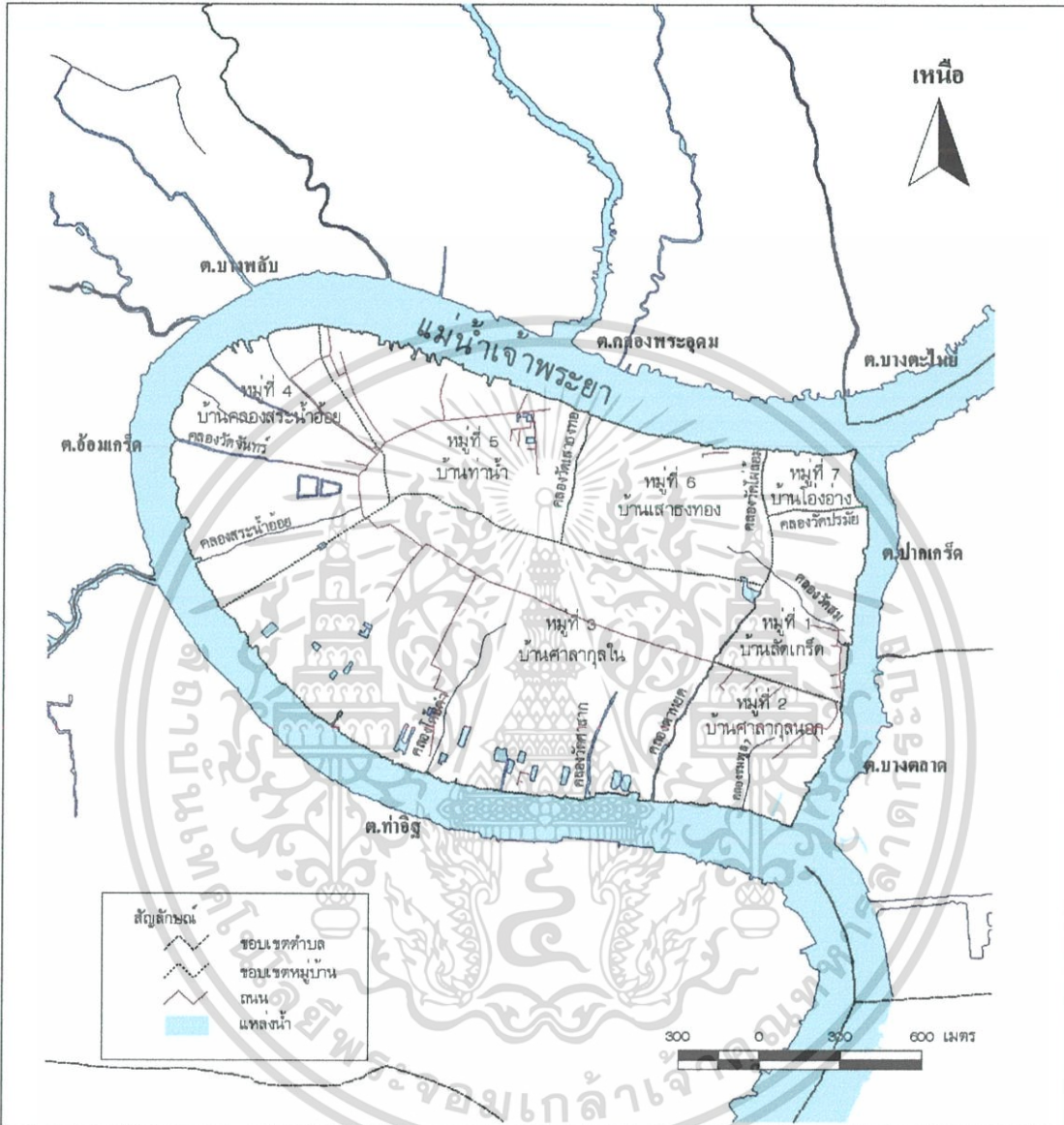
อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลคลองพระอุดม

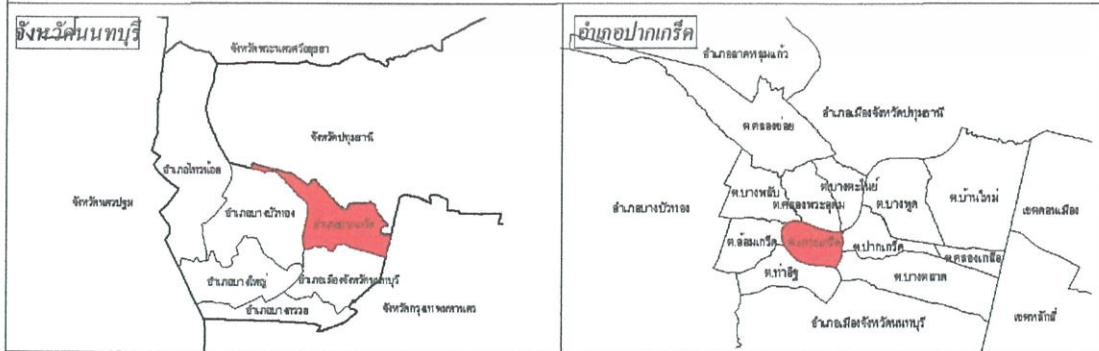
ทิศใต้ ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลท่าอิฐ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลปากเกร็ด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และตำบลอ้อมเกร็ด

ภาพที่ 4.3 แสดงแผนที่ พื้นที่ศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

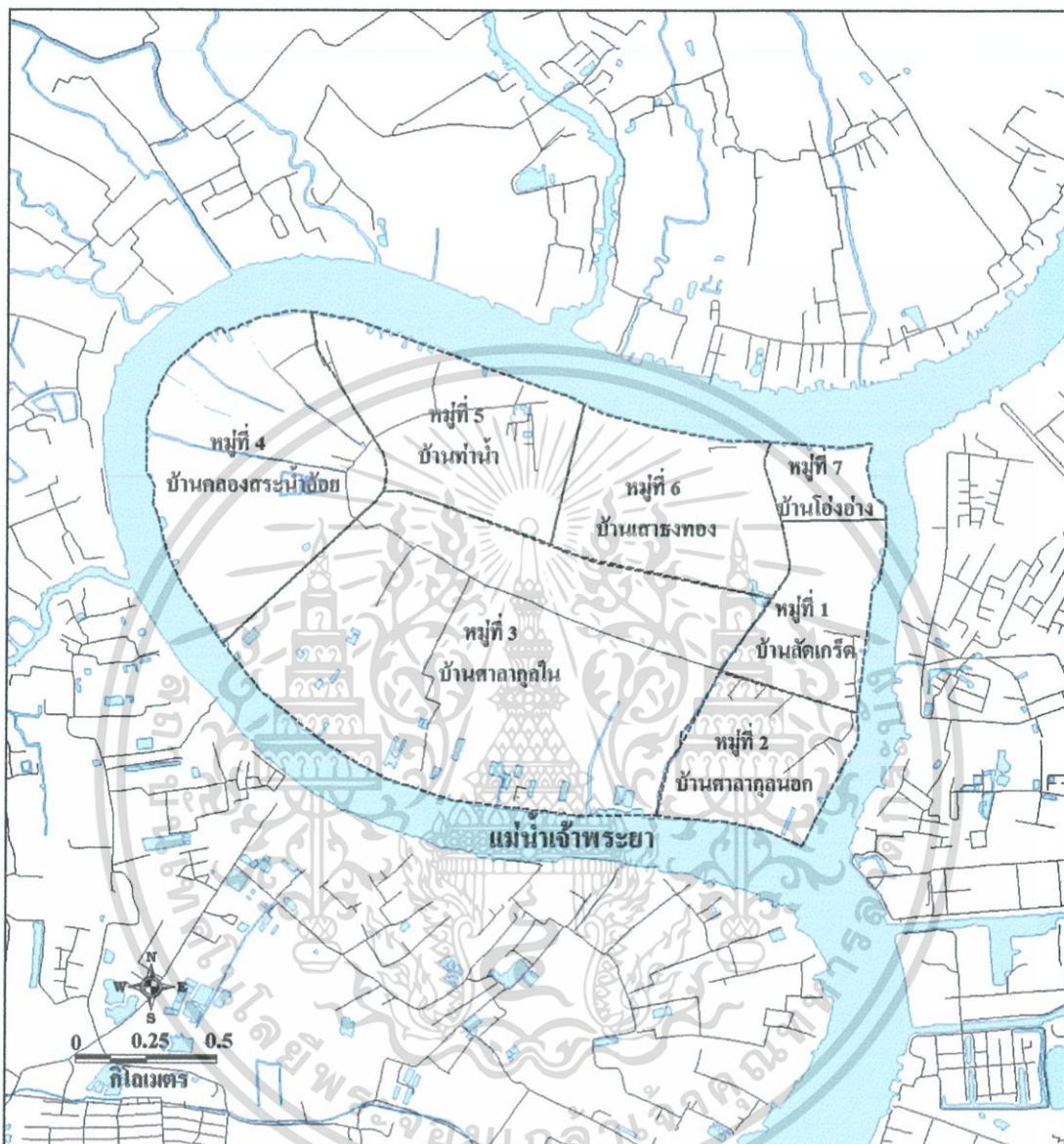
4.2.2 เขตการปกครอง

เกาะเกร็ดเป็นเขตการปกครอง ที่เรียกว่า ตำบลเกาะเกร็ด เป็นตำบล 1 ใน 12 ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ชั้น 5 ซึ่งเป็นตำบลของอำเภอปากเกร็ด ตำบลเกาะเกร็ดแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงเขตพื้นที่การปกครอง

หมู่	ชื่อ	เนื้อที่ (ไร่)	หลังคาเรือน (หลัง)	ประชากร (คน)	ความหนาแน่น (คนต่อไร่)
1.	บ้านลัดเกร็ด	580	174	1,046	6.30
2.	บ้านศาลากุลนอก	280	153	1,125	4.02
3.	บ้านศาลากุลใน (บ้านคลองศาลากุล)	750	143	905	1.21
4.	บ้านคลองสระน้ำอ้อย	303	97	506	1.67
5.	บ้านท่าน้ำ	508	205	1,020	2.01
6.	บ้านเสาธงทอง	230	142	822	3.57
7.	บ้านโอง่าง	180	75	378	2.10
	รวม	2,840	989	5,802	2.98

ที่มาข้อมูล : องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2545)
ณ เดือน กรกฎาคม สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
(พ.ศ. 2546)

ภาพที่ 4.4 แสดงขอบเขตการปกครอง ในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p>	<p> การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
<p>— ถนน</p> <p>----- เขตหมู่บ้าน</p> <p> แม่น้ำเจ้าพระยา</p>	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3 ลักษณะภูมิประเทศและธรรมชาติ

พื้นที่เกาะเกร็ด มีลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มต่ำเป็นดินเหนียวปนดินร่วน มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูงเหมาะกับการทำเกษตรกรรมและทำเครื่องปั้นดินเผา มีการขุดคลองส่งน้ำเข้าไปในบริเวณสวนผลไม้ และได้รับอิทธิพลน้ำขึ้นน้ำลงตามระดับน้ำทะเล อีกทั้งพื้นที่ราบต่ำล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยานี้ ในช่วงฤดูน้ำหลากเดือน กันยายน - พฤศจิกายน จึงมีน้ำท่วมเกือบทุกปี

4.2.4 สภาพภูมิอากาศและการกระจายของฝน

ภูมิอากาศของเกาะเกร็ด มีลักษณะเช่นเดียวกับภูมิอากาศโดยทั่วไปของประเทศไทย คือ ตั้งอยู่ในเขตอากาศร้อนชื้น (Aw) โดยมีการกระจายตัวของฝนในช่วงแต่ละเดือนมากกว่า 110 มิลลิเมตร อยู่ 1 ช่วง คือ เดือนที่มีฝนตกชุก คือ เดือน กันยายน – ตุลาคม และเดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน บางปีมีพายุดีเปรสชันหรือฝนตกหนาแน่น ติดต่อกันเป็นเวลานาน ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมบริเวณเกาะเกร็ด ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยในรอบปี 1,255 มิลลิเมตร หรือ 50.20 นิ้ว/ปี ส่วนในฤดูแล้งสภาพพื้นที่ดินจะไม่แห้งแล้งมากนัก เพราะพื้นที่เกาะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสวนผลไม้ ไม้ยืนต้น และยังล้อมรอบไปด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา

4.2.5 แหล่งน้ำ

สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน

ที่มา : จากการสำรวจ ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546

ภาพที่ 4.5 แสดงบริเวณพื้นที่แหล่งน้ำผิวดินและแหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำผิวดิน

เป็นแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ในเกาะเกร็ด คือ แม่น้ำพระยา

- ส่วนที่ล้อมรอบเกาะเกร็ด เรียกว่า แม่น้ำอ้อมเกร็ด
- ส่วนที่ตัดตรงในเกาะเกร็ด คือ แม่น้ำลัดเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วยังมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติในบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ดยังมี
 คูคลองตามธรรมชาติ อีกเป็นจำนวนมากกว่า 20 สาย โดยแต่ละคลองจะมีขนาด กว้าง ยาว
 ลึกโดยประมาณแตกต่างกันออกไป และมีตำแหน่งของสายน้ำอยู่ในเขตหมู่บ้านต่างๆ กระจาย
 ทั่วพื้นที่ ซึ่งคลองเหล่านี้เปรียบเสมือนโครงข่ายโยงใยจากแม่น้ำเจ้าพระยาสู่พื้นที่ต่างๆ ภายในเกาะ
 เกร็ด และเป็นประโยชน์ด้านการสัญจร เดินทาง การใช้น้ำในด้านต่างๆ แต่เมื่อถึงฤดูแล้งคลอง
 แบ่งแห่งประสบภาวะตื้นเขินทำให้เป็นปัญหาทางเดินการสัญจร คมนาคมอยู่บ้าง และยังพบอีกว่า
 ส่วนของน้ำในคลอง มีปัญหาเกี่ยวกับน้ำเค็มจากทะเล ที่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมในช่วงฤดูแล้ง ทำให้
 ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกสบายเหมือนการใช้น้ำจากแม่น้ำ ลำคลองเหมือนในอดีต

โดยคลองต่างๆเหล่านี้ มีเพียง 3 คลองที่มีการขุดลอก คือ คลองศาลากุลในหมู่ที่ 3 ,
 คลองวัดจันทร์ ในหมู่ที่ 5 เมื่อปี พ.ศ. 2537 และคลองตาม้วน ในหมู่ที่ 6 เมื่อ ปี พ.ศ. 2536 อีกทั้ง
 ยังมีแนวคลองสายที่สำคัญอื่นๆ (ดู ตารางที่ 4.2 ประกอบ)

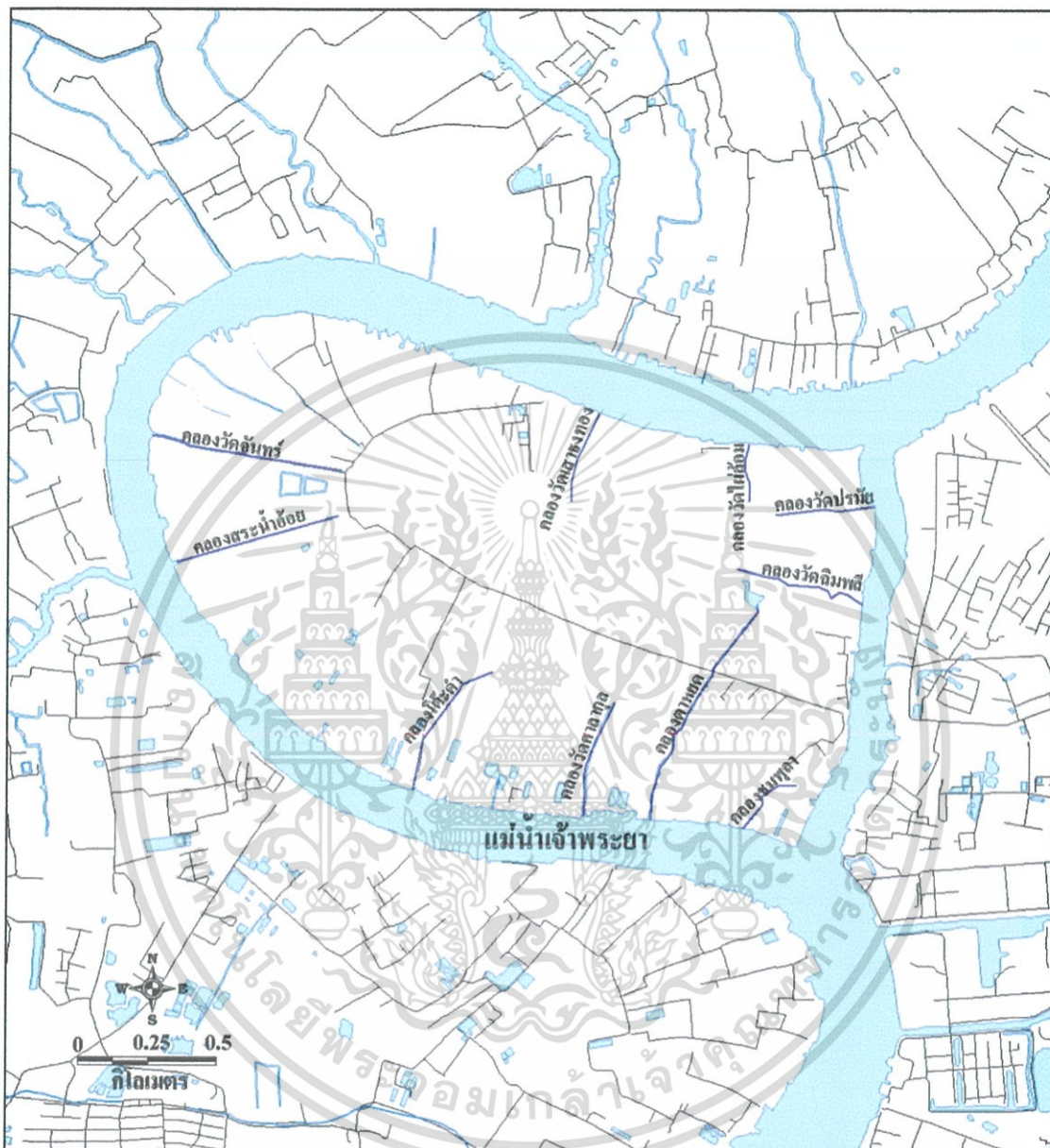
แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ประปาหมู่บ้านและบ่อบาดาล 7 แห่ง ในอดีตน้ำประปาบาดาลใน
 เกาะเกร็ดมีใช้ในพื้นที่บางส่วนเท่านั้น ได้แก่ หมู่ที่ 1, 6,7 และหมู่ที่ 5 บางพื้นที่ แต่ในปัจจุบันมีการ
 ดำเนินการต่อท่อประปารอบเกาะเกร็ด เนื่องจากความต้องการน้ำในการอุปโภคและบริโภค มี
 ความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก น้ำในการบริโภคในเกาะเกร็ดนั้น อดีตสามารถ
 ร่อนน้ำฝนเก็บไว้บริโภคได้ตลอดทั้งปี แต่ในปัจจุบันไม่สามารถร่อนน้ำฝนไว้บริโภคได้ จึงทำให้
 ในฤดูแล้ง ขาดแคลนน้ำดื่มที่นำมาบริโภคเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 4.2 แสดงขนาดคลอง แหล่งน้ำผิวดินในพื้นที่เกาะเกร็ด โดยแยกตามหมู่บ้าน

ชื่อคลอง	ขนาด (เมตร)			หมู่บ้าน
	กว้าง	ยาว	ลึก	
1. คลองวัดฉิมพลีสุทธาวาส	4	300	2	1
2. คลองวัดปรมัยยิกาวาส	4	300	2	1
3. คลองศาลเจ้าพ่อปราสาททอง	3	800	2	2
4. คลองตาหยด (ศาลากุน)	2	800	1	2
5. คลองชมพุลาย	3	500	1	2
6. คลองบ้านครูเพี้ยน	3	500	1	2
7. คลองโต๊ะดำ	4	1,300	3	3
8. คลองศาลากุล	8	800	2	3
9. คลองบ้านตาฮวย	3	800	1	3
10. คลองบ้านนายสวัสดิ์	2	500	1	3
11. คลองสระน้ำอ้อย	4	600	3	4
12. คลองวัดจันทร์	4	800	3	5
13. คลองวัดมะขามทอง	3	200	1	5
14. คลองบ้านนายเทียมศักดิ์	3	400	2	5
15. คลองบ้านนางเมี้ยน	3	500	1	5
16. คลองบ้านนายบุญเรือน	3	500	2	5
17. คลองบ้านนายคู่ย	3	600	2	5
18. คลองบ้านนายชุบ	2	700	1	5
19. คลองตาม้วน	2	80	0.75	6
20. คลองวัดเสาธงทอง	3	200	1	6
21. คลองวัดไผ่ล้อม	3	200	1	6
22. คลองวัดไผ่ล้อม	2	350	1	7
23. คลองวัดปรมัยยิกาวาส	2	300	2	7

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 4.6 แสดงคลองต่างๆ ในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p>	<p> การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
<p>— ถนน</p> <p>— คลอง</p> <p> แม่น้ำเจ้าพระยา</p>	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.6 พืชพันธุ์ และสัตว์น้ำ

เกาะเกร็ดเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ไม้และสัตว์ อดคิดเป็นแหล่งไม้ยืนต้นที่มีชื่อเสียง เช่น ทุเรียน ลิ้นจี่ มะม่วง ชมพู ส้มโอ ฝรั่ง เป็นต้น แต่หลังจากการเกิดอุทกภัยในปี 2538 ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ไม่สามารถทนต่อสภาพน้ำท่วมขังได้ถึง 3-4 เดือน จึงพบไม้ยืนต้นตายอยู่ทั่วไป และในปี พ.ศ. 2539 ชาวสวนในเกาะเกร็ดได้ปลูกไม้ยืนต้นทดแทนขึ้นใหม่รวมทั้งปลูกผักผลไม้ที่ให้ผลผลิตเร็ว เช่น กัญชง แต่จากภาวะน้ำท่วม ในปี พ.ศ. 2539 ตั้งแต่เดือนตุลาคม – ธันวาคม ทำให้ต้นไม้ที่เริ่มเติบโตต้องล้มตายลงอีกครั้งหนึ่ง ส่วนสัตว์น้ำในเกาะเกร็ด ยังคงมีปลาน้ำจืด ซึ่งสามารถจับมาบริโภคได้หลายชนิด รวมทั้งยังพบกิ้งก่ากรมในบริเวณนี้อยู่บ้างในบางบริเวณ

4.2.7 ธรณีสัณฐาน ธรณีวิทยา และทรัพยากรดิน

ดิน พื้นที่เกาะเกร็ด เป็นที่ราบซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนที่น้ำพัดพามา ดังนั้น ลักษณะของดินส่วนใหญ่จึงเป็นดินตะกอนซึ่งเป็นดินเหนียว จัดเป็นดินกลุ่มอินเซพติเซด ซึ่งเป็นดินตะกอนใหม่ที่พบทั่วไปในเขตที่ราบภาคกลางตอนล่างของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ 4.7 แสดงลักษณะดิน โครงสร้างดินแนวการก่อสร้างเขตป้องกันน้ำท่วม ดินที่ใช้ในการเพาะปลูก

โดยลักษณะและสมรรถนะของดิน ในบริเวณพื้นที่เกาะเกร็ดเป็นดังนี้

ลักษณะของดิน บริเวณเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว โดยมีชุดดิน 2 ชุด คือ ชุดดินบางกอก และชุดดิน ชนบุรี มีรายละเอียด คือ

ชุดดินบางกอก อยู่บริเวณตอนกลางพื้นที่เกาะเกร็ด ในบางส่วนของพื้นที่หมู่ที่ 1,2,3,5,6 และหมู่ 7 ดินชุดนี้มีการระบายน้ำเลว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูง และให้น้ำซึมผ่านไปได้ตลอดทุกชั้น ลักษณะของดินชั้นบนเป็นดินเหนียว หรือ ดินปน ซิลต์ สีพื้นเป็นสีเทาเข้มถึงน้ำตาลเข้มปนเทา หรือสีแดงปนเหลือง สภาพของดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง มีค่า pH 6.0 -7.0

ส่วนดินชั้นล่าง มีลักษณะเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนซิลต์ สีพื้นเป็นสีเทาปนสี เขียวมะกอก สภาพของดินเป็นกลางถึงเป็นด่างอ่อน มีค่า pH 7.0 -7.5 ในดินชั้นนี้พบสารพวก แมงกานีสและเหล็กจับเป็นก้อนสีดำปะปนอยู่กระจัดกระจาย

ดินชุดบางกอกเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูงถึงสูงมาก เหมาะสมสำหรับการ ทำนาข้าว และสามารถปลูกพืชอื่นๆ ได้ตลอดปี แต่ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการระบายน้ำ เนื่องจากเป็น ดินเหนียวทำให้การระบายน้ำเลว และระดับน้ำใต้ดินสูง เป็นอันตรายต่อรากพืช ดินชุดนี้บางแห่ง เกิดในที่ค่อนข้างสูงและมักจะขาดน้ำ

ดินชุดธนบุรี อยู่บริเวณริมฝั่งของพื้นที่บริเวณเกาะเกร็ด พบได้ทุกหมู่บ้านในที่ราบลุ่ม ใกล้เคียงสภาพพื้นที่ราบเรียบเป็นดินลึกลับ การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความสามารถในการอุ้มน้ำสูงและ ให้น้ำซึมผ่านไปได้ช้า

ดินชุดธนบุรี เป็นดินที่ถูกยกทรงใช้ปลูกผักและทำสวนผลไม้ มีขนาดค่อนข้างกว้าง 3 - 5 เมตร ลึก 1 เมตร การยกทรงทำให้ดินชั้นล่างขึ้นมาอยู่ชั้นบน ดังนั้น การเรียงตัวของชั้นดินจึงมิได้ เป็นไปตามธรรมชาติ และมีการนำเอาดินในท้องร่องขึ้นมาทับถมไว้ชั้นดินบนเกือบทุกปี ดินที่ใช้ ยกทรงจัดอยู่ในพวกดินชุดบางกอก หลังจากการยกทรงแล้วจะทำให้การเรียงตัวของชั้นดิน เปลี่ยนแปลงไป ดินชั้นบนลึก 40 -70 เมตร ลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนซิลต์ มีสีน้ำตาล มีจุดประสีเทา สภาพดินทางเคมีมีความเป็นกรดเล็กน้อย ถึงกรดแก่ pH 5.5 -6.5 ส่วน ดินชั้นล่างเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนซิลต์มีสีเทาถึงสีเทาปนสีเขียวมะกอก มีจุดประสี น้ำตาลปนเหลือง สภาพดินทางเคมีมีความเป็นด่างปานกลางถึงเป็นด่างแก่ มีค่า pH 8.0 -8.5 ในดิน ชั้นนี้พบสารจำพวกแมงกานีสจับกันเป็นก้อนอยู่ในสภาพที่อ่อนตัว

ดินชุดธนบุรี เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง และเหมาะสมที่สุดสำหรับการทำ สวนผลไม้และปลูกผัก การยกทรงช่วยปรับปรุงให้การระบายน้ำของดินดีขึ้น และการนำเอาดิน เสนในท้องร่องมาใส่ไว้บนดินชั้นบน ก็ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินบ้างแต่เป็นเพียงส่วนน้อย ถ้า ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินด้วยการใส่ปุ๋ยเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เพิ่มผลผลิตสูงขึ้น ปัญหาของชุดดิน ธนบุรี มีอีกส่วนหนึ่ง คือ ถ้าปีใดแล้งจกระดับน้ำในแม่น้ำต่ำลง น้ำเค็มจะไหลเข้ามาท่วมทำให้เกิด ความเสียหายกับพืชที่เพาะปลูกได้

4.3 สภาพเศรษฐกิจชุมชน

4.3.1 อาชีพ

อาชีพหลักของประชากร โดยทั่วไปมีอาชีพเกษตรกรรม (ดูตารางที่ 4.3 ประกอบ)

ตารางที่ 4.3 แสดงอาชีพของประชาชน

ที่	อาชีพ	จำนวน(ครัวเรือน)	ร้อยละ
1.	เกษตรกร	672	56.5
2.	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	181	15.2
3.	พนักงานหน่วยงานเอกชน	236	19.8
4.	ธุรกิจส่วนตัว	101	8.5
5.	รับจ้างทั่วไป	-	-
6.	อื่นๆ	-	-
	รวม	1,190	100

ที่มา : สำนักพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

แต่จากการสำรวจ พบว่า ประชาชนมี อาชีพเกษตรกร ชาวสวนผลไม้ ค้าขาย และ หัตถกรรมจักสาน สานเข่งปลาหู บางส่วนทำงานรับราชการ รัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน บางส่วนมีอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม คือ การทำกระดางเครื่องปั้นดินเผา ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ โดยลักษณะของอาชีพเสริมจะขึ้นอยู่กับปริมาณของรายได้ว่าในส่วนของอาชีพที่มีรายได้มากกว่าจะเป็นอาชีพหลักและรายได้ที่น้อยกว่าจะเป็นอาชีพเสริม เช่น รับราชการเป็นอาชีพหลักและค้าขายเป็นอาชีพเสริม หรือทำการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและทำหัตถกรรมจักสานเป็นอาชีพเสริม เป็นต้น

ภาพที่ 4.8 แสดงการปั้นเครื่องปั้นดินเผา อุตสาหกรรมหลักในพื้นที่เกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.9 แสดงการขายสินค้าเกษตรที่ปลูกขึ้นในบริเวณบ้าน

ภาพที่ 4.10 แสดงการขายสินค้าบริเวณพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยว ในหมู่ที่ 6

4.3.2 โครงสร้างรายได้ของครัวเรือน

ระดับโครงสร้างรายได้ของประชาชน เฉลี่ยต่อปี ประมาณ 20,000 บาท ต่อปี ขึ้นไป ร้อยละ 70 (ดู ตารางที่ 4.4 ประกอบ)

ตารางที่ 4.4 แสดงระดับรายได้เฉลี่ยต่อปีของประชาชนในพื้นที่

ที่	ระดับรายได้เฉลี่ยต่อปี	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1.	ต่ำกว่า 20,000 บาท	357	30
2.	20,000 บาทขึ้นไป	833	70
	รวม	1,190	100

ที่มา : สำนักพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4.4 สภาพสังคม

4.4.1 ประชากร

จากจำนวนประชากรทั้งหมด 5,998 คน แบ่งเป็นเพศชาย 2,837 คน และ เพศหญิง 3,161 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอปากเกร็ด, เดือนกรกฎาคม 2546)
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 แสดงช่วงอายุ จำนวนประชากร แยกตามเพศ

ที่	ช่วงอายุ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
1.	1 วัน - 3 ปี	113	87	200	3.43
2.	4 ปี - 6 ปี	117	108	225	3.86
3.	7 ปี - 12 ปี	227	271	499	5.56
4.	13 ปี - 14 ปี	67	79	146	2.50
5.	15 ปี - 18 ปี	150	168	318	5.45
6.	19 ปี - 50 ปี	1,396	1,695	3,091	53.00
7.	51 ปี - 60 ปี	250	313	563	9.65
8.	61 ปี ขึ้นไป	342	448	790	13.55
	รวม	2,663	3,169	5,832	

ที่มา : สำนักงานทะเบียนอำเภอปากเกร็ด 1 พฤษภาคม 2546

4.4.2 การศึกษา

4.4.2.1 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของประชาชนในเกาะเกร็ด ที่จบภาคบังคับหรือสูงกว่า และกำลังศึกษาอยู่ในระดับต่างๆ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ (ดูตารางที่ 4.6 และ 4.7 ประกอบ)

ตารางที่ 4.6 แสดงระดับการศึกษาของประชาชนที่จบภาคบังคับหรือสูงกว่า

ที่	ระดับการศึกษาของประชาชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	ประถมศึกษา (ป.1-6)	2,146	60.69
2.	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	503	14.23
3.	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช. ปกศ.)	383	10.83
4.	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.ปกศ.สูง,ปวท.)	304	8.20
5.	ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	200	5.66
	รวม	3,536	100

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงระดับการศึกษาของประชากรในเกาะเกร็ดที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับต่างๆ

หมู่บ้าน	จำนวนประชาชนที่สำเร็จในระดับการศึกษา						รวม
	ก่อน ประถมศึกษา	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6) การศึกษา ภาคบังคับ	มัธยมศึกษา (ม.1- ม. 3) หรือเทียบเท่า	มัธยมศึกษา (ม.4-ม.6) หรือเทียบเท่า	อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	
1	32	76	51	39	31	22	251
2	36	90	78	17	12	8	241
3	65	69	54	38	17	9	252
4	15	37	47	21	19	7	146
5	48	62	22	7	5	8	152
6	19	62	56	17	23	19	196
7	16	32	30	18	7	5	108
รวม	231	428	338	157	114	78	1,346

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4.4.2.2 สถานศึกษา

สถานบริการด้านการศึกษาในพื้นที่เกาะเกร็ดมีหลายแห่ง กระจายครอบคลุมเกือบทั่วพื้นที่ ในอดีตมีจำนวน โรงเรียน 3 แห่งโรงเรียน แต่ปัจจุบันเหลือเพียง 2 โรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนวัดเสาธงทองยุบไปพร้อมกับ โรงเรียนวัดศาลากุด ในหมู่ที่ 3 (ดู ตารางที่ 4.8 ประกอบ)

ตารางที่ 4.8 แสดงสถานบริการด้านการศึกษา

ที่	สถานบริการด้านการศึกษา	จำนวน		
		แห่ง	ครู	นักเรียน
1.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	2	30
2.	โรงเรียนระดับอนุบาล	1	2	30
3.	โรงเรียนระดับประถมศึกษา	2	-	-
4.	โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	1	-	-
5.	โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	-	-	-
6.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน	1	-	-
7.	ห้องสมุดประชาชน	1	-	-
8.	ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	3	-	-

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

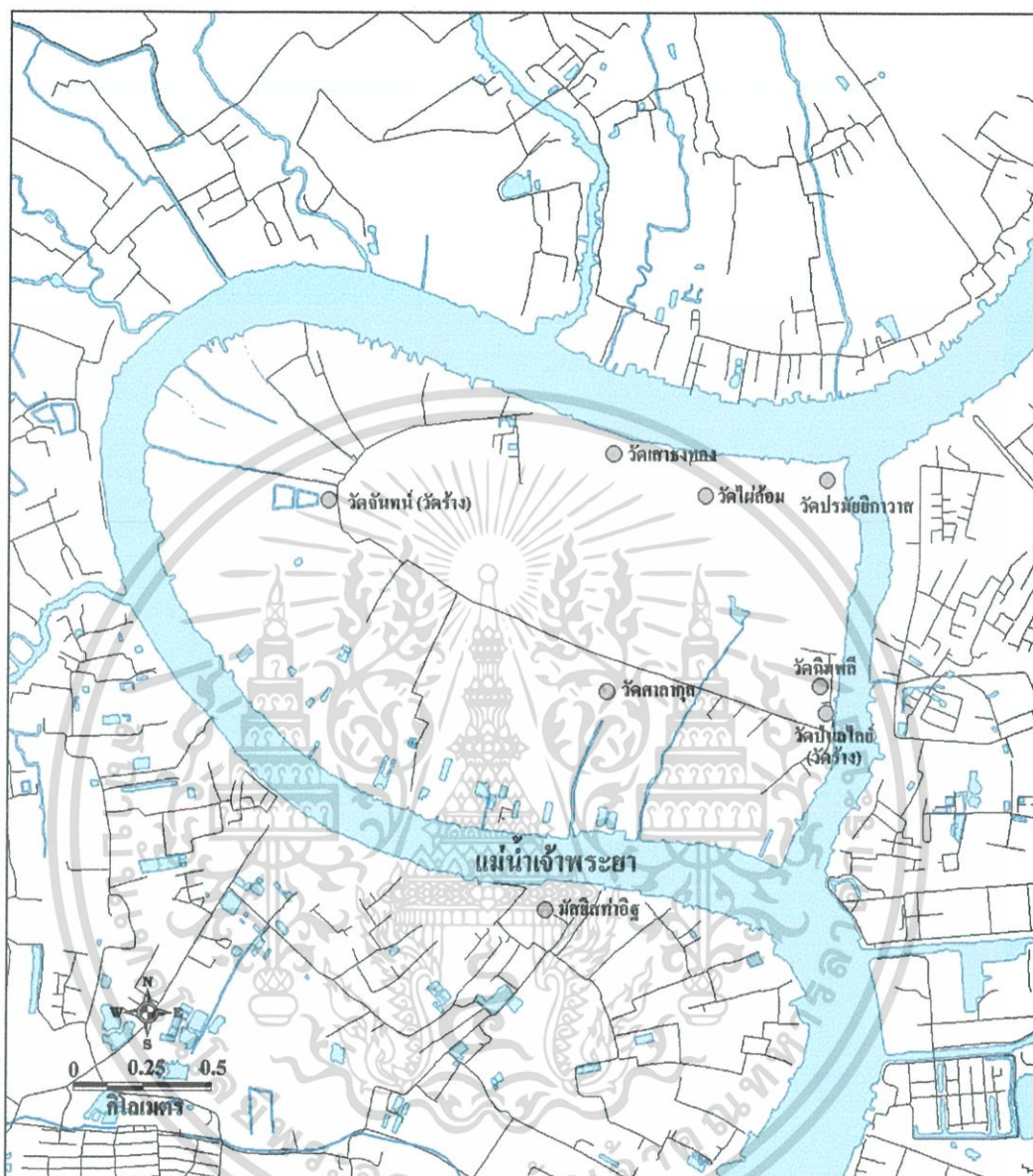

ภาพที่ 4.11 แสดงภาพสถานศึกษา โรงเรียนวัดศาลากุลและ โรงเรียนวัดปรมย์ยิกาวาส

4.4.3 ศาสนา

ในพระพุทธศาสนา วัดซึ่งเป็นโบราณสถานที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เดิมมีวัดรวมทั้งหมด 9 วัด แต่ปัจจุบันมีสภาพเป็นวัดร้างไปแล้ว 4 แห่ง คือ วัดจันทร์ วัดมะขามทอง วัดชมพูราย และวัดป่าเลไลย์ จึงยังคงมีวัดทั้งหมด 5 แห่ง ดังนี้ วัดปรมย์ยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสารัง วัดฉิมพลี วัดศาลากุล ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เกาะเกร็ดนับถือศาสนาพุทธ มีมากถึงร้อยละ 85 ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 15 นับถือศาสนาอิสลาม ในหนึ่งสัปดาห์จะมีการปฏิบัติศาสนกิจสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง โดยจะข้ามฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาไปในเขตมัสยิดในตำบลท่าอิฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.12 แสดงที่ตั้งสถานศาสนสถานในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ศาสนสถาน — ถนน ■ แม่น้ำเจ้าพระยา 	<p> การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.4 ประเพณี วัฒนธรรม และอาหารพื้นบ้าน

ประเพณีสำคัญของเกาะเกร็ด วันที่ 13 เมษายนของทุกปี ถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ตามคติของชาวไทยและชาวมอญ ปฏิทินเทศกาลประเพณีของเกาะเกร็ดเริ่มต้นด้วย เรื่องวันสงกรานต์

ภาพที่ 4.13 แสดงการรำรำในรูปแบบของชาวมอญเกาะเกร็ดและขนมหวานรสเลิศ

1. ประเพณีสงกรานต์ (ปีอะตะห์)

ประเพณีสงกรานต์ (ปีอะหะตะห์) เป็นเทศกาลสำคัญของคนมอญมีการทำบุญฉลองเหมือนคนไทย แต่เทศกาลของชุมชนชาวมอญใช้หลายวัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนไปถึงต้นเดือนพฤษภาคมของทุกๆปี พิธีจะเริ่มจากการทำบุญฉลองสงกรานต์ถือเป็นการขึ้นศักราชใหม่ จัดให้มีการเฉลิมฉลองการทำบุญรักษาศีลเพื่อต้อนรับศักราชใหม่ และเพื่อบูชาพระรัตนตรัยและนางสงกรานต์ ก่อนวันสงกรานต์ชาวบ้านจะเตรียมกวาดละแฉ่ง ข้าวเหนียวแก้ว ซึ่งเป็นขนมสำหรับทำบุญในเทศกาลนี้ มีการกระทำ “คะนอมจิน” หรือขนมจินซึ่งเป็นขนมของมอญแต่โบราณเพื่อเตรียมทำบุญรวม หิ้งข้าวแช่ ซึ่งเรียกว่า “เป็งชงกราบ” สำหรับใช้ทำบุญในวันสงกรานต์

ชาวบ้านจะนำข้าวแช่ไปถวายพระสงฆ์ในวันที่ 12 เมษายน ตั้งแต่เช้า โดยนิยมใส่ในหม้อดินเผาที่เรียกว่าหม้อใส่ข้าวแช่ เพราะจะทำให้ข้าวแช่เย็นจะมีกลิ่นหอมมารับประทาน ในสำรับจะมีอาหารที่ใช้รับประทานกับข้าวแช่ ที่บ้านจะทำพิธีบูชานางสงกรานต์ที่เรียกว่า “มีห์ชงกราบ” ด้วยการสร้างศาลเพียงตาหน้าบ้าน นำข้าวแช่พร้อมเครื่องบูชามาวางไว้ ในตอนเย็นจะมีการเล่นตามหมู่บ้านต่างๆ ส่วนมากจะเป็นการเล่นสะบ้ามอญ ในหมู่บ้านหนึ่งๆ อาจมีสถานที่เล่นสะบ้าหลายแห่งก็ได้ ที่เล่นสะบ้าแต่ละแห่งจะมีอาหาร เครื่องดื่ม เช่น น้ำแข็ง น้ำหวาน เม็ดแมงลักน้ำกะทิ ข้าวแกง ขนมจิน ซึ่งชาวบ้านจะร่วมกันบริจาคและช่วยกันทำ ที่บ้านเกาะเกร็ดนั้นตั้งเป็น โรงทานมีอาหารและเครื่องดื่มบริการตลอด

หลังวันที่ 15 เมษายน จะมีการแห่นางสงกรานต์ ปลอ่ยนถ ปลอ่ยปลา ทางเกาะเกร็ดจะมีการแห่น้ำหวานบรรจุขวดไปถวายพระตามวัดต่างๆ มีการจัดขบวนแห่กันอย่างใหญ่โต

หลังจากการสรงน้ำพระ ชาวบ้านจะมาร่วมกันแห่หงส์ ธงตะขาบ ซึ่งทำด้วยผ้าคล้ายๆ ธงยาวประมาณ 2-3 วา ชาวบ้านจะช่วยกัน ก่อนวันงาน เมื่อถึงวันงานจะนำมาเข้าขบวนแห่ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อไปแขวนไว้ที่เสาหงส์ในบริเวณวัด ซึ่งส่วนมากจะอยู่หน้าวัด เทศกาลสงกรานต์ของทุกๆ ปี จะต้องมีการนำธงตะขาบ ขึ้นประจำเสาหงส์ และช่วยกันชักธงตะขาบขึ้นสู่ยอดเสาหงส์

การทำบุญกลางบ้านมอญ เรียกว่า “ ป๊ะห้กาวยา อาได้ห้กวาน ” พิธีนี้จะทำให้หมู่บ้านเพื่อเป็นสิริมงคล มีการเลี้ยงพระในตอนเช้าเมื่อถวายพระแล้วก็จะมีการเลี้ยงกันในหมู่บ้าน เมื่อทำบุญกลางบ้านแล้วจะมีการฉลองขึ้นศักราชใหม่ต่อเนื่องไปด้วยการจัดพิธีทำบุญสงฆ์นำพระชาวบ้านจะทำพิธีสงฆ์นำพระพุทธรูปและพระเจดีย์ที่สำคัญภายในวัด

2. ประเพณีรำเจ้าพ่อ

ในวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี จะมีการจัดพิธีรำเจ้าพ่อเพื่อแสดงความเคารพต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน คือ เจ้าพ่อเกษแก้วไชยฤทธิ์ ช่วงเช้าจะมีการถวายอาหารแก่พระภิกษุสงฆ์ที่นิมนต์มาที่ศาล ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านหนึ่ง ช่วงบ่ายมีการถวายเครื่องเซ่น และพิธีรำถวายเจ้าพ่อ ช่วงเย็นมีการเข้าทรง

3. ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

จัดใน วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 วันนั้นนอกจากการถวายอาหารแก่พระสงฆ์แล้วจะมีการถวายน้ำผึ้งและข้าวต้มลูกโยนที่ห่อด้วยใบพง ใบเตยหรือใบมะพร้าว เพื่อรับประทานกับน้ำผึ้ง เป็นไปตามประเพณีโบราณ คือ เพื่อให้พระสงฆ์ได้นำไปผสมยาสมุนไพรและเป็นเภสัชทานให้พระสงฆ์รับประทานเพื่อสุขภาพ

4. ประเพณีการตักบาตรทางน้ำและตักบาตร ดอกไม้ในวันออกพรรษา

ประเพณีที่มีความสำคัญรองลงมาจากสงกรานต์ จัดขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ชาวบ้านจะนำเรือที่ตกแต่งอย่างสวยงาม ไปนิมนต์พระมารับบิณฑบาตจากประชาชนที่ทำน้ำ หลังจากตีประเพณีขึ้นลงจะมีการลอยเรือเล่นเพลงพื้นบ้านกันอย่างสนุกสนาน

ช่วงบ่ายขณะที่พระสงฆ์เดินจากศาลาการเปรียญไปร่วมพิธีปวารณาในพระอุโบสถ ชาวบ้านจะตักบาตรดอกไม้รูป เทียน (ตักบาตรชอนรูป) ใส่ข้อมของพระสงฆ์ ประเพณีนี้เป็นไปตามพุทธประวัติเมื่อครั้งพระพุทธองค์เสด็จลงมาจากสวรรค์ดาวดึงส์ ประชาชนได้พากันนำดอกไม้และเครื่องสักการบูชามาถวายการต้อนรับ

5. ดนตรี นาฏศิลป์ และการละเล่น ปี่พาทย์มอญ

เครื่องดนตรีเหล่านี้ ใช้บรรเลงในทุกโอกาส ที่คนไทยนิยมบรรเลงในงานศพนั้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพนิพนธ์ กล่าวไว้ในสาส์นสมเด็จพระเจ้า เป็นเพราะมีการนำปี่พาทย์มอญไปบรรเลง ในงานพระศพสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินีในรัชกาลที่ 4 ด้วย เพราะทรงเป็นชาวมอญ ชาวบ้านจึงทำตามอย่างกันมา วงปี่พาทย์มอญที่มีชื่อเสียงของเกาะเกร็ด คือ วงแหยมศิลป์ที่ยังคงยึดแบบแผนการบรรเลงแบบมอญอย่างเคร่งครัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. การรำมอญ

ใช้แสดงทั้งในงานมงคลและงานศพ การรำเน้นการเคลื่อนไหวมือและเอนตัวไปมาอย่างอ่อนช้อย การรำของเกาะเกร็ดได้รับการยกย่องว่างดงามถูกแบบแผน โบราณและมีชื่อเสียงที่สุดแห่งหนึ่ง

7. ทะแยมมอญ

ใช้เล่นในทุกโอกาส มีผู้แสดงอย่างน้อย 2 คน แบ่งเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิงผลัดกันร้องรำแก้หรือโต้ตอบโวหารกับฝ่ายตรงข้าม

8. สะบ้า

นิยมเล่นในหมู่หนุ่มสาวที่ยังเป็นโสด แบ่งเป็นฝ่ายชายและฝ่ายหญิง โดยการทอยหรือเหวี่ยงลูกสะบ้าให้ถูกลูกของฝ่ายตรงข้ามที่เป็นคู่ของตน จากนั้นคนอื่นในฝ่ายของตนก็ทอยเหมือนกันจนครบคนแต่ถ้าลูกสะบ้าไปถูกลูกของฝ่ายตรงข้ามที่ไม่ใช่คู่ของตน จะต้องเปลี่ยนให้ฝ่ายตรงข้ามเล่น

9. อาหารพื้นบ้าน

อาหารที่มีชื่อเสียงของชาวเกาะเกร็ด ทอดมันหน่อกะลา และขนมหวาน ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง หันตรา จ่ามงกุฏ ข้าวแช่ขาววัง

ภาพที่ 4.14 แสดงขนมหวานที่มีชื่อเสียงในเกาะเกร็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 โครงสร้างพื้นฐาน

4.5.1 การคมนาคม

- จากที่ต่างๆ สู่จุดข้ามฝาก

จากพื้นที่อื่น ที่สามารถเข้าสู่เกาะเกร็ดได้ ที่บริเวณท่าหน้าปากเกร็ดถนนแจ้งวัฒนะ ซึ่งมีรถให้บริการขนส่งมวลชน รถรับจ้างของเอกชน อย่างเช่น การให้บริการรถตู้รับส่งจากท่าหน้าปากเกร็ดไปยังอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ รถตู้รับส่งจากท่าหน้าปากเกร็ดไปยังเดอะมอลล์งามวงศ์วาน รถตู้รับส่งจากท่าหน้าปากเกร็ด ไปยังเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร รถตู้รับส่งจากท่าหน้าปากเกร็ดไปมหาวิทยาลัยรามคำแหง (วิทยาเขตหัวหมาก) และรถตู้จากท่าหน้าปากเกร็ด ไปจังหวัดนนทบุรี เป็นต้น

อีกทั้งยังมีการให้บริการรถประจำทางหลายสาย ซึ่งเดินทางรับส่งผู้โดยสาร ถึงพื้นที่เขตอำเภอปากเกร็ด มีดังนี้

ตารางที่ 4.9 แสดงรถประจำทางและสายการเดินทางในพื้นที่ย่านเกาะเกร็ด

รถประจำทาง	เส้นทางเดินรถ
(ธรรมดา) สาย 32	ปากเกร็ด – สนามหลวง-วัดโพธิ์
(ธรรมดา) สาย 51	ปากเกร็ด-ท่าหน้าบางโพ
(ธรรมดา) สาย 52	ปากเกร็ด- รัชโยธิน
(ธรรมดา) สาย 150	ปากเกร็ด-บางกะปิ
(ธรรมดา) สาย 104	ปากเกร็ด-หมอชิตใหม่
(ปรับอากาศ) สาย ปอ.506	ปากเกร็ด-พระประแดง
(ปรับอากาศ) สาย ปอ.505	ปากเกร็ด-สีลม
(ปรับอากาศ) สาย ปอ.140	ปากเกร็ด-อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ
(รถร่วมบริการทั้งธรรมดาและปรับอากาศ) สาย 356	ปากเกร็ด -รังสิต

ภาพที่ 4.14 แสดงเส้นทางคมนาคมทางบกที่สามารถเดินทางเข้าสู่พื้นที่เกาะเกร็ด

สัญลักษณ์

- ถนน
- แม่น้ำเจ้าพระยา

การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน
กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี

จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งต่อจากนี้การเดินทางเข้าสู่พื้นที่เกาะเกร็ดต้องอาศัยการคมนาคมทางน้ำเป็นหลักเส้นทาง
เดินรถเหล่านี้สามารถเดินทางเข้ามาในพื้นที่เกาะเกร็ด

การบริการทางเรือ

- บริการเรือเช่าเหมาไปยังเกาะเกร็ด

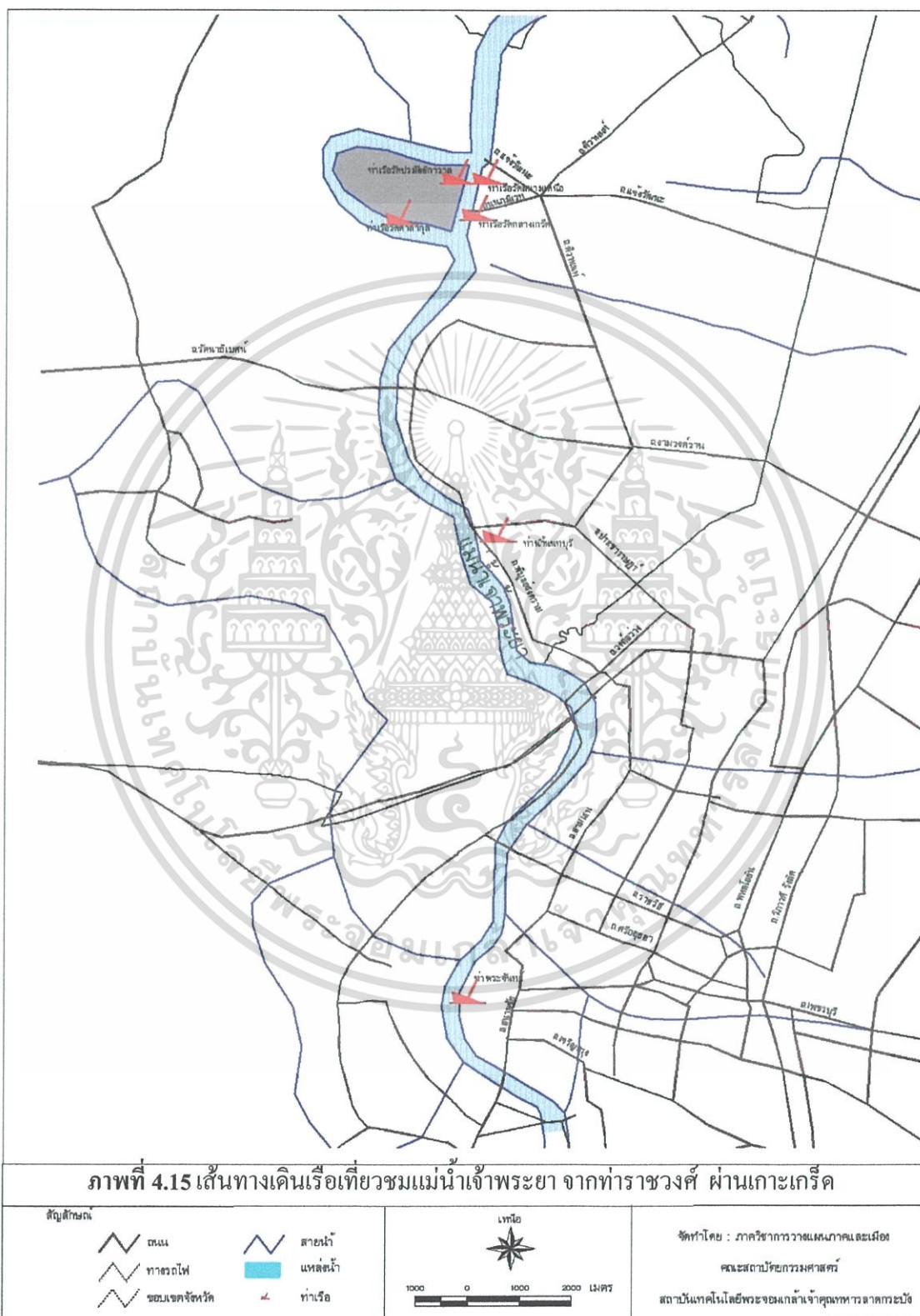
บริษัท มิตรเจ้าพระยา จำกัด ออกเดินทางจากท่าเรือท่าช้างวังหลวง ทุกวันเสาร์ -
อาทิตย์ เวลา 8.30 น. - 16.30 น.

บริษัท เรือควนเจ้าพระยา จำกัด ออกเดินทางจากท่ามหาราช ทุกวันอาทิตย์ เวลา
9.00 - 15.00 น. ราคาต่อท่านประมาณ 150 - 250 บาท สนใจติดต่อโทรศัพท์ 0-2623-6001 -
3 โทรสาร 0-2225-3002

- บริการเรือหางยาวเหมาลำ ชมรอบเกาะ ลำละ 500 บาท ถ้าเข้าคลองขนมหวาน
ด้วยราคา 700 บาท แต่ถ้าเช่าเรือเล็กจากท่าปากเกร็ดมาเฉพาะคลองขนมหวาน 150 - 200 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การข้ามฟาก

การคมนาคมทางน้ำที่เข้าสู่ในพื้นที่เกาะเกร็ดนั้น มีทั้งเรือข้ามฟาก เรือหางยาวและเรือเร็ว (สองตอน)

เรือข้ามฟาก มีท่าเรือที่ให้บริการอยู่ 2 แห่ง คือ ท่าเรือวัดสนามเหนือบนฝั่งอำเภอปากเกร็ด ถึงท่าเรือวัดปรมัยยิกาวาสบนฝั่งเกาะเกร็ด ราคาโดยสาร 2 บาท และท่าเรือจากวัดกลางเกร็ดบนฝั่งเกาะเกร็ดถึงท่าข้ามเรือป่าฝ้ายราคา 1 บาท โดยเวลาให้บริการ ตั้งแต่ 5.45 ถึง 18.00 น. หลังจากเวลานี้ ในช่วงค่ำ ในเวลา 19.00 – 21.00 น. ราคาค่าโดยสารจะปรับราคาสูงขึ้นอีก 1 บาท ทั้งสองท่าเรือ

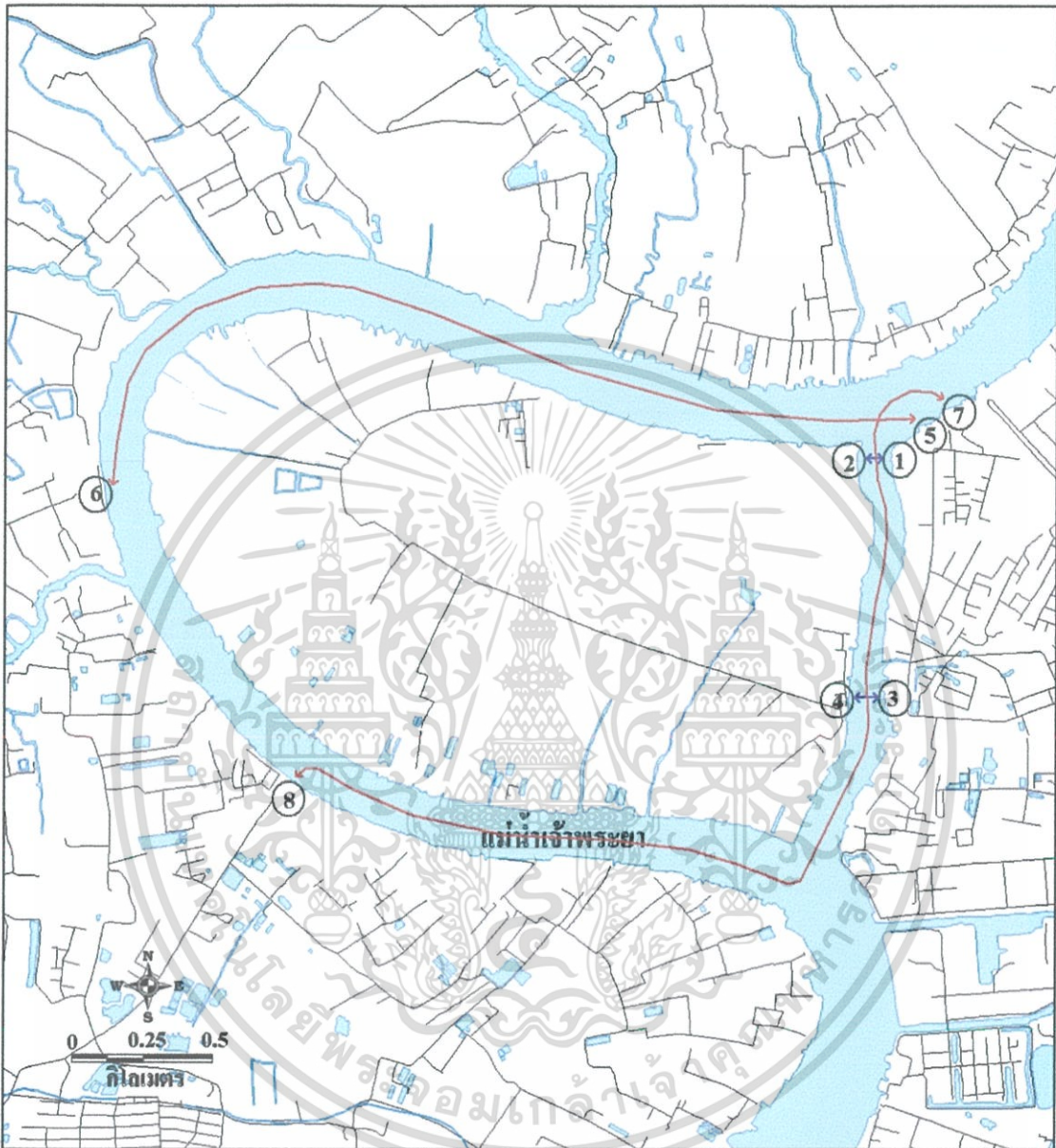
เรือหางยาวและเรือเร็ว (สองตอน) มีให้บริการตามเวลาที่ออกเรือและเข้าหมอลำ มีให้บริการอยู่ 2 แห่ง คือ

1. ท่าเรือวัดบ่อฝั่งอำเภอปากเกร็ด มีเส้นทางประจำ คือ ออกจากท่าเรือวัดบ่อผ่านไปทางตอนเหนือของเกาะเกร็ด ผ่านพื้นที่เกาะเกร็ดหมู่ที่ 7,6,5 และหมู่ที่ 4 ไปสิ้นสุดที่วัดสว่างอารมณ์ของตำบลอ้อมเกร็ด เรือให้บริการ สามารถบรรจุ ผู้โดยสาร 30 คน อัตราคือ โดยสาร 10 บาท ตลอดสาย ทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับ เวลาออกจากท่าเรือ 20 นาทีต่อลำ

2. ท่าเรือเทศบาลบนฝั่งอำเภอปากเกร็ด มีเส้นทางประจำออกจากท่าเทศบาลผ่านลงไปทางใต้ของเกาะเกร็ด เข้าสู่แม่น้ำลัดเกร็ดผ่านพื้นที่เกาะเกร็ดหมู่ที่ 7,1,2,3 และหมู่ที่ 4 โดยสุดเส้นทางที่ทำเรือตำบลทำอิฐ บริเวณวัดแสงศิริธรรม สามารถบรรจุผู้โดยสารได้ประมาณ 15-20 คนราคา ค่าโดยสาร 10 บาท

ภาพที่ 4.16 แสดงเรือโดยสารข้ามฝั่งแม่น้ำไปยังเกาะเกร็ดและเรือโดยสารผ่านกลางลำน้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ 4.17 แสดงจุดข้ามฟากและเส้นทางกรให้บริการเรือหางยาว เรือเร็ว (สองตอน)

สัญลักษณ์			การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี
—	ถนน		จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
↔	จุดข้ามฟาก		
↔ (red)	เส้นทางเดินเรือ		
■ (blue)	แม่น้ำเจ้าพระยา		
	1 ท่าเรือข้ามฟากวัดสามถนเหนือ		
	2 ท่าเรือข้ามฟากวัดประมัยอติวราต		
	3 ท่าเรือข้ามฟากวัดกลางมรค		
	4 ท่าเรือข้ามฟากป่าฝ้าย		
	5 ท่าเรือวัดข่อย		
	6 ท่าเรือวัดใหญ่สว่างอารมณ์		
	7 ท่าเรือเทศบาลลาดกระบัง		
	8 ท่าเรือวัดเสด็จสิริธรรม		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

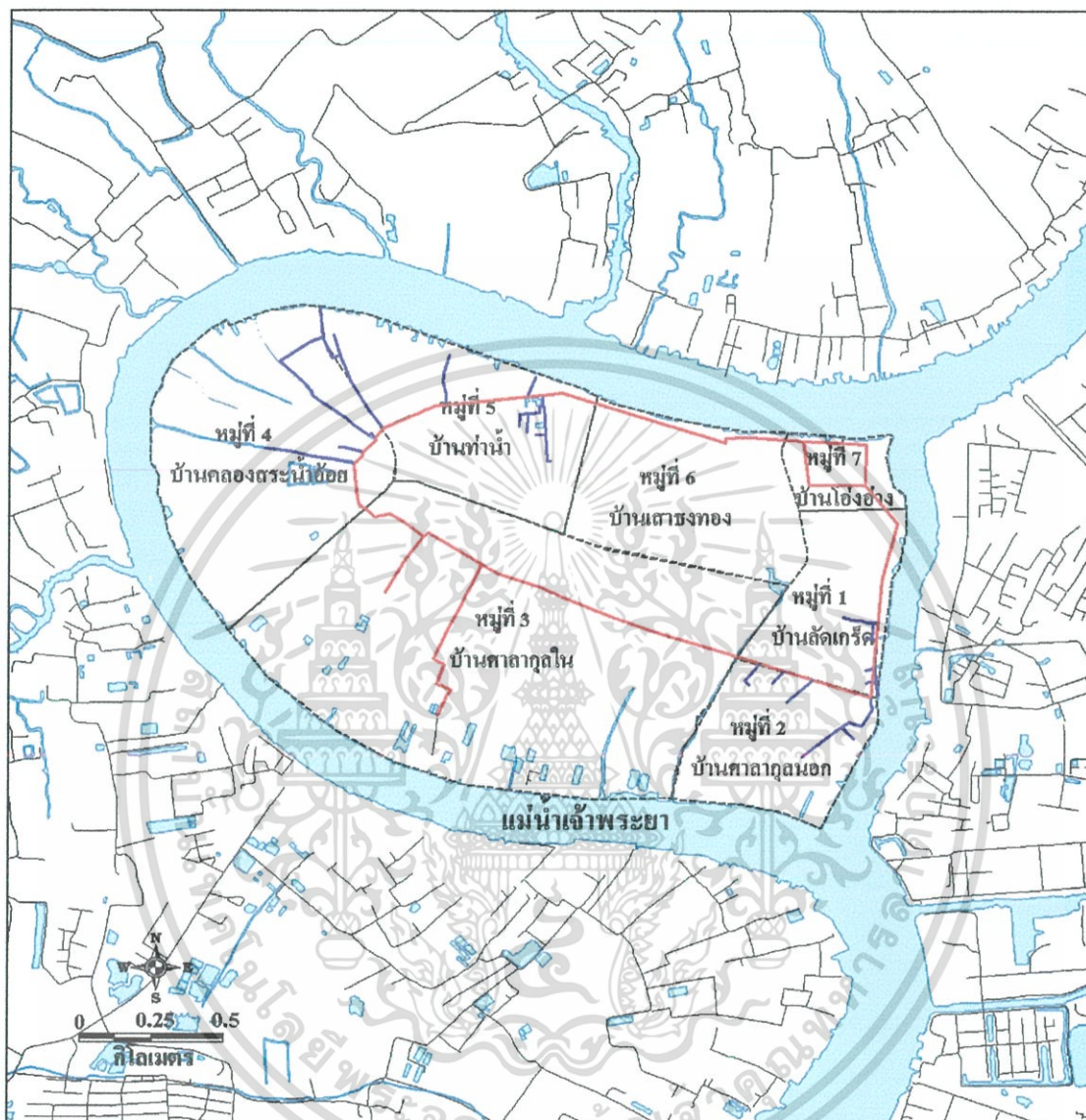
- การคมนาคมภายในเกาะ

เมื่อเดินทางเข้าสู่เกาะเกร็ดแล้ว สามารถอาศัยการเดินทางจากพื้นที่ข้ามฟากสู่สถานที่ท่องเที่ยว โดยเส้นทาง ถนน คสล. ทางหลัก 1 สาย รอบเกาะ เป็นถนนคอนกรีตรอบเกาะ ความกว้างประมาณ 1.50 เมตร ซึ่งมีถนน คสล.ทางแยกสายย่อย อีก 9 สาย การเดินทางอาศัย การเดินเท้า จักรยาน และจักรยานยนต์ การใช้การเดินทางโดยจักรยานยนต์หรือมอเตอร์ไซค์ มีการให้บริการมอเตอร์ไซค์รับจ้างที่อยู่บริเวณหน้าวัดปรมัยยิกาวาสและหน้าท่าเรือข้ามฟากป่าฝ้าย ภายในเกาะไม่มีเส้นทางสำหรับรถยนต์ ซึ่งในปัจจุบันช่วงฤดูน้ำหลากพบว่ามีปัญหาในเส้นทางเดินเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 4.18 แสดงถนนรอบเกาะ และถนนสายย่อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.19 แสดงโครงข่ายถนนในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> — ถนนลาดยาง คอนกรีต — ทางเดินเท้า — ถนน - - - - - เขตหมู่บ้าน แม่น้ำเจ้าพระยา 	<div style="text-align: center;"> <p>การทอ้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p> <p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p> </div>
--	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2 สาธารณูปโภค

ภายในชุมชนมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

4.5.2.1 การสื่อสารโทรคมนาคม

ปัจจุบันพื้นที่เกาะเกร็ดมีการติดตั้งโทรศัพท์ในเกาะเกร็ด ทุกหมู่บ้าน มีโทรศัพท์สาธารณะไว้บริการให้แก่นักท่องเที่ยว โดยในพื้นที่เกาะเกร็ดเริ่มมีการติดตั้งโทรศัพท์ตั้งแต่ พ.ศ. 2532 แต่ในบางพื้นที่ที่อยู่ติดจากถนนทางเดินหลักยังพบปัญหาขาดแคลนบิจัจจุบันบ้างเป็นบางส่วน ครั้วเรือนที่มีโทรศัพท์หรือวิทยุใช้ 1,190 ครั้วเรือน ครั้วเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ 119 ครั้วเรือน ร้อยละ 10 ครั้วเรือนที่มีโทรศัพท์บ้านหรือเคลื่อนที่ 892 ครั้วเรือน ร้อยละ 75 และ โทรศัพท์สาธารณะ 7 แห่ง และหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย 2 แห่ง

ภาพที่ 4.20 แสดงตู้โทรศัพท์สาธารณะที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

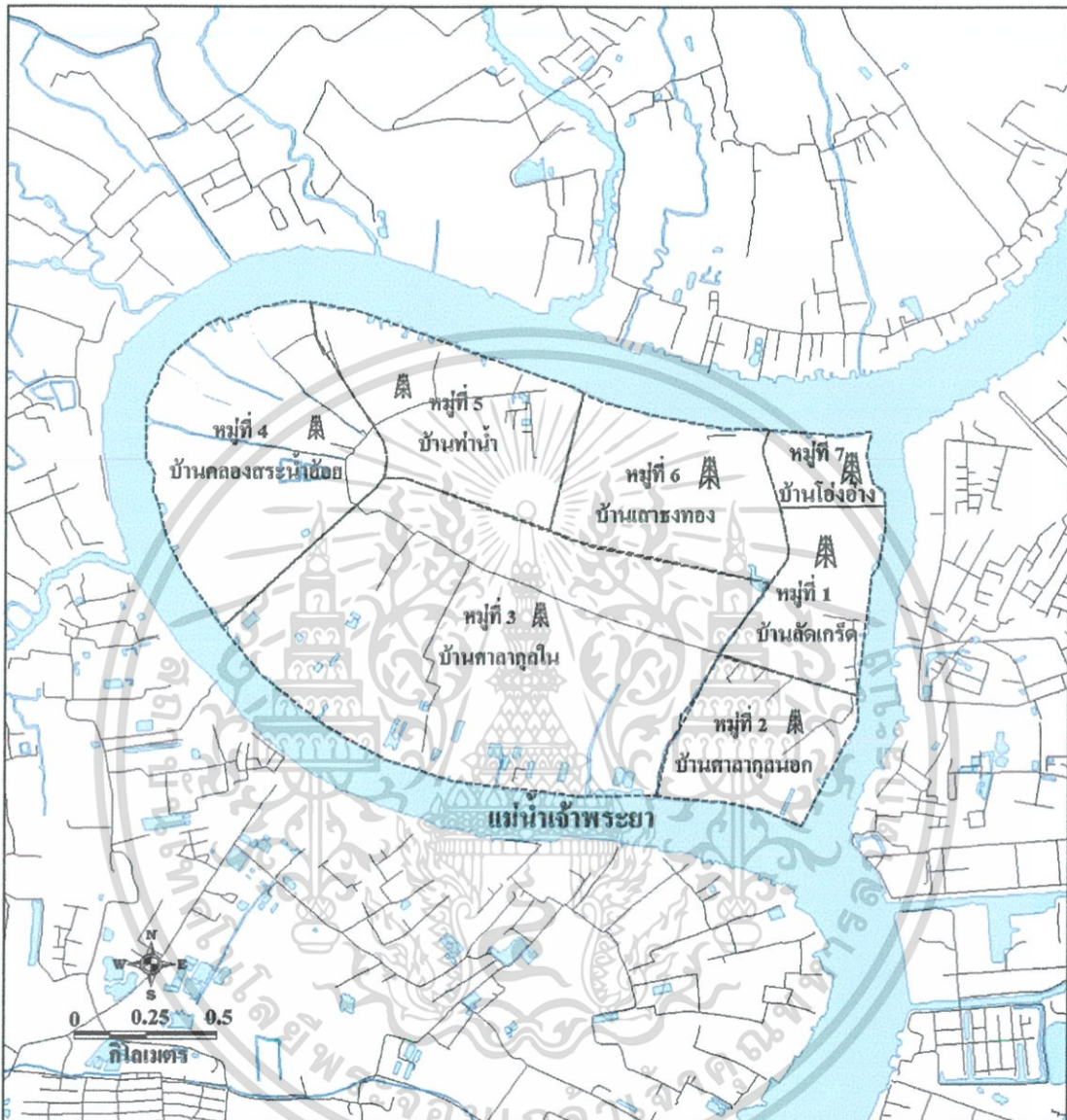
4.5.2.2 การไฟฟ้า

พื้นที่เกาะเกร็ดมีไฟฟ้าใช้มาเกือบ 20 กว่าปีมาแล้ว โดยมีแนวไฟฟ้าตามแนวถนน สาธารณะรอบเกาะ แต่โดยเครือข่ายเป็นของการไฟฟ้านครหลวง จำนวนครั้วเรือนที่ใช้ไฟฟ้า 1,190 ครั้วเรือน

ภาพที่ 4.21 แสดงเสาไฟฟ้าบริเวณหน้าวัดปรมย์ยิกาวาส และเสาไฟฟ้ากลางแม่น้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.22 แสดงพื้นที่ได้รับการบริการไฟฟ้าในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p> <p> พื้นที่ได้รับการบริการไฟฟ้า</p> <p> ถนน</p> <p> เขตหมู่บ้าน</p> <p> แม่น้ำเจ้าพระยา</p>	<p> การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.2.3 การประปา

ปัจจุบันมีระบบน้ำประปาทั้ง 7 หมู่บ้าน แต่ในบางหมู่บ้านยังมีการใช้ระบบน้ำบาดาลอยู่บ้างเนื่องจากต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการติดต่อเดินท่อประปาใหม่ ชาวบ้านยังคงใช้น้ำบาดาล ซึ่งส่วนนี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดแผ่นดินทรุดตัว

ภาพที่ 4.23 แสดงท่อประปาที่เดินสายในแถบบริเวณพื้นที่ท่องเที่ยว

4.5.2.4 การกำจัดขยะมูลฝอย

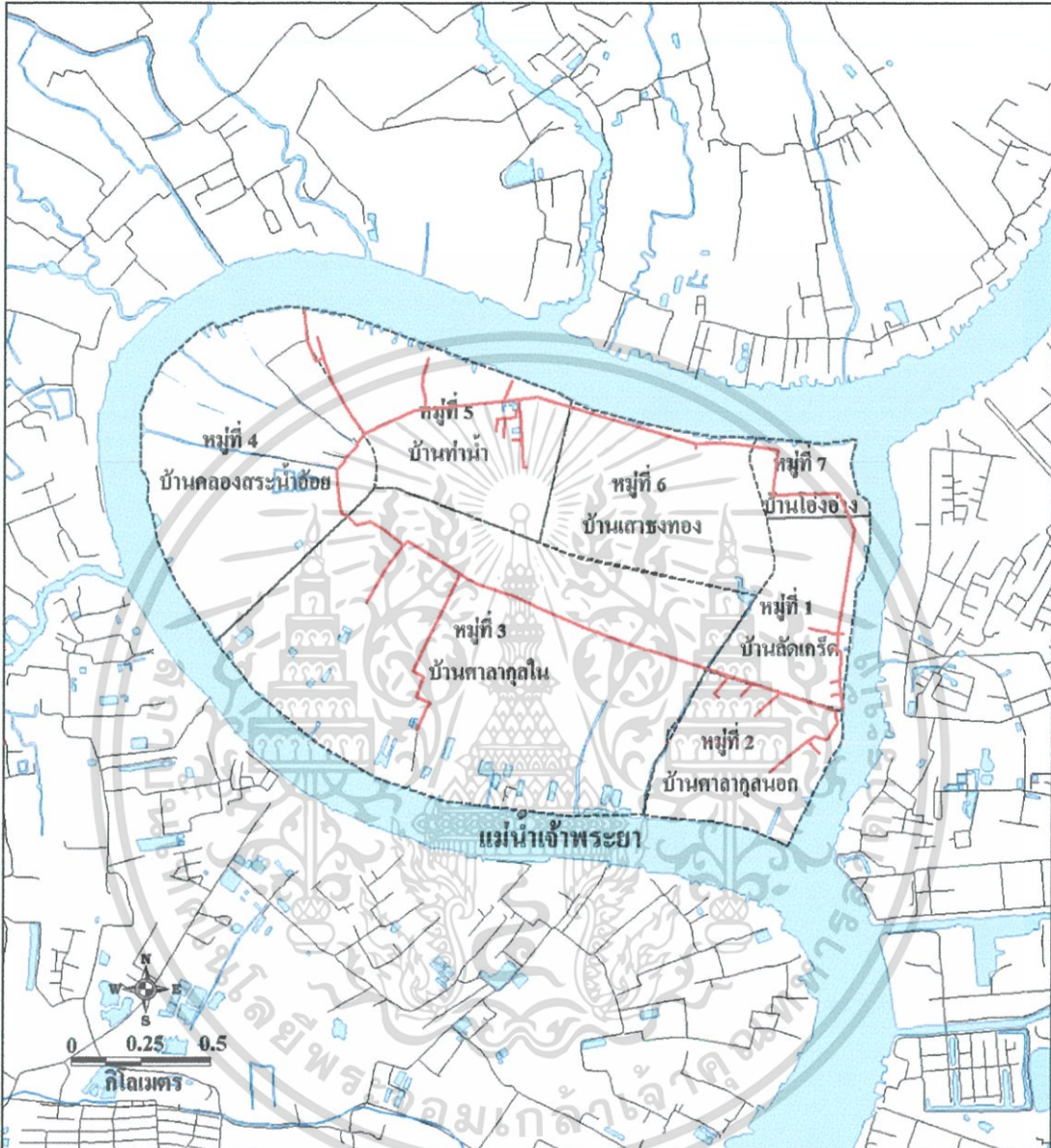
องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดเก็บขยะในพื้นที่เกาะเกร็ด ในวันจันทร์ และ วันพฤหัสบดี โดยประชาชนจะนำขยะมาใส่ในถุงดำ จากนั้นจะมีเรือยนต์มาเก็บขยะที่อยู่ในพื้นที่ มาจัดการทำลายบนฝั่งอำเภอปากเกร็ดต่อไป ขยะบางส่วนมีการนำไปกำจัดในเขตอำเภอบางบัวทอง โดยปริมาณขยะต่อวัน 10 ลูกบาศก์เมตร ส่วนเรือที่นำมาบรรทุกขยะ จำนวน 1ลำ โดยรับขยะในช่วงวัน จันทร์ พุธ ศุกร์ ตามไประยะของหมู่บ้าน

วิธีการกำจัดขยะ โดยการฝังกลบ ปริมาณขยะที่กำจัดได้ต่อวัน 8 ลูกบาศก์เมตร ค่าใช้จ่ายในการกำจัดขยะ 508,600 บาท/ปี รายได้จากการเก็บขยะ 202,901 บาท/ปี

ภาพที่ 4.24 แสดงถังใส่ขยะและป้ายของโครงการขยะ บริเวณหน้าวัดไผ่ล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.25 แสดงโครงข่ายท่อประปา ในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> — ท่อประปา — ถนน - - - - - เขตหมู่บ้าน บ่อน้ำเจ้าพระยา 	<div style="text-align: center;"> <p>การทองเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p> <p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์</p> <p>สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p> </div>
---	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5.3 สาธารณูปการ

4.5.3.1 วัด

ที่มีการปฏิบัติศาสนกิจ มีจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ วัดฉิมพลี วัด ศาลากุล วัดเสาชงทอง วัดไผ่ล้อมวัด และปรมัยยิกาวาส ดังได้กล่าวรายละเอียดไว้แล้วข้างต้น

4.5.3.2 โรงเรียน

โรงเรียนวัดปรมัยยิกาวาสและโรงเรียนวัดศาลากุล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเกาะเกร็ด

4.5.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

มีจำนวน 1 แห่ง ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ชั้น 5 ตั้งอยู่ใน หมู่ที่ 3 ไกล่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สามารถเดินทางเข้ามาผ่านบริเวณวัดศาลากุล

4.5.3.4 การสาธารณสุข

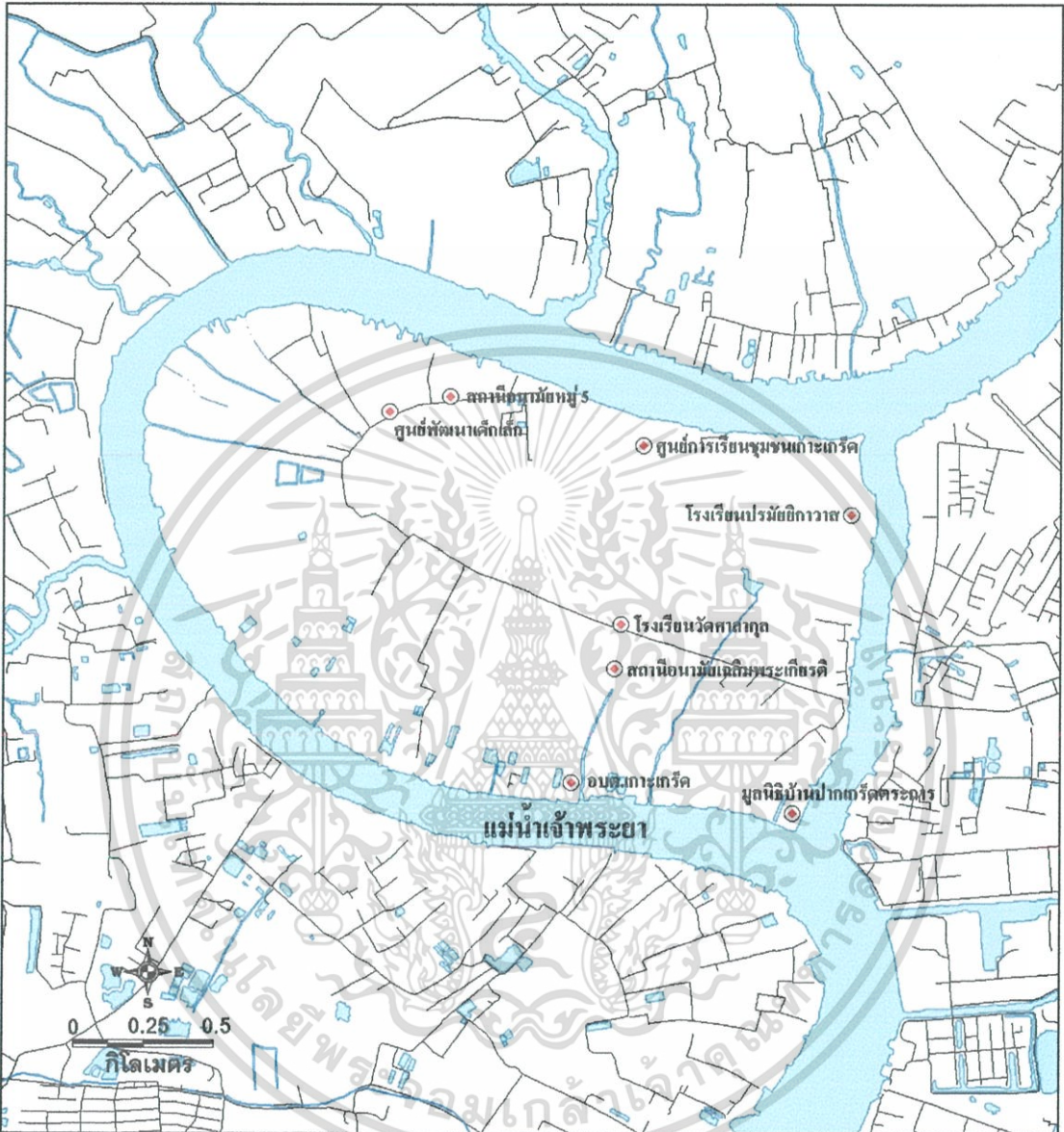
เกาะเกร็ดมี สถานีอนามัยจำนวน 2 แห่ง คือ สถานีอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 บริเวณใกล้วัดศาลากุล และสถานีอนามัยเกาะเกร็ด ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 7 ใกล้บริเวณวัดเสาชงทอง

4.5.3.5 การรักษาความปลอดภัย

ในอดีตมี สถานีตำรวจชุมชน 1 แห่ง แต่ปัจจุบัน ไม่มีตำรวจมาประจำการ การรักษาความปลอดภัยหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่เป็นของกำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในกรณีที่มิผู้กระทำความผิดขึ้นเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะจับผู้กระทำความผิดส่งให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอปากเกร็ดดำเนินการต่อไป ซึ่งอีกส่วนหนึ่งมีตำรวจชุมชนในพื้นที่ด้วยเช่นกัน

4.5.3.6 พิพิธภัณฑสถาน

ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด จำนวน 1 แห่ง สังกัดการดูแลโดยภาครัฐ ปัจจุบันขาดการดูแลและ พัฒนาอย่างต่อเนื่องแสดงรายละเอียด ตำแหน่งที่ตั้ง ดังนี้

ภาพที่ 4.26 แสดงตำแหน่งที่ตั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปการ

<p>สัญลักษณ์</p>	 <p>การทอ้งเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
<ul style="list-style-type: none"> สาธารณูปการ ถนน แม่น้ำเจ้าพระยา 	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

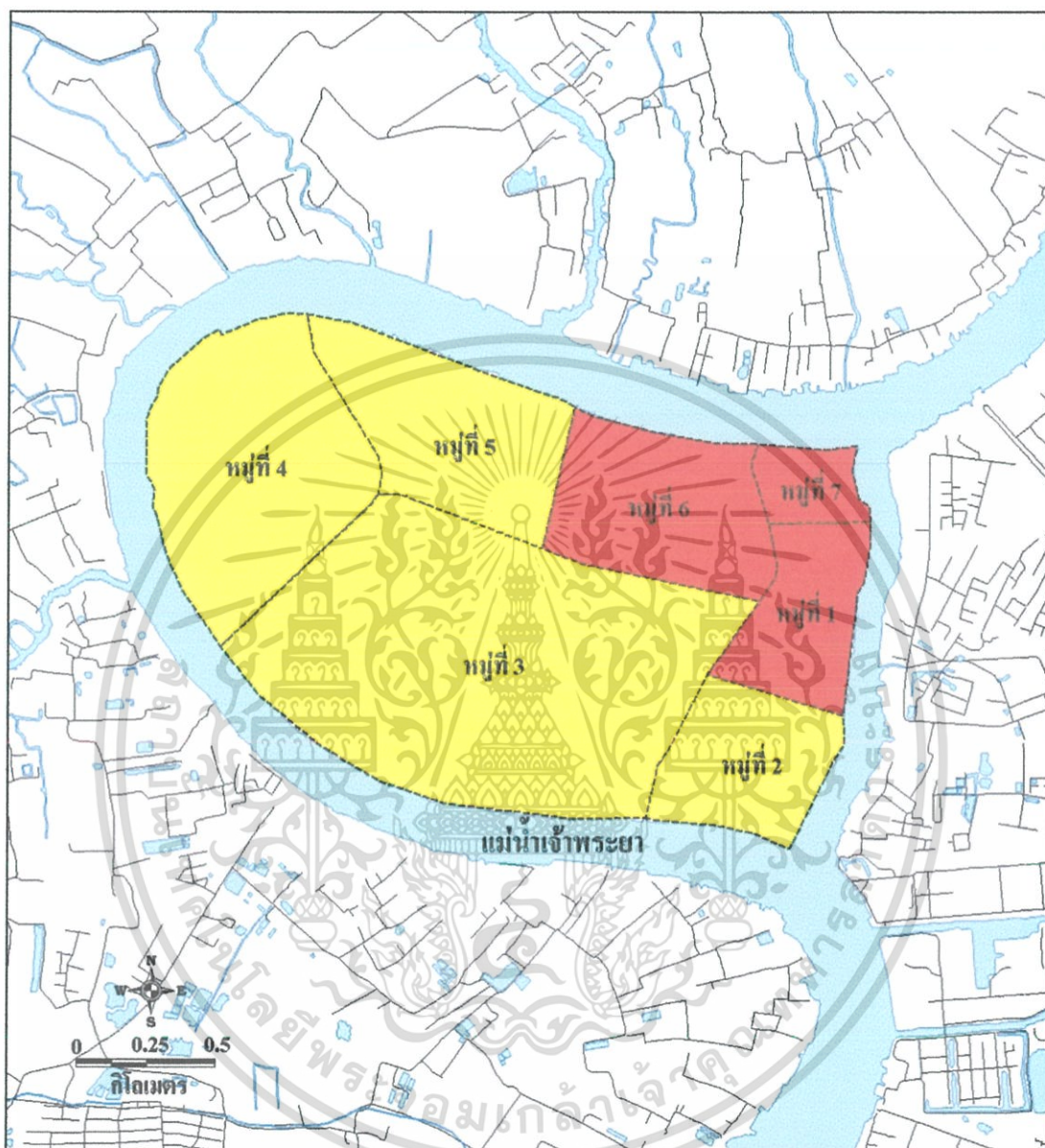
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 สรุปสถานการณ์เบื้องต้นของพื้นที่ศึกษา

จากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูล สํารวจพื้นที่ จากข้อมูลประวัติความเป็นมา สภาพพื้นที่ โดยทั่วไป ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งทั้งหมดนี้มีเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาถึงผลต่อที่เนื่องต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผลกระทบต่อชุมชน สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อเนืองยังบทที่ 5 ซึ่งเป็นคำตอบของผลการศึกษาในขั้นตอนต่อไป และจากข้อมูลทั้งหมดนี้สามารถแบ่งประเภทพื้นที่ที่แตกต่างกัน โดยจัดกลุ่มการใช้ที่ดินตามลักษณะการใช้พื้นที่ ซึ่งเห็นได้ชัดว่า พื้นที่เกาะเกร็ดสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดินด้านการท่องเที่ยวโดยตรง พื้นที่ในกลุ่มหมู่ที่ 1, 6 และ หมู่ที่ 7 มีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา และมีการค้าขายสินค้าที่ระลึก ได้รับการพัฒนาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยว เป็นเขตชุมชนเมือง มีประชากรอยู่กันอย่างหนาแน่น ส่วนอีกพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่ที่การใช้ที่ดินไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยตรง คือ พื้นที่ในแถบหมู่ที่ 2,3,4 และหมู่ที่ 5 และบริเวณกลางเกาะ ยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีการปลูกพืชสวน ไม้ยืนต้น จะมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพียงเล็กน้อยในอดีต

จากแหล่งที่พักอาศัย ย่านการค้า อุตสาหกรรม และสถานที่ราชการ พื้นที่เกาะเกร็ดก็ยังคงสภาพพื้นที่เกษตรกรรม ชุมชนดั้งเดิมที่ยังคงอนุรักษ์ความมีศิลปะและขนบธรรมเนียม ประเพณี ไว้อย่างหนาแน่น แต่ในเรื่องของระบบสาธารณูปโภคและระบบสาธารณูปการ ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึง ทั้งยังในเรื่องการสัญจรภายในเกาะได้รับความสะดวกสบายไม่มากนัก ด้านการใช้ที่ดินในพื้นที่ช่วงปี พ.ศ. 2525-2527 อดีตมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก พื้นที่ยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่สีเขียว แต่ในปัจจุบันหลังจากมีน้ำท่วมเกิดขึ้น พ.ศ. 2538 - พ.ศ. 2539 ประชาชนขาดแคลนรายได้ จากแหล่งที่ทำมาหากิน ทั้งพื้นที่สวนเกษตรกรรม โรงงานอุตสาหกรรม เครื่องปั้นดินเผา เมื่อภาครัฐมองเห็นปัญหา จึงให้ความร่วมมือช่วยเหลือประชาชน โดยนายอำเภอ วัชรินทร์และวัดปรมัยยิกาวาส เปิดตลาดสินค้าราคาถูกเพื่อช่วยเหลือประชาชนซื้อและขายสินค้าราคาถูก จากตลาดขายสินค้าราคาถูกสู่ตลาดการท่องเที่ยว เนื่องจากในปีถัดมา พ.ศ.2540 ช่วงปลายปีตรงกับปีการท่องเที่ยวไทย(Amazing Thailand) การท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาในเกาะเกร็ด นักท่องเที่ยวรู้จักจากการส่งเสริมและช่วยประชาสัมพันธ์จากทางจังหวัด หน่วยงานราชการให้การสนับสนุน พื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ใกล้กับกรุงเทพ เมื่อการท่องเที่ยวเริ่มเข้ามาประชากรที่เข้ามาใช้พื้นที่ในเกาะเกร็ดเริ่มมีจำนวนมากขึ้น มีสภาพเกาะที่เป็นธรรมชาติ มีสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงาม เป็นที่นําสงวนใจในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน อันเนื่องมาจากการมีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เกาะเกร็ดว่ามีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และควรวางแผนการพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของประชาชนที่อยู่อาศัยบนเกาะและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.27 แสดงพื้นที่ประกอบกิจการการท่องเที่ยว

<p>สัญลักษณ์</p> <p>— ถนน</p> <p>--- เขตหมู่บ้าน</p> <p>แม่น้ำเจ้าพระยา</p>		<p>ประกอบกิจการ</p> <p>การท่องเที่ยว</p> <p>ไม่ประกอบกิจการ</p> <p>การท่องเที่ยว</p>	<p> การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน</p> <p>กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p> <p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง</p> <p>คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์</p> <p>สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>
--	--	---	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกาะเกร็ดสามารถแบ่งพื้นที่ตามประเภทของอาชีพของเป็น 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการค้าขายเพื่อการท่องเที่ยว และพื้นที่ที่ไม่มีประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ที่มา : จากการสำรวจ ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546

ภาพที่ 4.28 แสดงบริเวณพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับท่องเที่ยว

ที่มา : จากการสำรวจ ช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2546

ภาพที่ 4.29 แสดงบริเวณพื้นที่ที่ไม่ได้มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษาเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการค้นคว้า ตำรา วรรณกรรม การสอบถาม และสัมภาษณ์จากประชาชนและนักท่องเที่ยวทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างนี้เป็นตัวแทนนำสู่กระบวนการประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเก็บข้อมูล ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ พ.ศ.2547 แบ่งเป็นจำนวนดังนี้

- แบบสอบถามฉบับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 127 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 79 คน

- แบบสอบถามฉบับประชาชนในเกาะเกร็ด ทั้งหมด 7 หมู่บ้าน จำนวน 250 ครัวเรือน สามารถเก็บได้ 232 ครัวเรือน โดยการวิเคราะห์มีดังนี้ คือ

5.1 สถานการณ์ วิวัฒนาการ การพัฒนาการท่องเที่ยว

5.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันในพื้นที่เกาะเกร็ด

5.3 การวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน เพื่อหาแนวทางการจัดการและวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เหมาะสมและทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ผลการศึกษาดังนี้

5.1 สถานการณ์ วิวัฒนาการ การพัฒนาการท่องเที่ยว

- ยุคเริ่มต้น (ก่อนปี พ.ศ. 2540)

จากในอดีตเมื่อครั้งจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2491-2500) มีความคิดที่จะพัฒนาเกาะเกร็ด โดยสร้างสะพานจากฝั่งอำเภอปากเกร็ด เพื่อพัฒนาให้เป็นที่พักรับรองชาวต่างชาติ แต่ก็เงียบหายไป จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2533 ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ในสมัยนั้น มีความสนใจที่จะพัฒนาเกาะเกร็ดจึงทำการสร้างสะพานเชื่อมระหว่างเกาะเกร็ดกับอำเภอปากเกร็ด แต่ต้องหยุดชะงักเนื่องจากมีกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานผังเมือง กระทรวงมหาดไทย จึงนำโครงการพัฒนาเกาะเกร็ดมาพิจารณาอีกครั้ง และมุ่งจะให้ป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและบริการทางน้ำไปพร้อมกับการอนุรักษ์พื้นที่ดั้งเดิม รวมทั้งจัดทำผังเมืองเพื่อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งต่อมาเกาะเกร็ดจึงเป็นที่รู้จักในหมู่ของนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยมีวัดวาอารามที่เก่าแก่ ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ความงดงาม และสถาปัตยกรรมที่ทรงคุณค่า อาชีพหลักของประชาชนที่

ยังคงความเป็นชาวสวนและชาวนาทำเครื่องปั้นดินเผา จนกระทั่งเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ ในปี พ.ศ.

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2538 - พ.ศ.2539 พื้นที่สวนได้รับความเสียหายเกือบหมด ชาวสวนแทบสิ้นเนื้อประดาตัว และในปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจตกต่ำ โรงงานเครื่องปั้นดินเผาจึงต้องปิดกิจการลงแทบทั้งหมด นายอำเภอ วัชรินทร์ โรจนพานิช ซึ่งดำรงตำแหน่งนายอำเภอปากเกร็ด ร่วมกับวัดปรมัยยิกาวาส จัดเปิดตลาด สัญจรเพื่อขายสินค้าราคาถูกให้ชาวบ้าน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเกาะเกร็ดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกครั้ง ประกอบกับปีเปิดตัว Amazing Thailand จึงดำเนินงานไปพร้อมกับเปิดตัว Amazing เกาะเกร็ดด้วยเช่นกัน (พระครูวิมลธรรมภรณ์ เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส: สัมภาษณ์. 21 เมษายน2546)

- ยุคเติบโต-ขยายตัว (ปี พ.ศ. 2540 - 2544)

ปี พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย จึงได้รับการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนจากหน่วยงานราชการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ มีการฟื้นฟูประเพณีและเทศกาล ต่างๆ ของชาวมอญ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น อันได้แก่ การทำเครื่องปั้นดินเผาที่กำลังจะสูญสิ้นไป โดยหันมาผลิตสินค้ารองรับนักท่องเที่ยวแทน มีนักท่องเที่ยวหลังไหลเข้ามาท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด เป็นจำนวนมาก มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ประชาชนในกลุ่มทัวร์นักท่องเที่ยวชาวไทยและ ต่างประเทศให้ความสนใจอย่างมาก การท่องเที่ยวภายในเกาะเกร็ดเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว (อาจารย์เผ่าทอง ทองเจือ : สัมภาษณ์ 3 กุมภาพันธ์. 2546)

- ยุคปัจจุบัน (พ.ศ. 2544 -2546)

ปัจจุบันสถานการณ์การท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น จากการศึกษา ข้อมูล จากองค์การบริหารส่วนตำบลและข้อมูลจากสมุดเยี่ยมชมชมวัดปรมัยยิกาวาส พบว่า การคำนวณ การขยายตัวของนักท่องเที่ยว มีจำนวนมาก โดยข้อมูล จากอดีตที่ผ่านมาดังนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541-2545 ดังนี้

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวต่อวัน		จำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉลี่ยต่อวัน	จำนวนนักท่องเที่ยว โดยเฉลี่ยต่อปี
	วันธรรมดา	วันเสาร์-อาทิตย์		
2541	100	1,000	357	130,305
2542	200	1,500	571	208,415
2543	300	2,000	786	286,890
2544	400	2,500	1,000	365,000
2545	500	2,500	1,071	390,915

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลและสมุดเยี่ยมชมชมวัดปรมัยยิกาวาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากนโยบายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยส่วนนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว
จังหวัดนนทบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญทางด้านอุตสาหกรรม
การท่องเที่ยว จึงมีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของตำบลเกาะเกร็ดระยะเวลา 3 ปี (พ.ศ.
2545 – 2547) และกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินงาน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ
เกาะเกร็ดที่มีแนวโน้มของการขยายตัวมากขึ้น

ตารางที่ 5.2 คาดการณ์ สถานการณ์ท่องเที่ยวในอนาคต

ปี พ.ศ.	การคาดประมาณ จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)
2541	103,305
2542	208,415
2543	286,890
2544	365,000
2545	390,915
2546	479,647
2547	547,427
2548	615,208
2549	682,988
2550	750,769
2551	818,549
2552	886,330
2553	954,110
2554	1,021,891
2555	1,089,671

ที่มา : การสัมภาษณ์ปลัด อบต. เซนต์ กะรัตนี้

ข้อมูลคาดประมาณการณ์ : สุพัตรา วิชยประเสริฐกุล

การศึกษาสำรวจและสอบถามข้อมูลเพื่อเชื่อมโยงสู่การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อรองรับ
การพัฒนาการท่องเที่ยว โดยแบ่งการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 คุณลักษณะของนักท่องเที่ยว

(ก) นักท่องเที่ยวชาวไทย

ในกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงร้อยละ 63.0 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.1 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.1 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 52.8) การประกอบอาชีพ พบว่า เป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาเป็นกลุ่มนักเรียนและนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.0 (ดูตารางที่ 5.3 ประกอบ)

(ข) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ในกลุ่มตัวอย่างของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายเช่นเดียวกับกับนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ มีเพศหญิงร้อยละ 61.5 ส่วนใหญ่ มีอายุประมาณ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.1 จากการสัมภาษณ์ โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวทวีปยุโรป อเมริกาและเอเชีย อย่างเช่น ญี่ปุ่นและไต้หวัน ระดับการศึกษาโดยส่วนมาก อยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.3 ซึ่งประกอบอาชีพค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 56.8 เป็นนักเรียนนักศึกษาและรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 10.8 (ดูตารางที่ 5.3 ประกอบ)

ตารางที่ 5.3 แสดงลักษณะนักท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด

ลักษณะนักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
เพศ		
ชาย	37.0	38.5
หญิง	63.0	61.5
อายุ		
ต่ำกว่า 15-24 ปี	37.1	21.1
25-34 ปี	41.1	42.1
35-44 ปี	12.1	15.8
45-54 ปี	8.1	10.5
55-64 ปี	0.8	10.5
มากกว่า 64 ปีขึ้นไป	0.8	0.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

ลักษณะนักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	0.8	0.0
ประถมศึกษา	2.4	16.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	4.7	0.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	15.7	13.5
ปวส./ปวท.1	9.4	0.0
ปริญญาตรี	52.8	70.3
สูงกว่าปริญญาตรี	14.2	0.0
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12.9	8.1
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	14.5	56.8
นักเรียน/นักศึกษา	25.0	10.8
รับจ้างทั่วไป	6.5	10.8
พนักงานบริษัทเอกชน	33.0	8.1
แม่บ้าน	3.2	0.0
ว่างงาน	4.8	5.4

5.1.2 รูปแบบและพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

(ก) นักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด คิดเป็นร้อยละ 52.8 และอีกร้อยละ 47.2 ที่เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวที่เกาะเกร็ดเป็นครั้งแรก การเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาพร้อมกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 67.2 รองลงมาเป็นการมาพร้อมกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 24.8 รูปแบบการเดินทางที่มาอยู่ในเกาะเกร็ดส่วนใหญ่ เป็นรูปแบบของการเดินเท้าเที่ยวชมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมาเป็นการนั่งเรือรอบเกาะ และมีรูปแบบอื่น ๆ เช่น การปั่นจักรยานนั่งมอเตอร์ไซค์เที่ยวชมธรรมชาติ และพื้นที่สวนรอบเกาะ (ดูตารางที่ 5.4 ประกอบ)

(ข) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด คิดเป็นร้อยละ 10.3 และอีกร้อยละ 89.7 ไม่เคยมา ซึ่งเคยมาเป็นครั้งที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 7.7 และเคยมามากกว่า 5 ครั้ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.6 ช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม และเดือนตุลาคม การเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มากับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 31.6 รองลงมาเป็นการมาครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 28.9 และมาโดยลำพัง คิดเป็นร้อยละ 21.1 อีกบางส่วนมีมากับกรุ๊ปทัวร์ด้วยเช่นกัน รูปแบบการเดินทางที่มาอยู่ในเกาะเกร็ดส่วนใหญ่ เป็นการนั่งเรือรอบเกาะมากที่สุด ร้อยละ 59.6 รองมาเป็นการเดินเที่ยวถึงชมพื้นที่ ธรรมชาติ และการปั่นจักรยานท่องเที่ยวมีบ้างในบางส่วน (ดู ตารางที่ 5.4 ประกอบ)

ตารางที่ 5.4 แสดงพฤติกรรมและรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวเกาะเกร็ด

พฤติกรรม และรูปแบบการเดินทาง	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
ประสบการณ์การท่องเที่ยว		
ไม่เคย	47.2	89.7
เคย	52.8	10.3
ประเภทของผู้ร่วมเดินทาง		
คนเดียว	2.4	21.1
เพื่อน	67.2	31.6
ครอบครัว	24.8	28.9
กลุ่มทัวร์	4.0	2.6
ตัวแทนจากสำนักงาน	1.6	13.2
รูปแบบการเดินทาง		
เดิน	70.0	23.4
จักรยาน	2.5	14.9
จักรยานยนต์	0.6	2.1
เรือ	26.9	59.6

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2547

5.1.2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

(ก) นักท่องเที่ยวชาวไทย

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเลือกทำในการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ อันดับหนึ่งเป็นการเลือกซื้อสินค้า คิดเป็นร้อยละ 74.0 อันดับสอง คือ แวะพักรับประทานอาหาร ร้อยละ 68.7 ส่วนอันดับที่สาม คือ การมาถ่ายรูป ชมวิวทิวทัศน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยาคิดเป็นร้อยละ 44.9 ส่วนการพบปะพูดคุยและทักทายกับชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 40.2 การศึกษาดูการสาธิตการทำอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา คิดเป็นร้อยละ 37.0 และดูการแสดงศิลปะและวัฒนธรรมคิดเป็นร้อยละ 16.6 และกิจกรรมอีกส่วนหนึ่งที่พบว่ามีความพร้อมกับการท่องเที่ยวที่มีพบเห็นบางเป็นส่วนน้อยเช่นกัน คือ ผู้ทำรายงานและการวิจัยในเกาะเกร็ดเช่นกัน (ดูตารางที่ 5.5 ประกอบ)

(ข) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเลือกทำในการเดินทางมาท่องเที่ยว จากการสอบถามพบว่ากิจกรรมที่ทำส่วนใหญ่ คือ อันดับหนึ่งเป็นการเดินดูการผลิตเครื่องปั้นดินเผามากที่สุด ร้อยละ 78.0 อันดับที่สองเป็นการเลือกซื้อสินค้า ร้อยละ 67.5 ส่วนการถ่ายรูป,ชมทิวทัศน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ร้อยละ 62.2 เป็นอันดับที่สาม การดูการแสดงศิลปะและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 38.4 ส่วนการพบปะพูดคุยทักทายกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับชาวบ้านเกาะเกร็ด คิดเป็นร้อยละ 28.0 การเข้ามารับประทานอาหารพื้นถิ่นมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวชาวไทย (ดูตารางที่ 5.5 ประกอบ)

ตารางที่ 5.5 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวนบนเกาะเกร็ด

กิจกรรมการท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
ศึกษาอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา	37.0	78.0
การแสดงทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม	16.6	38.4
ซื้อสินค้าที่มาจากการผลิตภายในท้องถิ่น	74.0	67.5
ถ่ายรูป,ชมทิวทัศน์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา	44.9	62.2
พูดคุยและทักทายกับชาวบ้านในเกาะ	40.2	28.0
แวะพักรับประทานอาหาร	68.7	14.2
อื่น ๆ เช่น ทำวิจัย	5.7	3.0

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2547

เมื่อเปรียบเทียบตามสัดส่วน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสนใจในการเลือกซื้อสินค้าที่ผลิตจากท้องถิ่นและมีสนใจในอาหารพื้นบ้าน เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ให้ความสนใจในเรื่องของศิลปะ อุตสาหกรรมการทำเครื่องปั้นดินเผาและเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกของฝากจากเกาะเกร็ด

5.1.3 แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยว/สถานที่ท่องเที่ยวภายในเกาะเกร็ด

5.1.3.1 วัดในเกาะเกร็ด

วัดนับว่ามีความสำคัญทางศาสนาพุทธ รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด ดังแสดงรายละเอียดต่างๆ ไว้ดังนี้

1. ชื่อ วัดปรมย์ยิกาวาส

ที่ตั้ง หมู่ที่ 7

ประวัติ และความเป็นมา เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร วัดปรมย์ยิกาวาส เดิมชื่อวัดปากอ่าว มีอายุกว่า 200 ปี เป็นวัดรามัญมาแต่โบราณ เรียกตามภาษารามัญว่า เกี่ยมเกียะเต็ง แปลว่า วัดหัวแหลม ไทยเรียกว่า วัดปากอ่าว ในปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดกฐิน ณ วัดปากอ่าว ครั้นเสด็จพระราชทานกฐินแล้ว เสด็จพระราชดำเนินรอบพระอารามทรงเห็นว่าวัดนี้ตั้งอยู่ในทำเลที่ดี แต่ทรุดโทรมกว่าพระอารามอื่นๆ จึงทรงพระราชศรัทธาที่จะสถาปนาให้ดีขึ้นเพื่อสนองพระเดชพระคุณพระเจ้าบรมมหารัชมังคลาจารย์ กรมสมเด็จพระสุภาธิบดีราชประยูร ผู้ทรงอภิบาลเลี้ยงดูพระราชมารดาและพระองค์แต่ยังทรงพระเยาว์ถวายเป็นการเฉลิมพระเกียรติ จึงทรงตรัสพระราชดำริที่จะปฏิสังขรณ์พระอารามนี้ แก่พระคุณนางศรี เจ้าอาวาสการปฏิสังขรณ์วัดปากอ่าวเริ่มเมื่อวันอาทิตย์ขึ้น 2 ค่ำ เดือนยี่ ปีมะแม จุลศักราช 1236 โดยสร้างกุฏิสงฆ์เสนาสนะทั้งปวงทางทิศเหนือสร้างหอกกลางชั้นล่างเป็นหอน้ำชั้นบนใช้ทำเป็นหอไตร ต่อมามีการบูรณะปฏิสังขรณ์เพิ่มอีกหลายครั้ง

ภาพที่ 5.1 บริเวณปรมย์ยิกาวาส สิ่งสวยงามวิจิตรตระการตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

พระอุโบสถ ซึ่งชำรุดทรุดโทรมมากนั้น ทรงโปรดฯ ให้รื้อออกทั้งหมดแล้วสร้างขึ้นใหม่ วิหารพุทธไสยาสน์ ก็โปรดฯ ให้มีการปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่

พระนุชบก โปรดฯ ให้ซ่อมของเดิมให้งดงามขึ้น นุชบกองค์นี้ไม่มีที่ใดเหมือน เป็นศิลปะรามัญที่ช่างได้นำเอาศิลปะไทยเข้าไปเจือปนจึงดูแปลกตา นุชบกอันนี้นับเป็นโบราณวัตถุที่มีความงดงามและควรค่าแก่การรักษายิ่ง พระไตรปิฎก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริจะรวบรวมพระไตรปิฎกอักษรรามัญให้สมบูรณ์จะได้เป็นประโยชน์แก่ พระสงฆ์สามเณรฝ่ายรามัญที่จะศึกษาเล่าเรียนจึงทูลให้พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุภาวดีรัตนราชประยูรสละพระทรัพย์เพื่อสร้างพระไตรปิฎกอักษรรามัญ

ภาพที่ 5.2 สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์และสิ่งที่น่าสนใจภายในวัดบรมมัยยิกาวาส

พระไตรปิฎก วัดบรมมัยยิกาวาส นับเป็นพระไตรปิฎกอักษรรามัญฉบับหลวง ฉบับเดียวในประเทศไทยและครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดไม่มีที่ใดเสมอเหมือน

พระเจดีย์ ด้านหลังพระอุโบสถเป็นลานกว้าง จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเจดีย์ทรงรามัญ พระราชทานนามว่า พระมหารามัญเจดีย์ พระราชทานนามวัด เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดปากอ่าวหมู่กุฎีเรียบร้อยสมบูรณ์แล้ว จึงมีหมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อประกอบพระราชกุศล แล้วทรงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามพระอารามนี้เป็นการเฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุภาวดีรัตนราชประยูรว่า “วัดบรมมัยยิกาวาส” (บรม+มัยยิกา+อวาศ) แปลว่า วัดของยาย ภายหลังเขียนเป็น วัดบรมมัยยิกาวาส

ภาพที่ 5.3 กรมสมเด็จพระสุตดารัตนราชประยูร

2. ชื่อ วัดฉิมพลี และ วัดป่าเลไลย์ ที่ตั้ง หมู่ที่ 1

ประวัติ ความเป็นมา วัดฉิมพลี วัดโบราณสมัยอยุธยาตอนกลาง เล่าขานกันว่าในปี พ.ศ.2375 มีชาวจีนชื่อ เจ้าฉิมฉิมและภรรยา คนไทยชื่อพา กับภรรยาชาวจีน ชื่อ หลี ได้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์วัดมอญที่มีมาแต่เดิมและได้ขนานนามใหม่ว่า “วัดฉิมพลี”

วัดป่าเลไลย์ ขณะนี้เป็นวัดร้างและไปรวมเป็นวัดเดียวกับวัดฉิมพลี คงเหลือให้เห็นเพียงโบสถ์ และเจดีย์หน้าโบสถ์อีก 2 องค์ ภายในโบสถ์ยังพอใช้การได้ สภาพทั่วไปยังดีเว้นแต่หลังคาที่ชำรุดมาก เพดานโบสถ์เขียนลายทองสวยงามมากสภาพยังดีอยู่ พระประธานเป็นพระปางมารชยสัมฤทธิ์ขนาดหน้าตักกว้าง 3 ศอก แต่ได้ถูกคนร้ายตัดแขน และขโมยไปทิ้งองค์ บานประตูเขียนลายทองรดน้ำ รูปเขียนวงสวยงามมาก

ภาพที่ 5.4 ปุชยนียสถาน ความสวยงาม บริเวณวัดฉิมพลีและวัดป่าเลไลย์

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

อุโบสถ เป็นอุโบสถขนาดเล็กแต่มีความงดงามเป็นเลิศ อาจกล่าวได้ว่า เป็นโบสถ์สมัยอยุธยาที่สวยงามแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีความอ่อนช้อยของฐาน โบสถ์ที่มีความโค้งแบบเรือ

สำเภา ขนาดของตัวโบสถ์ที่ได้ตัดส่วนสมบูรณ์จึงทำให้โบสถ์หลังนี้สวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายหน้าบัน จำหลักไม้เป็นรูปพระจันทร์ทรงรถ มีลายไม้ดอกล้อมรอบ คันทวยและ
รวงผึ้งสาหร่ายแกะสลักไว้อย่างงดงามลายหน้าบัน โบสถ์วัดนี้เหมือนกับลายหน้าบัน โบสถ์วัดสุทัศน์
เทพวรารามอย่างมาก แต่มีขนาดเล็กกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งลายจำหลักรูปพระจันทร์ทรงรถนั้น
เหมือนกันมาก

ซุ้มประตู ปูนปั้นเป็นทรงมณฑป ซุ้มหน้าต่างแบบหน้านางลวดลายงดงามละเอียดซ้อย
มาก ผนังซุ้มกลองด้านหลังปิดทึบ โบสถ์หลังนี้ยังคงรักษารูปแบบเดิมไว้ดีมาก

พระเจดีย์ เหนือโบสถ์มีพระเจดีย์องค์ใหญ่ เป็นเจดีย์ย่อมุมสิบสอง และมีเจดีย์องค์เล็ก 4
องค์ล้อมเจดีย์องค์ใหญ่ เจดีย์ทั้งหมดตั้งอยู่บนฐานทักษิณสี่เหลี่ยม องค์ระฆังพระเจดีย์ประดับด้วย
กระจกสีทั้งหมด ซึ่งดูแปลกกว่าเจดีย์ที่อื่นๆและดูสวยงาม วัดลิมพาลีเป็นวัดโบราณเดิมชื่อ “วัดป่า
ฝ้าย”

3. ชื่อ วัดเสาชิงช้า

ที่ตั้ง หมู่ที่ 6

ประวัติ และความเป็นมา วัดเสาชิงช้า เดิมชื่อ “วัดสวนมาก” สร้างโดยชาวมอญ
สมัยธนบุรี ครั้นต่อมาสมัย ร.4 เจ้าอมมรรคาอำภา ในรัชกาลที่ 2 และกรมหมื่นภูบาล กรมขุนวรจักร
ได้มาปฏิสังขรณ์ให้ถาวรยิ่งขึ้นและเปลี่ยนนามใหม่ว่า “วัดเสาชิงช้า” นอกจากเป็นที่ตั้งโรงเรียน
ประถมแห่งแรกของอำเภอปากเกร็ดแล้ว

ภาพที่ 5.5 โบสถ์ลายเพดานที่สวยงาม และทัศนียภาพที่สวยงาม บริเวณวัดเสาชิงช้า

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

พระเจดีย์ เป็นศิลปะอยุธยาย่อมุมไม้สิบสอง มีเจดีย์องค์เล็กเป็นบริวาร โดยรอบอีก 2 ชั้น
ส่วนด้านข้างโบสถ์มีเจดีย์องค์ใหญ่อีก 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นเจดีย์ทรงระฆังหรือทรงลังกา อีกองค์
หนึ่งมีฐานเหลี่ยม อีกทั้งด้านหลังโบสถ์ยังประดิษฐานเจดีย์ที่สูงที่สุดของอำเภอปากเกร็ดด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โบสถ์ ภายในโบสถ์มีลายเพดานสวยงามมากเขียนลายทองกรวยเชิงอย่างงดงาม พระประธานเป็นพระปางมารวิชัยปูนปั้นขนาดใหญ่ คนมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพี้ยะอาล้าต”

วัดนี้ มีสภาพภูมิทัศน์และทัศนียภาพริมน้ำสวยงาม ด้วยเป็นเวียงแม่น้ำกว้าง บริเวณรอบวัดมีต้นไม้ใหญ่ ยืนต้นไม้ใหญ่ยืนต้นอยู่รายรอบ

4. ชื่อ วัด ไร่ล้อม

ที่ตั้ง หมู่ที่ 6

ประวัติและความเป็นมา เป็นวัดที่สร้างประมาณปี พ.ศ.2313 ต่อมาในปี พ.ศ.2318 พระยาแจ้ง ต้นตระกูลกษตณี ได้มาเห็นอุโบสถที่ยังไม่เสร็จ จึงได้สร้างต่อจนสมบูรณ์

ภาพที่ 5.6 แสดงพื้นที่บริเวณหน้าวัด ไร่ล้อม

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

โบสถ์ มีความงดงามมาก ลายหน้าบันจำหลักไม้ เป็นลายดอกไม้ มีคันทวยและบัวหัวเสา ทั้งงดงามเช่นกัน ชุ่มประตู่และชุ่มหน้าต่างที่เคียงงดงามแบบยอดมณฑปและชุ่มหน้าต่าง ได้ถูกซ่อมเป็นแบบใหม่เสียแล้ว หน้าโบสถ์มีเจดีย์ขนาดย่อมสามองค์ รูปทรงแปลก ฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมมลิปสองแต่องค์ระฆังทำเป็นรูปบาตรคว่ำ มียอดกลมประดับลายปูนปั้นอย่างสวยงาม ชาวมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพี้ยะไต”

5. ชื่อ วัดศาลากุล

ที่ตั้ง หมู่ที่ 3

ประวัติและความเป็นมา วัดนี้เป็นวัดที่ไม่ได้อยุริมแม่น้ำเจ้าพระยาเหมือนวัดอื่นแต่เดิมเมื่อสร้างวัด ที่ตั้งวัดคงอยู่ใกล้แม่น้ำ แต่ต่อมามีคนหน้าวัดได้งอกออกไปจนทำให้ที่ตั้งวัดอยู่ไกลจากริมแม่น้ำมาก คงเห็นแต่ศาลาทำน้ำเหมือนดังศาลาของเจ้าขุนในสมัยก่อนนั้น สิ่งก่อสร้างภายในวัดเป็นของที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่มีเค้าเดิมเหลืออยู่เลยแม้ศาลาจีนกุนคงมีแต่คาบอกเล่า

ต่อๆกันมาวัดนี้มีชื่อเสียงในการทำเครื่องรางของขลังมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนุมาณแกะสลัก ของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า พระอาจารย์ต้น เป็นเจ้าอาวาสวัดศาลากุลในสมัยรัชกาลที่ 5 ท่านชอบสะสมเครื่องมุกและเครื่องแก้ว ไม่ว่าจะเป็นมณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในสมัยนั้น วัดศาลากุลจึงมีโต๊ะหมู่บูชาขนาดใหญ่ พร้อมเครื่องแก้วเจียรใน
อย่างดี และมีหีบศพมุกที่สวยงามมากด้วย

สำหรับชื่อวัดนั้น เขียนแตกต่างกันเป็น 2 อย่าง คือ ศาลากุลและศาลากุน ปัจจุบันชื่อวัด
ใช้ศาลากุล แต่ตามหลักฐานอื่นๆ เช่น ในโฉนดที่ดินบนเกาะเกร็ดรุ่นเก่าใช้ตำบลศาลากุน และใน
ทำเนียบคณะสงฆ์ พ.ศ. 2448 ใช้ว่า “วัดศาลากุน”

สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

เจดีย์สมัยอยุธยาขนาดใหญ่ เป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมมีเจดีย์บริวารอีก 12 องค์ เรียกว่า
พระพุทธรูปทรงสง่างามด้านข้างพระอุโบสถมีเจดีย์อีก 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นเจดีย์ทรงระฆังกลม
อีกองค์หนึ่งรูปทรงแปลกตาไม่เหมือนเจดีย์ที่อื่นใด องค์ระฆังทำเป็นพูบางที่ชาวบ้านเรียกเจดีย์
ทรงมะเฟือง

หอสวดมนต์ และหมู่กุฏิโดยรอบ สร้างราว พ.ศ. 2456 ลักษณะลวดลายไม้ฉลุ มีภาพ
จิตรกรรมฝาผนังที่เก่าแก่งดงาม วิหาร ประตูลงรักปิดทอง เป็นรูปทวารบาลจีน หน้าต่างเป็นลาย
กระรอกไต่ไม้และลายมัลลคลีผล เป็นวิหาร โบราณที่สวยงาม

ตึกขุนเทพภักดี (สง จารุสังข์) สร้าง พ.ศ. 2451 เป็นอาคารเรียน แห่งแรกที่สร้างขึ้น
สำหรับเป็นสำหรับเป็นโรงเรียนมัธยมโดย ท่าน ขุน เทพภักดี คหบดีมอญเป็นผู้บริจาคเงินค่า
ก่อสร้างปัจจุบันเป็นห้องสมุดประชาชนวัดเสาธงทอง

ต้นพลับ อายุ 200 ปี

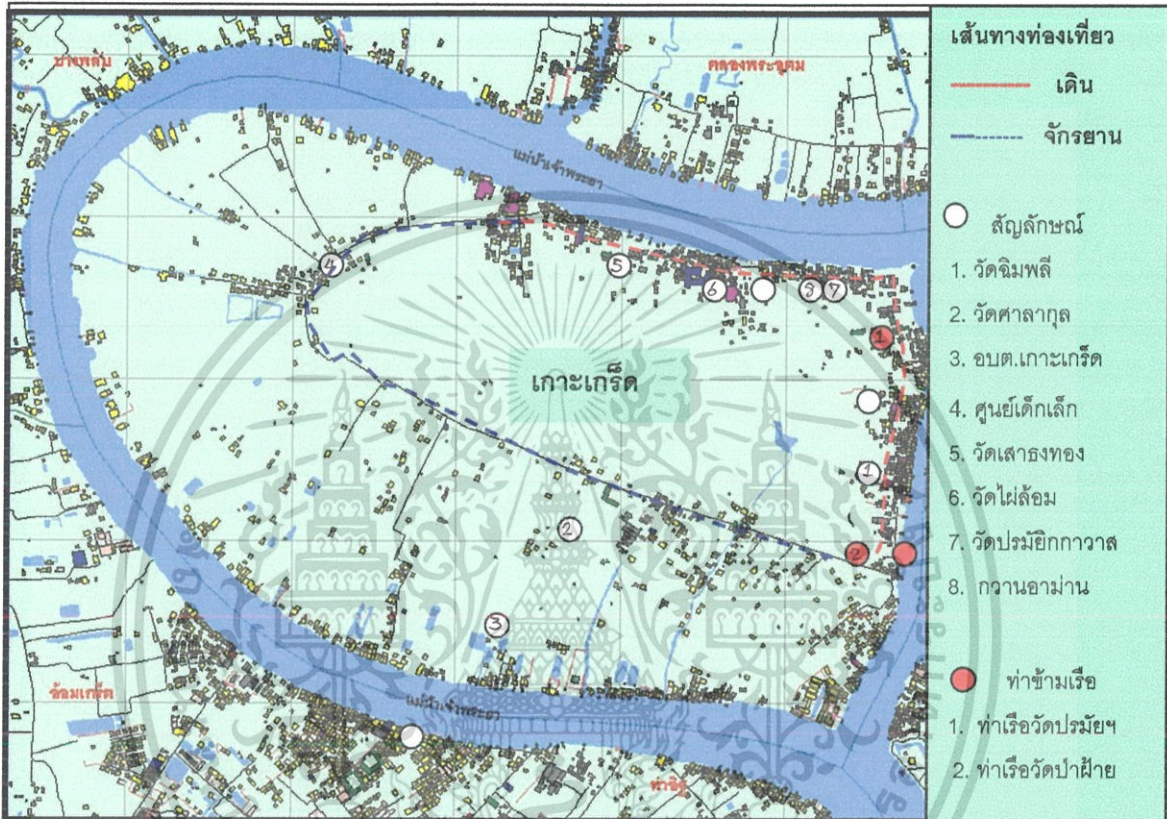
ศาลาเจ้าจอมมรกต เป็นศาลาท่าน้ำหน้าวัด เจ้าจอมมรกตในพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสร้างถวาย

วัดในเกาะเกร็ดเป็นแหล่งศิลปกรรมเกาะเกร็ดมีแหล่งศิลปกรรมท้องถิ่นที่สำคัญ ที่เป็น
รวมจิตใจของชาวมอญและชาวไทยเป็นมรดกที่ชุมชนภาคภูมิใจ มีโบราณสถาน พิพิธภัณฑวัตถุ
โบราณเจดีย์ทรงรามัญ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ฯลฯ เป็นแหล่งศิลปกรรมที่ทรงคุณค่าของท้องถิ่นซึ่ง
ควรแก่การอนุรักษ์สืบไป

5.1.3.2 แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเกาะเกร็ด

1. **ควานอาม่าน** เป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา
ลายโบราณ เปิดให้ชมทุกวัน การปั้น เครื่องปั้นดินเผานั้น มีมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี นับเป็น
หัตถกรรม พื้นบ้าน ที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ลวดลายประณีตสวยงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ
และถูกนำไปเป็นตราประจำจังหวัดนนทบุรีสองข้างทางเดินบนเกาะมีบางบ้านที่ทเครื่องปั้นดินเผา
ภาชนะของใช้ ในชีวิตประจำวัน เช่น กระถาง ครก โอ่งน้ำ ฯลฯ สามารถเข้าไปชมได้

2. หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา ตั้งอยู่บริเวณสองข้างทางเดินรอบเกาะเกร็ดทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของวัดปรมัยยิกาวาส เป็นหมู่บ้านที่ทำเครื่องปั้นดินเผาขณะของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กระจ่าง ครก อ่างน้ำ เป็นต้น แหล่งใหญ่และเก่าแก่ของจังหวัดนนทบุรี สามารถชมขั้นตอนต่างๆในการทำเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงวิธีการนำเข้าเตาเผา

ภาพที่ 5.7 แหล่งท่องเที่ยวภายในพื้นที่เกาะเกร็ด

จากการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ไว้ในแผนพับเพื่อการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด โดยสรุปจากการสัมภาษณ์ คือ นักท่องเที่ยวไม่รู้รายละเอียดและชื่อสถานที่ของพื้นที่เท่าใดนัก เป็นการขาดการประชาสัมพันธ์จากแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวไม่ให้ความสนใจกับชื่อสถานที่เท่าที่ควร โดยพบจำนวนนักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะมาท่องเที่ยวและรู้จักวัดวัดปรมัยยิกาวาส คิดเป็นร้อยละ 21.3 ด้วยความศรัทธาและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ แต่ในส่วน of นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศพบว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา มอญโบราณ ร้อยละ 19.1 เป็นจำนวนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นการท่องเที่ยววัดปรมัยยิกาวาส ร้อยละ 17.6 และพิพิธภัณฑ์วัดปรมัยยิกาวาสและหอไทยนิทัศน์เครื่องปั้นดินเผา ร้อยละ 16.2 ตามลำดับ แต่ในส่วน of วัดไผ่ล้อม (เกียโต) วัดเสาธงทอง (เกียอ้าล้าต) วัดฉิมพลี การค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุทธาวาส วัดศาลาลูก จากการสอบถามนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เห็นคล้ายกันว่าเป็นที่ท่องเที่ยวที่รู้จักน้อยมาก เมื่อดูจากจำนวนความสนใจ เกี่ยวกับการเที่ยวชมทั่วเกาะ ชมสวนกลางน้ำ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจ โดยมีจำนวนสัดส่วนร้อยละที่มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย (ดูตารางที่ 5.6 ประกอบ)

ตารางที่ 5.6 แสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเยี่ยมชมบนเกาะเกร็ด

สถานที่ท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
วัดปรมัยยิกาวาส	21.3	17.6
พิพิธภัณฑวัดปรมัยยิกาวาสและ หอไทยนิทัศน์เครื่องปั้นดินเผา	17.5	16.2
พิพิธภัณฑเครื่องปั้นดินเผา มอญโบราณ	19.0	19.1
วัดไผ่ล้อม (เกียโต)	14.9	11.8
วัดเสาธงทอง (เกียอาดัด)	7.3	10.3
วัดฉิมพลีสุทธาวาส	5.7	5.9
วัดศาลาลูก	5.1	5.9
สวนกลางน้ำ	9.2	13.2

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2547

5.1.4 สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว

การแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่พบบนเกาะเกร็ด พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยจะให้ความสำคัญทางด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 21.5 ซึ่งแตกต่างกับชาวต่างชาติที่ให้ความสำคัญของสภาพถนน,ทางเดิน เป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 20.6 ทางด้านมลพิษนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสำคัญว่าในการที่มี การท่องเที่ยวที่มีปริมาณมากขึ้นย่อมเกิดปัญหาตามมาซึ่งมาเปรียบกับตามสัดส่วนกับนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญปัญหามลพิษน้อยกว่า อีกส่วนในเรื่องของการ เอะร็ดเอาเปรียบของผู้จำหน่ายสินค้า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเห็นว่าถูกเอะร็ดเอาเปรียบมากกว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยอย่างเห็นได้ชัด (ดูตารางที่ 5.7 ประกอบ)

ความคาดหวังที่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ได้เยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ และสัมผัสกับธรรมชาติ พบว่า มีความประทับใจในธรรมชาติเป็นส่วนมาก แต่ในด้านการซื้อสินค้าที่มีจำหน่ายส่วนใหญ่

เอกสารรู้สึกผิดหวังเพราะเป็นสินค้าที่ไม่ได้ผลิตขึ้นมาจากเกาะเกร็ดโดยตรง และความคาดหวังที่นักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาวต่างประเทศ พบว่า มีความประทับใจธรรมชาติเป็นส่วนมาก แต่ในบางส่วน อย่างเช่น นักท่องเที่ยวในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ได้มีความคิดเห็นว่ามีลักษณะทางภูมิประเทศคล้ายกับประเทศของนักท่องเที่ยวเองเช่นกัน

ตารางที่ 5.7 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่พบบนเกาะเกร็ด

สภาพปัญหาที่พบ	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
ความสะอาด	16.0	17.2
น้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก	17.2	9.3
ถนนแคบและชำรุด	21.2	20.6
มลพิษ	16.3	18.0
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	21.5	19.7
การเอาเปรียบของผู้จำหน่ายสินค้า	7.8	15.2

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2547

5.1.4.1 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน จำนวนสถานที่พักผ่อน ร้านค้า ร้านอาหาร ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม ที่ได้รับการพัฒนา ทำให้สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นด้วยทั้งสิ้น

นักท่องเที่ยวชาวไทยสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องการมากที่สุด คือ ต้องการให้มีต้นไม้, ดอกไม้ และส่วนหย่อม เพื่อให้มีทัศนียภาพที่ดี คิดเป็นร้อยละ 98.3 สิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศต้องการมากที่สุด คือ ร้านขายของที่ระลึก คิดเป็นร้อยละ 92.2 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ 69.0) ต้องการสถานบริการนวดเพื่อสุขภาพมากกว่าชาวไทย (ร้อยละ 41.2) ด้านจุดให้บริการทางด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความจำเป็นและมีความต้องการเป็นอย่างมาก เพื่อสามารถรู้ถึงสภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยว การแสดงวัฒนธรรม ปัจจุบันมีการแสดงด้านวัฒนธรรมเฉพาะในช่วงเทศกาลเพียงเท่านั้น ความต้องการของนักท่องเที่ยวพบว่าต้องการให้มีการแสดงด้านศิลปะการรำรำ วัฒนธรรมพื้นถิ่น ชววมอญ ในช่วงวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ที่เข้ามาท่องเที่ยว ด้านการให้บริการด้านสาธารณสุข อย่างเช่น ศูนย์อนามัย โทรศัพท์สาธารณะ ไฟฟ้าบริเวณทางเดินนักท่องเที่ยวเห็นควรมีปริมาณที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเหมาะสม อย่างเช่น โทรศัพท์เนื่องจากปัจจุบันมีการติดต่อทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้รับความสะดวกมากกว่าจึงไม่มีความจำเป็นในการใช้โทรศัพท์สาธารณะเท่าใดนัก ไฟฟ้าทางบริเวณนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในช่วงตอนกลางวัน ไฟฟ้าจึงไม่มีความจำเป็นไม่มาก แต่พบว่าประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญมากกว่าในเรื่องการสัญจรเดินทางไฟฟ้าสาธารณะ จึงมีความจำเป็นกับชุมชนเป็นอย่างมาก และพบว่าอีกว่าโดยส่วนใหญ่จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและนักท่องเที่ยวชาวไทย จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างมาก เนื่องจากเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวสภาพความสวยงามและภูมิทัศน์มีความสำคัญ สภาพแวดล้อมที่สวยงามเป็นธรรมชาติสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมในปริมาณที่มากด้วยเช่นกัน จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการท่องเที่ยวและค้าขายอาหารบริการและสินค้าของที่ระลึก ต้องการให้เพิ่มขึ้นในส่วนในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีการประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผาที่มีอยู่เดิม คือ หมู่ที่ 1 , 6 และหมู่ที่ 7 ลักษณะของสินค้าเป็นแบบการประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ เครื่องปั้นดินเผา แต่พื้นที่ในส่วนอื่นๆ ของเกาะนักท่องเที่ยวอยากให้ดำรงความเป็นธรรมชาติหรือเป็นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สวนผลไม้ สัตว์น้ำ ที่สามารถสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านอย่างแท้จริง

ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกบนเกาะเกร็ด โดยการศึกษาได้มีประเด็นต่างๆ

(ดูตารางที่ 5.8 ประกอบ)

ตารางที่ 5.8 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก

ความต้องการ	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
ร้านค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่ม	50.0	59.0
ร้านขายของที่ระลึก	70.9	92.2
จุดบริการนักท่องเที่ยว	80.4	83.8
สถานบริการนวดเพื่อสุขภาพ	41.2	69.0
การแสดงทางด้านวัฒนธรรม	50.6	85.5
บริการเรือนำเที่ยว	70.9	80.2
ศูนย์อนามัย	70.5	65.9
ไฟฟ้าบริเวณทางเดิน	70.4	60.1
โทรศัพท์สาธารณะ	70.5	70.9
ถังขยะสาธารณะ	50.5	87.5
ป้ายบอกทิศทางสำหรับนักท่องเที่ยว	90.0	70.6
ศาลานั่งพักผ่อน	90.2	88.2
ต้นไม้ ดอกไม้ สวนหย่อม	98.3	91.0
ห้องน้ำสาธารณะ	94.6	90.2

เอกสารที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พ.ศ. 2547 ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.4.1.2 จากความประทับใจสู่การกลับมาเยือน

การท่องเที่ยวเกาะเกร็ดมีการพัฒนา นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ มีความคาดหวังในการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทย มีความสมหวังและประทับใจในการท่องเที่ยว ร้อยละ 80.9 ไม่สมหวังร้อยละ 19.1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไม่สมหวัง เนื่องมาจากคาดหวังว่าจะเป็นการท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ และผิดหวังกับสินค้าที่มีจำหน่ายในรูปแบบสินค้าที่มีจำหน่ายเช่นเดียวกับตลาดนัดจตุจักร ซึ่งสามารถหาซื้อได้ง่าย สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้ต้องการมาเที่ยวชมในเกาะเกร็ด มาจากการดูสื่อรายการโทรทัศน์ และเห็นว่าเป็นแหล่งทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญดั้งเดิม รสชาติอาหารและธรรมชาติของความเป็นเกาะแห่งเดียวในแม่น้ำเจ้าพระยาจึงทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวชม

ตารางที่ 5.9 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความประทับใจในการท่องเที่ยวพื้นที่เกาะเกร็ด

ความประทับใจ	นักท่องเที่ยวชาวไทย (ร้อยละ)	นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ร้อยละ)
มีความประทับใจ	80.9	75.0
ไม่มีความประทับใจ	19.1	25.0

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 75.0 และไม่พึงพอใจ คิดเป็นร้อยละ 25.0 เนื่องจากมองเห็นสภาพของพื้นที่ในเกาะเกร็ดบางท่านที่เป็นนักท่องเที่ยวในแถบเอเชียมองว่า มีลักษณะภูมิประเทศคล้ายคลึงกับประเทศของตน และอีกส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่มีความสะดวกในการที่จะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวในประเทศ

โดยภาพรวมการกลับมาเยือนของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คาดว่าจะกลับมาเยือนเกาะเกร็ดอีกครั้ง โดยนักท่องเที่ยวต่างชาติ มีความสะดวกน้อยที่จะกลับมาเที่ยวได้บ่อยครั้ง แต่ถ้ามีโอกาสนักท่องเที่ยวคาดว่าจะกลับมาท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดอีกครั้งหนึ่ง สิ่งที่เป็นแรงจูงใจให้ต้องการมาเที่ยวในเกาะเกร็ดคล้ายกับนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งต้องการสัมผัสกับความเป็นธรรมชาติและเรียนรู้ถึงศิลปและวัฒนธรรมของชาวเกาะเกร็ด ที่มีเชื้อสายของชาวมอญ

กล่าวคือ การท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด มีความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่จะเข้ามารองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตชุมชนและการท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่ต้องมีการพัฒนาขึ้นอีกอย่างเป็นลำดับ จึงต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่อย่างสมดุล

5.1.5 สรุปแนวโน้มและการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด

เนื่องจากการสำรวจ ข้อมูล และคาดประมาณสถานการณ์การท่องเที่ยวที่ศึกษา พบว่าการท่องเที่ยวภายในเกาะเกร็ดมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ผลสืบเนื่องมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เกิดความประทับใจในขนบธรรมเนียมประเพณี แหล่งศิลปวัฒนธรรมชาวมอญ การประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผา ธรรมชาติ สวนเกษตรกรรมในพื้นที่เกาะเกร็ด สร้างความประทับใจสู่การกลับมาเยือนอีกเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ที่พัฒนามาเป็นลำดับทำให้เกาะเกร็ดมีชื่อเสียงเป็นที่ต้องการมาท่องเที่ยวสัมผัสด้วยตนเอง แต่มีบางส่วนที่ผ่านมา การประชาสัมพันธ์ขาดการลงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์พิเศษอย่างชัดเจน จึงทำให้นักท่องเที่ยวมองภาพของเกาะเกร็ดเพียงภาพรวมเท่านั้น กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ส่วนมากเมื่อวิเคราะห์พบว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย คือ นักศึกษาและบุคคลวัยทำงาน มีพฤติกรรมการบริโภคนิยมอาหารหวาน อาหารพื้นบ้านและการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึก ส่วนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจประเภทค้าขาย กิจกรรมที่สนใจ คือ การเลือกชมศิลปหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาและชื่นชมธรรมชาติ ดังนั้นการส่งเสริมหรือการปรับปรุงพัฒนาสินค้าให้เป็นที่พอใจแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการจำเป็นต้องตระหนักถึงสินค้าที่วางจำหน่ายควรเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ทรงคุณค่า อีกทั้งในเรื่องการขนส่ง หรือการให้บริการเรือ่นำเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีความปลอดภัย และมีรายละเอียดดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและราคาไม่เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวมากจนเกินไป ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหามลพิษสภาพแวดล้อม การพัฒนาพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ควรพิจารณาเกี่ยวกับขีดจำกัดความสามารถในการรองรับในนักท่องเที่ยวในพื้นที่ เกาะเกร็ดมีพื้นที่เท่าเดิมทั้งยังมีพื้นที่เกษตรกรรมต่อเนื่องด้วย ความเป็นส่วนตัวที่ยังคงวิถีชีวิตสภาพสวนเกษตรกรรม ดังนั้นแนวโน้มการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดจะพัฒนาขึ้นต้องผนวกความร่วมมือทั้งภาครัฐและประชาชน รวมถึงนักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกและควรคำนึงถึงความเหมาะสมในการร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและอนุรักษ์ความงดงามของเกาะเกร็ดสืบไป

5.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันในพื้นที่เกาะเกร็ด

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วยพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินหลักๆ คือ พื้นที่เกษตรกรรม ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม พื้นที่นันทนาการ สถานที่ราชการ โบราณสถาน ซึ่งการศึกษานำข้อมูลจากการแปลภาพถ่ายทางอากาศและฐานข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System : GIS) การใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมการผังเมือง มีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.8 การใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละแปลงที่ดินในอดีตแบ่งตามหมู่บ้าน

จากการสำรวจการใช้ที่ดินและข้อมูลพื้นฐานด้านสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ โดยภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2544) พบว่าพื้นที่การใช้ที่ดินส่วนใหญ่ในเกาะเกร็ด เป็นพื้นที่เกษตรกรรม อยู่บริเวณพื้นที่ หมู่ที่ 2,3,4 และ หมู่ที่ 5 มีพื้นที่รกร้างในบริเวณกลางเกาะ และการใช้ที่ดินแบบผสม (Mixed Use) ระหว่างพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่พาณิชยกรรม อุตสาหกรรมโรงงานเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งอยู่ในแถบพื้นที่ซึ่งมีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว แถบหมู่ที่ 1,6 และหมู่ที่ 7

เกาะเกร็ดมีการขยายตัวของชุมชนเมืองเพิ่มมากขึ้น จากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม หลังจากมีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่โดยมีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงดังนี้ คือ

5.2.1 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

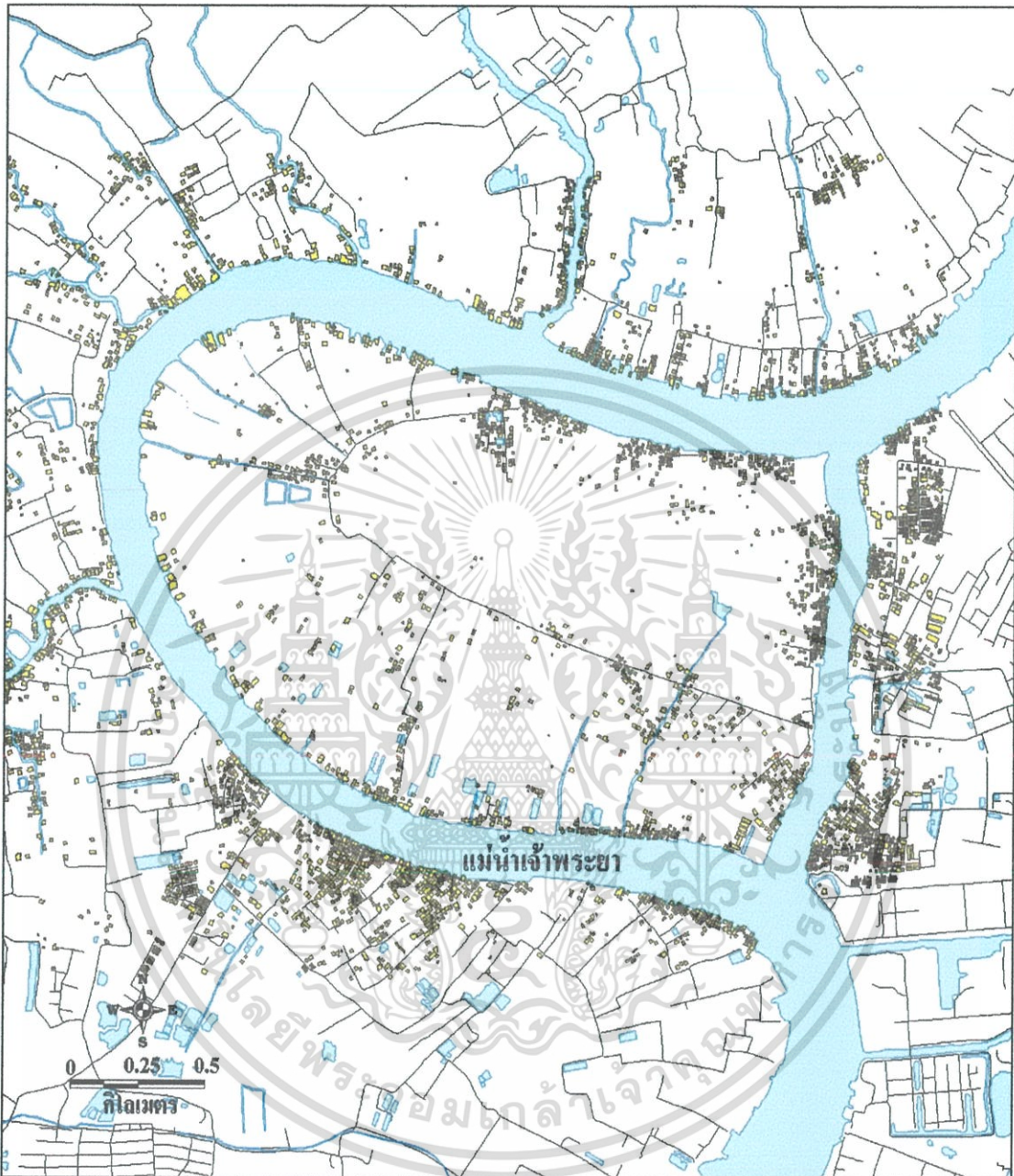
ในระหว่างปี พ.ศ. 2530-2546 เกาะเกร็ดมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนี้

ตารางที่ 5.10 แสดงการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ปี พ.ศ. 2530-2546

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)			การเปลี่ยนแปลง		การเปลี่ยนแปลง	
	2530	2540	2546	2530-2540		2540-2546	
				พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ/ปี	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ/ปี
ที่อยู่อาศัย	427	529	560	102	23.89	31	5.86
พาณิชยกรรม	8	11	14	3	37.50	3	27.27
อุตสาหกรรม	23	12	16	-11	-47.83	4	-33.33
คลังสินค้า	8	7	7	-1	-12.50	0	0
สถาบันราชการ	25	26.5	30	1.5	6.00	3.5	13.21
สถาบันการศึกษา	36	36	31	0	0	-4	11.11
สถานบันศาสนา	72	72	72	0	0	0	0
นันทนาการ	4	5	7	1	25	2	40
ถนน	7	8.5	10	1.5	21.43	1.5	17.65
เกษตรกรรม	1258	982	1027	276	21.93	45	4.59
ที่ว่าง	930	1109	1024	179	19.25	-85	7.66
แหล่งน้ำ	42	42	42	0	0	0	0
รวม	2,840	2,840	2,840				

5.2.1.1 พื้นที่อยู่อาศัย

โดยพื้นที่อยู่อาศัยมีการพัฒนาและขยายตัวเพิ่มขึ้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2530 – พ.ศ. 2541 ประมาณ 102 ไร่ และในช่วงปี พ.ศ. 2541- พ.ศ. 2546 เพิ่มขึ้น 31 ไร่ ส่วนหนึ่งเกิดจากการพัฒนาความเจริญตามบริบทของพื้นที่ในขอบเขตที่ใกล้กับเมือง และอีกส่วนหนึ่งมีสาเหตุอันเนื่องมาจากจุดเปลี่ยนแปลงของการท่องเที่ยวเข้ามาช่วง ปี พ.ศ. 2540 มีการสร้างพื้นที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีแรงงานจากนอกพื้นที่เข้ามาประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา ค้าขายเสื้อผ้า และสินค้าที่ระลึก จึงทำให้มีการจัดสรรพื้นที่เพื่อแบ่งเป็นที่พักอาศัยในบริเวณหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 6 จากบริเวณริมน้ำแต่เดิมที่ในอดีตมีชุมชนอยู่อาศัยไม่หนาแน่นมากเท่าใดนัก ณ ปัจจุบันมีประชาชนใช้พื้นที่ริมน้ำเป็นที่อยู่อาศัยมีความหนาแน่นเพิ่มมากขึ้น และมีสิ่งปลูกสร้างที่เป็นที่พักให้บริการ home stay แก่นักท่องเที่ยว เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 5.9 แสดงการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย

<p>สัญลักษณ์</p> <p> ที่อยู่อาศัย</p> <p>— ถนน</p> <p> แม่น้ำเจ้าพระยา</p>	<p> การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.1.2 พื้นที่พาณิชย์กรรม

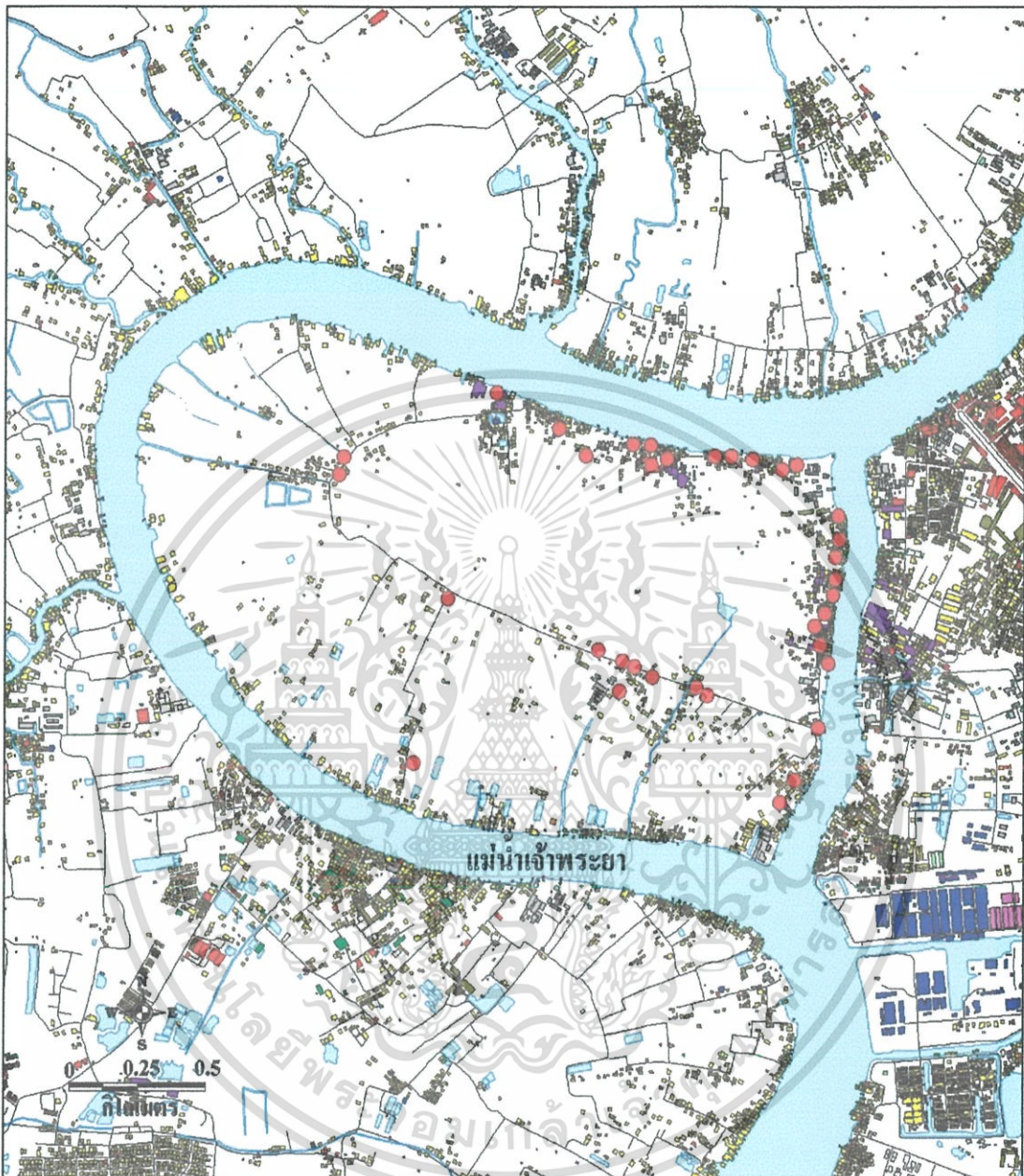
พื้นที่พาณิชย์กรรมเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 23.89 และ 5.86 ต่อปี ในระหว่างปี พ.ศ. 2530-2541 และ พ.ศ. 2541-2546 ซึ่งผลจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมมีผลการขยายตัวของธุรกิจ และสถานประกอบการ รวมถึงการเพิ่มของประชากร พื้นที่พาณิชย์กรรมส่วนใหญ่อยู่บริเวณพื้นที่ หมู่ที่ 1 , 6 และหมู่ที่ 7 ซึ่งเป็นขอบเขตของพื้นที่ที่มีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ณ ปัจจุบันอยู่แล้ว โดยลักษณะของพื้นที่พาณิชย์กรรมจะรวมอยู่กับพื้นที่อยู่อาศัย การเปลี่ยนแปลงจากในอดีตจะเป็นลักษณะการเป็นการใช้อาคารจากพื้นที่อยู่อาศัยเป็นพาณิชย์กรรม และมีการให้เช่าพื้นที่ค้าขายจากประชาชนเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของอาคาร โดยคนจากนอกพื้นที่จะเข้ามาเช่าพื้นที่ค้าขายตลอดบริเวณถนน ที่เป็นเส้นทางท่องเที่ยวตั้งแต่วัดประมัยอิกาวาส ถึงเขตวัดไผ่ล้อม

จากการสอบถามประชาชนพบว่า ปริมาณร้านค้า/บริการแก่นักท่องเที่ยว ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับจำนวนร้านค้าและบริการ มีความคิดเห็นว่ามีปริมาณจะมีเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 89.6 และพบว่ามีปริมาณเท่าเดิมกับน้อยลง ร้อยละ 5.0 และ 5.4 ตามลำดับ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าร้านค้านี้มีปริมาณมากขึ้นในช่วงที่มีการท่องเที่ยวเข้ามาในช่วงแรก แต่ต่อมาก็มีปริมาณลดน้อยลง และมีในบางส่วนของหมู่ที่ 1 เกิดจากไม่มีการเทียบเรือเหมือนในอดีตเป็นการเปลี่ยนเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวเที่ยวชมเพียงในหมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 เป็นส่วนมากเท่านั้น (ตารางที่ 5.11)

ตารางที่ 5.11 ด้านร้านค้า/บริการแก่นักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากอดีตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540

จำนวนร้านค้า/บริการแก่นักท่องเที่ยว	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เพิ่มขึ้น	207	89.6
เท่าเดิม	11	5.0
น้อยลง	12	5.4
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

ภาพที่ 5.10 แสดงที่ตั้งพาลิซกรรมในเกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p>	 <p>การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p>
<p>● พาลิซกรรม</p> <p>— ถนน</p> <p>■ แม่น้ำเจ้าพระยา</p>	<p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.1.3 พื้นที่อุตสาหกรรม

การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวเกาะเกร็ด ในอดีตผลิตกระถาง ครก แต่ในปัจจุบันการผลิตเครื่องปั้นดินเผาลดลง วิจัยซึ่งมีไม่มากเหมือนดังในอดีต แต่ปัจจุบันการท่องเที่ยวส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าเครื่องปั้นดินเผาในลักษณะอื่นๆ เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึกจำนวนมาก โดยโรงงานกระจายตัวอยู่ใน หมู่ที่ 1,2,5,6 และหมู่ที่ 7 โดยตั้งเรียงรายอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา การใช้ที่ดินในส่วนมีการใช้ที่ดินแบบผสมผสานในแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งพาณิชยกรรม

อย่างไรก็ตามพื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการจ้างงาน มีความสำคัญในพื้นที่ท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดเป็นอย่างมาก

ตารางที่ 5.12 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของโรงงานอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

ระหว่างปี พ.ศ. 2535-2546

หมู่	ชื่อ	จำนวน โรงงาน พ.ศ. 2535	จำนวน โรงงาน พ.ศ. 2540	จำนวน โรงงาน พ.ศ. 2546	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ/ปี)	
					ปี พ.ศ. 2535-2540	ปี พ.ศ. 2540-2546
1.	บ้านถักเกร็ด	10	2	7	- 80.00	250
2.	บ้านศาลากุลนอก	1	-	-	-100	0.00
3.	บ้านศาลากุลใน (บ้านคลองศาลากุล)	-	-	-	0.00	0.00
4.	บ้านคลองสระน้ำอ้อย	-	-	-	0.00	0.00
5.	บ้านทำน้ำ	2	1	5	-50	400
6.	บ้านเสาชงทอง	12	2	11	-16.66	450
7.	บ้านโอง่าง	3	1	2	-66.67	100
	รวม	28	6	25		

ที่มา : ปี พ.ศ. 2535 วินัย ภูมิพิทักษ์กุล , 2535 : 100

ปี พ.ศ. 2540 พระครูวิมลธรรมภรณ์ เจ้าอาวาสวัดปรมัยยิกาวาส : สัมภาษณ์. 21 เมษายน 2546

ปี พ.ศ. 2546 จากการสำรวจ

จากการเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานในแต่ละช่วงปี จากปี พ.ศ. 2535 – ปี พ.ศ. 2541 เนื่องมาจากการก่อนมีการเปิดตัวการท่องเที่ยวเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมติดต่อกันในระยะเวลา 2 ปี คือ พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2539 ส่งผลให้โรงงานเครื่องปั้นดินเผาต้องปิดกิจการลงหลายแห่ง มีการประกอบการเพียงจำนวนเล็ก ซึ่งต่อมามีปี พ.ศ. 2540 การท่องเที่ยวเปิดตัว Amazing เกาะเกร็ด ทำให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงงานอุตสาหกรรมกลับมาฟื้นตัวอีกครั้งหนึ่ง จากการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวส่งผลให้ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผามีรายได้ ซึ่งในปัจจุบันสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ชื้อสินค้าเหล่านี้ กลับไปเป็นของฝากที่ระลึกจำนวนมาก อีกทั้งเครื่องปั้นดินเผายังเป็นผลิตภัณฑ์ 1 ได้รับรางวัลและเป็นสินค้า 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ของชาวอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

5.2.1.4 พื้นที่ให้บริการสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ

ส่วนการใช้ที่ดิน ในด้านการให้บริการสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการ มีพื้นที่ครอบคลุมมากขึ้น เกิดจากความเจริญพัฒนาของพื้นที่ อีกทั้งการท่องเที่ยวเป็นส่วนที่กระตุ้นให้มีการพัฒนาทางด้านระบบสาธารณสุขปโภคได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนระบบสาธารณสุขการไม่มีผลจากการท่องเที่ยวเท่าใดนัก สถาบันราชการมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่ตั้ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลย้ายจากหมู่ที่ 2 ไปอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 3 สะดวกต่อการเดินทางมาติดต่อราชการ ส่วนโรงเรียน เนื่องจำนวนนักเรียนมีน้อยลง จึงทำให้โรงเรียนวัดเสาชิงทองยุบมารวมกับวัดปรมัยยิกาวาสดังปัจจุบัน

5.2.1.5 พื้นที่เกษตรกรรม

พื้นที่เกษตรกรรม ของเกาะเกร็ดในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนลดลง พ.ศ. 2530 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 1,258 ไร่ ลดลงเหลือ 982 ไร่ ในปีพ.ศ. 2540 นับว่าลดลงร้อยละ 21.93 ต่อปี ซึ่งช่วงนั้น มีช่วงภาวะน้ำท่วมพื้นที่เกษตรกรรมเป็นระยะเวลานาน และเป็นช่วงที่น้ำท่วมติดต่อกันถึง 2 ปี ในปี พ.ศ. 2538- พ.ศ. 2539 เป็นเหตุให้พื้นที่เกษตรกรรมเหลือน้อยลงไปอีก ใน 10 ปี ที่ผ่านมาก็คงมีลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2546 พบว่าพื้นที่เกษตรกรรมคงเหลืออยู่ โดยประมาณ คือพื้นที่ทำสวน 1,027 ไร่ ซึ่งชาวสวนเริ่มฟื้นฟูสภาพพื้นที่สวน ในบางส่วนเป็นลักษณะการปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด เป็นต้น การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม เป็นการใช้ที่ดินที่มีพื้นที่มากที่สุดของบริเวณเกาะเกร็ด แต่การประกอบอาชีพนี้กลับไม่ได้เป็นการประกอบอาชีพหลัก และสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปก็ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เนื่องจากประชาชนในภาคพื้นเกษตร มีรายได้ต่ำ และมีปัญหาอื่นๆอีกมากมาย เช่น ราคาของผลผลิตต่ำ ราคายูที่แพง อายุสวนมีมากขึ้นไม่ได้รับการบำรุงรักษา ทำให้สวนเสื่อมโทรม ได้ผลผลิตน้อย ไม่คุ้มค่าแก่การลงทุน ทำให้การใช้ที่ดินประเภทการเกษตรมีแนวโน้มลดลง กลายเป็นสวนร้าง และอย่างที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นปัญหา คือพื้นที่เกาะเกร็ด ได้รับอุทกภัยจากน้ำเหนือไหลหลากเกิดปัญหาน้ำท่วมทุกปี แล้วแต่ว่าปีไหนจะมีมากและน้อย ซึ่งส่งผลกระทบต่อเป็นวงจรการผลิตสินค้าเกษตรกรรม

ในอดีตที่ผ่านมา ในปี พ.ศ. 2530 - 2538 เกษตรกรในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 4 เริ่มหันมา

ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ขึ้นต้นอย่างจริงจัง ด้วยเหตุที่ พอใจกับราคาผลผลิตที่พอค้ำคนกลาง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสนอให้และเข้ามารับซื้อถึงสวน จึงทำให้เกษตรกรหันมาปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นเพิ่มมากขึ้น ถ้าได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนจากภาครัฐบาล ในการส่งเสริมด้านพืชพันธุ์ เทคนิคการปลูก ตลอดจนการดูแลรักษาอย่างถูกวิธี จะทำให้การเกษตรของชุมชนในเกาะเกร็ดมีผลผลิตที่มีคุณภาพ และมีปริมาณมากขึ้น

จนกระทั่งในปีพ.ศ.2538-2539 เกิดอุทกภัยน้ำท่วมครั้งใหญ่ในเกาะเกร็ด ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมเสียหาย เกษตรกรสิ้นเนื้อประดาตัว ภาครัฐจึงเริ่มเปิดพื้นที่เกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว การเกษตรก็ได้รับผลพลอยได้ในการขายผลผลิตที่ผลิตขึ้น โดยสามารถนำมาขายให้นักท่องเที่ยวได้โดยตรง ยังผลต่อการมีรายได้ที่มากขึ้นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนปัญหาที่พบ คือ เจ้าของที่ดินของประชาชนในพื้นที่เกาะเกร็ดส่วนใหญ่ทำสวนเกษตรมาเป็นระยะเวลานาน ทำให้มีแปลงที่ดินค่อนข้างเล็ก เนื่องจากมีการแบ่งให้แก่บุตรหลาน ลักษณะการครอบครองประเภทนี้ จึงเกิดปัญหาเฉพาะผู้ที่รับช่วงต่อไป ส่วนใหญ่ไม่ได้กลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรม เหลือแต่ผู้สูงอายุ ส่วนรุ่นบุตรหลานเมื่อมีความรู้อยู่ในช่วงวัยแรงงานก็เดินทางไปประกอบอาชีพที่อื่น ทั้งพื้นที่ดินให้เป็นที่รกร้างเปล่า เป็นต้น

5.2.1.6 พื้นที่รกร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ที่ดิน

เกาะเกร็ด มีพื้นที่ว่างรกร้าง 11.51 ไร่ และพื้นที่ว่างระบุงการใช้งานไม่ได้ 918.49 ไร่ สภาพปัญหาพื้นที่รกร้างของพื้นที่เกาะเกร็ด อันเนื่องมาจากปัญหาการขาดทุนทำให้เกษตรกรไม่สามารถประกอบอาชีพนี้ต่อไปได้ บางพื้นที่เป็นของประชาชนที่พักอาศัยที่กรุงเทพมหานคร ไม่สนใจที่จะเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินไปเป็นอื่นใด จึงปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า ไม่ได้ใช้ประโยชน์ และปัญหาอื่นๆ ที่พบ เนื่องจากการขาดทุน จากปัญหาภัยธรรมชาติ ชาวสวน ไม่มีกำลังใจในการฟื้นฟูสวนเพราะคาดว่าจะพบกับปัญหาอุทกภัยอีกเช่นเคย ปัญหา ขาดแรงงาน อายุสวนเก่าแก่ ปัญหาด้านราคา ตลาด ซึ่งทำให้เกษตรกรต้องละทิ้งพื้นที่เกษตรกรรมอุดมสมบูรณ์ไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้พื้นที่เกิดการรกร้าง ต่อไป

5.2.1.7 ถนน

พื้นที่ถนน จากการสอบถาม เจ้าหน้าที่โยธาธิการ องค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า จากอดีตเส้นทางถนนภายในเกาะเกร็ด มีการก่อสร้างและพัฒนามาเป็นลำดับ แต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงเส้นทางและการขยายเส้นทาง มีความกว้าง และให้มีความสะดวกในการสัญจรมากขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชน การสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรทั้งเกาะเกร็ด พบว่าคุณลักษณะประชากรเป็นดังนี้

พบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.6) ซึ่งมีอัตราส่วนของเพศหญิง

มากกว่าเพศชายตามจำนวนของประชากรทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเก็บแบบสอบถามจะเลือกสอบถามในส่วนของเจ้าบ้านเป็นส่วนใหญ่มีอายุ ตั้งแต่ 40-60 ปีขึ้นไป โดยอายุเฉลี่ยของกลุ่มร้อยละอยู่ในระดับที่มีจำนวนใกล้เคียงกันมาก คือ อายุ 51-60 ปีและ60 ปีขึ้นไป คิดเป็น (ร้อยละ 22) เท่ากันรองลงมาเป็นช่วงอายุ 40 - 60 ปี ประมาณ (ร้อยละ 20)

การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ35) คือ การเรียนจะอยู่ในระดับประถมศึกษาที่ 4 เป็นส่วนมาก รองลงมา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกันและในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 16.0) (ดูตารางที่ 5.13 ประกอบ)

ตารางที่ 5.13 แสดง จำนวนเพศ อายุ ระดับการศึกษา

เพศ	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ชาย	106	45.4
หญิง	126	54.6
รวม	232	(100.0)

ช่วงอายุ	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ต่ำกว่า 30 ปี	30	15.0
ระหว่าง 31-40 ปี	48	21.0
ระหว่าง 41-50 ปี	52	22.0
ระหว่าง 51-60 ปี	42	18.0
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	52	22.0
รวม	232	(100.0)

ระดับการศึกษา	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ไม่ได้รับการศึกษา	3	1.5
ประถมศึกษา	81	35.0
มัธยมต้น	45	19.5
มัธยมปลาย,ปวช.	46	20.0
อนุปริญญา,ปวส. ,ปวท.	15	6.5
ปริญญาตรี	37	16.0
สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.5
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนักวิจัยเห็นประโยชน์ด้านการศึกษา
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การใช้ประโยชน์ที่ดินในอดีตเปลี่ยนแปลงถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะเป็นไปในอนาคต แสดงความคิดเห็นของประชาชนเป็นดังนี้

1. ที่พักอาศัย จากอดีตการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่พักอาศัยมีปริมาณมากและปัจจุบันมีจำนวนมากขึ้น นำไปสู่แนวโน้มการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยมีปริมาณเพิ่มขึ้นต่อไปในอนาคต
2. ร้านค้า/บริการ จากอดีตมีปริมาณน้อยเป็นร้านค้า และการค้าขายของชำทั่วไป ภายในเกาะเมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาในบางหมู่บ้านเกิดการใช้ที่ดินเกิดเปิดกิจการการค้าขายอาหารและเครื่องดื่ม การขายสินค้าที่ระลึกที่มีปริมาณมากขึ้นในปัจจุบันและจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นต่อไปในอนาคต
3. เกษตรกรรม จากอดีตพื้นที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรมีปริมาณมาก ชาวบ้านมีการปลูกพืช ผลไม้ ลิ้นจี่สาละกูด ทุเรียนเมืองนนท์ เป็นที่เลื่องชื่อ แต่ในปัจจุบันกลับมาปริมาณน้อยลง อันเนื่องมาจากได้รับอุทกภัยน้ำท่วมและ มีการปรับเปลี่ยนอาชีพ สภาพชีวิตได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การทำเกษตรกรรมต่อมาในคนรุ่นหลังมีปริมาณที่น้อยลงและมีแนวโน้มที่จะน้อยลงมากอีกในอนาคต
4. อุตสาหกรรม การใช้ที่ดินในส่วนของอุตสาหกรรมในพื้นที่เกาะเกร็ดเป็นการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือนเครื่องปั้นดินเผา การใช้เตาเผาทำกระถางและครกในสมัยก่อน มีการประดิษฐ์ทำโถง เครื่องปั้นดินเผา ลวดฉลุ พบว่าเมื่อเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่โรงงานดังกล่าวได้ปิดกิจการลงเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อเกิดการปรับปรุงให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวและงานปั้นเป็นจุดขายของเกาะเกร็ด โรงงานต่างๆก็ได้เปิดกิจการเริ่มขึ้นและผลิตสินค้าขึ้นมาอีกครั้งและในอนาคต พบว่าจะมีปริมาณการใช้ที่ดินที่เพิ่มขึ้นต่อไป
5. พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ พบว่า ในบริเวณกลางเกาะเกร็ดมีพื้นที่กว้างที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เป็นจำนวนมากจากการสอบถาม ประชาชนให้ความคิดเห็นว่า เจ้าของที่ดินเป็นคนในกรุงเทพมหานครไม่มีความจำเป็นต้องใช้ที่ดิน ในอดีตในทำนาแต่ปัจจุบันไม่มีการใช้ที่ดินแต่อย่างใด ส่วนในพื้นที่รอบเกาะ พบว่า การใช้ที่ดินในพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในอดีตซึ่งปัจจุบันมีชุมชนเข้ามาอยู่อาศัยหนาแน่นมากขึ้นในแถบพื้นที่ท่องเที่ยว ได้แก่ ในแถบหมู่บ้านท่องเที่ยว 1, 6 และ หมู่ 7 มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่ามากขึ้น

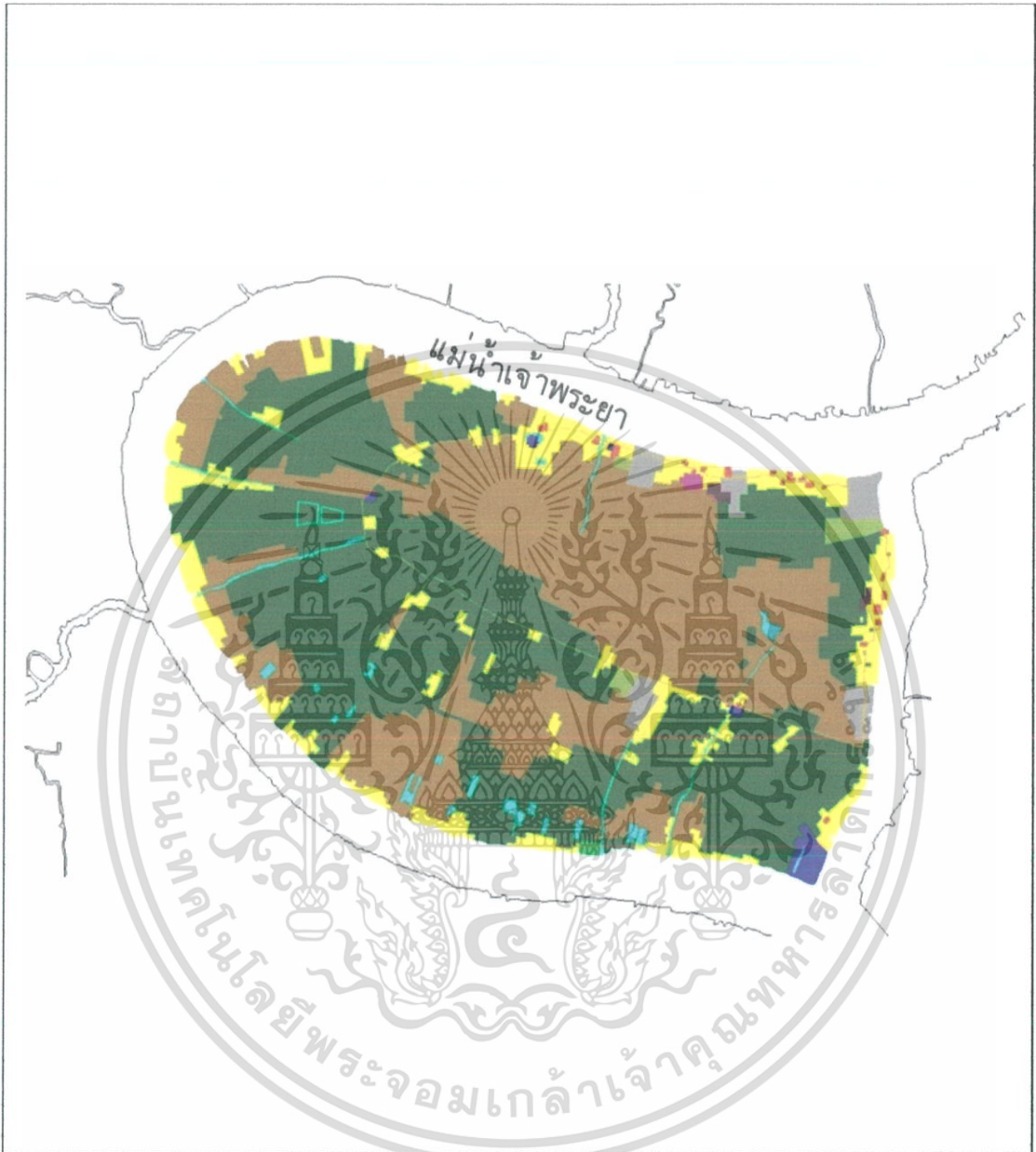
ตารางที่ 5.14 แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่างๆ ในอดีต ปัจจุบันและคาดว่าจะใช้ใน

อนาคต

ช่วงเวลา ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	อดีต	ปัจจุบัน	อนาคต
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)
ที่พักอาศัย	82.3	95.4	97.3
ร้านค้า/บริการ	13.8	25.0	29.2
เกษตรกรรม	89.9	86.9	86.2
อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา	5.1	6.3	8.5
พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์	5.4	4.6	2.3
แบ่งขาย	0.0	0.0	4.6
อื่นๆ ระบุ...	2.3	1.5	1.5
รวม	(N=232)	(N=232)	(N=232)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

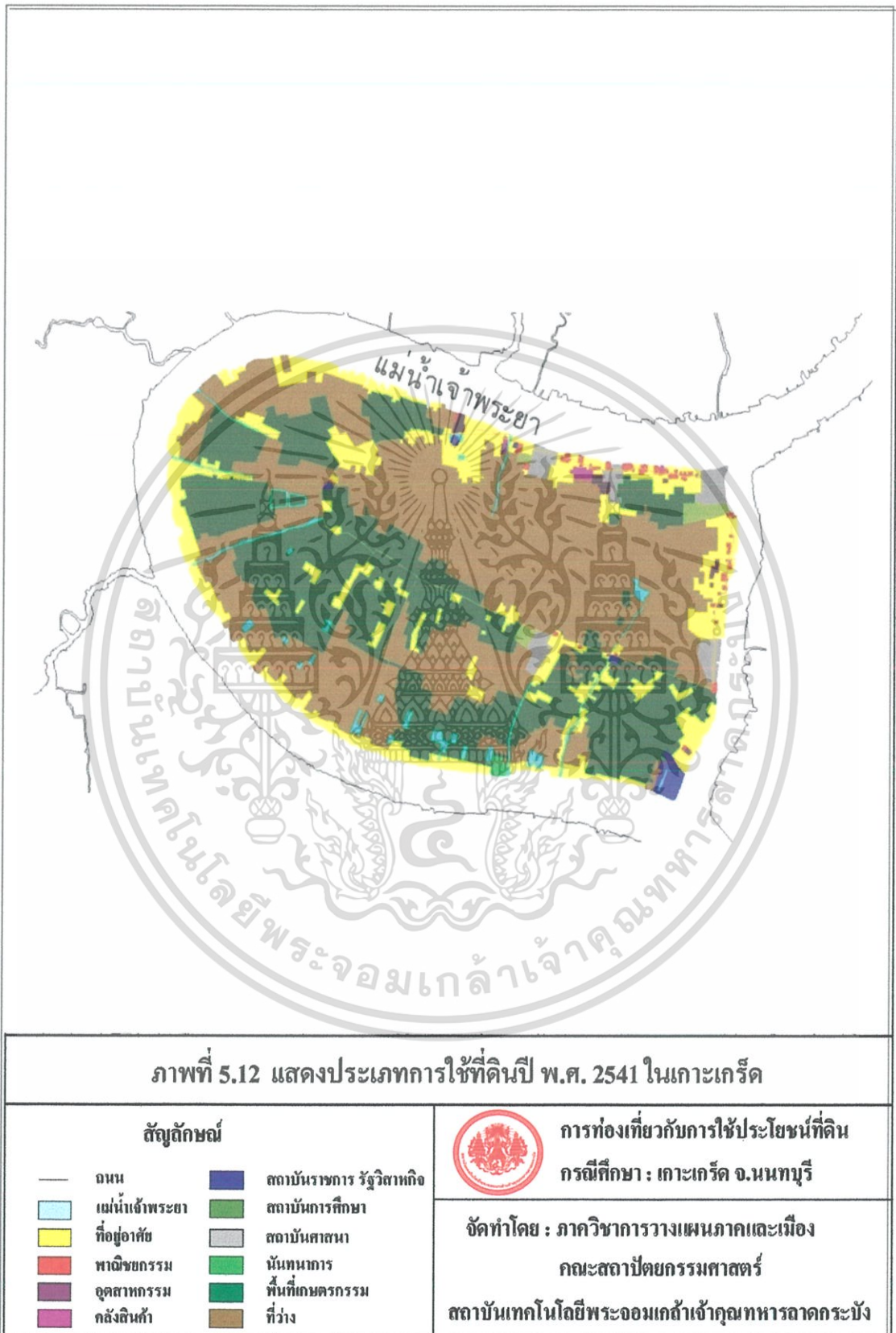
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.11 แสดงประเภทการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2530 ในเกาะเกร็ด

สัญลักษณ์		 การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี
<ul style="list-style-type: none"> — ถนน ■ แม่น้ำเจ้าพระยา ■ ที่อยู่อาศัย ■ พณิชยกรรม ■ อุตสาหกรรม ■ กลังสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> ■ สถาบันราชการ รัฐวิสาหกิจ ■ สถาบันการศึกษา ■ สถาบันศาสนา ■ นันทนาการ ■ พื้นที่เกษตรกรรม ■ ที่ว่าง 	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 การวิเคราะห์ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน

จากการท่องเที่ยวที่เข้าสู่พื้นที่เกาะเกร็ด เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในแต่ละประเภท ส่งผลต่อเนื่องถึงผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ต่อชุมชนในเกาะเกร็ด ในประเด็นต่างๆ คือ

ด้านกายภาพ	โครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การตั้งถิ่นฐาน
ด้านเศรษฐกิจ	การกระจายรายได้ การจ้างงานและอาชีพ
ด้านสังคม	โครงสร้างประชากร ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพความเป็นอยู่ และวิถีชีวิต
ด้านสิ่งแวดล้อม	มลพิษ ทางเสียง ทางน้ำ ทางดิน ทางอากาศ และปัญหาขยะ

5.3.1 ด้านกายภาพ

5.3.1.1 โครงสร้างพื้นฐาน

จากการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ พื้นที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และพื้นที่ไม่มีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังที่ได้แบ่งกลุ่มไว้แล้วในข้างต้น

การท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นก่อให้เกิดการพัฒนาการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ในด้านคมนาคมขนส่ง ระบบประปา ระบบไฟฟ้า และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

การคมนาคมขนส่ง ในอดีตเรือรับจ้างข้ามฝากเป็นเพียงเรือข้ามฝากขนาดเล็ก เมื่อมีการท่องเที่ยว มีการเพิ่มขนาดของเรือข้ามฝากให้มีขนาดที่สามารถบรรทุกผู้โดยสารได้มากยิ่งขึ้น ถนนภายในเกาะเส้นทางในอดีตเป็นเส้นทางดิน มีการพัฒนามาเป็นเส้นทางคอนกรีต ซึ่งปัจจุบันนับแต่มีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ เส้นทางการคมนาคมขนส่งภายในเกาะมีความสะดวก มีการขยายเขตถนนให้มีความกว้างขวางมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ระบบไฟฟ้าและระบบประปา มีให้บริการในพื้นที่ดังนี้

จากการสอบถามความคิดเห็นจากประชาชน พบว่า ด้านคมนาคม สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ มีความสมบูรณ์มากที่สุดในความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละหมู่บ้านระบบสาธารณูปโภคด้านไฟฟ้าได้รับความอำนวยความสะดวกสูงสุด รองลงมาเป็นโทรศัพท์และประปา จากการสำรวจ ระบบประปาพบว่าบางหมู่บ้าน ในหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 มีประปาใช้ไม่เพียงพอ และเนื่องด้วยค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการติดตั้งต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ประชาชนจึงเลือกใช้การใช้น้ำบาดาลแบบเดิม ก่อให้เกิดปัญหาแผ่นดินทรุดตามมาเช่นกัน ส่วนสวนสาธารณะประชาชนเห็นว่ามีที่โล่งเป็นบริเวณกว้าง แต่ยังคงขาดแคลนและไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งยังขาดพื้นที่นั่งเล่นในลักษณะที่เป็นสวนสาธารณะที่สมบูรณ์ ซึ่งในส่วนนี้ประชาชนมีความต้องการในสัดส่วนที่มาก ในส่วนของการสัญจร มี 4 แบบ คือ ทางจักรยานยนต์ ทางเท้า ทางจักรยาน และทางเรือ จากการสำรวจและสอบถามประชาชน ได้ให้เห็นว่า สิ่งอำนวยความสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า เปรียบเทียบเท่านั้น ไม่ใช่ว่าจะนำเอกสารไปใช้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสะดวกทางน้ำ เช่น มีเรือจำนวนมากและเพียงพอต่อความต้องการ รองลงมาเป็นทางจักรยาน และทางเท้า ส่วนในบางหมู่บ้าน อย่างในหมู่ที่ 2,3,4,และหมู่ที่ 5 คิดเห็นทางจักรยานยนต์ให้ความสะดวกขึ้นเนื่องจากอยู่ในส่วนท้ายเกาะ แต่ในบางหมู่บ้านอย่างในหมู่ที่ 1,6 และหมู่ที่ 7 เห็นว่าไม่ควรมีทางจักรยานยนต์เป็นจำนวนมากเพราะเป็นอันตรายในเส้นทางที่คับแคบ ส่วนถึงขยะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความเพียงพอ แต่ในสิ่งที่ไม่เพียงพอและประชาชนต้องการมากที่สุด คือระบบการป้องกันน้ำท่วม รองลงมาคือ สถานีตำรวจชุมชนในอดีตมีตำรวจมาประจำแต่ในปัจจุบันไม่มี ส่วนการป้องกันอัคคีภัยมีความต้องการด้วยเช่นกัน ความต้องการด้านสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง (ดูตารางที่ 5.15 ประกอบ)

ตารางที่ 5.15 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก จากข้อมูลได้สรุปภาพรวมในแต่ละหมู่บ้าน พบว่า

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน/ร้อยละ (%)				
	เพียงพอมากที่สุด	เพียงพอมาก	เพียงพอ	เพียงพอ น้อย	เพียงพอ น้อยที่สุด
- การไฟฟ้า	52.3	28.5	16.2	2.3	0.8
- โทรศัพท์	44.6	31.5	16.9	3.8	3.1
- การประปา	29.2	25.4	22.3	12.3	10.8
- สวนสาธารณะ	9.2	14.6	17.7	23.1	35.4
การสัญจร					
- ทางจักรยานยนต์	28.5	17.7	29.2	9.8	13.8
- ทางเท้า	36.9	27.7	22.3	5.4	7.6
- ทางจักรยาน	31.5	30.0	21.5	9.2	7.7
- ทางเรือ	43.1	19.2	23.1	10.0	4.6
- ถึงเก็บขยะ	17.7	28.5	23.1	20.0	10.8
- การป้องกันน้ำท่วม	8.5	6.2	10.8	22.3	49.2
- การป้องกันอัคคีภัย	5.4	9.2	20.8	30.0	34.6
- สถานีตำรวจชุมชน	5.4	8.5	16.2	33.1	36.9
- สถานศึกษา	11.5	7.7	37.7	23.1	20.0

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการในส่วนของการท่องเที่ยว พบว่าความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวมีดังต่อไปนี้ สิ่งซึ่งยังขาดแคลนหรือไม่เพียงพอในการบริการนักท่องเที่ยว คือ อันดับแรกประชาชนต้องการให้มีที่ให้บริการนวดแผนโบราณ รองลงมาเป็นการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยวและการผลิตสินค้าที่ระลึก อีกส่วนหนึ่งที่ประชาชนมีความต้องการให้มีในระดับกลางๆ โดยบางส่วนให้ว่าเพียงพอแล้ว คือ การขายสินค้าอาหารและเครื่องดื่ม และการขายสินค้าที่ระลึก มีความต้องการอื่นๆ อย่างเช่น ต้องการตู้ ATM เป็นต้น

จากการสอบถามความคิดเห็น กลุ่มตัวอย่างใน 2 กลุ่ม มีความต้องการที่แตกต่างกัน ในเรื่องการผลิตสินค้าที่ระลึก เนื่องจากกลุ่มที่ 2 ต้องการให้มีการผลิตสินค้าที่ระลึก แต่ในกลุ่มที่ 1 ต้องการที่จะรับซื้อสินค้าจากแหล่งผลิตอื่น มาจำหน่ายมากกว่า (ดูตารางที่ 5.16 ประกอบ)

ตารางที่ 5.16 แสดงความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน

ความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน	ความต้องการ ร้อยละ (%)		
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	χ^2
ให้บริการยานพาหนะกับนักท่องเที่ยว	76.2	86.3	0.001
ให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว	77.5	83.9	1.521
ให้บริการ นวดแผนโบราณ	94.1	92.3	2.292
ให้บริการ เป็นผู้นำเที่ยว	73.5	78.5	0.769
ให้บริการ ขายของใช้เบ็ดเตล็ด	79.4	75.4	0.526
ให้บริการ ขายอาหารและเครื่องดื่ม *	63.7	52.3	3.046
ขายสินค้าที่ระลึก	61.8	71.5	2.479
ผลิตสินค้าที่ระลึก ***	67.6	86.9	12.561
รวม	N=116	N=116	

หมายเหตุ * $p < 0.1$ ** $p < 0.05$ *** $p < 0.01$

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

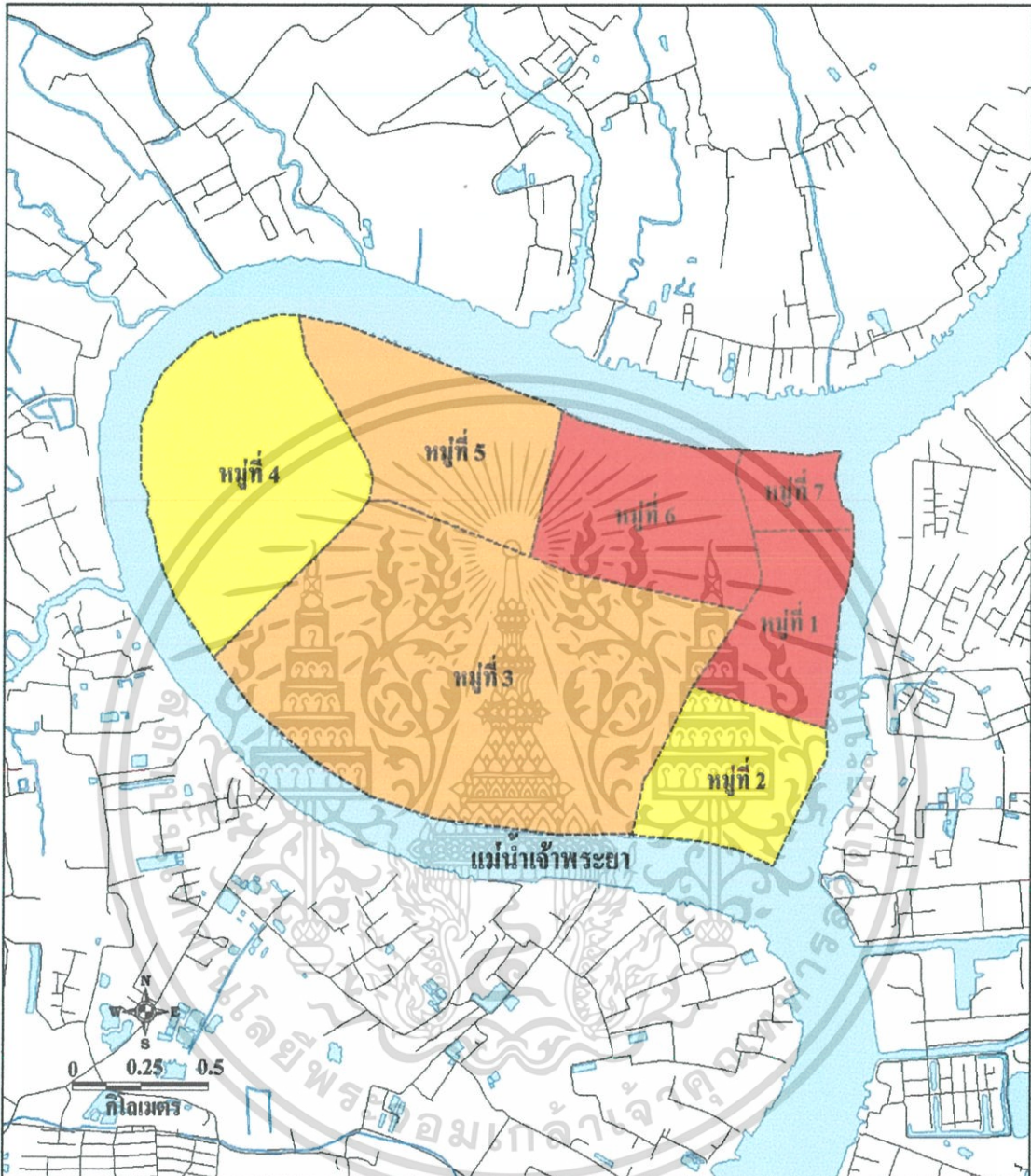
ผลการทดสอบ พบว่า ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ($\chi^2 = 12.561$) ในกลุ่มที่ 1 การให้บริการนวดแผนโบราณ การให้บริการขายของใช้เบ็ดเตล็ดและการให้บริการขายอาหารและเครื่องดื่ม (ร้อยละ 94.1 , 79.4 และ 63.7 ตามลำดับ) มีความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนมากกว่าในกลุ่มที่ 2 แต่ในส่วนการให้บริการยานพาหนะกับนักท่องเที่ยว การให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว ให้บริการเป็นผู้นำเที่ยว ขายสินค้าที่ระลึก และผลิตสินค้าที่ระลึก เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่บนเว็บไซต์หรือช่องทางอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ร้อยละ 86.3 ,83.9 ,78.5, 71.5 และ 86.9 ตามลำดับ) ในกลุ่มที่ 2 มีความต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนของด้านต่างๆนี้มากกว่าในกลุ่มที่ 1

ซึ่งในส่วนนี้สามารถอธิบายได้ว่าการให้บริการนวดแผนโบราณ การให้บริการขายของใช้เบ็ดเตล็ดและการให้บริการขายอาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มประชากรตัวอย่างในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวต้องการที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในส่วนตัวตนเองมีอยู่ และจะเสริมในส่วนการพัฒนากิจการในการให้บริการนักท่องเที่ยวเช่นกัน

แต่ในส่วนการให้บริการยานพาหนะกับนักท่องเที่ยว การให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว ให้บริการเป็นผู้นำเที่ยว ขายสินค้าที่ระลึก และผลิตสินค้าที่ระลึก ประชากรในกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นที่ไม่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ต้องการที่จะให้พื้นที่ตนเองมีส่วนร่วมหรือต้องการที่จะประกอบอาชีพทางการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน จึงต้องการที่จะเพิ่มในส่วนนี้ในมุมมองที่สามารถจะเป็นไปได้ในเรื่องสถานที่ ที่พัก นักเรียนที่ต้องการเป็นผู้นำเที่ยว ต้องการที่จะขายและผลิตสินค้าที่ระลึกบ้าง

แต่เมื่อกล่าวถึงข้อมูลที่ศึกษามาข้างต้น ประชาชนต้องการให้มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวในอัตราสูง แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน จากการพักอาศัยอย่างเดียวเป็นการใช้ที่ดินระดับสูง และเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้น มีผลว่า นักท่องเที่ยวมากกว่า ร้อยละ 90 มีความต้องการการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว ร้านค้าขายของที่ระลึก แต่ในพื้นที่บางส่วน ยังต้องการการพัฒนาที่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ความเป็นชนบทกึ่งเมือง วิถีชุมชนริมน้ำ ที่ควรคุณค่าแก่การอนุรักษ์เพียงเท่านั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหากไม่มีการศึกษาในสิ่งเหล่านี้ หรือการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดี อาจมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินแบบสูญเปล่า

ภาพที่ 5.14 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ละกลุ่มตามระดับ ในเกาะเกร็ด

สัญลักษณ์		 การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี	
—	ถนน		มาก
- - - -	เขตหมู่บ้าน		น้อย
	แม่น้ำเจ้าพระยา		ปานกลาง
		จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบ ต่อโครงสร้างพื้นฐาน

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ถนนคมนาคมขนส่ง ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ซึ่งพบว่าประชาชนในกลุ่มที่ 1 ได้รับสิ่งมีโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกในพื้นที่ให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึง เพียงบางส่วนในกลุ่มที่ 2 เนื่องจากไม่มีการท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่ จึงทำให้ไม่มีการกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ เช่น ในหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 4 บางส่วนขาดแคลนน้ำประปา ยังเป็นการใช้น้ำบาดาลดังเช่นในอดีต

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในด้านการใช้ถนน ทางสัญจร เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างเช่น จักรยานยนต์รับจ้างรับ ซึ่งเส้นทางถนนเป็นพื้นที่คับแคบไม่สะดวกแก่การใช้จักรยานยนต์รับจ้าง ก่อความไม่สะดวกการเดินทางเท้า ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ยังมีมลพิษ

จากการสอบถามประชาชนพบว่า ประชาชนต้องการให้มีการเดินทางโดยทางเท้าและจักรยานมากที่สุด ถึง ร้อยละ 35.4 รองลงมาเป็นการใช้เส้นทางเดินเท้าแต่อย่างเดียวมามากถึง ร้อยละ 30.6 ส่วนการเดินทางทั้งเดินเท้า จักรยานและจักรยานยนต์ มีร้อยละ 25.4 และอีกส่วนถึง เป็น ผู้ไม่ออกความคิดเห็น อีก ร้อยละ 8.6 (ดูตารางที่ 5.17 ประกอบ)

ตารางที่ 5.17 รูปแบบความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว

รูปแบบความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยว	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เดินเท้าเพียงอย่างเดียว	71	30.6
เดินเท้าและจักรยาน	82	35.4
เดินเท้า, จักรยาน, จักรยานยนต์	59	25.4
ไม่แสดงความคิดเห็น	20	8.6
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

5.3.1.2 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การใช้ประโยชน์ที่ดิน การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า จากการสัมภาษณ์ประชาชนและผู้สูงอายุ พบว่าจากอดีตพื้นที่เกาะเกร็ดมีเพียงพื้นที่ที่มีประชาชนตั้งถิ่นฐานเพียงริมแม่น้ำเจ้าพระยาเท่านั้น ลักษณะการเพาะปลูกพืชเกษตรกรรมเป็นเพียงการขุดร่องน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่พื้นที่ภายในจนถึงกระทั่งกลางเกาะ จากการสอบถามประชาชนพบว่ากรรมสิทธิ์การได้มาซึ่งที่ดินตกทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ หรือ เช่าที่กับวัด โดยแนวโน้มการขายที่ดินหรือเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีดังนี้

เอกสาร : ชาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะเป็นใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กรรมสิทธิ์ที่ดิน ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินเอง ร้อยละ 80.6 และไม่เป็นร้อยละ 19.4 (ดูตารางที่ 5.18 ประกอบ)

ตารางที่ 5.18 แสดงการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ที่ดิน

กรรมสิทธิ์ที่ดิน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เป็น	187	80.6
ไม่เป็น	45	19.4
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

- การจับจองที่ดิน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.3 จับจองที่ดินมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่วนการซื้อจากเจ้าของเดิมร้อยละ 14.3 และอื่นๆ อย่างเช่น การเช่าที่ดินกับวัด และการเช่าที่ดินในกลุ่มของเครือญาติ อีกร้อยละ 19.4 (ดูตารางที่ 5.19 ประกอบ)

ตารางที่ 5.19 แสดงการจับจองที่ดิน

การจับจองที่ดิน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
จับจองตั้งแต่บรรพบุรุษ	154	66.3
ซื้อจากเจ้าของเดิม	33	14.3
อื่นๆ	45	19.4
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

- การถือครองอาคารและที่ดิน ซึ่งพบว่าเป็นเจ้าบ้านและที่ดิน ร้อยละ 80.6 ดังที่ได้ทราบจากกรรมสิทธิ์และการจับจองที่ดิน ในส่วนอื่นๆ ที่เป็น ร้อยละ 19.4 ส่วนใหญ่เป็นการเช่าที่ดิน แบ่งโดยเช่าที่ดินกับวัด ร้อยละ 13.8 จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านพบว่า ในแต่ละหมู่บ้านมีการเช่าพื้นที่ที่วัด คือ หมู่ที่ 1 เช่าที่กับวัดฉิมพลี , หมู่ที่ 3 เช่าที่กับวัดศาลากุล , ส่วนหมู่ที่ 5 เช่าที่กับวัดจันทร์ (วัดร้าง) , หมู่ที่ 6 เช่าที่กับวัด ไร่ล้อมและวัดเสาชางทอง และหมู่ที่ 7 เช่าที่กับวัดปรมย์ยิวาสา อีกร้อยละ 5.6 เป็นการเช่าอาคารและเช่าช่วง (เช่า) พบในหมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 เป็นการเช่าพื้นที่เพื่อมาค้าขายทำธุรกิจการท่องเที่ยวในบางส่วน (ดูตารางที่ 5.20 ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.20 แสดงการถือครองอาคารและที่ดิน

การถือครองอาคารและที่ดิน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน	187	80.6
เช่าที่ดิน เช่ากับ.....	32	13.8
เช่าทั้งอาคารและที่ดิน เช่ากับ.....	3	1.3
เช่าช่วง (เช่า)	7	3.0
อื่นๆ ระบุ.....	3	1.3
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

- การขายที่ดิน ส่วนใหญ่คนในเกาะเกร็ดไม่เคยขายที่ดินมีมากถึง ร้อยละ 85.8 หรือ คนขายบางส่วนก็อาจจะไปอยู่ที่อื่นแล้ว และในสัดส่วนร้อยละ 14.2 เคยขายที่ดินไปบ้าง คือ บางส่วนในหมู่ที่ 7 ที่มีการแบ่งขายที่ดินเพื่อทำร้านค้าขายของที่ระลึก และจากการสัมภาษณ์ประชาชนในเรื่องการติดต่อซื้อขายที่ดิน มีการสนใจสอบถามและให้ราคาที่สูงของกลุ่มเครือข่ายโคกกันเฒ่า เพื่อมาจัดสรรที่ขายในลักษณะที่คล้ายกับแบ่งเป็นล็อต คล้ายกับสวนจตุจักร แต่ชาวบ้านยังไม่ได้ทำการตกลงแต่อย่างใด ส่วนที่ดินอีกบางส่วนที่เคยมีการขายก็เปลี่ยนมาเป็นร้านค้าอาหาร และเครื่องคัมก็อีก และจากการสอบถามอีกเช่นกัน พบว่า ในอดีตเคยมีผู้ใหญ่นบ้านในหมู่ที่ 5 ได้จัดสรรแบ่งขายที่ดินให้แก่คนที่ทำงานรับจ้างที่มาเป็นคนงานในโรงงานทำกระถาง โดยมีการแบ่งขายที่ดินเป็นแปลงๆ ประมาณแปลงละ 50 ตารางวา (ตารางที่ 5.21 และตารางที่ 5.22 ประกอบ)

ตารางที่ 5.21 แสดงการขายที่ดิน

การขายที่ดิน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เคย	33	14.2
ไม่เคย	199	85.8
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

จากผู้ที่เคยขายที่ดินไปจาก 33 รายพบว่าการขายที่ดินเหล่านั้นไปเพื่อเปลี่ยนแปลงกิจกรรมการใช้ประโยชน์ดินเป็นในแต่ละรูปแบบ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.22 แสดงการขายที่ดินเปลี่ยนประโยชน์การใช้เพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

การขายที่ดิน เพื่อ	จำนวน/ร้อยละ ทั้งหมด(%)	
ที่พักนักท่องเที่ยว/โฮมสเตย์	5	15.2
ร้านค้าขายของที่ระลึก	14	42.4
สถานบริการเพื่อสุขภาพ	3	9.1
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	8	24.2
ไม่ใช้ประโยชน์อะไรเลย	3	9.1
รวม	33	(100.0)

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

ประชาชนในกลุ่มที่ 1 ส่วนใหญ่เห็นว่าต้องการให้พื้นที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน ด้านการเปิดบริการร้านค้าขายของที่ระลึก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา มีมากขึ้น ส่วนในกลุ่มที่ 2 ต้องการให้มีการใช้พื้นที่ทางด้านการค้าขาย อาหารและเครื่องดื่มที่มีจำนวนเพิ่มตามแนวถนนรอบหมู่บ้านมีเพิ่มมากขึ้นอีก รองลงมาต้องการให้พื้นที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและพื้นที่ขายของที่ระลึก การผลิตของที่ระลึกตามแต่ความถนัดและความสามารถในการผลิตสินค้าในกลุ่มหมู่บ้านของตนเอง

- ส่วนความคิดเห็นเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินในด้านการแบ่งขายที่ดินก็มีเช่นกัน เนื่องจากพื้นที่บางส่วนไม่ได้ประกอบกิจการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีแต่งานทำ ซึ่งอยู่นอกเกาะการเดินทางเข้าออกไม่ค่อยสะดวกจึงมีความต้องการที่จะขายพื้นที่ และอีกในประชาชนบางกลุ่มมีความคิดเห็นที่ต้องการขายด้วยที่ดินเพื่อไปอยู่อาศัยในที่แห่งใหม่เช่นเดียวกัน (ดูตารางที่ 5.23 ประกอบ)

ตารางที่ 5.23 ความคิดเห็นว่าจะใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยว	ต้องการใช้ที่ดินร้อยละ (%)		
	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	χ^2
พักนักท่องเที่ยว/โฮมสเตย์	13.7	13.1	0.021
ร้านค้าขายของที่ระลึก	52.0	34.6	7.048
สถานบริการเพื่อสุขภาพ	11.8	16.2	0.902
พื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	15.7	44.6	22.020
อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา	41.2	12.3	25.405
แบ่งที่ดินขาย	3.9	5.4	0.271
ร้านอาหารและเครื่องดื่ม	43.1	47.7	0.478
ไม่ใช้ประโยชน์อะไรเลย	2.9	5.4	0.827
อื่นๆ	2.0	0.8	0.636
รวม	N = 232		

P < 0.05

Sig = 0.000

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินให้เป็นไปอย่างคุ้มค่า อันเนื่องจากการผสมผสานการใช้ที่ดิน (Mixed Use) ในลักษณะที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมในพื้นที่เดียวกันและในบางส่วนยังมีพื้นที่อุตสาหกรรมในครัวเรือน อย่างเช่น การทำขนมหวาน และการทำเครื่องปั้นดินเผา ในพื้นที่เดียวกันทั้งหมดด้วยเช่นกัน อีกทั้งพื้นที่บางส่วนของพื้นที่การเกษตรหรือพื้นที่บางส่วนของพื้นที่รกร้าง มีการปรับเปลี่ยนแปลงการการใช้ดินเป็นลักษณะที่พักอาศัย (Home stay) เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่ลักษณะของพื้นที่อาคารบางส่วนในกลุ่มพื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวนั้นเป็นลักษณะที่พักอาศัยหนาแน่น อีกทั้งประกอบกับหน้าที่พักอาศัย มีการวางของหาบเร่และแผงลอย ขายของที่ระลึก ซึ่งถ้าไม่มีการจัดระเบียบหรือควบคุม จะก่อต่อสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน

5.3.1.3 การตั้งถิ่นฐาน

การตั้งถิ่นฐาน

ปัจจุบัน ในเกาะเกร็ด มีการตั้งถิ่นฐาน โดยจำแนกตามเชื้อชาติ คือ ชาวไทย ชาวมอญ ชาวมุสลิม และชาวจีน

เกาะเกร็ด ประกอบด้วยชาวไทย ร้อยละ ประมาณ 42 อาศัยอยู่ทางทิศใต้ ทิศตะวันตก และทิศเหนือของเกาะ ในเขตหมู่ที่ 2 ถึงหมู่ที่ 5 ชาวไทยเชื้อสายมอญประมาณร้อยละ 43 อาศัยอยู่ในเขตหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 จัดเป็นชุมชนชาวมอญที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ชาวมอญเหล่านี้ยังคงมีการปฏิบัติตามประเพณีมอญ มีการเคารพบูชาผีบ้านผีเรือน ซึ่งเป็นผีประจำตระกูลที่นับเฉพาะทางฝ่ายญาติของฝ่ายชาย ในบางวัดยังคงมีการสวด และเรียนภาษามอญ แต่ผู้ที่พูดภาษามอญได้เหลือเพียงผู้เฒ่าและผู้ใหญ่บางคนเท่านั้น ส่วนชาวไทยมุสลิมประมาณร้อยละ 15 อาศัยอยู่ในเขตหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ชาวไทยมุสลิมเหล่านี้ย้ายเข้ามาประมาณปี พ.ศ. 2527 เมื่อมีการติดต่อซื้อขายที่ดินระหว่างชาวบ้านบนเกาะกับชาวมุสลิม ที่อยู่ในเขตตำบลท่าอิฐ ซึ่งอยู่ตรงข้ามฝั่งแม่น้ำ และชาวไทยเชื้อสายจีนบนเกาะเกร็ดส่วนหนึ่ง คือ กลุ่มคนที่แต่งงานย้ายเข้ามาอยู่บนเกาะ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่เคยทำเครื่องปั้นดินเผาประเภทกระถางต้นไม้ อยู่แถบราชเทวี และสะพานหัวช้างในกรุงเทพฯ เมื่อถูกไล่ที่จึงย้ายเข้ามาประมาณปี พ.ศ. 2498 เพราะบริเวณนี้อยู่ใกล้แหล่งกน มีโรงงานและเตาเผาอยู่แล้ว เพียงแต่ปรับขนาดและรูปร่างของเตามอญที่สูง โหนกเหมือนหลังอุฐ ซึ่งเหมาะกับการเผาโอ่งและครก ให้เป็นแบบเตี้ยลงและยาวขึ้นตามแบบที่เรียกว่าเตาเงินหรือเตามังกร เพื่อให้เหมาะกับการเผากระถางต้นไม้ (ดูตารางที่ 5.24 ประกอบ)

จากการสอบถามประชาชนในปัจจุบัน พบว่า ระยะเวลาการอยู่อาศัยเป็นดังนี้

ตารางที่ 5.24 แสดงระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน ตามระยะเวลาที่อาศัย และช่วงอายุของบรรพบุรุษ

การตั้งถิ่นฐาน ก่อนปี พ.ศ. 2540	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ก่อนปี พ.ศ. 2460ปี	51	21.9
ปี พ.ศ. 2460-2480	51	21.9
ปี พ.ศ. 2481-2500	26	11.2
ปี พ.ศ. 2501-2520	31	13.3
ปี พ.ศ. 2521-2540	16	7.1
จำปี พ.ศ. ไม่ได้	57	24.5
รวม	232	(100.0)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.24 (ต่อ)

ช่วงระยะเวลาที่อาศัย	จำนวน/ร้อยละ (%)	
1 ชั่วโมง	40	17.4
2-4 ชั่วโมง	129	55.4
5-7 ชั่วโมง	42	17.9
8-10 ชั่วโมง	13	5.6
10 ชั่วโมงขึ้นไป	8	3.6
รวม	232	(100.0)

ช่วงระยะเวลาที่อาศัย	จำนวน/ร้อยละ (%)	
1-25 ปี	36	15.0
26-50 ปี	35	14.8
51-75 ปี	38	16.7
76-100 ปี	90	38.5
100 ปีขึ้นไป	33	14.2
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ. 2547

ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานของคนเกาะเกร็ดส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.3) เป็นประชาชนที่อยู่ในพื้นที่มาก่อนมีการเปิดตัว Amazing เกาะเกร็ด ในปี พ.ศ. 2540 แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 พบว่า (ร้อยละ 4.1) มีประชาชนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินในบางหมู่บ้าน เช่น ในหมู่ที่ 1,6 และ หมู่ที่ 7 มีประชากรจากที่อื่นๆ ย้ายเข้ามาทำมาหากิน มีทั้งมาเช่าที่ขายของในช่วงเสาร์ - อาทิตย์ คือ เข้ามาค้าขายในช่วงเช้า ในตอนเย็นก็นั่งเรือข้ามฟากกลับไปแผ่นดินใหญ่ (ซึ่งประชาชนในกลุ่มนี้ได้ทำการสัมภาษณ์แต่เพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ) แต่ในหลังปี พ.ศ. 2544 แนวโน้มจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน มี อัตราลดลงเหลือ 3.6 จากแต่เดิม พบว่าจากช่วงปี พ.ศ. 2540-2544 มี ร้อยละ 4.1 ในบางส่วนอันเนื่องมาจากเป็นช่วงการท่องเที่ยวที่ชาวบ้านเห็นว่ามีความนักท่องเที่ยวน้อยลงหรือไม่ก็การท่องเที่ยวในพื้นที่อยู่ในช่วงทรงตัวคงที่ (ดูตารางที่ 5.25 ประกอบ)

ตารางที่ 5.25 แสดงระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในช่วงปี การท่องเที่ยว

ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ก่อนปี พ.ศ.2540	214	92.3
ปี พ.ศ.2540 - 2544	10	4.1
หลังปี พ.ศ.2544	8	3.6
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ. 2547

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อการตั้งถิ่นฐาน

ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า การตั้งถิ่นฐานมีผลสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นส่วนน้อย เพราะคนส่วนใหญ่เป็นคนเกาะเกร็ด ประชาชนที่อยู่อาศัยในเกาะเกร็ด โดยมากมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกาะเกร็ดก่อนที่จะมีการท่องเที่ยวเข้ามา ในอดีตมีเพียงบางกลุ่มที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานเพื่อประกอบอาชีพ ทำเครื่องปั้นดินเผา แต่ในปัจจุบันลักษณะของการเข้ามาใช้พื้นที่ เป็นรูปแบบของการเข้ามาพักอาศัยเฉพาะในวันท่องเที่ยว เสาร์-อาทิตย์ หรือเป็นการเข้ามาใช้พื้นที่ในช่วงกลางวันเป็นลักษณะมาเช้า-กลับเย็น ก็มีบางเป็นบางส่วน ซึ่งมาประกอบอาชีพค้าขายของที่ระลึก เสื้อผ้า และร้านขายอาหาร เครื่องดื่มเพียงเท่านั้น เป็นการเช่าอาคาร หรือพื้นที่กับเจ้าของพื้นที่ในเกาะเกร็ด

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในพื้นที่บางกลุ่ม พบว่าในส่วนนี้เป็นลักษณะการแย่งพื้นที่ทำมาหากินจากคนต่างถิ่น ก่อให้เกิดการเสียผลประโยชน์ของคนในพื้นที่บางส่วน

5.3.2 ด้านเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การจ้างงานและอาชีพ

จากการสำรวจ พบว่า ประชาชนมี อาชีพเกษตรกรรม ชาวสวนผลไม้ ค้าขาย และ หัตถกรรมจักสาน สานแข่งปลาทุ บางส่วนทำงานรับราชการ รัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน บางส่วนมีอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม คือ การทำกระถางเครื่องปั้นดินเผา ประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่มีการประกอบอาชีพมากกว่า 1 อาชีพ โดยลักษณะของอาชีพเสริมจะขึ้นอยู่กับปริมาณของรายได้ว่าในส่วนของอาชีพที่มีรายได้มากกว่าจะเป็นอาชีพหลัก และรายได้ที่น้อยกว่าจะเป็นอาชีพเสริม เช่น รับราชการเป็นอาชีพหลักและค้าขายเป็นอาชีพเสริม หรือ ทำการเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและทำหัตถกรรมจักสานเป็นอาชีพเสริม และจากการสอบถามยังพบอีกว่า ในส่วนต่างๆ ในแต่ละหมู่บ้านบนเกาะ สักส่วนของผู้มีงานทำในอาชีพต่างๆ มีความแตกต่างกันกล่าวคือ หมู่ที่ 1, 6 ,7 มีอาชีพหลักเป็นรับราชการและมีอาชีพรองเป็นการค้าขาย จากสอบถามส่วนใหญ่เป็นรับราชการครู ในหมู่ 1,6 ถึงหมู่ 7 ส่วนหมู่ที่ 2,3,4 และหมู่ที่5 อาชีพหลัก ส่วนใหญ่เป็นการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำเกษตรกรรมและอาชีพรองเป็นการรับจ้างทั่วไปและในบางส่วนเมื่อทำเกษตรกรรมจะนำผลผลิตไปขายในตลาดในแถบบริเวณใกล้เคียง เช่น ตลาดปากเกร็ด ตลาดชลประทาน เป็นต้น (ดูตารางที่ 5.26 ประกอบ)

ตารางที่ 5.26 แสดง อาชีพหลัก และอาชีพรอง

อาชีพหลัก	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เกษตรกรรม	53	22.5
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	39	16.5
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	46	20.0
นักเรียน/ นักศึกษา	13	5.5
รับจ้างทั่วไป	49	21.5
พนักงานบริษัท/ เอกชน	15	6.5
ว่างงาน	9	4.0
อื่นๆ ระบุ.....	8	3.5
รวม	232	(100.0)

อาชีพรอง	จำนวน/ร้อยละ (%)	
มี	167	72.0
ไม่มี ระบุ.....	65	28.0
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมาต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน อีกทั้งรายจ่ายต่อครัวเรือน อยู่ประมาณ 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน รองลงมา มีรายจ่ายต่อเดือนที่ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน (ดูตารางที่ 5.27 ประกอบ)

ตารางที่ 5.27 แสดง รายได้ของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน

รายได้ของครัวเรือน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	62	26.7
5,001- 10,000 บาท	71	30.6
10,001-15,000 บาท	47	20.2
15,001-20,000 บาท	14	6.0
สูงกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	38	16.5
รวม	232	(100.0)

รายจ่ายของครัวเรือน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	81	34.9
5,001- 10,000 บาท	95	40.9
10,001-15,000 บาท	15	6.5
15,001-20,000 บาท	19	8.2
สูงกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป	22	9.5
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

โดยภาพรวม ประชาชนในเกาะเกร็ดมีสัดส่วนรายรับเท่ากับรายจ่ายเป็นส่วนใหญ่ และเงินออมเป็นไปในสัดส่วน ดังนี้

กลุ่มรายรับ 5,001-10,000 บาท/เดือน มีเงินออม ร้อยละ 19.8

กลุ่มรายรับ 10,001-15,000 บาท/เดือน มีเงินออม ร้อยละ 41.2

กลุ่มรายรับ 15,001-20,000 บาท/เดือน มีเงินออม ร้อยละ 10.0

กลุ่มรายรับ 20,000 ขึ้นไป บาท/เดือน มีเงินออม ร้อยละ 72.8

กลุ่มประชาชนที่มีรายได้สูงมีอัตราการเก็บเงินออมมาก รองลงมาเป็นกลุ่ม รายรับ 10,001-15,000 บาท/เดือน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่เป็นหนี้ 10,001-15,000 บาท/เดือน ไม่มีเงินออมหรือเป็นหนี้สิน ร้อยละ 20 และกลุ่มอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก

ตารางที่ 5.28 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง รายรับของครัวเรือน รายจ่ายของครัวเรือน

รายรับ	รายจ่าย					รวม
	ต่ำกว่า 5000	5001-10000	10001-15000	15001-20000	20000 ขึ้นไป	
ต่ำกว่า 5000	56(90.3) [69.1]	3 (4.8) [3.2]	3 (4.8) [20.0]	0 (0.0) [0.0]	0 (0.0) [0.0]	62(100.0) [26.7]
5001-10000	16 (22.5) [19.8]	55 (77.5) [57.9]	0 (0.0) [0.0]	0 (0.0) [0.0]	0 (0.0) [0.0]	71(100.0) [30.6]
10001-15000	7(14.9) [8.6]	31(66.0) [32.6]	8 (17.0) [53.3]	0 (0.0) [0.0]	1(2.1) [4.5]	47(100.0) [20.3]
15001-20000	1(7.1) [1.2]	2(14.3) [2.1]	1(7.1) [6.7]	10(71.4) [52.6]	0 (0.0) [0.0]	14(100.0) [6.0]
20000 ขึ้นไป	1(2.6) [1.2]	4(10.5) [4.2]	3(7.9) [20.0]	9(23.7) [47.4]	21 (55.3) [9.5]	38(100.0) [16.4]
รวม	81(34.9) [100.0]	95(40.9) [100.0]	15(40.9) [100.0]	19(8.2) [100.0]	22(9.5) [100.0]	232(100.0) [100.0]

ที่มา : จากการวิเคราะห์แบบสอบถาม ช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ. 2547

เศรษฐกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว

1) การประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชากรในพื้นที่กับการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า กลุ่มประชากรในพื้นที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังแสดงในรายละเอียด (ดูตารางที่ 5.29 ประกอบ)

ตารางที่ 5.29 แสดงปัจจุบันครัวเรือนของการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

กลุ่มประชากรในพื้นที่	ครัวเรือนที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว		
	ประกอบกิจกรรม	ไม่ประกอบกิจกรรม	รวม
กลุ่มที่ 1	57(49.1)	59 (50.9)	116 (50.0)
กลุ่มที่ 2	19 (16.4)	97 (83.6)	116 (50.0)
รวม	76 (32.8)	156 (67.2)	232 (100.0)

$$\chi^2 = 24.481$$

$$P < 0.05$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

จากผลการทดสอบ ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไครเอ่ ($\chi^2 = 24.481$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 (ร้อยละ 49.1) มีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 (ร้อยละ 16.4) และจากการสอบถามเพิ่มเติม กลุ่มที่ 1 ประกอบการค้าขายบริเวณหน้าบ้านและเส้นทางสัญจรในพื้นที่ท่องเที่ยว ส่วนในกลุ่มที่ 2 ที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้นำผัก ผลไม้ ไร่สดเงินเข้าไปขายในพื้นที่หมู่บ้านที่มีการท่องเที่ยว หรือ ไปเช่าพื้นที่อยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปิดกิจการ ขายอาหารเครื่องดื่ม บริการให้แก่นักท่องเที่ยว

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อสภาพเศรษฐกิจ

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ประชาชนเพิ่มขึ้น สามารถมีการประกอบทั้งอาชีพหลักและอาชีพรอง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้ มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการท่องเที่ยวส่งผลต่อรายได้ของประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้นด้วย แต่จากการสำรวจและสัมภาษณ์ พบว่า การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึงทั้งเกาะ การท่องเที่ยวจะกระจุกตัวเฉพาะหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา และศิลปวัฒนธรรมชาวมอญในกลุ่มที่ 1 เท่านั้น ส่วนอีกพื้นที่หนึ่งไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยวแต่กลับถูกการท่องเที่ยวเข้ามาใช้พื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัยของประชาชนกลุ่มเหล่านั้นเช่นกัน อีกทั้งการจ้างงานถูกแทรกแซงโดยบุคคลภายนอกเกาะเข้ามาค้าขายทำมาหากินในช่วงวันเสาร์-

5.3.3 ด้านสังคม

5.3.3.1 โครงสร้างประชากร

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.5) มีจำนวนสมาชิก โดยเฉลี่ย ตั้งแต่ 4-6 คนขึ้นไป รองลงมา มีจำนวนสมาชิก 1-3 คน (ร้อยละ 43.7) (ดูตารางที่ 5.30 ประกอบ)

ตารางที่ 5.30 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน/ร้อยละ (%)	
1-3 คน	101	43.7
4-6 คน	113	49.5
7-10 คน	10	4.1
11 คนขึ้นไป	8	3.6
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

และเมื่อขออนุมัติหลังของประชาชนที่อยู่อาศัยในเกาะเกร็ด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.0 พบว่า มีภูมิลำเนาเดิมเป็นคนเกาะเกร็ด และอีก ร้อยละ 15.0 เป็นครัวเรือนที่ย้ายมาจากที่อื่น ในแถบจังหวัดใกล้เคียงเพื่อมาประกอบอาชีพรับจ้างทำครก ทำกระดาง และมาประกอบอาชีพค้าขาย ในช่วง 10 - 20 ปี ที่ผ่านมา อย่างเช่น จังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร และในแถบพื้นที่ใกล้เคียง ยังมีในกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลามในบางส่วนของพื้นที่อาศัยอยู่ในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา ในเขตหมู่ที่ 3 พบว่าย้ายมาในเขตฝั่งตรงข้ามจาก ตำบลท่าอิฐ เขตอำเภอบางบัวทอง

สาเหตุของการย้ายถิ่น การย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่เกาะเกร็ดส่วนใหญ่ย้ายตามครอบครัวมา ซึ่งเข้ามาหางาน มักจะเป็นเพศหญิงที่ย้ายตามสามีมาทำงานในเกาะเกร็ดแล้วเข้ามาอยู่อาศัยเป็นคนเกาะเกร็ดเรื่อยมาถึงปัจจุบัน และอีก(ร้อยละ 14.0) เป็นการย้ายเพื่อค้าขาย ทำมาหากินในพื้นที่เกาะเกร็ด

ตารางที่ 5.31 แสดงภูมิลำเนาเดิม สาเหตุการย้ายถิ่น ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐาน

ภูมิลำเนาเดิม	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เป็นคนในพื้นที่เกาะเกร็ด	196	85.0
ย้ายมาจากที่อื่น	36	15.0
รวม	232	(100.0)

สาเหตุการย้ายถิ่น	จำนวน/ร้อยละ (%)	
ย้ายติดตามครอบครัว	64	27.4
มีเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง ชักชวน	15	6.7
ย้ายเพื่อหาที่ทำกิน	32	14.0
เกิดที่นี่และอื่นๆ ระบุ	121	52.0
รวม	232	(100.0)

จากการการสอบถาม ด้านสังคม โครงสร้างการเปลี่ยนแปลงของประชากรมีจำนวนน้อย ที่เป็นสาเหตุให้เกิดผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อโครงสร้างประชากร

การย้ายถิ่นเข้ามาจากคนนอกพื้นที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่มีจำนวนน้อย คนต่างถิ่นเข้ามาในพื้นที่ในช่วงวันท่องเที่ยว อีกทั้งพื้นที่เกาะเกร็ดไม่สะดวกในด้านการเดินทาง จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อพยพไปอยู่ที่อื่นๆ มากกว่า

5.3.3.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต

การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการคงอยู่ของ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เอกลักษณะ ความพิเศษของแต่ละหมู่บ้าน จากการสำรวจ และการแสดงความคิดเห็นประชาชนมี ดังนี้ คือ ด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน การทำขนมหวานอาหารพื้นบ้าน ในหมู่ที่ 1, 6 และหมู่ที่ 7 ด้านหัตถกรรม จักรสาน พบในหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ด้านการทำเกษตรกรรม ผลไม้ พบในหมู่ที่ 2,3 และหมู่ที่ 5 ส่วนสำคัญที่สุดด้านอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ที่พบในหมู่ที่ 1,6 และ 7

ประชาชนเห็นว่าควรมีการพัฒนาส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์พิเศษในพื้นที่ ทั้งนี้ ส่วนประกอบสำคัญเหล่านี้ สร้างชื่อเสียงให้เกาะเกร็ดเป็นอย่างมากเพราะเป็นเอกลักษณ์และสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี รวมไปถึงการทำขนมหวาน อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น (ดูตารางที่ 5.31 ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.32 แสดงชุมชนของท่านมีความเอกลักษณ์พิเศษ

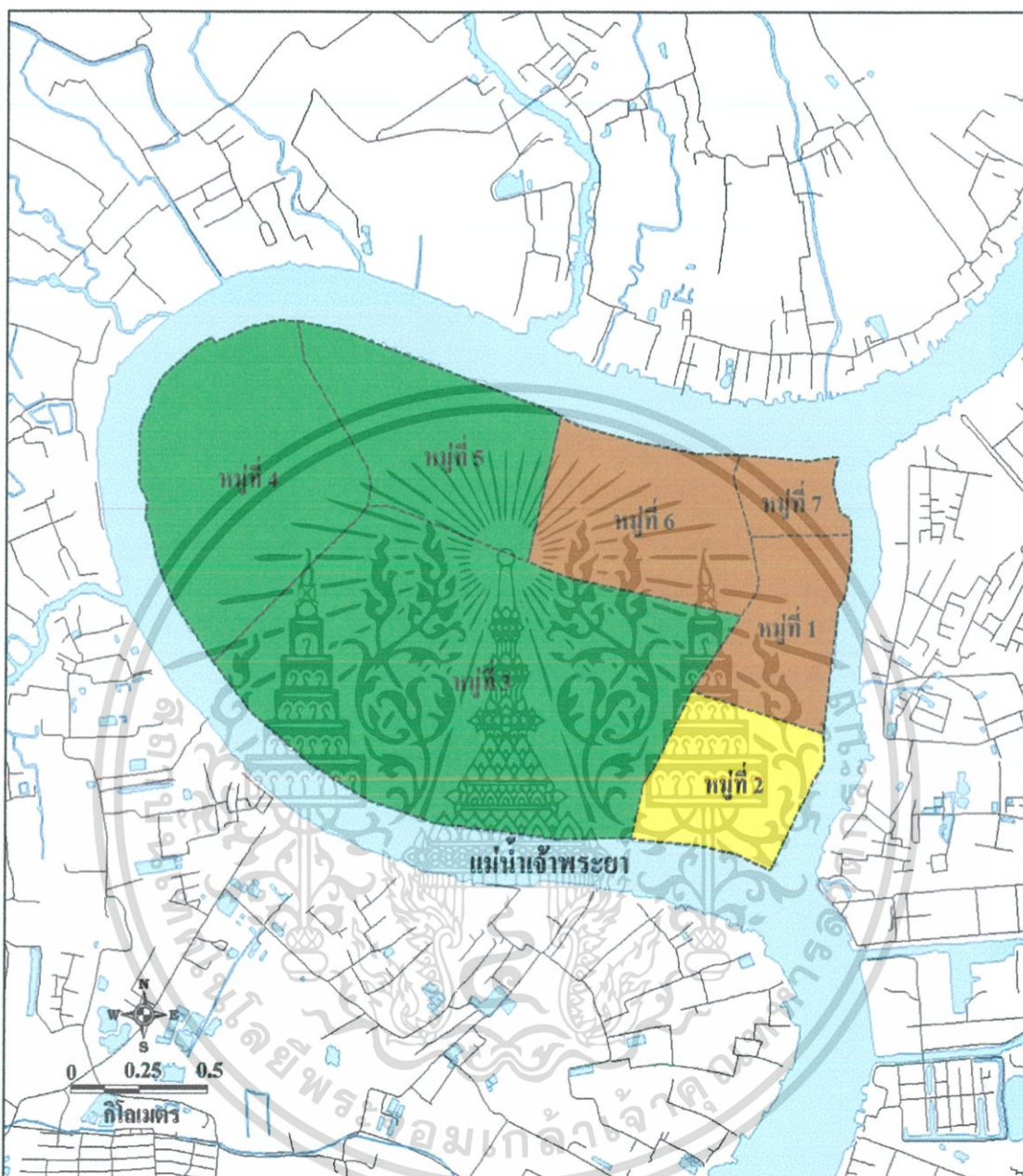
ชุมชนของท่านมีความเอกลักษณ์พิเศษ	เอกลักษณ์พิเศษ	
	ร้อยละ (%)	หมู่บ้าน
ด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน	79.5	1,6,7
ด้านหัตถกรรมจักสาน	81.0	2,3
ด้านการทำอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา	93.0	1,6,7
ด้านการทำขนมหวาน อาหารพื้นบ้าน	86.5	1,6,7
ด้านการทำเกษตรกรรม ผลไม้	68.5	2,3,5
รวม	N = 232	

P < 0.05

Sig = 0.000

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

จากการสำรวจและสอบถาม พบว่าพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้านในเกาะเกร็ดมีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน โดยเรียงลำดับที่ประชาชนให้ความคิดเห็นว่ามีค่าสำคัญและเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ในพื้นที่เกาะเกร็ด อันดับหนึ่ง ร้อยละ 93.0 คือ อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ตั้งอยู่ในบริเวณหมู่ที่ 1,6 และหมู่ที่ 7 รองลงมาเป็น ฝีมือการทำขนมหวาน อย่างเช่น ขนมจ่ามงกุฎ ข้าวแช่ สุนทรชาววัง และขนมหันตรา ซึ่งปัจจุบันหารับประทานได้ยาก อีกทั้งยังพื้นหัตถกรรม การจักสาน ศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน และอื่นๆ ที่อยู่ในแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไป

ภาพที่ 5.15 แสดงเอกลักษณ์พิเศษ ของแต่ละกลุ่มในพื้นที่เกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p> <p>— ถนน</p> <p>----- เขตหมู่บ้าน</p> <p>แม่น้ำเจ้าพระยา</p>	<p>■ เกษตรกรรม ผลไม้</p> <p>■ ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>■ หัตถกรรมจักสาน</p>	<p> การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p> <p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>
--	--	---

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน สภาพความเป็นอยู่และวิถีชีวิต

ส่งเสริมและอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดการฟื้นฟูด้านศิลปะให้คงอยู่ แต่ผลกระทบด้านลบต่อชนบรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ปรับปรุงและตกแต่งที่อยู่อาศัยเพื่อต้อนรับกับการท่องเที่ยว ขาดความเป็นส่วนตัวเหมือนในอดีต ตั้งแต่มีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ต้องปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมในการต้อนรับการพัฒนาสู่พื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจกับนักท่องเที่ยว

5.3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษ ทางเสียง ทางน้ำ ทางดิน ทางอากาศ และปัญหาขยะ

ผลกระทบด้านบวกและด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม

เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามา ความใส่ใจและตระหนัก ในการอนุรักษ์น้ำและสภาพแวดล้อมรอบบริเวณที่พักอาศัย เนื่องจากการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ประชาชนตระหนักว่าต้องรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น จึงจะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในปริมาณที่มาก มีการจัดกลุ่มอนุรักษ์เจ้าพระยากับตาวีเศษ ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาผลที่ตามมาเป็นลูกโซ่ คือ ปัญหาขยะ มลพิษทั้งทางเสียง ที่เกิดจากมอเตอร์ไซค์รับจ้าง เรือบริการท่องเที่ยวรอบเกาะ ที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามปริมาณนักท่องเที่ยว ส่วนมลพิษทางดิน และทางอากาศมีปริมาณที่ไม่มากเท่าใด

ลักษณะพิเศษของพื้นที่

เนื่องด้วยพื้นที่เกาะเกร็ดเป็นพื้นที่ที่ล้อมรอบด้วยแม่น้ำ ดังนั้น ฤดูน้ำหลากจะประสบปัญหา น้ำท่วมเป็นประจำทุกปี พื้นที่อยู่อาศัยในเกาะเกร็ดส่วนใหญ่เคยถูกน้ำท่วมมาแล้วมีมากถึง (ร้อยละ96.0) ส่วนในพื้นที่บางส่วนไม่เคยถูกน้ำท่วม ร้อยละ 4 จากการสอบถามพบว่าในพื้นที่ครัวเรือนได้มีการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเข้าพื้นที่บ้านและพื้นที่ทำสวน ซึ่งในอดีต ปี พ.ศ. 2538- พ.ศ. 2539 เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ สวนผลไม้ได้รับความเสียหาย ปริมาณน้ำท่วมสูงโดยเฉลี่ยสูงถึง 76.79 เซนติเมตร และท่วมนานเฉลี่ยถึง 29 วัน (ดูตารางที่ 5.33 ประกอบ)

ตารางที่ 5.33 แสดงพื้นที่พักอาศัยของท่านเคยมีปัญหาน้ำท่วม

ปัญหาน้ำท่วม	จำนวน/ร้อยละ (%)	
เคย	223	96.0
ไม่เคย	9	4
รวม	232	(100.0)

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความคิดเห็นด้านความต้องการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวของประชาชน

จากการศึกษาค้นคว้าที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในหัวข้อที่ 4.6 เกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มพื้นที่ศึกษาแบ่งได้ 2 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การประกอบอาชีพ แบ่งพื้นที่จากการสำรวจพื้นที่ การประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวและพื้นที่ที่ไม่ได้มีการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว จากประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยแบ่งเป็น พื้นที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จะใช้ที่ดินในรูปแบบของพื้นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ส่วนกลุ่มพื้นที่ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องการพื้นที่ประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว การใช้ที่ดินอยู่ในรูปแบบของ กลุ่มพื้นที่เกษตรกรรม และที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ โดยจำแนกเป็นดังนี้ คือ กลุ่มที่ 1 พื้นที่ที่มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 1 , 6 และหมู่ที่ 7 และส่วนกลุ่มที่ 2 พื้นที่ที่ไม่มีการประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 2 , 3 , 4 และหมู่ที่ 5

โดยประชาชนใน 2 กลุ่ม มีความต้องการในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกัน กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมีความต้องการอย่างหนึ่ง ส่วนกลุ่มที่มีพื้นที่ห่างออกไปมีความต้องการอีกอย่างหนึ่ง โดยศึกษาทดสอบความสัมพันธ์ดังนี้

1) ความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชากรในพื้นที่กับความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า พื้นที่ที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังแสดงในรายละเอียด (ดูตารางที่ 5.34 ประกอบ)

ตารางที่ 5.34 แสดง ความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยว

กลุ่มประชากรในพื้นที่	ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว		
	ความต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม
กลุ่มที่ 1	102 (87.9)	14 (12.1)	116(50.0)
กลุ่มที่ 2	53 (45.7)	63 (54.3)	116(50.0)
รวม	155(66.8)	77(33.2)	232(100.0)

$$\chi^2 = 38.724$$

$$P < 0.05$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

จากผลของความสัมพันธ์ ($\chi^2 = 38.724$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 (ร้อยละ 87.9) มีความต้องการที่จะให้พื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 (ร้อยละ 45.7) และจากการสอบถามเพิ่มเติม กลุ่มที่ 2 ในส่วนที่ไม่ต้องการเพราะต้องการให้พื้นที่ที่ตนเองอยู่เหมือนแต่ก่อนมีความเงียบสงบ มีความเป็นส่วนตัว ไม่มีคนพลุกพล่าน ชอบความเป็นอยู่แบบเศรษฐกิจพอเพียง

2) ควรมียี่งปลูกสร้างในชุมชน เพื่อบริการนักท่องเที่ยว เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประชากรตัวอย่างในพื้นที่กับความคิดเห็นว่าจะมียี่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า กลุ่มพื้นที่ที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นว่าจะสร้างสิ่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังแสดงในรายละเอียด (ดูตารางที่ 5.35 ประกอบ)

ตารางที่ 5.35 แสดงความคิดเห็นว่าจะมียี่งปลูกสร้างในชุมชน เพื่อบริการนักท่องเที่ยว

กลุ่มประชากรในพื้นที่	สิ่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยว		
	ควรปลูกสร้าง	ไม่ควรปลูกสร้าง	รวม
กลุ่มที่ 1	67 (65.7)	35 (34.3)	102 (44.0)
กลุ่มที่ 2	49 (37.7)	81 (62.3)	130 (56.0)
รวม	116 [50.0]	116 [50.0]	232 [100.0]

$$\chi^2 = 18.477$$

$$P < 0.05$$

$$\text{Sig} = 0.000$$

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

จากผลของความสัมพันธ์ ($\chi^2 = 18.477$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 (ร้อยละ 65.7) มีความเห็นควรมีการปลูกสร้างมากกว่ากลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 (ร้อยละ 37.7)

3) ชุมชนควรมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริหารแก่นักท่องเที่ยว เมื่อทดสอบระหว่างกลุ่มประชากรในพื้นที่กับความเห็นว่าจะมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริหารแก่นักท่องเที่ยว โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่ากลุ่มพื้นที่ที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับความเห็นว่าจะมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริหารแก่นักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 5.456$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังแสดงในรายละเอียด (ดูตารางที่ 5.36 ประกอบ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.36 แสดงความคิดเห็นว่าชุมชนควรมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว

กลุ่มประชากรในพื้นที่	การปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว		
	ควรปรับปรุง	ไม่ควรปรับปรุง	รวม
กลุ่มที่ 1	90 (88.2)	12 (11.8)	102(44.0)
กลุ่มที่ 2	102 (78.5)	28 (21.5)	130 (56.0)
รวม	192 (82.8)	40 (17.2)	232 (100.0)

$$\chi^2 = 5.456$$

$$P < 0.05$$

$$\text{Sig} = 0.020$$

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

จากผลการทดสอบ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1(ร้อยละ90.0) มีกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 (ร้อยละ 78.5) มีความต้องการที่จะปรับปรุงสภาพพื้นที่ในเกาะเกร็ดและบริเวณที่พักอาศัยของตนเอง เห็นควรว่าต้องการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยวปรับกลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม และส่วนใหญ่ทั้ง 2 กลุ่มเห็นควรให้มีการปรับปรุงพื้นที่ในหมู่บ้านของตนเองมากกว่าการสร้างสิ่งปลูกสร้างขึ้นมาใหม่

4) บริเวณที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

ประชาชนให้ความคิดเห็นว่าจะให้มีสิ่งปลูกสร้างเกิดขึ้นภายในเกาะเกร็ด ควรมีในแต่ละหมู่บ้านของตนเอง เพราะต้องการให้รายได้จากการท่องเที่ยวกระจายให้ทั่วถึงในแต่ละหมู่บ้านมากถึงร้อยละ 81.5 รองลงมาร้อยละ 76.9 คิดเห็นควรมีเหมือนในปัจจุบันนี้แล้ว คือ ภายในหมู่ที่ 1,6 และหมู่ที่ 7 เท่านั้นเพราะมีศิลปะ เครื่องปั้นดินเผาที่พิเศษ สิ่งปลูกสร้างก็ควรอยู่ใกล้ๆกันด้วย อันดับที่ 3 เห็นควรมีสิ่งปลูกสร้างเกิดขึ้นบริเวณกลางเกาะต้องการให้มีการพัฒนาพื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ส่วนอีกร้อยละ 58.5 อันดับที 4 เห็นควรให้อยู่ในแถบบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่เห็นควรน้อยเพราะว่าไม่ต้องการให้เกิดมลพิษทางน้ำ (ดูตารางที่ 5.37 ประกอบ)

ตารางที่ 5.37 แสดงบริเวณที่เหมาะสมสำหรับการสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

บริเวณสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ให้บริการนักท่องเที่ยว	จำนวน/ร้อยละ (%)	
	ควร	ไม่ควร
พื้นที่กลางเกาะ	67.7	32.3
ที่ติคริมแม่น้ำเจ้าพระยา	58.5	41.5
พื้นที่หมู่บ้านของท่านเอง	81.5	18.5
พื้นที่หมู่ 1,6 และ 7	76.9	23.1
รวม	N = 232	

ที่มา : จากการสำรวจ และออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

แนวทางการจัดการและวางแผนการการใช้ที่ดินเพื่อตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เหมาะสมและทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

การวิเคราะห์การใช้ที่ดินที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในส่วนนี้เห็นความสำคัญอย่างมากในการให้คำแนะนำและอธิบายให้ประชาชนเข้าใจ ในรูปแบบและมุมมองที่ควรมีดังนี้ คือ การจัดกลุ่มประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) พบว่าประชาชนเห็นด้วยในระดับที่มากกว่าในกลุ่มอื่น รวม คือ (ร้อยละ 71.6) รองลงมาเป็นระดับของประชาชนให้ความสนใจในด้านของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างมากให้ความเห็นด้วยรวมถึง(ร้อยละ 64.0) อีกส่วนหนึ่งเรื่องของประชาชนในความสนใจในด้านการศึกษาการประเมินด้านผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในกลุ่มจำนวนมากเช่นกัน (ร้อยละ 55.4) และประชาชนเห็นว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีมากขึ้นไม่มีผลเท่าใดนัก ในด้านปัญหามลพิษ (ร้อยละ 42.3) แต่ในส่วนตรงกันข้ามที่เห็นได้ชัด คือ ในเรื่องที่ควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนตามขีดความสามารถในการรองรับของนักท่องเที่ยวประชาชนในกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับน้อยและเกือบน้อยที่สุด มีมากถึง ร้อยละ 41.6 กล่าวคือประชาชนยังไม่ต้องการให้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวสักเท่าใดนัก เพราะอาจจะส่งผลไปถึงรายได้ที่เข้ามาท่องเที่ยวและการขายบริการด้านการท่องเที่ยวจะมีน้อยลงไปด้วย แต่ในส่วนการท่องเที่ยวมีผลต่อวิถีชีวิต ประชาชนเห็นว่าผลมากถึง (ร้อยละ 52.3) ที่ทำให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงในที่นี้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในรูปแบบภาคเกษตรกรรมไปเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว บางส่วนเห็นว่าขาดความเป็นส่วนตัว และความปลอดภัยทางทรัพย์สินน้อยลง บางส่วนเห็นว่าการใช้ชีวิตที่มีการทำบุญไปวัดมีน้อยลง ความมีน้ำใจน้อยลง และอีกมุมมองหนึ่ง คือ เรื่องที่ประชาชนเห็นว่าการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดทำให้เกิดการใช้

เอกสารประโยชน์ที่ดินคุ้มค่าที่สุด อยู่ในระดับที่มีปริมาณมาก (ร้อยละ 50.0) ในแถบหมู่บ้านที่มีการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท่องเที่ยว เช่น หมู่ที่ 1,6 และ7 มีการใช้ที่ดินผสมผสาน (Mixed Use) ในเรื่องของพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมในครัวเรือน การทำขนมหวานและอาหารพื้นบ้านมีในที่อยู่อาศัย ด้วยเช่นกัน และอีกส่วนหนึ่งคือ ประชาชนเห็นว่าที่ดินของเกาะเกร็ดมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่มาก (ร้อยละ 45.3) เนื่องจากที่ดินในเกาะเกร็ด มีการพัฒนาในแต่ละส่วนให้เป็นการท่องเที่ยวโดยรอบเกาะ เริ่มจากการขายของที่ระลึก อาหารเครื่องดื่ม เสื้อผ้า อาหารพื้นบ้าน ในกลุ่มหมู่ที่ 1 , 6 และหมู่ 7 ส่วนในหมู่ที่ 2และหมู่ที่ 3 มีการผลิตสินค้าที่ได้จากกลุ่มแม่บ้านเป็นหัตถกรรมจากรสาน กระเป๋าลวดลายต่างๆ และยังมีหมู่ที่ 2 , 3 , 4 และ หมู่ที่ 5 ในบางพื้นที่ได้ทำการเพาะปลูกแปลงผักสาธิต แสดงให้เห็นการท่องเที่ยวในเชิงเกษตร (Ago-tourism) และท้ายสุดที่สะท้อนให้คิดจากความคิดเห็นของประชาชน ก็คือ ข้อที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการใช้ที่ดินเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนความเห็นในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 43.1) ซึ่งพบว่าการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนยังมีไม่มากพอเท่าที่ควร ประชาชนยังต้องการที่จะเห็นความร่วมมือของประชาชนกับหน่วยงานของรัฐที่มีการประสานงานและร่วมมือกันมากขึ้น เป็นต้น (ดูตารางที่ 5.38 ประกอบ)

ตารางที่ 5.38 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ความคิดเห็น	ระดับ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	การท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่คุ้มค่าขึ้น		20.8	29.2	36.9	8.5
ที่ดินทั้งเกาะเกร็ดเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว		11.5	33.8	38.5	13.8	1.5
ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการท่องเที่ยวร่วมกับหน่วยงานของรัฐ		14.6	28.5	36.9	11.5	8.4
จำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นมีผลทำให้เกิดปัญหาทางด้านมลพิษ		22.3	20.0	33.1	19.2	5.4
ควรมีการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว		30.0	25.4	26.9	12.3	5.4
ควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนตามขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว		6.2	15.4	36.9	20.8	20.8
การท่องเที่ยวมีผลทำให้วิถีชีวิตในชุมชนของท่านเปลี่ยนแปลง		20.8	31.5	28.5	12.3	6.9
ควรจัดรูปแบบการท่องเที่ยวเป็นแบบเชิงอนุรักษ์		26.2	37.8	20.6	10.0	5.4
ควรมีการจัดกลุ่มประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning)		28.5	43.1	20.8	6.2	1.5

ที่มา : จากการสำรวจและออกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมกราคมถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

สรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นการศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นประเด็นสำคัญ จากการวิเคราะห์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่เป็นไปตามเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

ด้านกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การตั้งถิ่นฐาน
ด้านเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ การจ้างงานและอาชีพ
ด้านสังคม โครงสร้างประชากร ขนบธรรมเนียมประเพณี สภาพความเป็นอยู่
และวิถีชีวิต

ด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษ ทางเสียง ทางน้ำ ทางดิน ทางอากาศ และปัญหาขยะ

โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อการศึกษาถึงสถานการณ์และปัจจัยการพัฒนาการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และนำมาวิเคราะห์การใช้ที่ดินที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว เพื่อนำแนวทางการจัดการและวางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อตอบสนองกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้เหมาะสมและทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

วิธีการศึกษา ผู้วิจัยได้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการสัมภาษณ์ ผู้รู้ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณนั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บแบบสอบถาม จำนวน 232 ครัวเรือน และนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศจำนวน 200 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มาประกอบการประมวลและวิเคราะห์ เพื่อสรุปผลของการวิจัยได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ ซึ่งผลสรุป คือ ผลจากการศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินในกลุ่มของชุมชนทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 1 , 6 และหมู่ที่ 7 กับกลุ่มที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ หมู่ที่ 2 , 3 , 4 และ หมู่ที่ 5 พบว่า ชุมชนที่เป็นกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวมีมากกว่าในพื้นที่กลุ่มที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยในการศึกษาพบว่า เมื่อมีการท่องเที่ยวผลที่ตามมา คือ ในด้านกายภาพ โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ได้รับการพัฒนาเอื้ออำนวยความสะดวกอย่างดีเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่ไม่มีการท่องเที่ยว และประชาชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือที่จะปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรม การให้บริการที่สะดวกแก่นักท่องเที่ยว ผนวกกับพื้นที่ส่วนนี้เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญภายในเกาะ มีโบราณสถาน วัดวาอาราม แหล่งเครื่องปั้นดินเผา และร้านค้าขายของที่ระลึก จึงได้รับการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ในด้านเศรษฐกิจได้รับผลทางด้านบวก ประชาชน คือ มีรายได้และเงินออมที่เพิ่มมากขึ้น สามารถมีเงินใช้จ่ายใช้สอยได้มากขึ้นกว่าในอดีต การท่องเที่ยวก่อให้เกิดความมั่นใจทางด้านเศรษฐกิจ ในด้านสังคม ส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลด้านลบ จากสังคมที่มีความเอื้ออาทร แบ่งปันทรัพยากร มีการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข กลับเปลี่ยนแปลงมีผลประโยชน์เกี่ยวกับธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้อง มีความขัดแย้งกันในเรื่องการทำธุรกิจที่คล้ายกัน ความสงบเงียบและเป็นส่วนตัวมีน้อยลง สังคมขาดความเอื้ออาทรกันดังในอดีต และในด้านสิ่งแวดล้อม ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามีผลกระทบทางด้านลบ คือ เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์และเอาใจใส่สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น แต่ในด้านลบ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดมลพิษทางด้านอากาศ เสียง ควันพิษทางยานพาหนะ มลพิษทางน้ำและปัญหาขยะ ซึ่งส่วนนี้เป็นผลกระทบที่ชุมชนในพื้นที่ได้รับ

ซึ่งผนวกกับการสอบถามทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความประทับใจ กับที่ได้มาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด จากสภาพธรรมชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้เมืองหลวง ความสวยงามของโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของชาวไทยเชื้อสายมอญ แต่ในด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวต้องการให้เกาะเกร็ดพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว การให้บริการ ความสะอาดปลอดภัยทางด้านทรัพย์สินและความสะอาด และยังให้คงเป็นไปในทิศทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี และการเกษตรกรรมแบบผสมผสานคงความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด และยังพบอีกว่า นักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากต้องการกลับมาท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดอีกครั้ง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวนั้นก่อให้เกิดทั้งผลทางด้านบวกและด้านลบที่แตกต่างกันออกไป การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่คุ้มค่า ซึ่งการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีความสำคัญ เพราะทรัพยากรธรรมชาติมีอยู่อย่างจำกัด แต่การตอบสนองความต้องการที่ไม่สิ้นสุดของมนุษย์ยังคงมีต่อไป มนุษย์ได้กระทำกิจกรรมต่างๆ ต่อทรัพยากร สภาพแวดล้อม เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและเพื่อผลประโยชน์ตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเพื่อรองรับกับกิจกรรมท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เพราะทรัพยากรธรรมชาติจะเกิดการสูญเสียไป ไม่มีการใช้ให้เกิดประโยชน์ หมดสิ้นไป หรือหากแต่จะใช้ประโยชน์ โดยมีการวางแผนและอนุรักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาในเรื่องการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน จะเห็นได้ว่า การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การท่องเที่ยวได้มีบทบาทที่ก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวมีจำนวนมาก การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปอย่างคุ้มค่า คือ พื้นที่ที่มีการท่องเที่ยว มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินหลายประเภท คือ ที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม และบางส่วนมีพื้นที่ที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องปั้นดินเผาอยู่ในบริเวณที่อยู่อาศัยเดียวกัน และในส่วนพื้นที่ที่ไม่มีกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวนั้น เป็นพื้นที่เกษตรกรรม การใช้ประโยชน์ที่ดินมีเพียงเล็กน้อย พื้นที่รกร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือพื้นที่เกษตรกรรมเก่า ถ้าหากมีการฟื้นฟูประโยชน์ที่จะรับ คือ ผลผลิตทางเกษตร ผลที่ส่งต่อการท่องเที่ยว นำรายได้กระจายสู่ท้องถิ่น เปิดมุมมองใหม่ให้กับพื้นที่เกษตรกรรม ในส่วนนี้พื้นที่เหล่านี้ควรมีการพัฒนาให้ถูกต้องตามรูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่เดิม ดังนั้นเพื่อสอดคล้องกับการพัฒนาที่ดินและจัดกลุ่มประเภทการใช้ที่ดินให้เหมาะสม

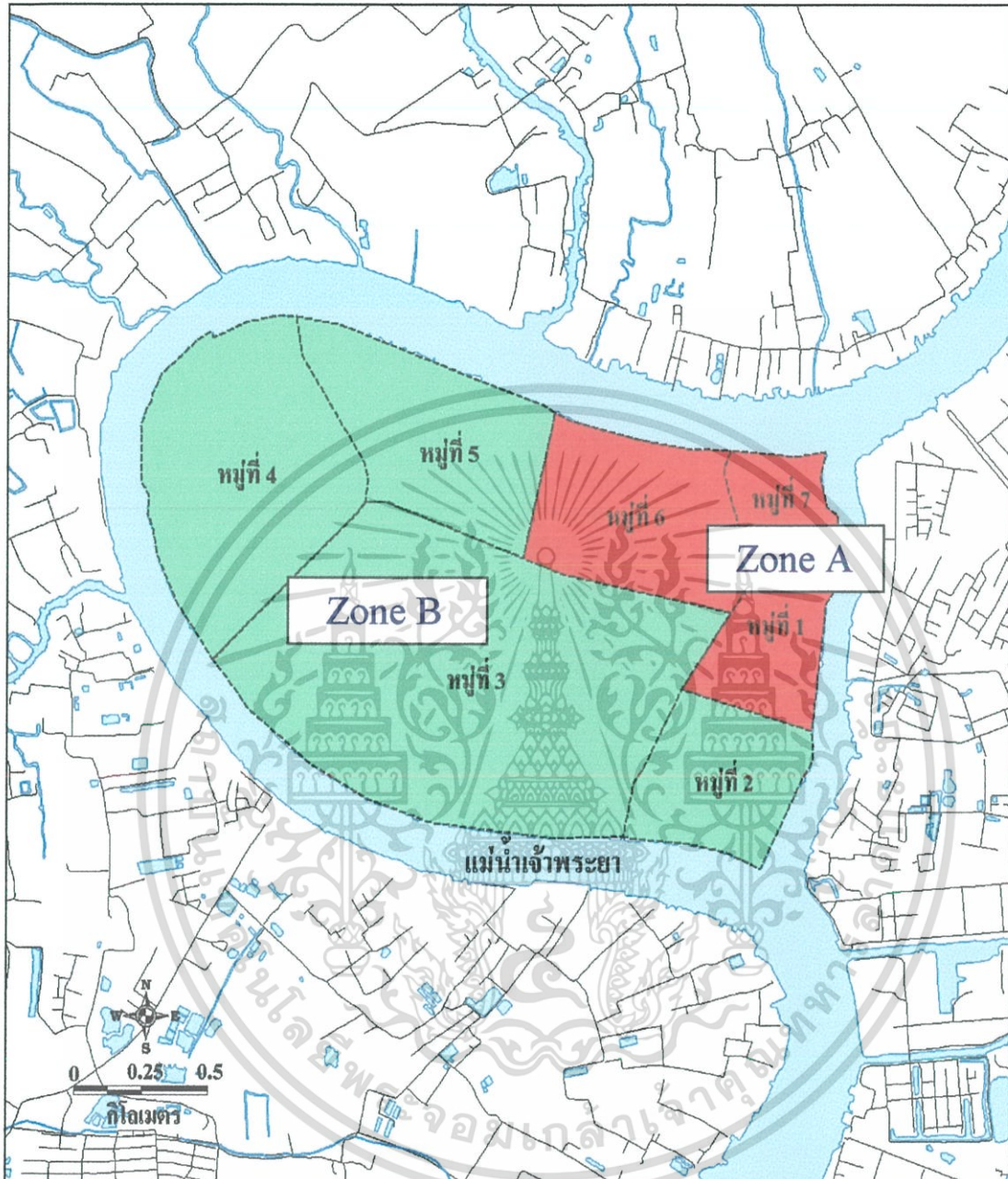
จากผลการศึกษาสามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่ศึกษาได้ 2 กลุ่มพื้นที่ โดยเสนอแนะแนวทางที่จะพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมดังนี้

สามารถจัดแบ่งกลุ่มพื้นที่เป็น 2 เขต (Zone) คือ เขตพัฒนา Zone A และเขตอนุรักษ์ Zone B มีรายละเอียดของการใช้ประโยชน์ที่ดินและกิจกรรมการท่องเที่ยวดังนี้

1. เขตพัฒนา (Development area) บริเวณที่ให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์หรือความเปราะบางต่อคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งก่อสร้างที่จะให้มีขึ้นได้ในเขตพัฒนา เช่น ที่พักแรม ร้านอาหาร ศาลาพักผ่อน ที่จอดรถจักรยานยนต์ ท่าจอดเรือ ร้านขายของที่ระลึก สถานบริการนวดแผนโบราณ จุดให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น

2. เขตอนุรักษ์ (Conservation area) มีการกำหนดเกณฑ์เข้าชมในเขตนี้ รวมทั้งกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว ในระดับหนึ่ง โดยเป็นการท่องเที่ยวชมธรรมชาติ วิถีชาวสวนเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีแปลงปลูกพืชสาธิต สวนผลไม้ที่มีชื่อเสียง กล้วย ทุเรียน ลิ้นจี่ ปลาน้ำจืด พันธุ์หายาก เป็นต้น

โดยสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวกระจายให้ทั่วถึงทั้งเกาะ แต่จะเป็นลักษณะของการท่องเที่ยวในแต่ละส่วนมีความแตกต่างกันไป ตามคุณสมบัติ ความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์พิเศษของแต่ละในหมู่บ้าน สามารถกระจายรายได้ให้ทั่วถึงกับประชาชนทั้งเกาะ มีการประสานงานกันสร้างความสัมพันธ์ให้มีกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสามัคคีกัน แบ่งปันและเกื้อกูลกัน ปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ ให้สามารถใช้พื้นที่ได้อย่างมีประโยชน์ในพื้นที่ดินให้มีความคุ้มค่ามากที่สุด ควบคู่กับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวต่อไป

ภาพที่ 6.1 แสดงการใช้ที่ดินของแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่เกาะเกร็ด

<p>สัญลักษณ์</p> <p>— ถนน</p> <p>--- เขตหมู่บ้าน</p> <p>■ แม่น้ำเจ้าพระยา</p> <p>■ เขตการพัฒนา</p> <p>■ เขตอนุรักษ์</p>	<p> การท่องเที่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี</p> <p>จัดทำโดย : ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง</p>
--	---

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่เกาะเกร็ดอย่างมาก โดยได้เสนอแนะแบ่งตามรายละเอียดของแต่ละหมู่บ้าน จากข้อมูลที่ได้ศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1) จากความคิดเห็นของประชาชน ส่วนใหญ่ ต้องการให้มีการกระจายพื้นที่ท่องเที่ยวให้ทั่วถึงทั้งเกาะ จากการวิเคราะห์ที่ผ่านมาข้างต้น เห็นควรว่าพื้นที่ที่มีความเหมาะสมใน โดยแบ่งกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวตามความพิเศษของพื้นที่ดังนี้ คือ กลุ่มที่ 1 พื้นที่ หมู่ที่ 1, 6 และ หมู่ที่ 7 เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชม โบราณสถาน วิวทิวทัศน์ วัฒนธรรมนิยมประเพณีของชาวมอญ และแหล่งเครื่องปั้นดินเผา มีร้านค้าขายของที่ระลึก ร้านอาหารเครื่องคิมของชาวไทยเชื้อสายมอญที่หาชมและหาชิมได้ยากในปัจจุบัน

2) ส่วนในหมู่ที่ 2 อาชีพของแม่บ้านส่วนใหญ่ มีอาชีพสานแข่งปลาทุ ซึ่งปัจจุบันเหลือน้อยมาก เป็นส่วนหนึ่งที่สามารถ นำแสดงผลงานการสานแข่งปลาทุ ทั้งยังดัดแปลงเป็นการจัดสวนอื่นๆ ตามความสามารถของกลุ่มแม่บ้าน ซึ่งในปัจจุบันก็มีส่วนที่เป็นกลุ่มจัดสวนของแม่บ้านหมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 3 ในส่วนนี้สามารถสร้างงาน กระจายรายได้และนำสินค้าเหล่านั้น ขายให้แก่นักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

3) ส่วนหมู่ที่ 3 บางส่วนพื้นที่ ที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ที่อดีตมีการปลูกผลไม้ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ลิ้นจี่ศาลากุน ทูเรียน ในปัจจุบันมีการเพาะปลูกแต่คงเหลือน้อยมาก ควรมีการส่งเสริมพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม สวนผลไม้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปชมสวนและเลือกทานผลไม้ภายในสวนได้ ซึ่งในส่วนนี้ถ้ามีการส่งเสริมทั้งหน่วยงานภาครัฐและความกระตือรือร้นของชาวสวนเอง สามารถพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตัวอย่างเช่น ทุ่งทานตะวัน จังหวัดลพบุรี หรือ สวนเงาะ ทูเรียน จังหวัด จันทบุรี เป็นต้น แต่จากการศึกษาพบว่าอุปสรรคในการสร้างผลิตผลทางเกษตรกรเหล่านี้ คือ ปัญหาน้ำท่วม ซึ่งปัญหานี้ยังคงเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการพัฒนา เห็นควรให้หาทางปกป้องและช่วยเหลือ เสนอแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

4) ส่วนในหมู่ที่ 4 เป็นพื้นที่ ที่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของดินตะกอนเกิดเป็นที่ดินที่เป็นพื้นที่งอกออกมา ในส่วนนี้นำเสนอเป็นการท่องเที่ยวมุมมองใหม่ ในพื้นที่เกาะเกร็ดได้เช่นกัน และในส่วนพื้นที่ ที่เป็นท้ายเกาะนี้ ตามความคิดเห็นของประชาชน เห็นด้วย ถ้าจะมีการสร้างที่พักอาศัยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นลักษณะที่พักอาศัย เป็นบ้านพักที่แยกเป็นสัดส่วนคนละเขตกับชาวบ้าน มีมุมสงบและการก่อสร้างเป็ๆไปในลักษณะที่กลมกลืนกับธรรมชาติ

5) ส่วนในหมู่ที่ 5 จากการสอบถามในอดีต 40 ปีที่ผ่านมา มีการเล่นประเพณีการแข่งขันเรือยาว เรือสองตอน เป็นพื้นที่ ที่มีธรรมชาติที่สวยงาม จึงเห็นสมควร แนะนำกิจกรรมที่จัดทำประจำปี เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในหมู่บ้าน ทั้งยังฟื้นฟูประเพณีแข่งเรือ ซึ่งเป็นประเพณีของชาวน้ำด้วยเช่นกัน และอีกส่วนหนึ่งมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ในส่วนนี้เป็นแหล่งที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม สร้างรายได้โดยได้รับเงินสนับสนุน ส่วนนี้ก็เป็นหนึ่งในการสนับสนุนให้เป็นที่ท่องเที่ยว ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน สามารถทำพื้นที่ให้เหมาะสมสามารถปรับปรุงพื้นที่เป็นสนามกีฬา สนามเด็กเล่น ปรับปรุงภูมิทัศน์ สวนสาธารณะของเกาะ ให้ประชาชนได้มาออกกำลังกาย และให้แก่บริการ นักท่องเที่ยวเข้ามาพักผ่อนได้

6) การร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มประชาชนในพื้นที่ ด้านการท่องเที่ยว ถือเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรให้การสนับสนุนทั้งเงินทุน ความรู้และการสร้างขวัญกำลังใจ ในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง

7) การวางแผนการใช้ที่ดิน ในส่วนที่ศึกษานี้ เป็นจัดกลุ่มประเภทการใช้ที่ดินให้เหมาะสม คือ จะต้องมีการควบคุมพื้นที่ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไว้เพียงบางหมู่บ้าน เนื่องจากการมีร้านค้าของที่ระลึกหรือการเปิดร้านค้า สุรา แอลกอฮอล์ ควรมีเฉพาะในพื้นที่ที่มีการท่องเที่ยวที่ห่างไกลจากโบราณสถาน หรือไม่เป็นพื้นที่ ที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

8) จัดการและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณในด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้เพียงพอแก่กลุ่มบุคคลที่เข้ามาใช้พื้นที่ทำกิจกรรมในเกาะเกร็ด

9) กำหนดขอบเขตของกิจกรรมการใช้พื้นที่ต่างๆ อย่างชัดเจน เช่น บริเวณพื้นที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว บริเวณพื้นที่เกษตรกรรม บริเวณพื้นที่ส่วนราชการสำคัญต่างๆ

บรรณานุกรม

- กรมการผังเมือง. พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2525)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับที่ 1 ม.ค.-มี.ค. 2545
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับที่ 2 เม.ย.-มิ.ย. 2545
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับที่ 3 ก.ค.- ก.ย. 2545
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. จุลสารการท่องเที่ยว. ฉบับที่ 4 ต.ค.- ธ.ค. 2545
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กองการวางแผนโครงการ. 2543. **คือถิ่นฐาน.คือบ้านเรา**
 อบต.กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แปลนโมทิฟ.
 กุลภัทร วนิกสัมบูรณ์. 2540. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางน้ำ โดยอาศัยเทคนิคการ
 วิเคราะห์ระบบตารางกิจกรรมเชิงนิเวศน์วิทยา กรณีศึกษา : พื้นที่เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี
 วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
 เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. จังหวัดนนทบุรี.สำนักงาน(ม.ป.ป) นนทบุรี.(ม.ป.ท)
 (แผนพับ).
- จิราภรณ์ ศรีจันทร์ และคณะ. 2541. ความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นต่อการส่งเสริม
 การท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดอกอ้อ ปาณะดิษ. 2544. “ผลกระทบการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดินและชุมชนเกาะช้าง
 จังหวัดตราด.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง,
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี ถวิลพิพัฒนกุล. 2539. กระบวนการเป็นเมืองกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศ
 พัฒนา. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวนทอง สิริมงคลวิชัย. 2542. การใช้สมการถดถอยในการอธิบายและประมาณค่าราคาประเมินที่
 ดิน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง,
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธรรมรงค์ อุทัยรังษี. 2529. “ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อการตั้งถิ่นฐานและการใช้ที่ดินใน
 บริเวณเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตร ภาควิชา
 ภูมิศาสตร์,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญนาถ ตีวกุล. 2546. “เมืองและสิ่งแวดล้อม” นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญหลิบ และอุไร. 2544. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Introduction to Tourism Industry) หน่วยที่ 8-15. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี.

พัฒนาชุมชนเกาะเกร็ด, สำนักงาน(ม.ป.ป). ข้อมูลการท่องเที่ยว ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (ม.ป.ท) อัดสำเนา.

พิเชษฐ ไพบูลย์ศิริ. 2544. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษากรณี ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.ภาคนิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นนทบุรี. 2546. จังหวัด บรรยายสรุปจังหวัดนนทบุรี. ฝ่ายประชาสัมพันธ์, จังหวัดนนทบุรี.

ประภาวดี เผ่าทองจีน. 2538. “ผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อการใช้ที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประเสริฐ เต็มมาศ. 2538. “การวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย ในเขตหนองแขม.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภัทรพร สร้อยทอง. 2541. “การประยุกต์ใช้รีโมเนซิงและระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการวางผังเมือง จังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2544. สาขาวิทยาการจัดการ. เอกสารการสอนชุดวิชา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Introduction to Tourism Industry) หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

รจเลข บุรุษชาติ. 2544. “การจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยทำงานในด้านการควบคุมการใช้ที่ดิน.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ราณี อิติชัยกุล และคณะ. 2544. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Introduction to Tourism Industry) หน่วยที่1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี.

โลกสี่เขียว. 2538. จิตสำนึกใหม่ของมนุษยชาติ. นิตยสาร. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย.

วิชัย โพธิ์รัชต์. 2546. “แนวทางการเพิ่มพื้นที่เปิดโล่งเพื่อนันทนาการในเขตพื้นที่ชั้นใน กรณีศึกษาเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วินัย ภูมิพิทักษ์กุล. 2536. **แนวทางการพัฒนาบริเวณเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ ศิริพล.2542. “การศึกษาประเภทกิจกรรมในเขตพื้นที่สีเขียวเพื่อการปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินในอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สมบัติ กาญจนกิจ. **นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Recreation and Tourism Industry)**. สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิพล กุสุมอรัญญา. 2539. “แนวทางการพัฒนาการใช้ที่ดินในพื้นที่ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักเศรษฐกิจแลสังคมแห่งชาติ, ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและพลังงาน, 2523 :147.
- สำนักผังเมืองกรุงเทพมหานคร. **ร่างผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร. ปรับปรุงครั้งที่ 2** ปีประกาศ 90 วัน เข้าถึงจาก <http://www.bma.go.th>.
- สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดนนทบุรี, กระทรวงมหาดไทย. **ผังเมืองรวมนนทบุรี**.
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม , **หลักการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม**.
- สบสุข ดิละบุตร. 2542. **การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษา : เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ด. **แผนพัฒนาตำบล 5 ปี**. (พ.ศ. 2545-2549).
- เอี่ยม อนันตสานต์. 2518. **การออกแบบผังบริเวณ**. โครงการตำราในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอ็ด ภิรมย์. บรรณาธิการ. 2542. **เกาะเกร็ด**. กรุงเทพมหานคร : เอ็น.พี. สกรีนพริ้นติ้ง.
- Alexandra ,C. et. al. 1981 . **A Pattern Language**.5th ed.USA.
- Butler ,R.W. (1980) “The Concept of a tourism area cycle of evolution : implications for management of resources’, *Canadian Geographer*, 24,5-12.
- Chapin , Stuart . F. **Urban Land Use Planning**. 2 nd ed , Urban , Illinois : University of Illinois Press , 1965.
- FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS (FAO)
เข้าถึงจาก www.FAO.org

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Goodman, William I. **Principle and Practies of Urban** . Washington, D.C. : The International City manager's Association, 1986.
- Hsi , L.C..1971. **Principles of land use planning**. Extension bulletin no.8 ASPAC.Taiwan.
- John G. Kelcay. 1978. The Environment of Inner Urban Areas. Environment construction. 5" Autum.
- Keeble , W. I. **Principle and Practices of Town and Country Planning**. 3 d ed. London , 1964.
- Lawson ,F. and Baud-Bovy M. (1977) **Tourism and Recreational Development**. Architectural Press ,London.
- Lynch, K.1973. The Image Of The City. Cambridge : The M.I.T Press.
- Mathieson , A. and Wall, G. (1982) *Tourism : Economic, Physical and Social Impacts*, Harlow : Longman.
- McIntosh, R. and Goeldner, C. (1984) *Tourism : principles, practices, philosophies*, 4th ed., Columbus, Ohio : Grid Publishing.
- Pearce,D.1992.*Tourist Organizations*.UK : Longman Group.
- Peter Burns and Andrew Holden. *Tourism : A New Perspective*. 1995
- R.W. McIntosh. **Tourism : Principles , Practices , Philosophies**. Ohio : Grid . Inc. , 1972

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

ก. แบบสอบถาม

- ฉบับประชาชน

แบบสอบถาม ประกอบการ ทำวิทยานิพนธ์

เรื่อง “ การท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน” กรณีศึกษา : เกาะเกร็ด

จ. นนทบุรี

แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ส่วนที่ 3 ด้านความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน

- การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลักดูการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขา การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบคำถามทั้งสิ้น

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาว รัฐติการ คำบุศย์

ผู้ศึกษาวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามประชาชนเรื่อง “ การท่องเที่ยวที่มีผลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน” กรณีศึกษา: เกาะเกร็ด นนทบุรี
ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจงให้ท่านทำเครื่องหมาย X บนหัวข้อที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านและครอบครัว

1. เพศ (1). ชาย (2). หญิง
2. ท่าน อายุ.....ปี อาศัยอยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
3. ภูมิลำเนาเดิมของท่าน
(1). เป็นคนในพื้นที่เกาะเกร็ด (2). ย้ายมาจากที่อื่น ระบุ.....7
4. ครรภ์เรือนของท่านเริ่มมาตั้งถิ่นฐานในเกาะเกร็ด ช่วงปี พ.ศ. ไค
(1). ก่อนปี พ.ศ.2540 (2).ปี 2540 - 2544 (3). หลังปี 2544
5. ถ้าครรภ์เรือนของท่านมาตั้งถิ่นฐานก่อนปี 2540 ท่านมาพักอาศัยประมาณปี พ.ศ. ไค
(1). ก่อนปี พ.ศ. 2460 (2) ปี พ.ศ. 2460-2480 (3). ปี พ.ศ. 2481-2500
(4). ปี พ.ศ. 2501-2520 (5). ปี พ.ศ. 2521-2540 (6). จำ ปี พ.ศ. ไม่ได้
6. ครรภ์เรือนของท่านอยู่อาศัยบนเกาะเกร็ดประมาณปี
7. ครรภ์เรือนของท่านพักอาศัยมากี่ชั่วอายุคน.
(1). 1 ชั่วอายุคน (2). 2-4 ชั่วอายุคน (3). 5-7 ชั่วอายุคน
(4). 8-10 ชั่วอายุคน (5). 10 ชั่วอายุคนขึ้นไป
8. สาเหตุที่ครรภ์เรือนของท่าน มีการย้ายเข้ามาในพื้นที่เกาะเกร็ด อันเนื่องมาจาก.....
(1). ย้ายติดตามครอบครัว (2). มีเพื่อนบ้านหรือญาติพี่น้อง ชักชวน
(3). ย้ายเพื่อหาที่ทำกิน (4). อื่นๆ ระบุ.....
9. อาชีพหลัก
(1). เกษตรกรรม (2). รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (3). กำขาย/ธุรกิจส่วนตัว (4). นักเรียน/นักศึกษา
(5). รับจ้างทั่วไป (6). พนักงานบริษัท/เอกชน (7). ว่างงาน (8). อื่นๆ ระบุ.....
10. อาชีพรอง
(1). ไม่มี (2). มี ระบุ.....
11. ระดับการศึกษา
(1). ไม่ได้รับการศึกษา (2). ประถมศึกษา (3). มัธยมต้น (4). มัธยมปลาย , ปวช.
(5). อนุปริญญา, ปวส. , ปวท. (6). ปริญญาตรี (7). สูงกว่าปริญญาตรี
12. จำนวนสมาชิกในครรภ์เรือนของท่านคน
13. รายได้ต่อเดือน ของครรภ์เรือนท่าน
(1). ต่ำกว่า 5,000 บาท (2). 5,001- 10,000 บาท (3) 10,001-15,000 บาท
(4). 15,001-20,000 (5). สูงกว่า 20,000 บาท ขึ้นไป
14. ครรภ์เรือนของท่านมีรายจ่ายต่อเดือน
(1). ต่ำกว่า 5,000 บาท (2). 5,001- 10,000 บาท (3) 10,001-15,000 บาท
(4). 15,001-20,000 (5). สูงกว่า 20,001 บาท ขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 2 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

15. ที่ดินที่ท่านใช้ประโยชน์บนเกาะเกร็ด มีพื้นที่รวมไร่ (โดยข้อมูลต่อไปนี้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- อดีต (1). ที่พักอาศัย (2). ร้านค้า/บริการ (3). เกษตรกรรม
(4). อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (5). พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ (6). อื่นๆ ระบุ.....
- ปัจจุบัน (1). ที่พักอาศัย (2). ร้านค้า/บริการ (3). เกษตรกรรม
(4). อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (5). พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ (6). อื่นๆ ระบุ.....
- อนาคต (1). ที่พักอาศัย (2). ร้านค้า/บริการ (3). เกษตรกรรม (4). แบ่งที่ดินขาย
(4). อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (5). พื้นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ (7). อื่นๆ ระบุ.....

16. คริวเรือนของท่านเป็นกรรมสิทธิ์ที่ดินเองหรือไม่

- (1). เป็น (2). ไม่เป็น (ถ้าไม่เป็น ให้มาตอบข้อในข้อ 20)

17. ปัจจุบันกรรมสิทธิ์ในที่ดินของคริวเรือนท่านเป็นอย่างไร

- (1). จ้างจ้องตั้งแต่บรรพบุรุษ (2). ซื้อจากเจ้าของเดิม ตั้งแต่ พ.ศ. (3). อื่นๆ ระบุ.....

18. คริวเรือนของท่านเคยขายที่ดินที่อาศัยอยู่บนเกาะเกร็ดไป หรือไม่

- (1). เคย (2). ไม่เคย

19. ถ้าเคย ท่านขายไป ปัจจุบันนี้ใช้ประโยชน์เพื่ออะไร

- (1). ที่พักนักท่องเที่ยว/โฮมสเตย์ (2). ร้านค้าขายของที่ระลึก (3). สถานบริการเพื่อสุขภาพ
(4). ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม (5). ไม่ใช้ประโยชน์อะไรเลย (6). อื่นๆ ระบุ.....

20. ถ้าคริวเรือนท่านถือครองอาคารนี้ในลักษณะใด

- (1). เป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน (2). เช่าที่ดิน เช่ากับ.....
(3). เช่าทั้งอาคารและที่ดิน เช่ากับ..... (4). เช่าช่วง (เช่า) (5). อื่นๆ ระบุ.....

21. ท่านคิดว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีในปัจจุบันเพียงพอกับคริวเรือนและชุมชนของท่านหรือไม่

สิ่งอำนวยความสะดวก	เพียงพอมากที่สุด ← ————— → เพียงพอ น้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
- การไฟฟ้า					
- โทรศัพท์					
- การประปา					
- สวนสาธารณะ					
- การสัญจร					
* ทางจักรยานยนต์					
* ทางเท้า					
* ทางจักรยาน					
* ทางเรือ					
- ตั้งเก็บขยะ					
- การป้องกันน้ำท่วม					
- การป้องกันอัคคีภัย					
- สถานีตำรวจชุมชน					

เอกสารนี้เป็น **สถานศึกษา** อนุญาตไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน

22. ท่านมีความต้องการให้พื้นที่ในชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

- (1). ต้องการ (2). ไม่ต้องการ

23. ปัจจุบันครัวเรือนของท่านประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือไม่

- (1). ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ระบุ.....
(2). ไม่ได้ประกอบการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

24. ท่านต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชนของท่าน สำหรับบริการนักท่องเที่ยว อะไรบ้าง
(เลือกตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1.) ให้บริการขนพาหนะแก่นักท่องเที่ยว (2.) ให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว
(3.) ให้บริการ นวดแผนโบราณ (4.) ให้บริการ เป็นผู้นำเที่ยว
(5.) ให้บริการ ขายของใช้เบ็ดเตล็ด (6.) ให้บริการ ขายอาหารและเครื่องดื่ม
(7.) ขายสินค้าที่ระลึก (8.) ผลิตรายสินค้าที่ระลึก
(9.) อื่นๆ ระบุ.....

25. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีความเอกลักษณ์พิเศษ ทางด้านใด (เลือกตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1.) ด้านศิลปวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้าน (2.) ด้านหัตถกรรมจักสาน
(3.) ด้านการทำอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (4.) ด้านการทำขนมหวาน อาหารพื้นบ้าน
(5.) ด้านการทำเกษตรกรรม ผลไม้ (6.) อื่นๆ ระบุ.....

26. ท่านคิดว่าควรมีสิ่งปลูกสร้างเพื่อบริการนักท่องเที่ยวหรือไม่

- (1). ควร (2). ไม่ควร

27. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุงพื้นที่เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยวหรือไม่

- (1). ควร (2). ไม่ควร

28. ถ้ามี ท่านคิดว่าสร้างปลูกสร้างที่ใช้บริการนักท่องเที่ยวควรอยู่บริเวณใด

- (1.) พื้นที่กลางเกาะ (2.) พื้นที่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยา (3.) พื้นที่หมู่บ้านของท่านเอง
(4.) พื้นที่หมู่ 1, 6 และ 7 (5.) อื่นๆ ระบุ.....

29. ท่านคิดว่า ร้านค้าบริการแก่นักท่องเที่ยว มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากอดีตตั้งแต่ ปี พ.ศ.2540 หรือไม่

- (1). เพิ่มขึ้น (2). เท่าเดิม (3). น้อยลง

30. ถ้าชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยว ท่านจะใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไร (ตอบ ได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1.) พักนักท่องเที่ยว/โฮมสเตย์ (2.) ร้านค้าขายของที่ระลึก (3.) สถานบริการเพื่อสุขภาพ
(4.) ที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร (5.) อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา (6.) แบ่งที่ดินขาย
(7.) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (8.) ไม่ใช้ประโยชน์อะไรเลย (9.) อื่นๆ ระบุ.....

31. ท่านคิดว่าต้องการให้มีความสะดวกในการเดินทางแก่นักท่องเที่ยวแบบใด

- (1.) เดินเท้าเพียงอย่างเดียว (2.) เดินเท้าและจักรยาน
(3.) เดินเท้า, จักรยาน, จักรยานยนต์ (4.) ไม่แสดงความคิดเห็น

32. พื้นที่พักอาศัยของท่านเคยมีปัญหา น้ำท่วมหรือไม่

- (1). ไม่เคย (2). เคย ท่วมสูง เซนติเมตร ท่วมนาน วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฉบับนักท่องเที่ยว

ชาวไทย

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว. เรื่องการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ภาควิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม. สถาบันคชกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย.
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา () ไม่ได้เรียน () ประถม () มัธยมต้น () มัธยมปลาย, ปวช.
() อนุปริญญา, ปวส, ปวท. () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี
4. อาชีพ () เกษตรกรรม () รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ () ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
() นักเรียน/นักศึกษา () รับจ้างทั่วไป () พนักงานบริษัท/เอกชน
() แม่บ้าน () ว่างาน () อื่นๆ ระบุ
5. รายได้ต่อเดือน () ต่ำกว่า 3,000 บาท () 3,000-6,000 บาท () 6,001-9,000 บาท
() 9,001-12,000 บาท () 12,001-15,000 บาท () สูงกว่า 15,000 บาท

ส่วนที่ 2 : รูปแบบและพฤติกรรมการท่องเที่ยว

6. ท่านเคยเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะเกร็ดหรือไม่
() ไม่เคย () เคย ถ้าเคยมาเป็นครั้งที่ () 2 () 3 () 4 () 5 หรือมากกว่า
7. ก่อนเดินทางมาเกาะเกร็ดในครั้งแรก มีแรงจูงใจในเรื่องใด
.....
คาดหวังอะไรบ้าง.....
() ท่านรู้สึกสมหวัง กับการมาท่องเที่ยวดังกล่าวไว้ เพราะ.....
() ท่านรู้สึกผิดหวัง กับการมาท่องเที่ยวดังกล่าวไว้ เพราะ.....
8. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวแบบใด
() มาคนเดียว () มากับเพื่อน () มากับครอบครัว
() มากับกรุ๊ปทัวร์ () อื่นๆ (ระบุ))
9. ท่านได้ใช้การเดินทางในรูปแบบใดบ้างในการมาท่องเที่ยวชมเกาะเกร็ด ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() เดินเที่ยวชม () ปั่นจักรยาน () นั่งเรือรอบเกาะ () อื่นๆ (ระบุ.....)
10. ท่านได้ทำกิจกรรมใดบ้างในการมาท่องเที่ยวชมเกาะเกร็ด ? (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() อุทากกรรมเครื่องปั้นดินเผา () การแสดงทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม
() ซื้อสินค้าที่มาจากการผลิตจากท้องถิ่น () มาถ่ายรูป ชมวิวทิวทัศน์ริมน้ำเจ้าพระยา
() พுகุยและทักทายกับชาวบ้านในเกาะเกร็ด () อื่นๆ ระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. ท่านคิดว่าจะกลับมาเที่ยวเกาะเกร็ดอีกหรือไม่ ?

() มาเพราะ () ไม่มาเพราะ.....

15. ท่านมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเกร็ด

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาวต่างประเทศ

Questionnaire for the International Tourists.

Project : TOURISM AND LAND USE

[The impacts of Tourism Development on Environment of KO KRET]

BY : Rattikarn Khumbud . Department of Urban and Reginal Planning . Faculty of Architecture .

KMITL

TOURIST QUESTIONNAIRE

Part 1 : Respondent Profile

1. Sex Male Female
2. Age Under 15 15-24 25-34
 35 -44 45 -54 55-64 65 and More
3. Nationality.....Country of Residence.....
4. Education background
 Primary School Secondary School
 Vocational/Technical University
5. Occupation
 Government Officer or Military Primary Company
 Professional / Executive Student
 Salesman/clertical or Commercial employee
 Other (Please State.....)

Part 2 : Tourist Travel

7. Have you ever visited Ko Kret before ?
 Yes No
If Yes this is Your 2 nd 3 rd 4 th 5 th (or more)
8. Which month do you like to travel ?.....
9. How do you travel ?
 Alone With Friends With Family
 Tour Groups Other (State.....)
10. What mode of Transportation did you use to get to this place ?
 Walk Motor cycle Boat Other (State.....)
11. Which , if any , Of these activities do you find interesting during you stay ?
 Sightseeing Art , Cultural Shows Shopping for Thai hand made goods

เอกสารนี้เป็นเอกสาร (ส) Participation with Thai people (ที่) Other.....ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. What is your most expected/ Satisfied in this trip ?

() Satisfied Because.....

() Dissatisfied Because.....

16. Do you plan to return ?

() Yes Because

() No Because

17. What is your suggestions or comments about Tourism Places , Facilities , Environment

Tourism

.....

.....

Places

.....

.....

Facilities

.....

.....

Environment

.....

.....

Other(specific)

.....

.....

Thank you very much.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวรัฐติการ คำบุศย์ สถานที่เกิด จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2522 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต วท.บ (เกษตรศาสตร์) สาขาปฐพีวิทยา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เมื่อปี พ.ศ. 2544 ในปีเดียวกันได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (บัณฑิตวิทยาลัย) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้